

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

12'nci Toplantı
8 Kasım 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, geniş, topyekûn toplumu ilgilendiren Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinin görüşme usulüne ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi görüşmelerinde konunun önce kadın boyutuyla, sonra çalışma ve diğer boyutlarıyla ele alınmasının doğru olacağına ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, bakanlıklardan dokümanların erken gelmesi konusunda önem gösterilmesini rica ettiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleeri

a)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

b)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

c)Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

d)Mesleki Yeterlilik Kurumu

e)Devlet Personel Başkanlığı

f)Türkiye İş Kurumu

g)Sosyal Güvenlik Kurumu

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç 'in, milletvekili danışmanlarının sürekli olarak salonda bulunmamalarına ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

12'nci Toplantı

8 Kasım 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.07'de açılarak dört oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan,

Geniş, topyekûn toplumu ilgilendiren Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinin görüşme usulüne;

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi görüşmelerinde konunun önce kadın boyutuyla, sonra çalışma ve diğer boyutlarıyla ele alınmasının doğru olacağına;

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, bakanlıklardan dokümanların erken gelmesi konusunda önem gösterilmesini rica ettiğine;

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, milletvekili danışmanlarının sürekli olarak salonda bulunmamalarına;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında bir sunum yapıldı.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2019 yılı bütçesi;

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının,

2017 yılı kesin hesabı;

Mesleki Yeterlilik Kurumunun,

Devlet Personel Başkanlığının ,

2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı;

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 22.47'de toplantıya son verildi.

8 Kasım 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.07

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 12’nci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu, Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçe ve kesin hesabı, Devlet Personel Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporu, Türkiye İş Kurumunun Sayıştay raporu, Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay raporu bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurunuz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerinde söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Neyin usulü Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kurumları sayarken çok uzun sürdüğünü biliyorsunuz.

BAŞKAN – Yok sürmedi, çok kısa. Ben tane tane okudum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 68 saniye sürdü Sayın Başkan.

Bu kadar kurumu nasıl görüşeceğimizi merak ettiğim için bir şey sormak istiyorum. Söz verirsiniz...

BAŞKAN – Yani nasıl olsa sözü alacaksınız, o anlaşıldı da...

Sayın Paylan, buyurunuz.

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, geniş, topyekûn toplumu ilgilendiren Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinin görüşme usulüne ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, günaydın diyorum.

Değerli arkadaşlar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız vardı, bir de Çalışma Bakanlığımız. Plan ve Bütçe Komisyonunun üyeleri ve Sayın Başkan çok iyi bilir, burada en yoğun geçen bakanlıklardan ikisiydi. Yani hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı hem de Çalışma Bakanlığı 26 bakanlık içinde en uzun sürelerle görüştüğümüz bakanlıklardı, bunu biliyorsunuz. Şimdi, bu 2 bakanlık bir torba bakanlık hâline getirildi. Biz burada torba yasalar görüşürdük, Sayın Başkan çok iyi bilir, torba yasalarda çok zorlanırdık. Bu bakanlık da bir torba bakanlık hâline getirilmiş. Hem aile denilen kadın bakanlığı -tabii ki bizim hayalimiz- sosyal politikalar ve koskoca bir çalışma alanı bu bakanlığın içine dolduruldu ve bir torba bakanlık hâline getirildi, bu kadar geniş alanlar.

Şimdi, Sayın Başkan, size sorum şu: Emekçileri, emeklileri, kadınları, çocukları, engellileri ve topyekûn toplumu ilgilendiren bu kadar geniş bir bakanlığı hangi usulle görüşeceğiz? Şimdi siz, tahmin ediyorum, Sayın Bakana kırk beş dakikalık bir sunum süresi vereceksiniz.

BAŞKAN – Yok, bir buçuk saat vereceğim “2 bakanlık” dediniz ya. Uyar mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşte ben onu soruyorum. Yani Sayın Bakan bu kadar geniş bir alanı kırk beş dakikada nasıl anlatacak?

Sonra, biz -yaklaşık on iki saat- bu kadar geniş bir alanla ilgili, Sayın Bakana yaklaşık bin soru soracağız.

BAŞKAN – Çok güzel.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan orada, ben açıkça söyleyeyim...

BAŞKAN – Yazılı olarak yanıtlayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yapmayın işte. Mesele şu: Bin soruyla karşılaşacak ve bu kadar geniş bir alanla... Ben büyük bir olasılıkla dağılacakımı düşünüyorum Sayın Bakanın bu kadar soru karşısında.

BAŞKAN – Affedersin, sen fal açma. Ne demek yani “dağılacak”? Bu nasıl bir ifade?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, şunu söylüyorum, yanlış anlaşılmasın...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Zihni dağılamaz mı insanın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zihni dağılır. Yani bu kadar soru, bu kadar geniş bir alanda...

BAŞKAN – Efendim, kişi herkesi kendisi gibi zannedermiş, Sayın Paylan, çabuk dağılıyorsun sen de.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Asla kişilik olarak görmeyin. Hiçbir insan buna dayanamaz Sayın Bakan, hiçbir insan. Ben de orada otursam ona dayanamam. Bin soru...

BAŞKAN – Ya ben yirmi iki gün dayanıyorum burada sana.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sonra, tahmin ediyorum, siz bine yakın soruyla ilgili kırk beş dakikalık cevap süresi vereceksiniz. Sayın Bakan 30 soruya cevap verebilecek. “Kalanına yazılı cevap verirsiniz.” diyeceksiniz muhtemelen. Bu usulün doğru olmadığını düşünüyorum bu kadar geniş bir alanla ilgili.

Ne tip bir tedbir almayı düşünüyorsunuz, size soruyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne tip bir tedbir almayı düşünüyorsunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ben tedbirimi aldım. Görüşmelere selametle başlayacağız.

Sayın Bakanım, buyurunuz efendim.

Süreniz bir buçuk saat, doksan dakikadır Sayın Bakan.

III.- SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümürüt Selçuk'un 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2019 Mali Yılı Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabının görüşülmesi dolayısıyla huzurunuzda bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlere dağıtılan kitapçık üzerinden, bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları tarafından gerçekleştirilen icraatları ile 2018 yılına ilişkin faaliyetlerini değerlendireceğim.

Genç ve dinamik yapısıyla ülkemizin kalkınmasında potansiyel bir güç olarak görülen ve 2017 yılı itibarıyla 80 milyonun üzerine çıkan nüfusumuz, dünyadaki demografik dönüşüm ekseninde yaşlanma sürecine girmiştir.

Nüfus piramidimize bakıldığında, 15-64 yaş çalışma çağındaki nüfusun oranı yüzde 68; 0-14 yaş çocuk çağındaki nüfusun oranı yüzde 23,6; 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oram ise yüzde 8,5 olarak gerçekleşmiştir.

Nüfusumuzun 80 milyonun üzerine çıkmasıyla, beşeri ve sosyal sermayeye yapılan yatırımlar daha da önem kazanmış, her yaş grubundaki bireyin güçlendirilmesi ülkemizin kalkınmasında potansiyel bir güç hâline gelmiştir. Bu nedenle, çocuk, genç, yaşlı, toplumun her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve onları desteklemek ayrı bir önem kazanmıştır. Bilindiği üzere, çocuk, genç, kadın, erkek, yaşlı, engelli her bireyin ihtiyaçlarının en iyi cevap bulduğu yer ailedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; aile yapımızın güçlendirilmesi, fonksiyonlarının artırılması, sosyal yardım ve hizmetlerde aile yanında çözüm odaklı destek politikalarının hayata geçirilmesi, çalışma hayatının iyileştirilmesi, mesleki eğitim ve iş gücüne katılımın artırılması bakanlık olarak yeni vizyonumuzu ortaya koymakta.

Değişen toplum yapısı içinde aile sadece ekonomik değer üretmekle kalmıyor, inanç, kültür ve medeniyetimizin gelecek nesillere aktarılmasında da önemli bir görev icra ediyor. Ekonomik kazanımlarımızla birlikte aile değerlerini yaşatarak, çocuk ve gençlerimizin istikbalini güvence altına alıyoruz.

Bu çerçevede, sorun çözme kapasitesi yüksek ailelerden oluşan müreffeh bir toplum inşa etmek için Aile Sosyal Destek Programı, Sosyal Hizmet Merkezi gibi toplumun tüm kesimlerini kucaklayan uygulamaları hayata geçirmeye devam ediyoruz.

ASDEP'le, sosyal politika uygulamalarında talep odaklı hizmet anlayışından arz odaklı hizmet anlayışına geçerek, sosyal yardım ve hizmetlerde yeni bir dönem başlattık. Artık devlet olarak vatandaşlarımızı bizzat hanelerinde ziyaret ediyoruz. Yaptığımız hane ziyaretleriyle ailelerimizin ve dezavantajlı kesimlerimizin sosyal yardım ve hizmet ihtiyaçlarını bizzat yerinde tespit ediyor ve diğer kamu hizmetlerini de içermek üzere, durumlarına uygun hizmetlerden yararlanmalarını sağlıyoruz.

Fiilen görev yapan 2.803 ASDEP görevlimizle bilgi işlem destekli sistematik hane ziyaretlerinin başladığı 17 Ekim 2017 tarihinden bugüne, sorunları yerinde tespit etmek ve çözüme kavuşturmak amacıyla, 994.744 hanede 2 milyon 335 bin 254 vatandaşımızla görüşme yaptık. 100 Günlük Eylem

Planı'nda hedeflediğimiz 300 bin hane ziyaretini de aşmış durumdayız. Sosyal Hizmet Merkezlerimizde ailelere ve toplumun tüm kesimlerine yönelik sosyal hizmetlerimizi bütüncül bir yaklaşımla tek çatı altında topladık. Tek kapı sistemiyle vatandaşlarımızın hizmete erişimini kolaylaştırdık. Ülkemiz genelinde 316 Sosyal Hizmet Merkezini hizmete açtık. Ülkemiz genelinde 2013 yılından bu yana 316 Sosyal Hizmet Merkezini hizmete açtık. 2018 yılı ilk 10 ayında 40 Sosyal Hizmet Merkezinin açılışı gerçekleştirdik. Aynı zamanda, ASDEP görevlilerinin koordinasyon ve toplanma merkezi işlevini de üstlenen Sosyal Hizmet Merkezlerini (SHM) yaygınlaştırmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekillerimiz, aile ve toplumda kadınlarımıza verdiğimiz her destek bizleri daha güçlü kılıyor. Bu kapsamda, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri başta olmak üzere ülkemizin birçok yerinde kadınlarımızın psikososyal, sosyokültürel, mesleki ve kişisel yönden gelişimlerine destek olmak amacıyla 2012 yılından bu yana 29 il, 116 ilçemizde 193 Aile Destek Merkezi (ADEM) hizmete açtık. Roman vatandaşlarımızın çoğunlukta yaşadığı bölgeler başta olmak üzere 12 il, 22 ilçemizde 25 Sosyal Dayanışma Merkezinde (SODAM) kadınlarımızı çok yönlü olarak desteklemeye devam etmekte. Merkezlerimizde koruyucu, önleyici sosyal hizmetlerin yanı sıra çeşitli beceri kursları da düzenlemeye devam ediyoruz.

Roman vatandaşlarımıza yönelik politikaların koordinasyon ve uygulanmasının sağlanması, vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, istihdam, barınma ve sosyal hizmetler alanlarında yaşam koşullarını iyileştirilmesi için Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ile I. Aşama Eylem Planı'nı yayımladık. Eylem Planı kapsamında İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturduk ve çalışmalarını yakından takip ediyoruz. Yine, Roman vatandaşlarımızın yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik bugüne kadarki gayretlerimizi ve ilgili kurumlarca sürdürülen hizmetlerin takip ve koordinasyonuna ilişkin çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Aile olmanın, yuva kurmanın sorumluluklarını gençlerimize aktarmak, ailelerimizin sorun çözme kapasitesini artırmak amacıyla ülke genelinde eğitim ve farkındalık çalışmaları yürütüyoruz. Evlilikte iletişim ve yaşam becerileri, aile hukuku, evlilik ve sağlık konularını içeren Evlilik Öncesi Eğitim Programı kapsamında, 2013 yılından bu yana 3.795 eğitimciyle 917.361 gencimize ücretsiz eğitim verdik, eğitimlerimize devam ediyoruz.

Yine, 2013 yılından bu yana 8.872 eğitimciyle 1 milyon 192 bin 893 vatandaşımıza ücretsiz eğitim verdik. İl Müdürlüklerimiz ile Sosyal Hizmet Merkezlerimiz aracılığıyla bu eğitimlerimize de devam etmekteyiz.

Aile bütünlüğünü korumaya yönelik 2012 yılında uygulamaya başladığımız en önemli projelerimizden biri de aile danışmanlığı ve boşanma süreci danışmanlığıdır. Bugüne kadar 488 danışmanımızla ülke genelinde 22.518 kişiye ücretsiz danışmanlık hizmeti sunduk.

Aile yapımızı ve değerlerimizi tehdit eden faktörlerin tespiti ile aile bütünlüğünün korunmasına yönelik politikalarımıza yön verebilecek çok sayıda araştırma ve etüt çalışmaları yapıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz araştırmalarda ülkemizdeki ergen profili, aile yapısı, yaşlılık, evlilik, boşanma ve bağımlılık gibi pek çok konuyu inceledik. Türkiye Aile Yapısı Araştırması, Türkiye Ergen Profili Araştırması ve Türkiye Boşanma Nedenleri araştırmalarını her beş yılda bir periyodik olarak gerçekleştiriyoruz. 2018 yılında Türkiye Aile Yapısı Araştırması ve Türkiye Üniversite Gençliği Profil Araştırması ileri istatistik analizleri ile Aile Eğitim Programı Hizmet Değerlendirmesi araştırmalarını yürüttük. Ayrıca sosyal araştırmalarımızı sürdürmeye devam ediyoruz. Yine, ayrıca, 7. Aile Şurası'nı da ilgili paydaşlarımızın katkılarıyla 2019 yılında gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Bakanlığımızın bağımlılıkla mücadelede, biliyorsunuz, 3 ana vazifesi bulunmakta: Araştırma, talep azaltma ve sosyal uyum. Bu çerçevede, 33 ilde 68 üniversitede 21.156 öğrenci üzerinde Türkiye Üniversite Gençliği Profil Araştırması'nı yaptık.

Aile ve toplum sağlığını korumaya yönelik geliştirdiğimiz bir diğer uygulamamıza, sosyal uyum birimleri. Madde bağımlılarının tedavi ve rehabilitasyonu sonrası topluma uyumunu sağlamak ve yeniden uyuşturucuya başlamalarını önlemek amacıyla pilot uygulama başlattık. Bu kapsamda 2017 yılında Sosyal Hizmet Merkezlerine bağlı olarak toplam 15 sosyal uyum birimimizi hizmete açtık. Sosyal uyum birimlerinin Yeşilay iş birliğinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bugüne kadar ülkemiz genelinde toplam 388.929 kişiye uyuşturucuyla mücadele konusunda farkındalık eğitimi verdik.

Değerli milletvekillerimiz, Türkiye Afet Müdahale Planı gereğince bakanlığımız afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmetleri sunmak üzere ana çözüm ortağıdır. Afet ve acil durumlarda ekiplerimiz tarafından birey, aile ve toplumun en kısa zamanda normal yaşantılarına dönmeleri ve psikolojik olarak en az etkilenmeleri için psikososyal destek çalışmalarına devam ediyoruz. 2016'dan bu yana, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da olmak üzere, 71 afet ve acil duruma, 2.583 meslek elemanı ile müdahale ettik. 64.506 hanede 377.719 vatandaşımıza psikososyal destek hizmeti verdik. Yine, geçici barınma merkezleri içinde ve dışında son dört yılda 354.386 Suriyeli misafirimize psikososyal destek hizmeti verdik.

2016 yılında başlattığımız “Çeyiz Hesabı” uygulamasıyla ilk evliliğini yapacak gençlerimizin en az üç yıl boyunca düzenli ödemeyle biriktirdiği tutara, yapılan ödemelerin süresine ve miktarına göre değişmek üzere belirli oranda devlet katkısı sağlıyoruz. Yine, aynı yıl başlattığımız “Konut Hesabı” uygulamasıyla da şimdiye kadar konut sahibi olamamış ailelerimizin ilk defa ev sahibi olmaları için belirli oranlarda devlet katkısı sağlıyoruz.

Yıl içerisinde yapılan kanun değişikliğiyle azami devlet katkısı miktarını Konut Hesabı'nda 15 binden 20 bine; Çeyiz Hesabı'nda 5 binden 7.500 liraya yükselttik.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; kadınlarımızın insan onuruna yakışan bir hayat sürmeleri, ayrıca eğitim, bilim, siyaset, ekonomi ve çalışma hayatı başta olmak üzere her alanda hak ettikleri yeri almaları ve bu alanlara değer katmaları için kapsamlı çalışmalar yürütüyoruz. Bu çerçevede eğitim, sağlık, ekonomi, karar alma mekanizmalarına katılım ve medya temel eksenleri üzerine inşa edilen Türkiye'de kadının güçlenmesi konusunda kapsamlı ve bütüncül ilk belge olan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı uygulamaya başladık. Kadınlarımızın eğitimde, sağlıkta, çalışma hayatında, karar alma mekanizmalarında, ekonomide ve medyada daha aktif rol üstlenmeleri için çalışıyor, destek mekanizmalarımızı harekete geçiriyoruz. Türkiye'de 2017 yılında nüfusumuzun 40 milyon 275 bin 390 kişisi kadın ve bu yaklaşık yüzde 49,8'ine tekabül ediyor.

Kadının güçlenmesi noktasında en önemli alanlardan biri olan eğitim alanında 2002 yılında yüzde 79,9 olan kadın okuryazarlık oranımızı yaklaşık 18 puan artırarak yüzde 94,1'e yükselttik. 2002-2003 eğitim öğretim yılında yüzde 45,2 olan ortaöğretim kademesinde kız çocuklarımızın okullaşma oranını yüzde 84'lük artışla yüzde 83,3'e yükselttik. Yükseköğretim kademesinde de 2002-2003 eğitim öğretim yılında yüzde 13,5 olan kadınların net okullaşma oranını yüzde 250'lik artışla yüzde 47,3 seviyelerine yükselttik.

Kadının güçlenmesi kapsamında en önemli alanlardan biri kadınların sağlık hizmetlerine kolay erişimi ve sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanmasıdır. Ülkemizde 2002 yılında 64,7 olan 100 bin canlı doğumda anne ölüm oranını 2017 yılında yüzde 14,6'ya düşü. Doğum öncesi bakım hizmetlerinden yararlanma oranını da 2017 yılında yüzde 99,7'ye, yine doğumun sağlık kuruluşunda gerçekleştirme oranını ise yüzde 98'e yükselttik.

Kadınlarımızın karar alma mekanizmalarına her düzeyde etkin katılımları, toplumsal ve kamusal yaşamın içinde aktif olarak yer alarak sorunlarına çözüm üretmeleri için gerekli tedbirleri aldık, almaya devam ediyoruz. Bunun bir yansıması olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde kadın temsili oranı 2002 yılında yüzde 4,4 iken 2018 yılında bu oran yüzde 17,45'e yükselmiştir.

Toplumsal farkındalığın artması, uyguladığımız teşvik politikalarının karşılık bulması neticesinde kadınların istihdam ve iş gücüne katılımında önemli mesafeler katettik. Kadın istihdamı konusunda son yıllarda attığımız adımlar gerek yurt içinde gerek yurt dışında büyük övgüler almakta. 2007-2017 yılları arasında kadın istihdamımız 3 milyon 375 bin kişi arttı. Bu dönemde kadın istihdamını yüzde 63 oranında arttıran ülkemiz OECD ve Avrupa Birliği üyesi 28 ülke arasında ilk sıraya yerleşti. TÜİK Temmuz dönemi sonuçlarına göre, kadın istihdamımız 9 milyon 121 bindir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre 261 bin kadını daha istihdam edilmiş ve istihdam oranı 0,4 puan artış göstererek yüzde 29,7'ye çıkmıştır.

Kadınlarımızın çalışma hayatına katılımını desteklemek amacıyla kadın kooperatiflerini güçlendiriyoruz. Bu kapsamda, bakanlığımız koordinasyonunda, Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığıyla birlikte 30 Ekim 2018'de imzalanan Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İş Birliği Protokolünü yürürlüğe koyduk.

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesi ve finansal okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla 2018 yılında başlattığımız seminerlerle 4 bin kadına ulaştık.

Ülkemizde mühendis olmak isteyen kız öğrencilerin desteklenmesi amacıyla özel sektörle iş birliğinde Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi'ni başlattık. Aynı zamanda, kız öğrencileri mühendislik bölümlerini seçmeye yönlendirmek amacıyla öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik 21.400 kişiyle farkındalık çalışmaları yürüttük. Kız çocukları ve kadınların bilgi, iletişim teknolojilerinde daha fazla yer almaları için gerçekleştirilen farkındalık seminerleriyle 2.140 kişiye ulaştık.

Değerli milletvekillerimiz, kadına yönelik şiddeti, Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadeleriyle, bir insanlık suçu olarak görüyor, bu konuda mücadelemizi sıfır tolerans ilkesiyle en üst seviyede sürdürüyoruz. İstanbul Sözleşmesi'ne uyumlu olarak hazırladığımız 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un yürürlüğe girmesiyle yasal altyapıyı güçlendirdik. Şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının etkin korunması için tüm taraflarla iş birliği içerisinde gerekli önlemlerin alınması ve uygulanması amacıyla 2016-2020 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 3. Ulusal Eylem Planı'nı uygulamaya geçirdik. Kadına yönelik şiddetle mücadele il eylem planlarını 65 ilde hazırlayıp yürürlüğe koyduk. 81 ilimizde kadına yönelik şiddetle mücadele il koordinasyon, izleme ve değerlendirme komisyonları oluşturduk.

2018 yılı içerisinde 81 ilde her ay farklı kurum ve kuruluşlarda görevli kamu personeline yönelik kadına yönelik şiddetle mücadele eğitim seminerleri gerçekleştirdik. Bu kapsamda, 2018 yılı başından bugüne kadar toplam 27.785 kamu personeline ulaştık.

Milli Savunma Bakanlığımızla iş birliğinde bedelli askerlik uygulaması kapsamında gerçekleştirilen "Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Semineri" ile 30 bin askerimize ulaştık. Seminerlerle tüm bedelli askerlik celplerinde 500 binin üzerinde er ve erbaşa ulaşmayı hedefliyoruz.

Aynı zamanda, erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesinde 2018-2023 yıllarını kapsayan Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı hazırladık.

Yüksek can güvenliği riski bulunan şiddet mağdurlarının etkin korunması için başlattığımız, şiddet uygulayan ve şiddet mağdurunun birlikte takip edildiği elektronik kelepçe uygulamasını başlattık. Bu uygulamayı hâlen nüfus potansiyeli açısından da büyük olan 6 ilimizde yürütmeye devam ediyoruz.

Yine, kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığımızla beraber Kadın Destek Sistemi (KADES) uygulamasını hayata geçirdik. Şiddetle mücadelede kurumlararası iş birliği ve politikalar geliştirmek üzere bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında veri entegrasyonunu tamamladık.

Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerini (ŞÖNİM) 76 ile yaygınlaştırdık. ŞÖNİM'lerde bugüne kadar 317 bin kişiye hizmet verdik.

Kadına yönelik kurumsal hizmet birimlerimiz fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara uğrayan kadınların; şiddetten korunması ve güçlendirilmesi, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Kadına yönelik kurumsal hizmet birimlerimizi güçlendiriyoruz. Ayrıca, kadına yönelik şiddetle mücadelede yatılı kurumsal hizmet birimlerimiz olan kadın konukevlerimizin sayısını ve kapasitesini artırdık. 2002 yılında ülkemizde 11 kadın konukevi 283 kapasiteyle hizmet vermekteyken bugün Bakanlığımıza bağlı 110, yerel yönetimlere bağlı 32, Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne bağlı 1, sivil toplum kuruluşlarına bağlı 1 kadın konukevi olmak üzere ülke genelinde toplam 144 kadın konukevimiz ve toplam 3.454 kapasiteyle hizmet vermekte.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, çocuklarımız geleceğimizin teminatı. Toplum olarak yarınlarımızı bugünden kazanmak, istikbale güvenle bakmak istiyorsak çocuklarımızı en iyi şartlarda hayata hazırlamamız gerekmektedir. Müreffeh toplumun temel unsurlarından biri de çocuğun sağlıklı gelişiminin sağlanması. Temel hedefimiz çocuğun üstün yararını ön planda tutarak çocuk hakları doğrultusunda politikalar geliştirmek ve uygulamak. Çocukları kuruluş bakımına almadan aile odaklı hizmetlere öncelik veriyor, böylece çocukların ailelerinden kopmamalarını sağlıyoruz.

Çocukların aile birlik ve bütünlüğü içinde sağlıklı büyümelerini sağlamak amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmetini etkin bir şekilde uyguluyoruz. Sosyal ve Ekonomik Destek hizmetiyle yaklaşık 120 bin çocuğumuzu kendi ailesi yanında destekliyoruz, çocuk başına da aylık ortalama 826 lira destek veriyoruz.

Yine, koruyucu aile hizmet modelimizle, 5.138 ailemiz yanında 6.286 çocuğumuzu sıcak bir aile ortamında büyütüyoruz. E-devlet sistemi üzerinden de Sosyal ve Ekonomik Destek, Koruyucu Aile ve Evlat Edinme müracaatları yapılabilmesinin imkânını sağlıyoruz.

Aile yanında bakımı mümkün olmayan çocuklarımızı kuruluş bakımına alıyoruz. Çocuk hizmetleri alanında önemli bir dönüşümü gerçekleştirerek ülkemizde koğuş türü yapılanmanın olduğu çocuk yurtları ve çocuk yuvaları dönemini kapatarak kurum bakımı altındaki çocuklarımıza ev ortamı sunan çocuk evleri sitesi ile çocuk evlerinde bakıyoruz.

Çocuklar hakkında en uygun hizmet modelinin belirlenmesi amacıyla Çocuk Koruma ve İlk Müdahale (ÇOKİM) birimlerini oluşturduk. Çocuklarımızın komşuluk ilişkileriyle sosyalleşebildiği, aile sıcaklığını aratmayan 1.192 çocuk evinde 6.149 çocuğumuza hizmet verilmekte olup 111 çocuk evleri sitesinde ise 6.294 çocuğumuzun bakımını sağlıyoruz.

Yine, rehabilitasyona ihtiyaç duyan çocuklarımıza ihtisaslaşmış Çocuk Destek Merkezlerinde (ÇODEM) hizmet sunuyoruz. Bu bağlamda 63 Çocuk Destek Merkezinde 1.572 çocuğumuzun rehabilitasyonunu sağlıyoruz. Çocuklarımızı kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitimlerden yararlandırıyoruz. Çocuklarımızın akademik başarılarını önceleyip özel okullarda ücretsiz devam eden çocuk sayımızı da yükselttik.

Rol Model Projesi'yle 29.394 çocuğumuzu 1.681 rol model kişilerle, yine Nesiller Buluşuyor Projesi kapsamında da 390 etkinlik düzenleyerek 6.604 çocuk ve 6.023 yaşlımızı bir araya getirdik.

Kurum bakımı altındaki çocuklarımızın istihdama katılımını destekliyoruz. Sosyal hizmet modellerinden faydalanarak reşit olan toplam 46.223 gencimizi kamu kurumlarında istihdam ettik.

İstihdam hakkına ilişkin yapılan değişikliklerle hak sahipliği başvuru süresini iki yıldan beş yıla çıkardık. Gençlerin öğrenim durumlarına uygun kadrolara atanma imkânını getirerek üniversiteye girişlerini teşvik ettik ve bu kapsamda yapılan değişikliklerle 1.619 çalışan gencimizin unvan değişikliğinden faydalanmasını sağladık.

Sokakta çalıştırılan çocuklarımız için 130 mobil ekip kurduk. Alan çalışmalarında 10.873 çocuğa müdahale ederek 2.829 çocuğumuza sosyal yardım ve sosyal-ekonomik destek verdik. 224 çocuğu koruma altına aldık. Eğitim ve danışmanlık tedbiri alınan 3.954 çocuğumuzun takibini gerçekleştiriyoruz.

Sokakta çalıştırılan çocukların karşılaşılabileceği risklere ilişkin 3.509 aileye rehberlik hizmeti verdik. Çocukları sokakta çalışmaya zorlayan ailelere yönelik yapmış olduğumuz incelemeler kapsamında da 510 aileye ilişkin adli işlem başlattık.

Bakanlığımızın açılış izni verdiği 2.406 özel kreş ve gündüz bakımevi faaliyet göstermekte. Bu kuruluşların yılda en az 2 kez denetimleri yapılıyor. Kreşlerde hizmet veren personel ve kreşlerdeki çocuklarımızın ailelerinden oluşan 5.458 kişiye mahremiyet eğitimi verdik. Dezavantajlı grupta yer alan 2.859 çocuğumuzun özel kreş ve gündüz bakımevleri ile çocuk kulüplerinden ücretsiz yararlanmalarını sağladık.

Çocukların okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla Okul Destek Projesi'ni başlattık. Ülke genelinde 10.748 çocuğun sosyal, sportif, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılımlarını sağladık.

Suriyeli çocuklara yönelik Sosyal Uyum Programı'nı 81 ile yaygınlaştırdık. Programla 2018 yılında 23.972 olmak üzere toplam 65.512 çocuğa ulaştık.

Çocuklarımızın sağlıklı gelişimlerini desteklemek ve her türlü ihmal ve istismardan korumak amacıyla, Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı yatılı kuruluşlarda çalışan 4.410 personele yönelik eğitimler verdik.

Hizmetlerimizin iyileştirilmesi ve yeni politikaların geliştirmesi için 2017 ve 2018 yılında 81 ilimizde 2 kez saha ziyareti gerçekleştirdik. Çocuk kuruluşlarında görev yapan yaklaşık 10 bin personelimize mahremiyet ve değerler eğitimi verdik.

0-6 yaş aralığındaki çocuklar için Uygun İçerikli Kitap Listeleri Oluşturulması Projesi'ni başlattık. Bu kapsamda 547 kitabı inceledik ve 222 kitaptan oluşan kitap listesini "web" sayfamızda yayınladık.

Çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini desteklemek amacıyla RTÜK'le iş birliği içerisinde teşvik mekanizması oluşturduk. Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşılabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapabilmek amacıyla bakanlığımız bünyesinde Sosyal Medya Çalışma Grubunu oluşturduk.

Yine, çocuklarımızın dijital ve sosyal medya ortamlarının olumsuz etkilerinden korunması amacıyla 23 Nisan 2018 tarihinde “Ekranla Değil Akranla Büyüsün Çocuklar” farkındalık kampanyasını başlatarak 80.528 çocuk ile 11.668 aileye ulaştık.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; engelli vatandaşlara verilen hizmetler medeniyetin ve gelişmişliğin temel bir göstergesi. Bu prensiple hareket eden hükümetlerimiz döneminde hayata geçirdiğimiz yasal düzenlemeleriyle uluslararası hukuka uygun mevzuat altyapısı sağlanmıştır.

Engelli bireylere eğitimde, sağlıkta ve istihdamda fırsat eşitliği sağlanması için önemli adımlar attık. Bu adımlardan birisi olan, destekli istihdam yönteminin uygulama modeli olan iş koçluğu sistemi esas alınarak yürütülen İşe Katıl, Hayata Atıl Projesi ile de engelli bireylerin sürdürülebilir istihdamlarını sağladık. Böylece “Her birey çalışma hayatında yer alabilir.” anlayışı ile kamu sektörü ve özel sektöre örnek bir proje gerçekleştirdik. Memuriyet ve özel sektörde istihdamın tek alternatif olmadığından hareketle, girişimcilik desteklerimizle kendi işini kuran engelli sayısının artırılmasını amaçlıyoruz.

İfade etmek isterim ki 2002 yılından bu yana kamuda istihdam alanında da yaklaşık 10 kat artış sağladık. 2002 yılında kamu kurumlarında 5.777 engelli memur istihdam edilirken 2018 yılı Ekim sonu itibarıyla engelli memur sayımız 53.964 kişiye ulaştı. 22 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirilen 2018 EKPS’ye başvuran 88.833 engelli vatandaşımızın da toplam 7 milyon 106 bin liralık sınav ücreti bakanlığımız tarafından karşılandı. İş gücü piyasasına girmekte zorlanan, ruhsal ve zihinsel engelli bireylerin, korumalı iş yerlerinde istihdamları için bakanlığımızca 2018 yılı ilk altı aylık döneminde 598 lira, ikinci altı aylık dönemde ise 650 lira olmak üzere her ay her bir engelli için işverene ücret desteği ödemesi de sağlıyoruz.

Evrensel bir insan hakkı olarak gördüğümüz erişilebilirliğin sağlanması hususundaki çalışmalara büyük önem veriyoruz. Bu alanda ülke olarak gerçekleştirdiğimiz yenilik ve değişimler giderek daha da görünür hâle geliyor. Bu çerçevede bakanlık olarak Erişilebilirlik Destek Projeleri (ERDEP) kapsamında pilot hükümet konaklarını, okulları, sağlık yapılarını üniversiteleri, kamu kurumlarımızı ve toplu taşımaları erişilebilir hâle getirdik. 2011 yılından bu yana 10 binden fazla kişinin katılımıyla, yükümlülüğü bulunan tüm kurumlarımızın bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına devam ettik.

Engellilerimizin sosyal hayata katılımı ve farkındalığın artırılması amacıyla 2011 yılından beri bakanlığımız tarafından desteklenen Engelliler Destek Programı (EDES) kapsamında 36 ilde 289 proje için toplam 15 milyon 689 bin lira destek sağladık. EDES kapsamındaki projelerle yaklaşık 1 milyon 750 bin kişiye doğrudan ulaştık.

Engelli vatandaşlarımızdan bakım ihtiyacı bulunanların çaresiz kalmadıkları bir Türkiye için 2002 yılından bugüne bakım hizmet modellerimizi çeşitlendirerek geliştiriyoruz. Bakanlığımıza bağlı merkezler ve yetkilendirdiğimiz özel bakım merkezlerinde yatılı ve gündüzlü bakım hizmeti sunmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda Ekim 2018 tarihi itibarıyla 317 bakım merkezinde 23.619 engelli bireye yatılı bakım hizmeti sunulmasını sağlıyoruz. Engelli bireylerimizin birlikte kaldığı ve sosyal hayata katılım sağladığı 142 umut evimizde de 802 engelli bireyimize hizmet sunmaktayız.

Ülkemizde sayıları bir milyonu bulduğu tahmin edilen aileleriyle birlikte düşünüldüğünde 4-5 milyonluk bir kesimi kapsayan otistik bireylere yönelik hazırlamış olduğumuz Otizm Eylem Planı’nın uygulanmasını hassasiyetle takip ediyoruz. İçinde altı ana başlığın ve 26 tedbirin yer aldığı bu eylem planı ilgili kurumlarımız tarafından hayata geçiriliyor. 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü’nde “Fark Et - Kabul Et - Bizimle Yürü” sloganıyla tüm Türkiye’de bir kampanya yürüttük. Otizmlilerle ve aileleriyle, tüm halkımızla el ele 81 ilde eş zamanlı olarak bir “farkındalık yürüyüşü” başlattık.

Değerli milletvekillerimiz, dünya nüfusunun yüzde 8,7'sini yaşlı nüfus oluşturmakta. Türkiye yaşlı nüfus oranı sıralamasında 167 ülke arasında 66'ncı sırada yer almaktadır. Ülkemizde yaşlı nüfus oranı son beş yılda yüzde 17,1 arttı. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2012 yılında yüzde 7,5 iken 2018 yılında yüzde 8,7'ye yükseldi. Artan yaşlı nüfusumuza daha iyi hizmet verebilmek için, kurumsal bakım merkezleri ve gündüzlü bakım merkezleri ile evde bakım ve sosyal hizmet desteği gibi uygulamalarla hizmetlerimizi çeşitlendiriyoruz.

Kurumsal bakım modelimiz olan huzurevleri ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerimizde yaşlılarımıza hizmet sunuyoruz. 146'sı bakanlığımıza, 249'u diğer kurum, kuruluşlar ve özel sektöre ait, 395 huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezinde 25.833 yaşlımız hizmet almakta.

Yine, 2016 yılında, 65 yaş üstü yaşlılarımızı kendi ev ortamlarında, evde bakım ve sosyal hizmet uygulamalarıyla yaşamlarını daha da kolaylaştıran Yaşlı Destek Programı'nı (YADES) başlattık ve bu uygulamayla ihtiyacı olan tüm yaşlılarımıza ulaşmayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vatanımızın bütünlüğü ve milletimizin bağımsızlığı için canlarını feda eden aziz şehitlerimizin emanetlerine ve kahraman gazilerimize sahip çıkmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda daha etkin hizmet sunabilmek için Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığımızı 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Genel Müdürlük statüsüne yükselttik.

Vatan, millet, bayrak ve yüce değerlerimizin muhafazası için canlarını feda eden 11.035 aziz şehidimiz ile 26.670 şehit yakını, bu değerlerimiz için vücudunu siper etmiş 44.397 gazimiz ile 72.029 gazi yakını, 8.936 vazife malulü ile 22.655 vazife malulü yakını, hain terör saldırılarına maruz kalarak yaralanmış 4.867 sivil ile 5 bin 167 sivil yakını olmak üzere toplam 195 bin 756 kişiye hizmet vermekteyiz.

Atama yetkisinin bakanlığımıza geçtiği 2014 yılından bugüne kadar 23.829 şehit yakını, gazi ve gazi yakınımızın kamuda istihdamını sağladık. Şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımızın sosyal hayattan kopmalarını önlemek ve hayatın bizzat içinde rahat yaşantılarını sürdürebilmeleri için sosyal faaliyetlere katılımlarını sürdürmek adına da her türlü kolaylığı kendilerine sağlıyoruz. Bu anlamda, şehir içi toplu taşıma hizmetleri ile demir yolları ve deniz yollarının şehir içi ve şehirler arası hatlarından ücretsiz olarak yararlanmaları için 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla 154.611 adet ücretsiz seyahat kartını kendilerine teslim ettik.

Son iki yılda 48.102 şehit yakını ve gazimizi hanelerinde ziyaret ettik. Şehitlerimizin aziz hatıralarının yaşatılması adına, kamu kurum ve kuruluş binaları ile cadde, sokak, park ve benzeri alanlara 1.008 şehidimizin ismini verdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla hükümetlerimiz döneminde yıllara sari ekonomik büyümeyle elde edilen kaynak, artan miktarda sosyal yardımlar aracılığıyla muhtaç vatandaşlarımıza aktarılmıştır.

Bugüne kadar sosyal yardım alanında hayata geçirdiğimiz projeler ve geliştirdiğimiz yeni politika araçlarıyla ülkemizde yoksullukla mücadele alanında büyük bir dönüşüm gerçekleştirdik. Dünya Bankası tarafından yayımlanan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Atlası 2017" çalışmasına göre ülkemiz dünyada yoksulluk oranlarını en fazla azaltan ülke oldu. Böylelikle gelişmekte olan ülkelerin meselesi olan mutlak yoksulluğu ortadan kaldırdık. Yine, önümüzdeki dönemde de gelişmiş ülkelerin sorunu olarak görülen göreceli yoksullukla mücadele edeceğiz.

Burada altını çizmek isterim ki iktidarlarımız döneminde ülkemiz insani gelişmede çağ atlamıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı verilerine göre 2002 yılında ülkemiz “Orta İnsani Gelişme” seviyesinde iken 2009 yılından itibaren “Yüksek İnsani Gelişme” seviyesine ulaşmıştır. 2002 yılında 96’ncı sırada olan ülkemiz İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında 2017 yılında 64’üncü sıraya yükselmiştir.

Yine, medeniyet birikimimizin vazgeçilmezi olan yardımlaşma ve dayanışma kültürünü kamu idaresinin güvencesi altına alarak sosyal yardım harcamalarını rekor seviyede artırdık. 2002-2018 yılları arasında sosyal devlet ilkesini hayata geçirdik. Son on altı yılda ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yaklaşık 283 milyar lira tutarında sosyal yardım yaptık. 2018 yılı sonunda bu rakamın 43,4 milyar lira olarak gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz ve geliştirdiğimiz kapsayıcı sosyal yardım programlarıyla 2017 yılında 3 milyonu aşkın ihtiyaç sahibi ailemize ulaştık. Yoksulluk riski altındaki ailelerin eğitim çağındaki çocuklarını düzenli okula göndermelerini teşvik amacıyla başlattığımız şartlı eğitim yardımından yıllık ortalama 2 milyon 200 bin çocuğumuzu yararlandırdık. Bu kapsamda 2003 yılından bu yana 6 milyar 223 milyon lira ödeme yaptık. Genel Sağlık Sigortası uygulaması ile de yoksul vatandaşlarımızın ücretsiz sağlık hizmeti almasını sağladık. Uygulamanın başladığı 2012 yılından bu yana toplamda 42 milyar 886 milyon lira tutarında ödeme yaptık.

Her zaman önem vererek koruduğumuz öksüz ve yetim çocuklarımızın ihtiyaçlarının karşılanması için 2015 yılında Öksüz ve Yetim Yardımı Programı’nı hayata geçirdik. Programın hayata geçirildiği 2015 yılından bu yana 174 milyon ödeme yaptık.

Değerli milletvekillerimiz, özel önem verdiğimiz sosyal yardım-istihdam bağlantısını güçlendirmeye yönelik birçok uygulamayı hayata geçirdik.

Sosyal yardım alan çalışabilir durumdaki 173.689 kişinin 2018 yılında İŞKUR’a yönlendirilmesini ve istihdamlarının teşvik edilmesini sağladık. Düzenli sosyal yardımlardan faydalanan istihdam edilen kişilerin işveren sigorta primlerini karşılamaya başladık. Prim ödemelerini 2019 yılında yapacağız.

Sosyal yardım alanında bilişim teknolojilerini de yoğun ve etkin bir şekilde kullanıyoruz. Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemini hayata geçirerek vatandaşlarımızın kurum kurum dolaşarak evrak toplama zorunluluğunu ortadan kaldırdık. Şu anda, sadece TC kimlik numarası kullanarak bu evrakların çekilebilmesini sağladık ve özellikle on beş yirmi gün süren sosyal yardım başvuru süresini anlık hâle getirdik.

Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemiyle başvurudan ödemeye kadar olan sosyal yardım sürecindeki tüm adımlar elektronik ortamda yapılabilmekte, izlenebilmekte ve ölçülebilmektedir.

Sosyal yardım hizmetlerinin sunumunda insanı merkeze alan bir yaklaşımla yardım kuyruklarına ve kuyruklarda beklemeye son verdik.

Bu kapsamda, Sosyal Yardım Kartı Projesi’ni başlattık. Sosyal Yardım SMS Projesi’ni hayata geçirerek 700 bin sosyal yardım yararlanıcısına kısa mesajla paralarının yattığı bilgisini vermeye başladık.

Coğrafi koşullar, hava şartları, hastalık, yaşlılık, engellilik durumları gibi nedenlerle ödemelerini çekmeye gidemeyen hak sahiplerinin zamanında yardım ödemelerine erişmeleri için konutta ödeme uygulamasını başlattık.

Değerli milletvekillerimiz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte sosyal yardım alanında da icraatlarımıza büyük bir hızla devam ediyoruz. Bu kapsamda, 2018 yılında gerçekleştirdiğimiz ve büyük bölümü müjde niteliği taşıyan çalışmalarımız hakkında da kısaca bilgi vermek isterim.

Sosyal yardımlardan haksız ve mükerrer yararlanmayı engellemek adına yerel yönetimlerle entegrasyon çalışmalarımızı tamamladık. Böylelikle, İçişleri Bakanlığı e-Belediye Sistemi ile Bakanlığımızın Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemini entegre ettik. Artık sosyal yardım verileri belediyelerle karşılıklı olarak paylaşılmakta.

Bunun yanı sıra, sizlerin huzurunda iki yeni sosyal yardım programımızı başlatacağımızı paylaşmak isterim:

Bunlardan ilki Çoklu Doğum Yardım Programımız. Bu programla ikiz, üçüz gibi çoklu doğumla karşılaşan ihtiyaç sahibi ailelerimize yönelik 0-2 yaş aralığındaki çocuk başına aylık 150 TL ödeme yapacağız.

İkinci yardım programımız ise ağır kronik hastalıklarla mücadele eden ihtiyaç sahibi ailelerimize yönelik olup bu yardım programı kapsamında ağır kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı olan hastaların bulunduğu hanelerin elektrik bedellerinin 200 TL'ye kadar olan kısmının desteklenmesi.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; çalışma hayatı ve istihdam alanında önceliğimiz; çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek, iş gücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısını, istihdam ve iş gücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştırıcı tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirerek tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmaktır.

Ülkemiz, bölgesinde yaşanan bütün istikrarsızlıklara rağmen büyümeye ve istihdamını arttırmaya devam etmekte.

2008 küresel krizinden bu yana yaklaşık 7,5 milyon kişiye istihdam sağlayarak son on bir yılda iş gücüne katılım oranını en fazla arttıran OECD ülkesi olduk.

Ülkemizin 2023 vizyonu doğrultusunda Bakanlığımız koordinasyonunda çalışma hayatının tüm taraflarının katılımıyla hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisi kapsamında istihdama ilişkin strateji ve hedeflerimizi gerçekleştiriyoruz.

Stratejinin eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, iş gücü piyasasında güvence ve esnekliğin sağlanması, özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması, istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi temel politika eksenleri ile bilişim, finans, inşaat, sağlık, tarım, turizm, tekstil ve hazır giyim sektörlerinde 165 tedbirin yer aldığı 2017-2019 Dönemi Eylem Planı'na ilişkin çalışmalarımızı yürütmekteyiz.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'yla çalışma hayatını darbe yasalarından arındırdık. Sendika üyeliğinin noter yerine e-devletten yapılmasını sağlayarak sendikalaşmayı kolaylaştırdık.

Çalışma hayatının önemli paydaşlarından olan sendikalarımıza ilişkin bilgileri de sizlerle paylaşmak isterim:

Ülkemizde memur ve işçi sendikalaşma oranına birlikte baktığımızda; çalışanların toplamda sendikalaşma oranının yaklaşık yüzde 21. Bu oran, 2014 yılında yüzde 16,7 olarak ilan edilen OECD ortalamasının üstünde.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na göre 2017 yılı Temmuz dönemi kamu görevlilerinde sendikalaşma oranı yüzde 69,28 iken 2018 yılında bu oran yüzde 67,65'e indi.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'na göre de yine 2018 yılı Ocak ayında işçilerde sendikalaşma oranı yüzde 12,38 iken Temmuz ayında yüzde 12,76 olarak gerçekleşmişti.

Çalışma hayatının en problemli alanlarından biri olan alt işverenlikte yaşanan ücret, yıllık izin, kıdem tazminatı gibi haklar noktasında yaşanan sorunları 2014 yılında yapılan kapsamlı düzenlemelerle büyük ölçüde çözüme kavuşturmamıza rağmen, işçilerimizin çalıştırıldıkları kamu kurumları tarafından doğrudan istihdamlarının sağlanması yönünde taleplerinin sürdüğü görüldü. Bu doğrultuda 2018 yılında, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında alt işveren işçisi olarak çalıştırılan işçilerin kamuda istihdam edilmelerine yönelik çalışmaları tamamladık. Kamuda merkezi idare ve yerel yönetimlerde alt işverenlik uygulamasına son verdik.

Asgari ücrete ilişkin çalışmalarımızı işçilerimizin memnuniyetini ve piyasa dengelerini de göz önünde bulundurarak, sosyal taraflarla istişareye önem vererek yürütüyoruz. Gelecek hedeflerimizde daha da iyi noktada olmasını umut ettiğimiz asgari ücreti devraldığımız noktadan çok daha ileri noktaya taşıdık.

Hükümetlerimiz döneminde, 2002 yılına göre 2018 yılında asgari ücreti reel olarak yüzde 102,6; nominal olarak yüzde 770 oranında artırdık. Ülkemizin yaşadığı ekonomik saldırılar nedeniyle ülkemizdeki reel artış devam etmekte.

2019 yılı Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarımız Aralık ayı içerisinde işçi ve işveren temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilecek.

Son dönemde iş gücü piyasasının etkinliğini artırmaya yönelik önemli reformlar gerçekleştirdik. Bu kapsamda, güvenceli esneklik düzenlemeleri ile yeni çalışma biçimlerine uyum sağlayarak istihdam alternatiflerini çeşitlendirerek çalışma yaşamına katılımı artırmayı ve toplumsal refaha katkı sağlamayı hedefledik. Düzenlemeleri yaparken iş ve aile yaşamı arasında bir dengenin kurulması da hassasiyetlerimiz arasında oldu. Güvenceli esneklik düzenlemeleriyle yeni istihdam imkânları oluşturmayı, özellikle iş gücüne katılımı düşük grupların işe erişimini kolaylaştırmayı hedefledik.

Uzaktan çalışma sistemini mevzuatımıza kazandırarak çalışanlarımıza teknolojik iletişim araçlarını da kullanarak iş yerinin dışında çalışma imkânını getirdik. Uzaktan çalışmanın esaslarının düzenlendiği yönetmelik çalışmaları sosyal diyalog kapsamında son aşamasına geldi.

Değerli milletvekillerimiz, yaşadıkları illerden, tarımsal üretimin yapıldığı illere gelen mevsimlik tarım işçilerimizin ve aile bireylerinin mevcut sorunlarının tespiti ve giderilmesi önem verdiğimiz hususlardan biridir.

Mevsimlik tarım işçilerinin koşullarını iyileştirmek ve kamu hizmetlerinden etkin yararlanmalarını sağlamak ve çocuk işçiliğini önlemeye yönelik Mevsimlik Tarım İşçileri Projesi'ni uygulamaktayız.

Proje kapsamında, 2017 yılında 9 pilot ilde çalışmaya başladık. Bu çerçevede, 2017 yılında 22,2 milyon, 2018 yılında 11,9 milyon olmak üzere 34,1 milyon ödenek tahsis ettik.

Bakanlığımızın çocuk işçiliğine ilişkin aktif mücadelesine temel olan Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla başarıyla yürütülmekte. Ulusal Program kapsamında Hükümetimizce 2018 yılı Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı ilan edildi. Ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda, çocuk işçiliğini ortadan kaldırmak amacıyla çalışmalar sürdürmek üzere ilgili bakanlıklar ve sosyal taraflarla Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ortak Deklarasyonu imzalandı.

Öncelik verdiğimiz ve yoğun mesai harcadığımız alanlardan birisi de istihdamı arttırmaya yönelik faaliyetlerimiz. Hükümetlerimiz döneminde iş gücü piyasası politikalarının kapsamını genişleterek sunduğumuz hizmetlerin hem niteliğini hem de niceliğini arttırdık.

Dünya Ekonomik Görünümü Raporu'na göre küresel büyüme 2017 yılında yüzde 3,7 seviyesinde gerçekleşti. Ülkemiz, 2018 yılının ilk yarısında gerçekleştirdiği büyüme hızıyla birçok AB üyesi ülkeyi geride bıraktı. İlk çeyrekte yüzde 7,3 olan büyüme, ikinci çeyrekte de devam etti. 2018 yılında Yeni Ekonomi Programı'na göre toplamda yüzde 3,2'lik bir büyüme öngörülmekte. Büyümede kaydedilen bu başarı istihdamın artışına da olumlu katkı sunmakta.

Türkiye, son on bir yılda iş gücüne katılım oranını en fazla artıran ülkedir. Son on bir yılda iş gücüne katılma oranında Türkiye 7,3 puanlık artış gösterirken AB genelinde iş gücüne katılma oranı artışı 0,7 seviyesinde kaldı.

En son açıklanan TÜİK Temmuz verilerine göre de iş gücüne katılma oranımız 0,3 puan artarak yüzde 54 olarak gerçekleşmiş ve bu zamana kadar gerçekleşen en yüksek iş gücüne katılma oranımız olmuştur.

EUROSTAT verilerine göre Türkiye 2007 yılında 20 milyon 750 bin olan istihdamını, 2017 yılında 28 milyon 197 bine çıkarmıştır. Başta Avrupa Birliği olmak üzere dünyadaki birçok ülke küresel krizin yıkıcı etkileriyle istihdam kayıpları yaşarken Türkiye, küresel krizden bu yana yaklaşık 7,5 milyon kişiye ilave istihdam sağlamıştır.

Küresel ekonomik kriz sonrasında dünyadaki toplam işsiz sayısının arttığı görülmektedir. Ülkemiz, bölgesinde yaşanan bütün istikrarsızlıklara rağmen ekonomik alanda vatandaşlarımızın da desteğiyle etkin bir şekilde mücadelesini sürdürmektedir. Aldığımız tedbirler ve uyguladığımız etkili politikalarla ekonomik büyümemizi ve istihdamımızı artırmaya devam ediyoruz.

Bu sayede, 2018 yılı Temmuz döneminde işsizlik oranımız yüzde 10,8 olarak gerçekleşti. Uygulanan başarılı istihdam politikalarının etkisi iş gücü göstergelerimize de olumlu yansdı.

Ülkemizde çalışma çağındaki nüfus her yıl artmakta. 2005 yılından 2017 yılına kadar olan süreçte çalışma çağındaki nüfus 11 milyon, iş gücü ise 10 milyona yakın bir seviyede artış göstermiştir. Son açıklanan TÜİK verilerine göre, iş gücündeki bu yüksek artışa rağmen istihdamda daha büyük artış sağlayarak işsizlik oranımızı yüksek artışlardan koruyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümetlerimiz döneminde iş gücü piyasası politikalarının kapsamını genişlettik, İŞKUR'un kurumsal kapasitesini güçlendirdik, sunduğumuz hizmetlerin niceliğini ve niteliğini arttırdık.

İŞKUR'la cumhuriyet tarihinin en kapsamlı iş gücü talep araştırmalarını gerçekleştiriyoruz. Her yıl yaklaşık 90 bin işverenimize anketler yaparak iş gücü piyasasının talep yapısını ortaya koyuyor ve bu analizlerle politika ve faaliyetlerimizi şekillendiriyoruz.

Bu bağlamda, 2002 yılında sadece 24.482 kişi olan özel sektörde işe yerleştirme sayısını 2017'de bir rekorla 1 milyon 52 bin 974'e yükselttik. 2018 yılının ilk on ayında ise yaklaşık 1 milyon vatandaşımızı özel sektörde işe yerleştirdik.

İŞKUR aracılığıyla aktif iş gücü piyasası programları kapsamında mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitimleri düzenliyoruz. Bu faaliyetlerimizle iş gücümüzün mesleki niteliklerini ve becerilerini geliştiriyor, istihdam edilebilirliklerini artırıyor ve programlarımıza katılan vatandaşlarımıza çalışma tecrübesi kazandırıyoruz. 2002 yılından bu yana, düzenlediğimiz kurs ve programlardan toplamda 3 milyon 22 bin 311 kişi yararlandı.

Ayrıca, çalışanların ve işsizlerin mesleki yeterlilik sertifikasına sahip olmasına yönelik olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sınav ve belgelendirme ücretlerini karşılıyoruz.

Eğitim hayatından iş hayatına geçişi desteklemek amacıyla aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde staj gören öğrencilere yapılan ödemeler için de İşsizlik Sigortası Fonu'muzdan katkı sağlanmaktadır.

İstihdam açısından diğer kişilere göre daha zor şartlarla karşı karşıya kalan ve özel politika gerektiren kişi ve gruplar olarak tanımladığımız vatandaşlarımıza yönelik çalışmalarımızla istihdam edilebilirliklerini artırıyoruz.

Bu kapsamda, 2018 yılı Ekim ayına kadar 180.559 kişinin kurslara katılımını sağladık. 2002 yılından itibaren 2018 yılı Ekim sonuna kadar 378.860 engelli vatandaşımızın istihdamını sağladık. Yine, Ekim ayı sonuna kadar 40.745 engellimizi kurslardan faydalandırdık.

2018 yılından itibaren kendi işini kurmak isteyen engellilere verilen 36 bin liralık hibe desteğini 50 bin TL'ye yükselttik ve bugüne kadar 1.326 engellimizin kendi işinin sahibi olmasına yardımcı olduk.

İstihdamında zorluk çekilen, uzun süre işsiz kalan kişilerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek amacıyla da toplum yararına programlar düzenliyoruz.

Sanayi 4.0 olarak ifade edilen dördüncü teknoloji devrimine iş gücü piyasamızı hazırlayacak şekilde hizmetlerimizi dönüştürüyor, geleceğin mesleklerinde nitelikli iş gücü yetiştirmek için yoğun bir tempoyla çalışıyoruz.

Geleceğin gözde mesleklerinden olan bulut bilişim uzmanı, yazılım uzmanı, mobil uygulama tasarımcısı, siber güvenlik uzmanı başta olmak üzere belirlediğimiz mesleklerde verdiğimiz eğitimleri yaygınlaştırıyoruz. 2014 yılından bugüne kadar 4.394 bilişim uzmanı yetiştirdik, 2.709 kişiye daha eğitim vereceğiz.

Ayrıca, 1 Ağustos 2018 itibarıyla geleceğin meslekleri olarak görülen siber güvenlik, kodlama, bulut teknolojisi meslekleri başta olmak üzere ilk etapta 25 meslekte 18-29 yaş arasındaki gençlerimize dokuz aylık işbaşı eğitim programı düzenlemeye başladık.

İş'te Anne Projesi'yle de kadın istihdamına vermiş olduğumuz desteğimizi güçlendiriyoruz.

Ayrıca şartları taşıyan annelere ilave olarak aylık 400 TL bakım desteği de sağlayarak annelerimizin istihdam edilmesini sağlıyoruz.

Bakanlığımızca yürütülen "Annemin İşi Benim Geleceğim Projesi" kapsamında özellikle sanayi sektöründeki kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalar yapıyoruz.

Kadınlarımızın aile ve iş hayatını bir arada sürdürebilmeleri için başlattığımız yarım çalışma ödeneği uygulamasını da başarılı bir şekilde devam ettiriyoruz.

Uygulamanın başladığı 2016 yılından bu yana kadar 18 bin kişi yarım çalışma ödeneği almaya hak kazanmış ve bu kapsamda 35,5 milyon lira ödenmiştir.

Gençlerimizin istihdamını İşe İlk Adım Projemizle destekliyoruz.

Bu kapsamda yüksekokul veya fakültelerden mezun olan 18-29 yaş aralığındaki gençlerin mesleki deneyim ve tecrübe kazanmalarını sağlamaya başladık.

İşverenlere işbaşı eğitim programının zorunlu istihdam sürecinde ödenecek ücretin net asgari ücretin yüzde 50'sine karşılık gelen tutarıyla zorunlu istihdam sürecinden sonraki on iki ay süreyle bu gençlerin istihdam edilmeye devam edileceğinin taahhüt edilmesi durumunda gençler için on iki ay süresince net asgari ücretin yüzde 25'i İŞKUR tarafından verilmekte.

Bu şekilde gençlerimizin iki yıla kadar istihdamda kalmalarını sağlamayı hedefliyoruz.

Türkiye genelinde İŞKUR'un 81 il müdürlüğü ile 76 hizmet merkezinde görev yapmakta olan 3.875 iş ve meslek danışmanı ile birlikte iş arayanlara, işverenlere ve öğrencilere etkin iş ve meslek danışmanlığı hizmeti sunuyoruz.

İŞKUR'a başvuran vatandaşlarımıza yönelik bireysel danışmanlık görüşmeleri gerçekleştirerek kendilerine uygun işlere, kurslara ve programlara yönlendirilmelerini sağladık.

Bu kapsamda 2018 yılının Ekim ayı sonu itibarıyla iş arayanlarla 21,5 milyon bireysel danışmanlık görüşmesi gerçekleştirdik.

Ayrıca işverenlerimize ziyaretler gerçekleştiriyor ve işveren danışmanlığı hizmeti sunuyoruz. Bu kapsamda da yine 2018 yılının Ekim ayı sonu itibarıyla 1 milyon 736 bin iş yerine 3 milyon 252 bin iş yeri ziyareti gerçekleştirdik.

Meslek seçimi ve kariyer yolculuğunda öğrencilerimizi ve gençlerimizi desteklemeye güçlü bir şekilde devam ediyoruz.

Meslek danışmanlığı hizmetleri kapsamında ekim ayı sonu itibarıyla 125 bin eğitim öğretim kurumu ziyareti gerçekleştirdik.

İş gücü piyasasına girmeye hazırlanan üniversite öğrencilerimize daha yakın olmak ve etkin bir şekilde iş ve meslek danışmanlığı hizmeti sunabilmek için üniversitelerde 90 tane İŞKUR irtibat noktası kurduk.

İş kulüpleri çalışmalarımız kapsamında ise kadınlar, gençler, engelliler, göçmenler, madde bağımlıları, Roman vatandaşlar, uzun süreli işsizler gibi özel politika gerektiren vatandaşlarımıza yoğun danışmanlık desteği vererek iş arama süreçlerinde motivasyon ve yöntem desteği sağlıyoruz.

"Bu Kulüpte İş Var" sloganıyla yola çıktığımız ve kuruluşundan günümüze kadar yaklaşık 10 bin kişinin katılım gösterdiği iş kulüplerinde öz geçmiş hazırlama, mülakat teknikleri, iş arama kanalları hakkında teorik bilgilerin yanı sıra katılımcılara işverenlerle bire bir mülakat yapma fırsatı da sunmaktayız.

Hâlihazırda 32 ilde ve 37 birimde sürdürülen projenin 2020 yılına kadar Türkiye çapında yaygınlaştırılmasını hedeflemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; pasif istihdam programlarımız aracılığıyla da işini kaybedenlere, konjonktürel olaylardan etkilenen işverenlerimiz ile işçilerimize ve çeşitli nedenlerle ödeme güçlüğüne düşen işverenden ücret alacağı bulunan çalışanlarımıza destek veriyoruz.

İşsiz kalan işçilerimizi destekliyoruz. 2002 yılından 2018 yılı Ekim ayına kadar 6 milyon 470 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır, 27,7 milyar TL işsizlik ödeneği ödenmiştir.

Ödeme güçlüğüne düşen işverenlerin üç aylık ücret alacağını Ücret Garanti Fonu'ndan ödüyoruz.

İş yerlerinin özelleştirilmesi sebebiyle işlerini kaybeden vatandaşlarımıza da iş kaybı tazminatıyla destek olmaktadır.

İşsizlik Sigortası Fonu, etkin ve şeffaf bir şekilde yönetilmektedir. Ekim ayı sonu itibarıyla fonun toplam varlığı yaklaşık 125,5 milyar liraya ulaşmıştır.

Değerli milletvekillerimiz, hem ülkemizin hem de çalışanlarımızın geleceğini garanti altına almak için kayıt dışı istihdamla mücadelemize durmaksızın devam ediyoruz.

Kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında son on yılda toplamda 2 milyon 503 bin 619 çalışan ve 233.170 iş yerinin kayıt dışı olduğu tespit edilmiş ve yüzde 43,5 olan kayıt dışı istihdam oranı bugün yüzde 34 seviyelerine inmiştir.

Kayıt dışı istihdam, yasal düzenlemeler ve normlarla azaltılmaya çalışılmaktadır fakat en önemli bu konuda bir bilincin ve kültürün oluşturulmasıdır. Bunun için da tüm kurumların katkısına ve iş birliğine ihtiyacımız var.

Kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında yürütmekte olduğumuz projelerden edindiğimiz tecrübelerle dayanarak Kayıtlı İstihdamın Desteklenmesi Projesi'ni KİDEP'i hayata geçirdik. Proje kapsamında 15 ilde esnaf ve din görevlilerimize yönelik sosyal güvenlik konusunda farkındalık seminerleri düzenledik. 14 bakanlık, 3 kurum, kuruluş ve tüm bankalardan olmak üzere 100'den fazla istihdama ilişkin işlem bilgisinin alınması ve veri paylaşımı amacıyla yasal düzenlemeler yaptık. Prime esas kazancı düşen sigortalılara SMS gönderilmesi hizmetini başlattık.

Değerli milletvekillerimiz, iş ve eğitim hayatının ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan 792 ulusal meslek standardını yürürlüğe koyduk.

Meslek standartları ve yeterliliklere dayalı olarak ölçme ve değerlendirme faaliyeti gösteren uluslararası akredite 179 sınav ve belgelendirme kuruluşunu yetkilendirdik. Bu kuruluşları 81 ilimizde yıllık 3 milyon kişiyi sınava alabilecek kapasiteye ulaştırdık. Bu kuruluşlar tarafından yapılan teorik ve pratik sınavlar sonucunda başarılı olan 429.383 kişiye mesleki yeterlilik belgelerini teslim ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yine, Mesleki Yeterlilik Belgesi'nin kalite güvencesini korumak amacıyla sınav ve belgelendirme kuruluşlarını 243'i programsız 478'i programlı olmak üzere 721 kez denetledik.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesini, Avrupa Komisyonuna onaylatarak Avrupa düzeyinde eğitim ve yeterlilik sistemlerinin karşılaştırılmasında kullanılan Avrupa Yeterlilikler Çerçevesiyle eşleştirdik.

Böylece, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Mesleki Yeterlilik Belgesi'ni diplomanın haricinde Türkiye'nin uluslararası tanınırlığı olan ulusal mesleki yeterlilik belgesi hâline getirdik.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alması amacıyla Sanayi 4-0, savunma sanayisi, sivil havacılık ve dezavantajlı gruplara yönelik meslek standartları ve yeterliliklerin hazırlanması çalışmalarını başlattık.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; gerçekleştirdiğimiz sosyal güvenlik reformu dünyanın en iyi uygulamalarından biri olarak kabul edilmekte. Reformun birçok ülke tarafından örnek alınan herkese sağlık güvencesi uygulaması, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da devam edecektir. Vatandaşlarımızın tamamını genel sağlık sigortası şemsiyesi altına alan ve herkese birinci sınıf sağlık hizmeti sunan tek ülkeyiz.

Burada büyük bir memnuniyetle ifade etmek isterim ki Sosyal Güvenlik Kurumumuz ile Uluslararası Çalışma Örgütü arasında ILO üyesi ülkelerin sosyal güvenlik sistemlerinin yönetimini güçlendirme ve kapasitelerini artırma hedefi doğrultusunda 24 Ekim 2018 tarihinde iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında, ILO üyesi ülkeler SGK'mizin deneyimlerinden yararlanacaktır.

Sosyal güvenlik hizmetlerimizi vatandaş odaklı bir anlayışla sürekli geliştiriyor, hizmet çeşitliliğini artırarak yeni imkânlar sağlıyoruz. Bu kapsamda son dönemde sigortacılık alanında gerçekleştirdiğimiz faaliyetleri sizlerle paylaşmak isterim.

Sigorta prim borçlarına yapılandırma imkânı verdik. Kapsama giren borçların faizini silerek Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'yle güncelleme yaptık. Güncellenen borçların peşin ödenmesi hâlinde yüzde 90'ını sildik. Bugüne kadar 1 milyon 571 bin 957 başvuru yapılmış ve yaklaşık 48,7 milyar TL

yapılandırılarak 6,6 milyar TL tahsil edilmiştir. BAĞ-KUR kapsamındaki sigortalılarımıza ihya hakkı verdik. Prim borcu bulunan 4/B kapsamındaki sigortalılarımızın sigortalılıklarını durdurarak 33 milyar lira borcun takibinden vazgeçtik.

Yine aynı kapsamdaki sigortalılarımızın ödenmemiş sosyal güvenlik destek primi borçlarını terkin ettik. 2018 yılı Nisan ayı ve öncesine ait GSS borcu olan sigortalılar için ödeme süresini 31 Aralık 2018 tarihine uzattık. En az 3 yıldır prim ödeme yükümlüsü olup prim belgelerini süresinde veren ancak çeşitli sebeplerle primlerini zor durumda olduğu için süresinde ödeyemeyen ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerine on iki ayı geçmeyen borçlarını kanuni faiz oranından daha düşük oranlarda ve altmış aya kadar vadeyle ödeyebilme imkânı sağladık. Taksitlendirmede teminat gösterme ve verme şartlarını kolaylaştırdık. Yetim aylığı alırken bir işte çalışmaya başlayanların, lise eğitimi görenlerden 20, yükseköğrenim görenlerden ise 25 yaşını geçmemek kaydıyla aylıklarının kesilmemesini sağladık. 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla sağlık meslek mensubu sayılanlara altmış gün fiili hizmet süresi zammı hakkı verdik. 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla emekli aylıklarında, uzman hekimler için 2 bin, pratisyen hekimler için 1.500 TL'den az olmamak üzere artış sağladık.

Değerli milletvekillerimiz, birçok teşviki hayata geçirerek, primlerin düzenli ödenmesi, kayıt dışılığın önlenmesiyle ilave istihdamın sağlanmasına katkıda bulunuyoruz. Bu çerçevede 2018 yılında girişimci gençlere prim teşviki getirdik. 18 ile 29 yaş aralığındaki gençlerin ilk defa BAĞ-KUR kapsamına girmesi hâlinde, primlerinin devlet tarafından karşılanmasını sağladık. Ağustos ayında 3.061 genç girişimciye 1,9 milyon TL tutarında teşvik verdik.

Bu yıl başlattığımız yeni nesil teşvik uygulamasıyla tüm sektörlerde sigorta primi ve vergi teşviki getirdik. Bu kapsamda imalat ve bilişim sektöründe çalışanlara azami 2.151 TL, diğer sektör çalışanlarına 883 TL prim ve vergi desteği sağladık.

2016 yılında başlatılan asgari ücret desteği 2018 yılında da devam ettirildi. 2018 yılı Ağustos ayına kadar aylık ortalama 835 milyon olmak üzere, 5,9 milyar TL'lik bir destek sağladık. 1 milyon 681 bin iş yeri fayda sağlamıştır. Bu kapsamda aylık ortalama 9,6 milyon sigortalı bulunmakta. 2016 yılından 2018 yılı ilk sekiz ayına kadar yaklaşık 26 milyar istihdama destek sağladık.

Bölgesel istihdam teşviki kapsamında ilave 6 puan prim indirimi imkânından yararlanma süresiyle işbaşı eğitimi tamamlayanların istihdama kazandırılması amacıyla sunulan prim teşvikinde eğitime başlama süresini 31 Aralık 2018 tarihine kadar uzattık.

Sigorta primi teşvik ve desteklerde bir yıl olan yasaklılık hâlini ilk tespitte bir aya düşürdük.

Özel sektör işverenlerine geriye yönelik olarak sigorta primi teşvik ve desteklerden yararlanma imkânı sağladık.

Sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi hedefliyoruz. Bu anlamda bu hedefi gerçekleştirmek için yaptığımız çalışmalar sonucunda oluşan Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısına da kısaca değinmek istiyorum.

Sosyal güvenlik kapsamının genişlemesi ve hizmetlerimizdeki çeşitliliğin artması doğal olarak sosyal güvenlik harcamalarımızı da artırmakta ancak sayısal büyüklükleri doğru yorumlamak ve analiz etmek bizlere gerçekte hangi noktada olduğumuzu gösterecek.

Sosyal Güvenlik Kurumu gelirlerinin 2018 yıl sonu itibarıyla 359,9 milyar, giderlerinin ise 384,6 milyar seviyesine ulaşması öngörülmekte yani kısaca aradaki fark yaklaşık 24,8 milyar TL'dir.

SGK bütçesi değerlendirildiğinde gelirlerin giderlerini karşılama oranlarına bakmak bizi en doğru sonuçlara götürecektir.

Sosyal Güvenlik Kurumumuzun performans göstergesi olan prim gelirlerinin emekli aylıkları ve sağlık giderlerini karşılama oranı 2002’de yüzde 61 iken bugün yüzde 75,2 ‘ye yükselmiştir.

Türkiye’imiz büyüyor, nüfusumuz artıyor, verdiğimiz hizmetler genişliyor ve tüm bu değişkenler üzerinde tabii olarak bütçemiz de etkileniyor.

Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini gösteren önemli bir diğer gösterge de sosyal güvenlik sistemi açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranıdır.

Görüldüğü gibi sosyal güvenlik sistemi açığının GSYH’ye oranı yıllar itibarıyla azalış trendine girmiştir ve 2018 yıl sonu itibarıyla yüzde 0,66 seviyesine geleceği tahmin edilmektedir.

Sonuç olarak, sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini takip ediyor ve gerekli adımları atıyoruz.

Bizim için bir diğer önemli göstergeyse sigortalı sayılarımızdaki artışlar. Toplam aktif sigortalı sayımız 2009 yılında yaklaşık 15 milyon 97 bin iken, 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 21 milyon 865 bine ulaşmıştır. Pasif sigortalı sayımız ise dosya bazında 2009 yılında 8 milyon 489 bin iken, 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 11 milyon 723 bin kişiye ulaşmıştır.

Değerli milletvekillerimiz, çalışıp üreterek ülkemize değer katan, bugünlerimizi borçlu olduğumuz emeklilerimizin de her daim yanındayız.

2002 yılındaki asgari emekli aylıkları 2018 Temmuz ayı seviyeleriyle karşılaştırıldığında SSK işçi emekli aylıklarında yüzde 75, tarım emekli aylıklarında yüzde 104, BAĞ-KUR esnaf emekli aylıklarında yüzde 188, BAĞ-KUR tarım emekli aylıklarında yüzde 412, memur emekli aylıklarında yüzde 48 oranında reel artış gerçekleştirdik.

Kurumumuzdan gelir, aylık almakta olanlara Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi biner lira bayram ikramiyesi verilmesini sağladık.

Memurlarımızın otuz yıl üstü hizmetleri için ikramiye ödenmesini sağladık. 2017 yılında 252.476 kişiye 1,1 milyar, 2018 yılında ise 25.090 kişiye 188 milyon lira ödeme yaptık.

Emeklilerimize bankalarca hiçbir şart aranmadan üç yıllık peşin promosyon ödenmesini sağladık. Şu ana kadar 11,1 milyon emekli ve hak sahibine 4,2 milyar lira promosyon ödemesi sağlandı.

Sağlık alanında da pek çok hizmeti yerine getirmeye, vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine eşit şartlarda erişimini sağlamaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, gazi ve yakınları ile şehit yakınlarından özel hastanelerde hiçbir ilave ücret alınmaması yönünde düzenleme gerçekleştirdik. Çocuk istismarına yönelik olarak, Çocuk İzlem Merkezlerinde verilecek muayene, tetkik, tahlil, aşı, ilaç ve diğer tüm sağlık hizmetlerini geri ödeme kapsamına aldık. Vatandaşlarımızın tedavisinde kullanılacak bazı yurt dışı ilaçların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından temin edilmesine başlayarak süreç içerisinde temin edilen ilaç sayısını artırdık. SMA Tip1 hastalarının solunum desteği ihtiyacı olup olmadığına bakılmaksızın “Spinraza” isimli yurt dışı ilaca erişimini sağladık. Kanser tedavisi için sunulan cerrahi işlemleri ilave ücret alınmayacak sağlık hizmeti kapsamına aldık. Tüm sağlık hizmeti sunucularında normal yolla gerçekleşen doğum, kalp-damar cerrahisi, kanser cerrahisi, kanser radyoterapi, kemik iliği nakli, organ-doku nakli başta olmak üzere toplam 3.550 adet sağlık hizmetinin kurumca karşılanan fiyatlarını yüzde 14 ila yüzde 225 oranında artırdık.

Hâlihazırda ilaç geri ödeme listemizde 8.766 ilacımız bulunmakta. Bu ilaçların 8.386 adedi yurt içi ilaç listemizde, 380 adedi ise yurt dışı ilaç listemizde bulunmaktadır. Sağlık hizmet sunucularındaki görüntülerin karşılıklı paylaşımı projesini uygulamaya geçirdik. Yerli Plazmadan Kan Ürünleri Üretimi Projesi'ne başladık. Bu projeyle Türkiye tarihinde ilk defa yerli plazmadan kan ürünleri Türkiye'de üretilerek, stratejik öneme sahip ilaçlarda dışa bağımlılıktan kurtulması sağlanacak.

Gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla sağlık hizmetlerine ulaşımın önündeki engellerin kaldırılması ve erişimin kolaylaştırılması neticesinde hizmet sunucularına başvuru sayısında da artış oldu. SGK kayıtlarına göre 2010 yılında sağlık hizmet sunucularına toplamda 276 milyon başvuru yapılmış iken 2017 yılında bu sayı 519 milyona ulaşmıştır. 2018 yılı Temmuz ayı itibarıyla bu sayı 329 milyondur.

Genel sağlık sigortası kapsamının genişlemesi ve sağlık hizmetlerine kolay ulaşımın sağlanması gibi olumlu gelişmeler sağlık harcamalarını etkilemektedir. 2018 yılı için toplam sağlık harcamamızın yaklaşık 92 milyar lira seviyesinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

Sosyal Güvenlik Kurumu kurulduğu günden bu yana, kolay, erişilebilir ve çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmek amacı ile yenilikçi, insan odaklı bir anlayışla hizmet sunmaya devam etmekte. Bu kapsamda hizmetlerimizi e-devlet platformuna aktararak vatandaşlarımızın ayağına götürüyoruz. 2018 yılında yaptığımız çalışmalarla hizmetlerimizden 128'ini e-devlet üzerinden gerçekleştiriyoruz.

TÜRKSAT istatistiklerine göre, tüm kamu kurumlarının e-devletten sunduğu hizmetler içinde SGK hizmetleri 2017 yılında yüzde 28,8 kullanım oranı ile, 2018 yılı ilk dokuz ayında ise 432 milyon tıklanma sayısı ve yüzde 29,4 kullanım oranı ile diğer kamu kurumları arasında birinci sırada yer almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iş sağlığı ve güvenliği alanında uluslararası normlara uyumlu İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsayıcılığı ve önleyici bakış açısı ile önemli yenilikler getirmiş, ülkemiz iş sağlığı ve güvenliği alanında çağdaş ülkeler düzeyine ulaşmıştır. İş yerlerimizin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini destekliyor, bu amaçla teşvik politikaları geliştiriyoruz. 2014 yılında uygulamaya geçen 10'dan az çalışanı bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerine İSG hizmeti ödeme desteği vermeye devam ediyoruz. 2018 yılı SGK rakamları dikkate alındığında, tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde çalışan başına 28,42, çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise 32 lira destek veriyoruz. 50'den az çalışanı bulunan az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilme imkânı sunuyoruz. Bu kapsamda bakanlığımız ile protokol yapan kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerden eğitim alarak başarı gösteren bugüne kadar 52.518 işveren, işveren vekili belgelendirilmiştir.

Her zaman önem ve öncelik verdiğimiz iş sağlığı ve güvenliği alanında, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik sektörlere özgü çözümler üretiyoruz. İnşaat, maden, tarım, tekstil, mobilya, gıda, kimya sektörlerine yönelik iş sağlığı ve güvenliğinin iyileştirilmesi kapsamında araştırma projeleri yürütüyoruz. Özellikle istihdamın fazla olduğu inşaat sektöründe başarıyla yürüttüğümüz Güvenli İskele Projesi'nin kapsamını genişleterek sektörde kullanılan diğer ekipmanların standartlara uygun ve güvenli olmasına yönelik faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Yüksekte çalışma kaynaklı iş kazalarının önlenmesi amacıyla inşaat sektöründe tüm taraflara yönelik bilgilendirme seminerleri gerçekleştiriyoruz. Ayrıca bu sektöre yönelik bilgi ve doküman paylaşımı da web sitelerimizde kullanıma açıldı.

İş sağlığı ve güvenliği alanında profesyonel hizmet sunacak olan kişi ve kurumları yetkilendiriyoruz. 10 Haziran 2003 tarihli 4857 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte ilk defa iş yerlerinde iş güvenliği hizmetini verecek olan profesyonellerin görevlendirilmesi zorunlu hâle getirilmiştir. Bugüne kadar 117.401 iş güvenliği uzmanı yetkilendirildi.

1974 yılında yayınlanmış olan yasal düzenleme kapsamında sınırlı sayıda iş yerinde iş sağlığı hizmetini vermek üzere iş yeri hekimi görevlendirme zorunluluğu varken 2003 yılından bu yana 39.237 iş yeri hekimi yetkilendirilmiştir. Tüm bu iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yetkilendirdiğimiz 2.563 ortak sağlık ve güvenlik birimi iş yerlerine sunmaktayız. Uygunsuz ve güvensiz kişisel koruyucu donanımların piyasaya arzını engelliyoruz. Bu kapsamda, 2004 yılından günümüze kadar 16.156 farklı ürünü denetleyerek, uygunsuz olduğunu tespit ettiğimiz 4.468 ürün hakkında gerekli yasal işlemler yaparak güvensiz 11 ürünün piyasaya arzını engelledik. 2015 yılından itibaren 1.254 adet kişisel koruyucu donanımın testini yaptık. Toplumda ürün güvenliği bilincini arttırmaya yönelik web sitemize ihbar şikâyet modülünü ekledik.

İş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla her yaşta eğitim gören çocuğumuza ulaşıyoruz. MEB ile birlikte yürüttüğümüz program dâhilinde okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili konuları ekleyerek öğrencilerimizi bilinçlendiriyoruz.

53 ders kitabına eklenen 'güven usta çizgi bantları' ve STK'ler ile birlikte yürütülen sağlıklı ve güvenli ev kampanyasıyla hem öğrencilerde hem de bireylerde iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı oluşturmayı hedefliyoruz. İş sağlığı ve güvenliği kültürünü yaygınlaştırırken meslek hastalıklarının tanı, teşhis ve önlenmesine yönelik çalışmalarımız da devam ediyor. 2015 yılından itibaren İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığımızca iş hijyeni laboratuvarı yetkilendirilmekte, 129 iş hijyeni laboratuvarı sahada hizmet sunmaktadır. Bu laboratuvarlar tarafından toplam 976.042 adet fiziksel ve kimyasal madde ölçümü yapılmıştır.

2010 yılında kullanımı yasaklanan asbestli ürünlerin sökülmesine ilişkin İSGÜM bünyesinde 2014 yılından bu yana asbest sökülme uzmanlığı eğitimi verilmektedir. 473 iş güvenliği uzmanını asbest sökülme uzmanı olarak belgelendirdik. 2009 yılından itibaren yine İSGÜM tarafından ILO Pnömonokonyoz Okuyucu Eğitimi verilmektedir. Ana dilde bu eğitimi veren tek ülke konumundaki ülkemiz bu kapsamda 557 hekim belgelendirdi.

Uluslararası iş birliklerimiz ile Türkiye olarak iş sağlığı ve güvenliğinde kıtalar arası köprü görevi görüyoruz. 2009 yılından bu yana İslam İşbirliği Teşkilatı "OIC-OSHNET" ile İSG alanında çeşitli faaliyetler yürütüyoruz. Sekretarya işlemleri de bakanlığımız tarafından yürütülmekte.

Şu ana kadar dört tane İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Toplantısı, otuz çalışma ziyareti, eğitim, çalıştay ve toplantı gerçekleştirildi. Ayrıca, uzman ve yetişmiş personelimiz ile İslam İşbirliği Teşkilatı üye ülkelere İSG alanında 15 eğitim verdik.

Kuruculuğunu ve eş başkanlığını yürüttüğümüz G20 İstihdam Çalışma Grubu İSG Ağı 3'üncü toplantısı 14 ülke ve 2 uluslararası kuruluşun 23 temsilcinin katılımıyla 9'uncu Uluslararası İSG Kongresi kapsamında İstanbul'da gerçekleştirildi.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, biraz daha zamanı efektif kullanabilirsek kalan kısımlarda.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRİ ZÜMRÜT SELÇUK – Tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daldım ben.

BAŞKAN – Daldınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daldım ben vallahi.

BAŞKAN – Ben zaten dalacağınızı söylemiştim sana.

Buyurun Sayın Bakanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Değerli milletvekillerimiz, denetim, rehberlik ve kayıt dışı istihdamla mücadele faaliyetlerimiz bakanlığımızda görevli 992 müfettiş, 109 denetmen ve SGK’de görevli 489 müfettiş, 2.353 sosyal güvenlik denetmeni eliyle yürütülmektedir.

Bakanlığımızda yürütülen kayıt dışı istihdamla mücadele, denetim ve rehberlik faaliyetleri kapsamında 2018 Eylül sonu itibarıyla çalışma hayatının teftişi kapsamında 2018 yılında 11 farklı alanda programlı teftişler yürütülmüştür. Bu kapsamda 13.446 iş yeri denetlendi, 1 milyon 349 bin 387 çalışana ulaşıldı, 2.819 iş yerinde 36 milyon 173 bin 259 TL idari para cezası önerildi, çalışanlara 56 milyon 444 bin 61 lira ödeme yaptırıldı, 21 milyon 156 bin 882 lira kamuya ödeme yaptırıldı. İdari teftiş faaliyetleri kapsamında 55 araştırma, inceleme, tevdi, tazmin, 21 ön inceleme, 126 soruşturma olmak üzere toplam 202 rapor hazırlandı.

Sosyal Güvenlik Kurumu denetim elemanlarınca 81.869 iş yeri, 605.626 çalışan denetlenmiş, denetimler sonucunda 21.352 kayıt dışı iş yerinin olduğu ve 32.497 çalışanın kayıt dışı istihdam edildiği tespit edilmiştir. Bu denetimler kapsamında 338 milyon 305 bin lira idari para cezası uygulanmış, sağlık hizmet sunucuları için ise 1 milyar 410 milyon lira ceza şart önerilmiştir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; günümüzde uluslararası rekabeti kalkınma ve büyüme odaklı ekonomiler oluşturmaktadır. Rekabette üstünlük sağlamak isteyen ekonomiler için nitelikli iş gücü stratejik bir önem kazanmıştır. Bu nedenle, rekabetçi ülkeler yüksek nitelikli iş gücünü çekme yarışına girmişler ve bu yönde kolaylaştırıcı düzenlemeler yapmışlardır. Biz de hem nitelikli insan kaynağımızı değerlendirmek hem de uluslararası nitelikli insan gücünden yararlanmak amacıyla politikalar belirleyerek Uluslararası İşgücü Kanunu doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapıyoruz. Bildiğiniz gibi, ülkemiz artan ekonomik gücü ve yabancı yatırımlar dolayısıyla göç hareketleri açısından hedef ülke konumundadır. Bugün 165 farklı ülkeden çalışmak amacıyla başvuru alınmaktadır.

Bakanlığımızca verilen çalışma izni sayıları son on yılda yüzde 700’ün üzerinde artış göstermiştir. Bu rakamlar ülkemizin gelişen ve büyüyen yüzünün bir göstergesi.

Hayata geçirdiğimiz e-izin uygulamasıyla çalışma izni başvurularının alınması, değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması işlemleri tamamen on-line ortamda hızlı, etkili, güvenilir bir şekilde gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Suriye’de yaşanan insanlık dramı sebebiyle ülkemize gelen ve geçici koruma altında olan geçici koruma altındaki Suriyeli misafirlerimizin iş gücüne katılımları için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Geçici koruma altında olan Suriyeli misafirlerimizin çalışma hayatına dâhil olabilmeleri için 2016 yılında gerekli düzenlemeler yapılarak bugüne kadar toplam 60.822 çalışma izni verilmiştir.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın da her zaman yanında oluyoruz. 1966 yılından bu yana yoğunlukla Batı Avrupa ülkelerine yönelik iş gücü göçü neticesinde günümüzde yaklaşık 6 milyon insanımız yurt dışında yaşamakta. Bakanlığımız, 29 ülkede 58 birimi ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler mevzuatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek konusunda çalışmalarını yürütmekte. Bu çerçevede, son bir yılda

300 binin üzerinde vatandaşımızın emeklilik, ikamet ve çalışma izni, işçi alacakları, aile birleşimi gibi konulardaki talepleri karşılanmış, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yoğun olarak sürdürülmüş, 592 bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

2019 yılında tüm yurt dışı birimlerimizde faaliyete geçecek olan Yurt Dışı Teşkilatı Bilgi Yönetim Sistemi'yle vatandaşlarımızın işlemleri daha da kolaylaşacak ve bürokrasi azaltılacaktır.

Bakanlığımızın dış ilişkilerini ülkemizin itibarı ve vatandaşlarımızın menfaatleri çerçevesinde etkin bir şekilde sürdürüyoruz. Vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerin vatandaşları ile eşit haklara sahip olmaları ve haklarının korunması amacıyla bugüne kadar 35 ülkeyle sosyal güvenlik anlaşması imzalandı. Ayrıca çalışma, istihdam, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler alanlarında iş birliğini geliştirmek amacıyla 30 iş birliği anlaşması imzalandı. Yine vatandaşlarımızın yurt dışına işçi olarak gönderilmesini ve yurt dışındaki çalışma haklarını düzenlemek amacıyla da 13 iş gücü anlaşması imzaladık. 2018 yılı içerisinde 2 sosyal güvenlik anlaşması ile 5 iş birliği anlaşması imzalanmıştır. Öte yandan, bakanlığımızın görev alanlarında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla iş birliğini yoğun olarak sürdürmekteyiz. Bu bağlamda çalışma hayatı için en önemli uluslararası kuruluş olan ILO'nun 107'nci Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ülkemizde kadın istihdamını artırmak için uyguladığımız politikalar aktarılmış ve iyi uygulama örneklerini diğer ülkelerle paylaşmaya hazır olduğumuz vurgulanmıştır. Aynı şekilde, Arjantin dönem başkanlığında düzenlenen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı'nda sosyal güvenlik ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında ülkemizdeki çalışmalar ve iyi uygulama örnekleri aktarılmıştır. Ayrıca ülkemizin 2011 yılında öncülük ederek başlattığı İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı'nın bu yıl içinde Suudi Arabistan'da düzenlenen 4'üncü toplantısında İslam İşbirliği Teşkilatı iş gücü piyasası stratejisi, genç istihdamı, kamu istihdam hizmetleriyle iş sağlığı ve güvenliği alanlarında tecrübe ve bilgi paylaşımında bulunulmuştur.

Avrupa Birliğiyle mali iş birliğimiz de güçlenerek devam etmekte. AB tarafından aday ülkelerin sosyoekonomik gelişimlerini desteklemek amacıyla sağlanan fonlardan ülkemizin etkin biçimde yararlanması için Bakanlık olarak yüksek bir disiplinle çalışıyoruz. Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı, kısaca IPA'nın, 2007-2013 yıllarını kapsayan birinci dönemi için tahsis edilen 509,1 milyon avroyla İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı'nı tüm Türkiye'de başarıyla uyguladık. Bu çerçevede, sosyal politika ve istihdam alanında faaliyet gösteren 600'e yakın kurum ve kuruluşla birlikte istihdam, eğitim ve sosyal içerme alanlarında toplam 935 proje Bakanlığımız tarafından "Program Otoritesi" sıfatıyla başarılı bir şekilde yönetilmiştir. Bu projelerle 2018 yılı itibarıyla 800 bin vatandaşımız desteklenmiş ve tahsis edilen fonun yaklaşık yüzde 85 'i kullanılmıştır.

Projeler neticesinde sosyal politika ve istihdam açısından son derece önemli sonuçlar elde edildi. Bunlardan bir kısmını da sizlerin huzurunda ifade etmek istiyorum. Projeler sonucunda iş gücü piyasasına katılım açısından ciddi kazanımlar elde edildi. Kadınlar ve gençler dâhil 63 bine yakın vatandaşımız iş gücü piyasasına katıldı, 10 binden fazla vatandaşımız istihdam edildi, 1.600'e yakın vatandaşımız ise kendi işini kurdu. Bunun yanı sıra, 450 binden fazla vatandaşımız istihdam odaklı eğitimler ile girişimcilik ve temel beceriler konusunda eğitim almış, böylelikle istihdam edilebilirlikleri artırılmıştır. 7 binden fazla kız çocuğu ortaöğretime katılmıştır ki bu sonucu ülkemiz adına son derece önemli ve kıymetli buluyoruz. Ayrıca, 250'yi aşkın müfredat hazırlanmış, 750'den fazla modüler program geliştirilmiş, 450'ye yakın meslek standardı tanımlanmış, böylelikle, eğitimin içeriği ve kalitesi bakımından ilerleme kaydedilmiştir. Son olarak, 27 binden fazla özel politika gerektiren bireye istihdam hizmetleri dâhil çeşitli hizmetlere erişim sağlanmış, çalışma çağına olup çeşitli nedenlerle istihdam edilmekte zorluk yaşayan vatandaşlarımızın iş gücü piyasasına girişleri kolaylaştırılmıştır.

Değerli milletvekillerimiz, geçmiş yıllarda olduğu gibi 2019 yılında da kamuda başta eğitim, sağlık ve güvenlik olmak üzere her alanda ihtiyaç duyulan nitelikli personel istihdamını karşılıyoruz. İktidarımız döneminde nitelikli personel istihdamına daha fazla önem verdik. Bu bakış açımızla; öğretmen sayısında yüzde 78, hemşire sayısında yüzde 303, doktor sayısında yüzde 157, kariyer meslek mensubu sayısında yüzde 352 oranında artış sağladık. Personel alım ilanlarının hızlı, kolay ve tek elden ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere kamu kurum ve kuruluşları Devlet Personel Başkanlığının e-uygulama sistemi üzerinden ilan metinlerini ulaştırmakta ve ilanlar memur, sözleşmeli personel, işçi, engelli, akademik personel gibi kategoriler itibarıyla yayımlanmaktadır.

2014 yılında hayata geçirilen mevzuat değişikliği sonrası, Bakanlığımız sosyal hizmet modellerinden yararlanan ve öngörülen koşulları taşıyan çocuklarımızın, lise ve üstü öğrenim görmüş olanların KPSS sonucuna göre, ilköğretim ve ilkokul mezunu olanların ise kura sonucuna göre merkezi olarak işe yerleştirilmelerinin yolu açılmıştır. 2014 yılından itibaren toplam 12.470 kişinin yerleştirilmesi yapılmıştır. Yine, hak sahiplerinden lise ve üstü öğrenim görmüş olanlardan görmüş oldukları öğrenim dolayısıyla bir unvan elde etmiş olanların kurumların talep etmeleri koşuluyla elde ettikleri unvanlara atanabilecekleri kuralı getirilmiş ve yerleştirmelerin yılda en az 3 kez yapılması karara bağlanmıştır.

Bildiğiniz üzere, 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle işçilerimizde olduğu gibi memurlarımızın da mali ve sosyal haklarının toplu sözleşmeyle belirlenmesini sağladık.

Değerli milletvekillerimiz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM) tarafından çalışma hayatına yönelik eğitimlerle kurumsal ve bireysel gelişime katkı sağlıyoruz. 2018 yılı 1 Ocak-30 Eylül döneminde çalışma hayatı konularında 70 eğitim programı gerçekleştirilmiş ve bu eğitimlere 1.825 kişi katılmıştır. İş sağlığı ve güvenliği konularında ise düzenlenen 121 eğitim programımıza 3.082 kişi katılmıştır.

Değerli milletvekillerimiz, Bakanlığımız, faaliyetleriyle ilgili vatandaşlarımızın her türlü soru, öneri, eleştiri, şikâyet ve taleplerini etkin ve hızlı bir biçimde çözüme ulaştırmak amacıyla kurulan Alo 144 Sosyal Yardım Hattı, Alo 170 Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İletişim Merkezi ve Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk, Yaşlı ve Engelli Sosyal Destek Hattı 7/24 hizmet vermeye devam etmektedir. Hizmete başladıkları günden bugüne Alo 170 İletişim Merkezinden 68 milyon 467 bin, Alo 144 Sosyal Yardım Hattından 17 milyon 527 bin, Alo 183 hattımızdan ise 1 milyon 159 bin çağrı karşılanmıştır.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; hedeflerimize ulaşmak için sosyal taraflarla, tüm paydaşlarımızla ortak akıl ve istişareyle yenilikçi çözümler üretmeye kararlılıkla devam edeceğiz. 2019 yılı itibarıyla gerçekleştirmeyi planladığımız hedeflerimizi ve bazı projelerimizi de sizlerle paylaşmak istiyoruz. ASDEP'in yaygınlaştırılması çalışmalarını kapsamında mevcut ASDEP personeli sayısının artırılmasına ve ziyaret edilen hane sayısının 2,2 milyon haneye yükseltilmesine yönelik çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Aile Eğitim Programı ve Türkiye Bağımlılıkla Mücadele eğitimleri çerçevesinde yürüttüğümüz madde bağımlılığıyla mücadelede farkındalık eğitimlerini yaygınlaştırarak ulaştığımız kişi sayısını 500 bine yükseltmeyi hedefliyoruz.

Çocuğa yönelik şiddet, ihmal, istismar ve benzeri vakaların önlenmesi ve zamanında müdahale için 81 ilde uzmanlaşmış ekipler oluşturacağız. Korumamız altındaki çocuklarımızın yaşam becerilerini geliştirerek hayata hazırlamak amacıyla 2019 yılında “Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı”nı uygulamaya koyacağız.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı yatılı kuruluşlarda çalışan personele yönelik çocukla iletişim eğitimlerini 81 ilde yaygınlaştıracaktır.

Engelli ve yaşlı haklarında ise temel hedefimiz, hak eksikliğini bir yaklaşımla vatandaşlarımızın hayatın her alanında aktif bir şekilde yer almalarını sağlamak, sosyal hayata katılımlarının önündeki engelleri kaldırmak ve müreffeh bir hayat sürdürmeleri için var gücümüzle çalışmak. Engelli bireylerin sosyal hayata aktif katılımlarına imkân sağlayacak ve gündüzlü hizmet verecek engelsiz yaşam bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin sayılarını çoğaltarak engelli vatandaşlarımızın yaşam kalitelerini arttırmayı amaçlıyoruz. 2019 yılında 5 ilde engelsiz yaşam bakım ve rehabilitasyon merkezlerimizi hizmete açmayı planlıyoruz. Ülkemizde bakıma gereksinim duyan engelli ve yaşlı kişilerin bakım ihtiyacını, sorunlarını ve beklentilerini ortaya koymak üzere Türkiye Bakım Araştırması'nı da 2019 yılında gerçekleştireceğiz. Toplumda aktif yaşlanma ve yaşlı hakları konusunda farkındalık oluşturmak için, 2019 yılı içerisinde uluslararası katılımı Yaşlılık Şûrası gerçekleştirecek ve 2019 yılını Yaşlı Yılı ilan etmeyi planlıyoruz. Böylece, yaşlılıkla ilgili çalışmalara toplumda duyarlılık kazandırıp konuyla ilgili çalışmalara hız vereceğiz. Engelli ve yaşlılarımızın kendi içinde bulunduğu ve alıştığı ortamda, daha kolaylaştırılmış ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş koşullar altında hayatını devam ettirebilmesine yönelik olarak gündüzlü hizmet sunacak aktif yaşam merkezlerinin yaygınlaşması için çalışmalar yapacağız. Ayrıca, yaşlılara sunulan hizmetin verimliliğinin artırılması için yatılı kuruluşlarda ihtisaslaşmaya gidilerek alzheimer-demans yaşlılarına hizmet verecek huzurevleri açılmasını planlıyoruz.

Başarıyla uyguladığımız şartlı eğitim yardımımızı geliştirmeye devam edeceğiz. Bu doğrultuda, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen sınavlarda illerinde ilk 10'a giren veya Türkiye genelinde ilk 20 bine giren şartlı eğitim yardımı faydalancısı çocuklarımıza aylık 500 TL, üniversiteye giriş sınavında ilk 1.000'e girme başarısı gösteren şartlı eğitim yardımı faydalancısı evlatlarımıza ise bir defaya mahsus olmak üzere 5 bin TL nakdi destek sağlayacağız.

2019 yılında ulusal ve uluslararası kaynaklar kullanılarak özel politika gerektiren grupların istihdam ve sosyal entegrasyonlarının artırılması amacıyla da önemli projeleri hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

İş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirmeye yönelik çalışmalarımızı artırarak sürdüreceğiz. Meslek hastalıklarını önleme eylem planı çalışmalarını da yürütmeye devam edeceğiz. İSG profesyonellerinin iş sağlığı ve güvenliği alanında bilgi, beceri, mesleki yeteneklerini ve saha tecrübelerini geliştirmeyi amaçlayan beş yıllık iş sağlığı ve güvenliği eğitim stratejisi, eğitim planı ve sektörel eğitim modülleri oluşturacağız. İSG profesyonellerinin bilgilerini güncel tutmak amacıyla da iş sağlığı ve güvenliği alanında aldıkları eğitimlerin, bilimsel yayınların ve katıldıkları etkinliklerin puanlandırıldığı bir kredilendirme sistemi uygulayacağız.

Yine, iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemeye yönelik olarak erken uyarı sistemini paydaşlarımızla birlikte hayata geçireceğiz. Ekipman kaynaklı iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesine yönelik de teknolojik dönüşümü teşvik edeceğiz.

Başta emeklilik ve sigorta işlemleri olmak üzere sosyal güvenlikle ilgili sunulan kamu hizmetlerinde bürokrasiyi azaltmak, vatandaşa zamanında ve yeterli hizmeti sunmak amacıyla da e-devlet kapısı üzerinden sunulan hizmetlerin kapsamını genişletmeye devam edeceğiz.

Başka bir çalışmamız da ev hizmetlerinde olduğu gibi işverenlik uygulamasının yaygınlaştırılmasıdır. Ev hizmetlerinde çalışan sigortalılar için getirilen kolay işverenlik uygulamasına apartman ve iş hani görevlisi olarak çalışanlar da dâhil edilecek. Bu kapsamda, uygulamadan yaklaşık 80 bin iş yerinin faydalanabileceği öngörülmüş olup yıl sonu itibarıyla uygulamaya başlanacaktır.

SGK'nin veri tabanları ve programları arasındaki entegrasyonu sağlamak amacıyla Bilgi Yönetim Sistemi Projesi başlatılacaktır. Böylece tahakkuk esaslı muhasebe sistemi tam anlamıyla yürürlüğe konularak MOSİP, GÜVENCE, EMEKTAR, MEDULA ve İŞVEREN programları arasında uyum ve entegrasyon sağlanmış olacaktır.

Ülkemiz için stratejik öneme sahip olan ilaçta yerelleşme çalışmalarıyla millî ve yerli ilaç üretimini destekleyeceğiz. İthal edilen ilaçların ülkemizde üretilmesini amaçlayan “İlaçta Yerelleşme Projesi” kapsamını genişleterek devam ettireceğiz.

Tüm sağlık hizmet sunucularının kurumumuzla yapacakları sözleşmeleri artık sağlık, sosyal güvenlik merkez müdürlüklerimize bizzat gitmeye gerek olmaksızın e-sözleşme uygulamasıyla elektronik ortamda yapılabilmesi planlanmaktadır.

Hastane, eczane, optik, medikal market, medikal eczane ve medikal firma kullanıcılarının kurumumuzla yaptıkları sözleşmelerin sözleşme sonrası başvuru ücretlerinin ve aidatlarının on-line tahsilat ve takibinin yapılmasına ilişkin çalışmalar devam etmekte.

2019 yılında da önceliğimiz işsizlikle mücadele ve istihdam olacaktır. Ülkemizin yakaladığı yüksek büyüme oranlarını istihdama yansıtacak, işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmak için mesleki eğitim kurslarımızı, işbaşı ve girişimcilik eğitim programlarımızı daha güçlü ve etkin bir şekilde uygulayacağız. Kadınlarımız ve gençlerimizin istihdamları için yeni programlarla katkı vermeye devam edeceğiz.

Profil temelli nitelikli danışmanlıkla iş arayanlarımıza ve işverenlerimize daha etkili hizmet sunacağız. İŞKUR'da 2017 yılından bu yana “Hedeflerle Yönetim Sistemi” etkin bir şekilde yürütülmektedir. Her il müdürlüğünde ilin iş gücü piyasasının özelliklerini dikkate alarak belirlenen hedefler 2019 yılında da bir önceki yıl hedeflerinin analiz edilmesiyle belirlenecektir. 2019 yılında en az 1 milyon 250 bin kişinin özel sektörde işe yerleştirilmesi, 4 milyonu aşkın kişiye danışmanlık hizmeti verilmesi, en az 500 bin kişinin kurs ve programlardan yararlanması hedeflenmektedir.

Daha etkin iş ve meslek danışmanlığı için profil temelli nitelikli danışmanlık modelini yaygınlaştıracamız. Kurumumuza gelen her iş arayanın kendi özellikleri değerlendirilip erken müdahale profili oluşturularak iş gücü piyasasındaki konumuna göre doğrudan ihtiyacına özel danışmanlık hizmeti sunacağız.

Üniversite öğrencilerimizin; çalışma hayatıyla tanışmasını sağlamak, gençlere çalışma disiplini kazandırmak, insani değerlerinin geliştirilmesini desteklemek amaçlarıyla toplumsal faydanın yüksek olduğu alanlarda sunulan hizmetlere geçici süreyle katılımlarının sağlanması amacıyla sosyal çalışma programları uygulayacağız.

Mesleki eğitimde kupon sistemiyle ülkemizin bilişim sektöründe ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştireceğiz. Bu uygulamayla kursiyerlere, eğitim almak istedikleri firma hakkında seçim özgürlüğü tanınmış olacaktır. Bireyin kişisel gelişiminde kendi kararlarının belirleyicisi olması sağlanacaktır. Kupon sistemiyle her yıl bilişim sektörüne yönelik olarak belirlenecek mesleklerde gençlerimize etkin ve verimli bir şekilde eğitim verilmesini mümkün hâle getireceğiz.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın 2019 yılı mali büyüklükleri hakkında da sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum. Bakanlığımızın 2019 yılı toplam bütçesi 103 milyar 91 milyon 801 bin TL'dir. Bakanlık bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına 63 milyar 778 milyon 447 bin TL, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne 3 milyar 117 milyon 649 bin TL kaynak aktarılması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerleri milletvekillerimiz; sözlerimi sonlandırırken 2019 yılı bütçesinin ve bu bütçeyle gerçekleştireceğimiz çalışmaların aziz milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, katkılarınızdan dolayı şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana sunumları için teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, söz almak isteyen misafir milletvekillerimizin isimleri okuyayım, eğer burada olup da okuduklarımın içerisinde olmayan varsa kayıt yaptırmalarını rica edeceğim: Sayın Sibel Özdemir, Sayın Böke, Sayın Kadıgil, Sayın Aycan, Sayın Arslan, Sayın Hatımoğulları, Sayın Süleyman Bülbül, Sayın Antmen, Sayın Yüceer, Sayın Purçu, Sayın Köksal, Sayın Süllü, Sayın Şahin, Sayın Zeybek.

Burada olup da başka söz almak isteyen?

RİDVAN TURAN (Mersin) – Ben adımı yazdırdım ama okumadınız.

BAŞKAN – Görmedim, bende yok.

Fatma Kaplan Hürriyet, Rıdvan Turan...

Sayın Bakanımıza tekrar teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, çok kısa bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR(Devam)

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi görüşmelerinde konunun önce kadın boyutuyla, sonra çalışma ve diğer boyutlarıyla ele alınmasının doğru olacağına ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sizi bilmem ama ben gerçekten dağıldım, bence siz de dağıldınız.

BAŞKAN – Çok iyiyim ben.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakışınızdan söylüyorum, yaklaşık iki saatlik bir sunum dinledik; kadın, aile, çocuk, engelli, emekçi, sosyal politika, sosyal güvenlik.

Önerimi söylüyorum: Bugün daha çok, kadın arkadaşlarımız burada ve öyle olmalı. Çünkü kadın boyutuyla, onu öne almalıyız. Bu görüntüyü Türkiye Büyük Millet Meclisi vermeli. Kadına dönük şiddetin, kadın cinayetlerinin bu kadar gündemde olduğu bir dönemde bence kadın boyutunu, kadın arkadaşlarımız öncelikli -benim önerim- konuşsun, öncelik verin. Hatta siz de bir kadına yerinizi verin yani oradan kalkın bir kadına, Ayşe Hanım'a yerinizi verin.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Divan dışında kime verebilecek yerini?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz ortaklaşabiliriz, kadın boyutu öncelikli görüşülsün. (Gürültüler)

Sayın Bakanımız da öncelikle kadın boyutuyla görüşlerini söylesin, sonra çalışma ve diğer boyutlarıyla görüşelim derim. Bu, bence daha efektif bir görüşme usulü olur, eminim ki kadın arkadaşlarımız da bunu destekleyecektir.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tatlıoğlu.

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, bakanlıklardan dokümanların erken gelmesi konusunda önem gösterilmesini rica ettiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Efendim, bir şey rica edeceğim: Bu Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleriyle ilgili –belki bir dahaki yıl- bu dokümanların bize erken gelmesini rica edeceğim çünkü çok geç gelince –uzun da çalışmalar oluyor- sayın bakanlar konuşurken biz burada, bu evraklar üzerinde çalışmak zorunda kalıyoruz. Yani o nedenle iyi bir tahlil yapamıyoruz ve iyi bir sorgulama yapamıyoruz. Bu konuya önem göstermenizi rica edeceğim.

Saygılar sunuyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Zaten “incelemesinler” diye bu dakikada geliyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – İyi niyete yoruyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayşe Hanım, siz de...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Divanda olmayan olur mu? Usulen mümkün mü böyle bir şey?

BAŞKAN – Efendim, onun derdi, sizi düşünmek, bir hanımı oturtmak falan değil; beni buradan kaldırmak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir kalkın ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Bakanım; müzakerelere geçeceğiz. Müzakereler başlamadan önce beraberinizdeki bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica edeceğim.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Değerli bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Müzakerelere geçiyorum.

Öncelikle her gruptan birer milletvekilimize söz vereceğim, sonra da istem sıralarına göre de söz taleplerini karşılayacağım.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

b)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

c)Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

d)Mesleki Yeterlilik Kurumu

e)Devlet Personel Başkanlığı

f)Türkiye İş Kurumu

g)Sosyal Güvenlik Kurumu

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Bakan yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk bütçeniz. Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyorum ekibinizle birlikte.

Uzun bir sunum yaptınız, büyük bir bakanlık, 2 bakanlığın birleşmesinden oluşuyor, çok da önemli konular bunlar tabii ki. Bizim on dakika içerisinde, bu süre içerisinde bunlarla ilgili, hem 2017 kesin hesabıyla ilgili hem de 2019 bütçenizle ilgili gereken bilgileri vermemiz, eleştirileri yapmamız, iyi noktaları telaffuz etmemiz mümkün değil, çok fazla konunuz var. Sosyal güvenlikten genel sağlık sigortasına, Devlet Personelden sosyal yardımlara, İşsizlik Fonu'na, İŞ-KUR, mesleki yeterlilik, kıdem tazminatı gibi çok önemli konular var. Bu kadar süre içerisinde bunları yetiştirmemiz mümkün değil ama diğer milletvekili arkadaşlarımın da farklı konulara eğileceğini düşünerek ben sosyal güvenlik konusu üzerinde durmak istiyorum.

Ondan önce, biraz önce İsmail Hoca belirtti, önceden almadık, burada sizin sunumuz sırasında bazı tespitlerim oldu. Onlarla ilgili bir nokta atışları yapayım, ondan sonra da sosyal güvenlik konusuna gireyim.

Sayın Bakanım, mesela SGK açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranıyla ilgili bir tablonuz var 98'inci sayfada: 2009'da "3,87" demişsiniz ama mesela önceki yılların tabloları var, mesela 2017'de 2009'daki açık oranı 3,01'miş yani farklı farklı. Bu, bunun devamıysa, gerçekten bir devamlılık varsa –ki öyle olduğunu söylüyorsunuz- SGK açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı iki sunumda farklı, iki bakanımızın sunumunda farklı maalesef. Ki bu oranın da bu olmaması lazım Sayın Bakanım. Daha önceki yıllarda 2002'den beri getiriliyor bu yurt içi hasılaya oranı SGK açıklarının. 2002'den 2009'a kadar devlet yardımı yoktu, şimdi, aldığınız primin dörtte 1'i kadar devlet yardımı yapılıyor. Devlet yardımını açık saymıyorsunuz. Teşvik nedeniyle alınan, devletten, hazineден tam olarak alınan rakamları buna katıyorsunuz, sanki yüzde 100 tahsilat varmış gibi; hâlbuki bunları teşvik kapsamında olmayıp da piyasadan almaya kalksanız tahakkuk-tahsilat oranıyla ilgili epey bir handikap söz konusu olacaktı. Bu karşılaştırma doğru değil bir kere. Önemli miktarda açık var. Bu SGK açıklarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranları doğru değil bir kere Sayın Bakanım, yıllardan beri bu veriliyor ama doğru değil, bunun düzeltilmesi lazım. Hele bu karşılaştırma asla doğru değil. Ki siz kendi karşılaştırmanız içerisinde bile 2017'yle sunumuzda farklılık ortaya koymuşsunuz.

Yine, sunumunuzda şöyle: Kayıt dışı istihdam oranıyla ilgili tabloda, orada da geçen yılki sunumda bu yıl kayıt dışı istihdam oranı 34,28; geçen yılki tabloda 35,1 ağustos itibarıyla. Yani kayıt dışı istihdam oranını, aynı oranı geçen yıl daha yüksek, bu sene daha düşük göstermişsiniz. Geçen yıl bu sunumuzda 33,97 göstermişsiniz bu rakamı.

Sayın Bakanım, ayrıca söyleyeyim; sosyal yardımlar, sosyal yardım alanlarda bir azalma söz konusu değil yıllar itibarıyla, sayıyı tam siz de veremediniz ama sürekli olarak artıyor hatta. Bu sosyal yardımların, sosyal yardım alanların artması da hayra alamet değil. Türkiye'deki bir sıkıntıyı işaret ediyor maalesef. Tabii ki devletimizin bu konuda bu duyarlılığı göstermesi güzel bir şey ama bu konuyu yıllardan beri çözmemesi ve bu sayının sürekli olarak artıyor olması çok önemli bir soruna işaret ediyor.

SGK'ye geçmeden önce, bir diğer konu da 2018 Mayıs'ında 22 milyon 580 bin olan aktif sigortalı sayısı -ki seçimden önce özellikle seçime yönelik yatırımlar nedeniyle bir artış olmuş- hazirandan itibaren düşmeye başlamış, ağustos ayı itibarıyla -kayıtlarınızdaki son sayı o, sizin verdiğiniz sayı da o- 21 milyon 865 bine düşmüş. Yani aktif sigortalı sayısında da azalma var, aktif-pasif oranımız da –verdiğiniz oran Sayın Bakanım- doğru değil. Aktif sigortalılar tam olarak yani otuz gün çalışanlar değil, sizin verdiğiniz şeyde; pasifler tam olarak maaşlarını alıyorlar. O ayrımın da tam olarak yapılması lazım.

Sayın Bakan, Sosyal Güvenlik Kurumuna geçiyorum. Şimdi bakanlığınızla ilgili olarak da, daha doğrusu devraldığınız bakanlıklarla ilgili olarak da Sayıştay raporları güzel düzenlenmiş raporlar ama ben Sosyal Güvenlik Kurumu raporuna değineceğim. Bu seneyle ilgili olarak şartlı görüş verilmiş, aslında geçmiş yıllarda olduğu gibi olumlu bir görüş verilmemesi gerekirdi; olumlu görüş verilmiş şartlı olarak ama geçen yıllara bakın. Bakın, 2015'te bu sene 7 denetim görüşüyle ilgili tespit var, 57 de denetim görüşünü etkilemeyen bulgu var ama bu bulgular aslında Sosyal Güvenlik Kurumunun kayıtlarının ihticaca salih olmadığını gösteriyor. Burada kimseyi eleştirmiyorum fakat üç kurumun birleşmesi büyük bir sıkıntı yarattı. Siz sunumunuzda diyorsunuz ki “Çok örnek bir reform gerçekleştirdik.” Yok öyle bir şey Sayın Bakanım. Maalesef bu üç kurumun birleşmesi 2009'dan beri olan seyrine bakarsanız Sosyal Güvenlik Kurumunun çok kötü bir gidiş var. Bu sene için ne kadar hazine yardımı koyduk? Hazineden ne kadar para alacağız 2019 için? Bu, birkaç sene önce, 2016'da ne kadardı hatırlıyor musunuz? Bu sene için 185 milyar koymuşsunuz, bunun çok üstünde olacak. 185 milyar 2019'da hazineden para alacaksınız SGK için. Bu rakam 2016'da yani iki sene önce 103 milyar diye hatırlıyorum. Anormal artıyor, bunları da açık olarak göstermiyorsunuz. Gerçekte açık bunun çoğu. Biraz önce söylediğim gibi, devletten aldığınız rakamları açık olarak göstermiyorsunuz, teşvik primlerini göstermiyorsunuz vesaire. Bunlar esasında açık, kendimizi kandırmayalım. Bakın, SGK'nin 2019 bütçesi 462 milyar liraya çıkmış, 462 milyar. Devlet bütçesi 961 milyar. Yani devlet bütçesinden daha fazla artıyor ve devlet bütçesinden SGK'nin aldığı yardım her sene katlanarak artıyor, büyümesinin çok üzerinde. Bu, yıllardan beri görmezlikten geliniyor. Açık olarak gösterilmiyor, açık düştü diye gösteriliyor. Bu doğru değil. Türkiye çok sıkıntılı bir sürece gidiyor. Önümüzdeki yıllarda bunun altından kalkamayız, emekli maaşlarını ödeyemeyiz böyle devam ederse. Bu soruna çözüm bulunması lazım. Sosyal güvenlik reformu yapılamadı Türkiye'de, acele yapmamız lazım. En önemli konudur bu, çok acil bir konudur hem de.

Tekrar konuma döneyim: 2015 yılı Sayıştay denetim raporunda 18 artı 63 görüş vardı, bulgu vardı SGK'yle ilgili. Geçen yıl 15 artı 29'a düştü yani bu denetim görüşünü etkileyen ve etkilemeyen bulgularla 15 artı 29 diyorum. Bu sene tekrar 2017 için artmış, 7 artı 57; 57 bulgu var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun toparlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, inanır mısınız, daha başlamadım Sayıştay raporuna.

Şimdi, bu kayıtların tümünü, bu Sayıştay raporunu esas alırsak SGK kayıtlarının -vergi deyimiyle- ihticaca salih olmadığını görüyoruz yani güven veren kayıtları değil bunlar, doğruyu gösteren kayıtlar değil maalesef. Bu, çalışanların, kurum başkanının veya yardımcılarının, ekibinin de kabahati değil; bir sistem sorunu. Birbiriyle benzemez kurumlar birleştirildi maalesef, üstünde durulmadı. Bir yığın sorun var orada. Bakın, bazılarını kayıtlara girmesi ve sizin bilmeniz açısından okuyayım:

Mesela 3'üncü madde: “Kurum alacaklarının zamanaşımına uğratılması.” 22 milyar 550 milyon kurum alacağı zaman aşımına uğratılmış Sayın Bakan. 22 milyar 550 milyon kurum alacağı hakkında alacakların zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle –mahkemeler- aleyhine bir de dava açılmış. Bir de onunla ilgili 413 bin liralık yargılama gideri yapılmış. Alacaklarımızı takip edemiyoruz. Bu kurumun üzerinde durulması lazım, bu kurumla ilgili daha fazla detaylı bir çalışma yapılması lazım.

İcra memuru sayısı yetersiz. Bakın, 4'üncü bulgu: “Takipli kurum alacaklarının tahsilat süresinin etkin bir şekilde yürütülmemesi.” İcra memuru sayısı yetersiz, kadro almanız lazım. “İcra yoluyla haczedilen taşınır ve taşınmaz malların satış oranının düşük olması...” Yani icra yoluyla takipte de

sıkıntı var. “Sıklıkla çıkan kurum alacaklarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin yasalar nedeniyle icra süreci duran alacakların önemli bir bölümünün tekrar takipli alacağa dönüşmesi...” Bir icra takibi başlatıyorsunuz, duruyor; tekrar başlatıyorsunuz. Bu, bu süreci sıkıntıya sokuyor.

Bulgu 5: “5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların süresinde ödenmeyen prim borçlarını takip ve tahsiline ilişkin işlemlerin etkin yürütülmemesi.” Yani eski BAĞ-KUR sigortalılarıyla ilgili bahsediyor bunlar. Toplam alacak tutarı 25 milyar, 725 milyon burada.

Atlayarak devam ediyorum, mesela bulgu 15: “Sigorta şirketleri ve güvence hesabından SGK’ye aktarılması gereken tutarlara ilişkin güncelleme çalışmalarının tamamlanmaması.” Sigorta şirketlerinin, özel sigorta şirketlerinin SGK’ye aktarması gereken meblağlar var. “450 milyon lira alacağı bulunmaktadır.” diyor kesin mizana göre 2017 yılında.

Bulgu 16: “SGK, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR’un birleşme öncesi uygulamalarıyla teknik altyapılarını oluşturacak yeni sisteme entegre edilmesi çalışmalarının tamamlanmamasının kurum için yüksek risk oluşturması.” Bakın, bu 16’ncı bulgu önemli Sayın Bakanım. Projenin tamamlanamamasından dolayı şöyle bir ibare var bu SGEP’le ilgili olarak, onu dikkatinize sunayım: Projenin mali tarafına bakıldığında, proje tutarı 50 milyon lira. 2013 yılında 1 milyon 806 bin lira harcanmış. Toplam olarak 2015, 2016 yıllarında 8 milyon 206 bin harcamış. 2017 sonu itibarıyla işin 41 milyon liralık ödeneğinin kaldığı, toplam ödeneğin yaklaşık yüzde 17’sinin kullanıldığı görülmüş. Projede tekrar başa döndüğünü, 2017 yılının sonuna gelinmesine rağmen hâlâ ihaleye çıkılamadığını, çalışmaların çok yavaş ilerlediğini... İşte, burada bile çok başarılı bir reform değil, hâlâ gerçekleştirilemeyen bir kurum birleşmesi, norm ve standart birleşmesi olduğunu görüyoruz. Bunları eleştirmek için söylemiyorum ama böyle bir realite var. Hepimizle ilgili büyük bir sorun bu geleceğimiz açısından.

Bulgu 17: “OHAL kapsamında çıkarılan KHK’lerle kapatılan tüzel kişiliklerden olan kurum alacaklarının takip ve tahsilatında izlenecek usulün belirsizliği nedeniyle kurumun önemli kayıpları var. Merkez teşkilatının taşra biriminin uygulamalarını izleme, kontrol etme, denetleme, raporlama faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütmemesi.” “Merkez, taşıyıcı takip edemiyor.” diyor.

BAŞKAN – Toparlıyor muyuz Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkanım, teşekkür ederim anlayışınız için.

Bulgu 21: “Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından takibi yapılan müfettiş raporlarından bazılarının merkez ve taşra birimlerince gereğinin yapılmaması, dosyaların mali sonuçlarının kapatılamaması.”

Bunların hepsi önemli konular ve kurumun ne durumda olduğunu bize gösteriyor.

“Belediyelerin prim borçlarının tahsil edilememesi.” 2017 itibarıyla 8 milyar 784 milyon lira prim borcunun belediyelerden tahsil edilemediği görülüyor. Bunların bilgilerini de veriyor. Bakın, demiyorum ki şu parti, bu parti ama belediyelerden prim borçları tahsil edilemiyor.

Bulgu 29: “5510 sayılı 60/1 (c/1) maddesi kapsamındaki sigortalılara, eski yeşil kartlılara ilişkin GSS primlerinin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından süresi içerisinde tahsil edilememesi.” 2 bakanlık birleştiğine göre artık sorun olmaması lazım.

Sayın Bakan, bu konulara lütfen iyi bakın.

Bulgu 33: “İdari para cezalarının uygulanmaması.” Bunlar Türkiye’nin geleceği. Dediğim gibi, böyle devam edersek emekli maaşlarımızı alamayacağız ileriki yıllarda Allah korusun.

Bulgu 45: Kayıt dışı istihdam nedeniyle teşvikten yasaklanmış olan iş yerlerinden bazıları teşvikten yararlanmaya devam etmesi.” Yani ne durumda olduğumuzu gösteriyor.

Daha bu şekilde devam ediyor, toplam 57 artı 7 bulgu. Bunların tekrar gözden geçirilmesi lazım, bir komisyon kurmanız lazım. Bu aksaklıklarla ilgili olarak yapılması gereken işler var. Bunların oturulup çalışılması lazım. Sosyal Güvenlik Kurumu aslında bağımsız olması gereken bir kurum ama ona pek fırsat vermeyeceğinizi biliyorum.

Sayın Bakanım, sadece Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili bilgiler aktarmaya çalıştım, dikkatinizi çekmeye çalıştım. Size ve ekibinize başarılar diliyorum, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Kerestecioğlu, buyurunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; öncelikle, aslında, burada gerçekten hani biraz dostlar alışverişte görsün diye değil de interaktif bir ortam olması, basının önünde de tartışılması...

BAŞKAN – Basın burada zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Görsel basının da tabii. Sadece Bakan konuşması değildir değerli olan yani bütün milletvekillerinin burada insani, medeni bir ortamda tartışma yapıyor olduğunu bütün Türkiye’nin görmesi ve herkesin görüşlerinin ifade edildiğini görmesi anlamlı bir şeydir. Yani bu, düşünce ifade özgürlüğünü de ifade eder ama biz maalesef tabii AİHS, sözleşmeler falan onları biraz unuttuğumuz, rafa kaldırdığımız için burada da çok fazla onu göremiyoruz. Ben öyle olmasını tercih ederdim ya da bizler böyle olmasını tercih ederdik.

Şimdi, bunun dışında, özellikle kadından sorumlu Devlet Bakanlığının Kadın ve Aile Bakanlığına dönüşümü, ardından “kadın” ifadesinin bakanlığın adından tamamen çıkarılması ve bu sürecin son adımı da iki bakanlığın birleştirilmesi oldu. Yani, az önce arkadaşımızın da dediği gibi, torba yasalar döneminde torbalar içerisine bu sefer bakanlıklar atılmış oldu maalesef.

Türkiye, iş cinayetleri ve kadın cinayetleriyle malul bir ülke. Dünyanın başka ülkelerinde de var ama biz bizim ülkemizden şu anda bahsediyoruz ve gerçekten iş cinayetleri ve kadın cinayetlerinin olağanüstü boyutlarda olduğu bir ülkeyiz. En önemli iki gerçeklik bu. İki ayrı bakanlık söz konusuysen bu sorunlar çözülememişti şimdi aynı bakanlık içerisinde bu nasıl çözülecek? Gerçekten bunu biz olası görmüyoruz ve her fırsatta ifade ettiğimiz gibi, Türkiye’de bir kadın bakanlığının olması gerektiğini bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

Türkiye’de kadınların ve işçilerin sorunlarına çözüm üretmeyen iki bakanlığın birleştirilmesi, aslında bu iki alanda yaşanan sorunların dikkate alınmadığını ve değersiz sayıldığını göstermektedir maalesef. Bu iki bakanlığın birleştirilmesinin bir diğer nedeniyse iktidarın, kadın ve erkek tüm yurttaşlara güvenceli iş ve istihdama bağlı sosyal hakları sunmak yerine, yoksulluğun, kadının evdeki ücretsiz emeği ve sosyal yardımlarla sürdürülebilir kılınmasını amaçlayan neoliberal politikalarıdır. Çünkü şu anda gerçekten, aslında, bakanlığa yürütemeyeceği kadar karmaşık görevler yüklenmiş durumda ama mesele sadece bu değil. Emeği güvencesizleştiren, yoksulluğu kadınların evde görünmez, istihdamda ise ucuz emeğiyle sürdürülebilir kılan politikaların birlikte hayata geçirilmesinin hedeflenmesidir bu iki bakanlığın birleştirilmesi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, bütçeye ayrılan pay bakımından bakanlıklar arasında 3'üncü sırada yer alıyor ama aslında bu rakam aldatıcı olmamalı çünkü bu bakanlığın bütçesinin büyük bir bölümünü sosyal yardımlar oluşturuyor yani kadınlara değil bu yardımlar, kadın politikası ve kadının güçlendirilmesine ayrılmıyor, sosyal yardımlara ayrılıyor.

Türkiye'de kadın-erkek eşitliğinden sorumlu tek kurum olan ve AB uyum sürecinde kurulan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tamamen işlevsiz hâle gelmiş durumda. Öyle ki Genel Müdürlük, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013 planından sonra, beş yıllık aranın ardından, ilk defa bu yıl Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)'ü hazırlayabildi. Bu bakanlığın son açıklanan 2016 faaliyet raporuna göre, bütçenin yalnızca 9 milyon 501 bin lirası Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne harcanırken 15 milyar 222 milyon 282 bin lira Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün bütçesini oluşturuyor. Yani bu sosyal yardımlar bütçesi yaklaşık yüzde 50 oranında artmış ama KSSGM 2004'ten beri giderek düşüş gösteriyor ve hakikaten bu da kabul edilebilir bir şey değil.

Tipki sosyal bütçenin toplumdaki gelir eşitsizliklerini törpülediği ve devlet harcamalarının zengin ile fakir arasındaki uçurumu bir ölçüde azaltmayı sağladığı gibi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe de aslında kadınlar ile erkekler arasındaki eşitsizliklerin farkındalığını daha fazla artıran bir yaklaşımdır ama biz Hükümetin sunduğu bütçede kadınlar için yapılan harcamalar -ki bunu defalarca ifade etmemize rağmen- ayrı kalemler hâlinde sıralanmadığı için bütçeyi toplumsal cinsiyet yaklaşımıyla yorumlayamıyoruz. Böyle bir şey gerçekten güç. Bu da başlı başına bütçenin kadın ve erkeklerin harcamalardan ne düzeyde faydalandıkları, aralarında ne gibi eşitsizlikler olduğu değerlendirilmeden hazırlandığının göstergesi. Yani başta dediğimiz gibi, torbalar, yasalar, şimdi de kadınlar, erkekler bir torbanın içerisinde "Çok da önemli değil. İkisini aynı torbaya atarız, üstüne de 'aile' başlığını atarız ve çocuklu, aile içerisinde ancak kadını tanımlarız, bunun dışında da başka bir kimlik vermeyiz." Aslında yürüten politikalar biraz böyle.

"Kadına Yönelik Şiddet" başlığı ayrı bir konu olarak değerlendirilmekte ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020 ele alınmakta. Şiddet önleme mekanizmalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gibi hedefler bu planda ele alınmış ancak 2019 bütçesinde bu konuda herhangi bir araştırma planı bulunmuyor. 6284 sayılı Kanun uygulamaları üzerine bir çalışma ya da dört yılda bir yapılması öngörülen kadına yönelik şiddet araştırması 2019 yılı planlarına dâhil edilmemiş durumda. Şimdi, burada, kadınların yalnızca kadın oldukları için faydalandıkları hizmetler, sığınakların ve ŞÖNİM'lerin sundukları hizmetlerden ve istihdama yönelik kurslardan ibaret. 2019 yılı hedeflerine bakıldığında, kadınlara yönelik destekleri artırmaya dönük somut hedefler oldukça az. Genel olarak toplantı, panel, çalıştay yapmayı hedefine koyan KSSGM'nin -âdeta bir AR-GE gibi çalışma durumu var- yeni sığınak ve ŞÖNİM açmak, kadına yönelik şiddet alanında deneyimli personel istihdam etmek gibi net bir hedefi olmadığı görülüyor. Oysa Türkiye'de toplam mevcut sığınak kapasitesi ihtiyacın çok altında, belediyelerinkiyile birlikte toplam sayı 200 bile değil. Birleşmiş Milletlerin kadına yönelik şiddetle mücadele mevzuatı, yerleşim yerlerinde kadın sığınakları her 10 bin nüfusa karşılık...

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Savaşta mıyız?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu bizim söylemimiz, müdahale etmezseniz memnun olurum. 1987'den beri feminist mücadele yürütüyorum ve biz konukevi, misafirhane gibi hoşlaştırıcı sözler değil, sığınak lafını kullanıyoruz.

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Kendimi savaşta hissettim de o yüzden...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir. Biz, bu kadar şiddetten ölen kadın varken ne hissettiğinizden ziyade onların ne hissettiğiyle ilgileniyoruz.

“Her 10 bin nüfusa karşılık en az 1 yatak kapasitesi olacak şekilde hizmet vermelidir.” diyor. Buna göre, Türkiye’de kadın sığınaklarının 8.081 yatak kapasitesi olması gerekiyor ve Türkiye’deki kadın sığınaklarının yatak kapasitesi olması gerekenden yüzde 54 daha az. Sayılar ve ihtiyaçlar bu kadar açıkken 2019 hedeflerinde buna dair ancak belli belirsiz ifadeler bulabiliyoruz. ŞÖNİM’ler de aynı şekilde, 81 ilde en az 1 ŞÖNİM açılmış değil. Web sitesinde bulamadık, siz “76” diyorsunuz ama biz 68 tespit ettik, orada da düzeltirseniz memnun oluruz eğer öyleyse.

Şiddetle mücadele mekanizmalarına ayrılan bu sınırlı alan dışında sosyal hizmetlerin ve yardımların büyük kısmı kadınları müstakbel eş, eski eş, anne olmaya zorluyor. Aile ve Toplum Hizmetlerinin programları ve çalışmaları bunu açıkça gösteriyor. Başlıklara baktığınızda, evlilik öncesi eğitim programı, aile eğitim programı, aile ve boşanma süreci danışmanlığı, aile ve sosyal destek programı, aile destek merkezleri, çeyiz hesabı. Astronot da olmak istiyor kadınlar, teknik ve teknolojik yerlerde de çalışmak istiyorlar, mühendislik yapmak istiyorlar, illa çocuklu olmak istemiyorlar.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Biz çok yakın temas hâlindeyiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani bu destekleri işte burada yeterince göremiyoruz, ben de bunu ifade etmek istiyorum.

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Tabii, bizzat yapıyoruz, çoğunu yapıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, buranın usulü böyle değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, HDP konuşunca usul böyle oluyor yani muhalefet olunca usul böyle oluyor maalesef.

BAŞKAN – Aslında, kadınların arasına girmemem gerek, onu da biliyorum da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Gülmeyin zaten, sizin gülmenize gerçekten gerek yok.

Ben hani, hakikaten bir kadın konuşurken özellikle sözünü kesmek istemem yani “kadın dayanışması” diye bir şeyi kırk yıldır savunuyoruz ama yani alırsınız notunuzu, bakarsınız. Siz böyle düşünmüyorsanız açıklarsınız, her türlü imkân sizin elinizde, zaten iktidar olan sizsiniz. Biz muhalefetiz, bir basın açıklaması bile yapamıyoruz, darp ediliyoruz basın açıklaması yaptığımız zaman. Daha ne yapalım yani burada da mı konuşmayalım?

GREVIO’nun Türkiye raporundan söz etmek istiyorum Sayın Bakan. İstanbul Sözleşmesi’nin denetim organı, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddete karşı eylem uzman grubu GREVIO, biliyorsunuz, gerçekten çok yoğun görüşmeler sonucunda bir rapor hazırlıyor, yoğun incelemeler sonucunda ve burada Türkiye raporunda devletin genel politikalarının kadın-erkek eşitliğine olan etkilerinin göz ardı edildiğini ve Hükûmet yetkililerinin kadınlara yönelik geleneksel rolleri destekleyen açıklamalarının İstanbul Sözleşmesi’nin şiddeti önleme amacına ters düştüğünü vurguluyor GREVIO. Hükûmetin kadına yönelik şiddetle ilgili her türlü önleminin temelinde cinsiyet eşitliği prensibinin olması gerektiğini vurguluyor. Yani aile değil, aile içinde kadınlar değil, cinsiyet eşitliği temelının olması gerektiğini vurguluyor. Kadın-erkek eşitliğine ve kadınların güçlenmesine ters düşmeyecek şekilde politikaların tasarlanması gerektiğini belirtiyor. Bütün dillerde hizmet veren acil telefon yardım hattının açılmasından bahsediyor. “183 var.” diyorsunuz, 183 de aynı torba; engelli, çocuk, gazi, kadın, herkes buraya başvuruyor. Çocuk dediğiniz şeyin başvurduğu zaman hakikaten pamuklar içinde sarılması lazım yani ona hitap edecek bir hattın olması lazım. Kadına yönelik şiddet hattının

ayrı bir hat olması lazım, orada özel eğitimden geçmiş birinin olması lazım. Şimdi, gazisi, engellisi, çocuğu, kadını, hepsi aynı hata başvurur mu? Buna rağmen başvuranların üçte 1'i kadına yönelik şiddet konusunda başvuranlar.

Kadınların iş gücüne katılımına baktığımız zaman... En çok öne çıkan konulardan biri bu 2018-2023 Strateji Belgesi'nde ve Türkiye'de kadınların istihdama katılım oranı haziran döneminde yüzde 34,6 ve yüzde 64,3 olan OECD ortalamasının oldukça altında. Bakım emeği kadın istihdamında Hükûmetin politik yaklaşımı, kadınlar açısından ev ve iş yaşamının uyumlulaştırılması, erkekler açısından böyle değil. Kadınlar açısından ev ve iş yaşamının uyumlulaştırılması şeklinde. Bu ifade, bakım emeği başta olmak üzere ücretsiz ev içi emeği hâlâ kadınların sorumluluğu olarak görülmekte ve erkekleri ev içinde ancak yardımcı, destekleyici personel sıfatıyla konumlandırmaktadır. "Personel" benim eklemem. ASPB verilerine göre 422.898 kişi evde bakım aylığı alıyor, bu sayılar da istihdam oranlarına katılıyor, bunlar istihdam değil. Şimdi, bu yaklaşım, emeklilik yaşının yükseltildiği, kadınların hâlâ geleneksel roller içinde sayılabilecek esnek, düşük ücretli, güvencesiz istihdam alanlarına yönlendirildiği düşünüldüğünde kadınların iş gücündeki kırılgan konumunu değiştirmeyi ve kadınları toplumsal yaşamda güçlendirmeyi hedeflemekten uzak ve mevcut durumu kadın emeğinin sömürü alanını genişleterek yeniden üretmekte ve normalleştirmekte. Yani kadınların ev içerisindeki sömürü alanını da aslında genişletmekte, kadın yoksulluğunu artırmakta ve bunu âdeta teşvik etmekte.

İşverene kreş teşviki veriyorsunuz. İşverene kreş teşviki vermek, kadın istihdamını artırmak yerine aslında kadınları gerçekten işverenin insafına bırakmak anlamına gelir. Bir de niye kadınlar tarafından bakıp da kreş desteği veriyorsunuz? Erkekler çocuk bakamazlar mı? Yani kadın ve erkek, iş yerinde ne kadar nüfus varsa aslında ona göre bunun planlanması lazım, kadınlar açısından bakılmaması lazım. Sizi çok güldürdüm, ne güzel! Kamu kreşlerini yaygınlaştırmalı ve kadın ve erkek ayırmaksızın belli bir personel sayısını geçen her kuruma ve şirkete kreş açma yükümlülüğü getirmelisiniz. Maalesef, kamuda kreş gerçekten yok denecek kadar az. 2,8 mi ne toplam başvuru ve bu da kreşten yararlananların genel sayısı. Bu da pahalı olduğu için. Şimdi, kadınlar çalışsın deyip de 2,8 olunca nasıl çalışacak kadınlar? Çünkü ister istemez hani, erkekler de yapsın diyorum ama realite böyle değil, kadınların üstünde çocuk bakımı, yaşlı bakımı, hasta bakımı, engelli bakımı; hepsi kadınların üstünde. Yani bu, Türkiye'nin realitesi.

Evet, İnsan Hakları Derneğinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2018 Yılı İlk Altı Ay İnsan Hakları İhlalleri Raporu'nda bölge illerinde 997 ev baskının yapıldığı, 44'ü çocuk 1.413 kişinin gözaltına alındığı belirtiliyor. Mayıs ya da askerî mühimmat patlaması sonucu neredeyse her yıl birçok çocuk yaşamını yitiriyor. Maalesef, Kürt sorununun çözülmek istenmemesinden kaynaklı devam eden savaşta da en çok zararı kadınlar ve çocuklar görüyorlar.

Şimdi, çocuk istismarıyla ilgili iki gündür bütçede söz bulabildiğimce konuşmalar yaptım ve bunu dile getirdim ve gerçekten, Adalet Bakanlığı verilerine göre yılda ortalama 8 bin çocuğun cinsel istismara uğradığını ve son on yılda çocuk istismarı vakalarının yüzde 700 oranında artarak on yılda 300 bin çocuğun cinsel istismara maruz kaldığını ortaya koyuyor rakamlar.

Çalışan çocuklar sorunu var, arkadaşlarımız bunları da eksik bıraktıklarını da dile getireceklerdir ama çocuk işçi sayısı 2 milyona yaklaşmış ve çalışan her 10 çocukta 8'i kayıt dışı çalışıyor ve geçen dönemdeki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının çocuk işçiliğiyle mücadele için etkin bir eylem planı dahi yoktu.

Suriyeli çocuklar aynı zorluklarla...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir dakika daha rica ediyorum, sanırım daha var.

BAŞKAN – Tamam, buyurunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, engelliler aynı şekilde.

Cezaevlerinde çok sayıda çocuk var, 700’ü aşkın çocuk, anneleriyle birlikte ve engellilerle ilgili Türkiye’de 2002 ve 2011 verileri var, bunların yenilenmesi lazım çünkü rakamlar birbirinden farklı. 2002 “yaklaşık 8,5 milyon engelli” diyor, 2011 de “4 milyon 882” diyor; hangisi doğru bunların? Yenilenmesi lazım. Maalesef, bakış açısı altında yardım temelli ve merhamet üzerine kurgulanmış, böyle bir bakış açısından artık Türkiye’nin kurtulması lazım. Hak temelli bakış açısına her alanda kavuşmamız lazım.

Son olarak Sayın Başkan, OHAL nedeniyle 11 kadın örgütü darbe girişimi bahane edilerek kapatıldı. Aynı illerde DBP belediyelerine yönelen saldırılar ve kayyumlar atanması, belediye eş başkanlarının tutuklanması, görevden alınması söz konusu oldu. Bu örgütlerin, özellikle, bölgede kapatılan kadın kurumlarının boşluğu doldurulamadı ve gerçekten, orada çok ciddi bir eksiklik hissediliyor. Ben kadınlar arasında lütfen ayırım yapmayın diyorum, bu olayları daha hassasiyetle inceleyin.

Son olarak, başta tutuklu kadın vekillerimiz olmak üzere kadın mücadelesindeki tüm arkadaşlarımı selamlıyorum ve aynı şekilde, başta Flormar, TARIŞ ve üçüncü havalimanı işçileri olmak üzere mücadele yürüten bütün emekçileri de selamlıyorum, kaybettiklerimizi de saygıyla anıyorum.

Sizlere sorular topladım kadın örgütlerinden. 61 soru var Sayın Bakan, elimde. Bir de ben her yıl bakanlara iş cinayetleri almanasını hediye ediyorum. 2017’yi siz temin edersiniz, 2016 var, bunu takdim edeceğim size ve kadınların soruları. Çünkü gerçekten bütçe interaktif olmadığı için en azından onlardan sorularını istedik ve onlar sorular soruyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı” var. “Ne oldu?” diyorlar mesela. Bu soruları sizlere iletiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kerestecioğlu.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, bakanlık ve kurumlarımızın değerli personeli, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, yeni göreviniz hayırlı olsun. Tüm bakan yardımcılarımıza da hayırlı olsun diyorum.

Önemli bir bakanlık. Tabii, aileyle ilgili kurumlar, kadınlarla ilgili kurumlar sürekli yer değiştirmekle birlikte yeni bir yapıda buluştu ama Bakanlığın tekrar bölüneceği söylemleri var, bilmiyorum. Yani bu konuda isabetli bir tercih yapıp gerekli düzenlemenin yapılması gerekir.

Sayıştay raporlarında çok önemli bulgular var, mevzuata aykırı uygulamalar ve usulsüz işlemler tespit edilmiş. Ayrıntıya girmeyeceğim çünkü süre yetmez. Ama her bütçede ifade ediyorum, denetim görevimizi layıkıyla yapamıyoruz, kesin hesapların ve Sayıştay denetim raporlarının, birçok ülkede olduğu gibi, ayrı bir komisyon kurularak orada görüşülmesi gerektiğini bugün de tekraren ifade ediyorum.

Millî ve manevî değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında, millî birlik ve bütünlüğün, kardeşlik ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir. Türk toplumunun temel taşı olan aile, ekonomik ve sosyal gelişmelerin yol açtığı olumsuz gelişmelere karşı korunamamaktadır. İşsizliğin önlenemediği, yoksulluğun devam ettiği bir ortamda, her ailenin yeterli ve sürekli bir gelire sahip olmasını sağlayacak imkânlar maalesef geliştirilememiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun gelir ve yaşam koşulları araştırmalarına göre, sürekli yoksulluk oranında kısmen bir iyileşme söz konusu olmakla birlikte, 2017 yılı itibarıyla yüzde 14 seviyesinde bulunmaktadır. Göreli yoksulluk oranı ise -onda da gerileme olmakla birlikte- yüzde 20,1 düzeyindedir. Aileler borçla geçimini sağlayabilmektedir. Hane halkından taksit ödemeleri veya borçları olanların oranı yüzde 68,2; finansal sıkıntıda yani maddî yoksunluk içinde olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 28,7 düzeyindedir. Hane halkı borçlanması çıg gibi büyümektedir. 2002 yılında 6,3 milyar lira olan tüketici kredileri ve kredi kartı borçları, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin Ağustos 2018 Bülteni'ne göre, 569 milyar liraya, kredi kullanan kişi sayısı 30 milyon 733 bine ulaşmıştır. Bireysel kredi veya bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş toplam kişi sayısı ise 3 milyon 257 bin 649'dur.

Gelir dağılımı adaletsizliği son yıllarda giderek daha da bozulmaktadır. Gelir dağılımı eşitsizliği ölçütlerinden biri olan Gini katsayısı 2014 yılında 0,391 seviyesine kadar inmiş ancak sonraki yıllarda artarak 2017 yılında 0,405 düzeyine yükselmiştir.

İşsizlik kronik bir sorun hâline gelmiştir. Özellikle, resmî olarak yüzde 20'lerde olan genç işsizlik kaygı verici boyuttadır. İşsizlik oranının iyimser bir tahminle 2018 yılında yüzde 11,3; 2019 yılında yüzde 12,1 olacağı öngörülmektedir.

2017 yılında sosyal yardım hizmeti veren kamu kuruluşlarının sosyal yardım harcamaları tutarı, 2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'na göre, gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1,03 oranında, 32 milyar lira düzeyindedir.

Sosyal yardım ve hizmetler sistemi sağlıklı bir şekilde işlememektedir. "Sistemden kimlere, hangi şartlarla, ne miktarda, ne zamana kadar sosyal yardım ve sosyal hizmet yapılacaktır?" sorusunun cevabını bulmak mümkün değildir. Sistem bir hak olarak değil, bir lütuf olarak bu yardımları düzenlemektedir. Sağlanan yardımların standardı düşüktür. Sistem keyfiliklere ve siyasi kullanıma müsait durumdadır.

Sayın Bakanım, Türkiye bir türlü iş kazalarının önüne geçememektedir. Maden ocakları başta olmak üzere sıklıkla iş kazaları yaşanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinin çağdaş normlarda sağlanması için her türlü teknik, hukuki ve idari tedbirlerin alınması, özellikle de denetimlerin etkinleştirilmesi gerekmektedir. İşletmelerin çağın teknolojik gelişmelerinden yararlanarak yapılması, iş sağlığı ve güvenliğinden asla taviz verilmemesi gerekmektedir. Çağdaş normlarda endüstri ilişkilerinin tesisi için sendikalı işçilerin ve toplu sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına destek sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Aylık ve ücret, bugün milyonlarca kişinin tek gelir kaynağıdır. Çalışanların ve emeklilerin aldıkları aylıkla ay sonunu getirmeleri mümkün değildir. Çalışanlar ve emekliler şiddetli geçim sıkıntısı nedeniyle borç batağına girmiş olup borçla, kredi kartıyla, tüketici kredileriyle geçimini ancak sağlayabilmektedir.

Bilindiği üzere, bu yıla dair asgari ücret, yüzde 14,2 artışla net 1.603 lira olarak belirlenmiştir. Son açıklanan TÜİK verilerine göre on aylık enflasyon yüzde 22,56; yıllık enflasyon ise yüzde 25,24 düzeyindedir. Çalışanların enflasyona ezdirildiği çok açıktır.

TÜRK-İŞ tarafından yapılan hesaplama göre, 2018 Ekim ayı itibarıyla 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcaması tutarı yani açlık sınırı 1.919 liradır. Yine, bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti ise 2.360 liradır. Asgari ücretin çalışanların asgari gıda ihtiyacını bile karşılamadığı ortadadır.

Çalışanlar üzerinde ağır vergi yükü de bulunmaktadır. Asgari ücretlinin bile vergi tarifesinden dolayı vergi oranı yükselmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, net asgari ücretin açlık sınırının üzerine çıkarılmasını, asgari ücretlilere büyük şehirlerde ulaşım desteği verilmesini, asgari ücretten vergi alınmamasını ve çalışanların asgari ücret kadar gelirinin vergi dışı bırakılmasını gerekli görüyoruz.

Ülkemizde emekliler de mutlu değildir ve gelecekte umutsuz bir hayat sürdürmektedir. Emekli aylıkları yetmemektedir. Zaten elektrik, gaz ve su faturaları ile sağlık kesintileri emekli aylığının önemli bir kısmını alıp götürmektedir. Emeklilerden en fazla aldığımız şikâyet, aylıklarının düşüklüğü ve emekli aylıkları arasındaki eşitsizliktir. İşçi, memur ve esnaf emeklileri arasında nimet-külfet dengesizliği ve emekli aylıklarındaki adaletsizlikler artarak devam etmektedir. Emekli aylıklarındaki eşitsizliklerin giderileceği sözü verilmiş ama maalesef giderilmemiştir. “İntibak düzenlemesi” olarak takdim edilen kanunla, sadece 2000 öncesi SSK emeklileri için kısmi bir iyileştirme yapılmış, diğerleri görmezden gelinmiştir. BAĞ-KUR emeklilerinin mağduriyeti hiç dikkate alınmamıştır.

2008 yılında çıkarılan 5510 sayılı Kanun’la, özellikle emekli aylığı bağlamada refah payının yüzde 100’den yüzde 30’a düşürülmesi nedeniyle emekli aylıklarındaki eşitsizlik daha da artmış, daha da eşitsiz hâle gelmiştir. Emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikler mutlaka giderilmeli, emeklilere büyümeden tam pay verilmelidir.

Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, işe girişte, ilerleme ve yükselmede objektifliği, liyakati esas alacak bir personel rejiminin uygulamaya konulması zaruret arz etmektedir. Kamu çalışanlarının özel hizmet tazminatıyla ilgili sorunları çözüme kavuşturulmalı, ek göstergelerde ve ek ödemelerdeki adaletsizlikler giderilmelidir. Kamu çalışanlarına çeşitli adlar altında yapılan bazı ek ödemeler prime tabi tutulmamakta ve emekli aylığına yansıtılmamaktadır. Özel sektörde ücret gelirini düşük gösterene bir dünya idari para cezası kesilmekte iken, kamunun kendi çalışanlarının gelirlerini düşük göstermesi büyük bir çelişkidir. Bu itibarla, kamu çalışanlarına yapılan tüm ek ödemelerin emekli aylığına yansıtılmasını sağlayacak yasal düzenleme de bir an önce yapılmalıdır. Kamu Personeli Danışma Kurulunda hayata geçirilmesi için görüş birliğine varılan konular hızla gündeme alınmalıdır. Kamu görevlilerinden bir derece hakkından daha önce yararlanamamış olanlara, mevcut eşitsizliğin giderilmesi amacıyla bir derece verilmesi için gerekli düzenleme yapılmalıdır.

Devletin asli ve süreklilik arz eden birçok kamu hizmeti, sözleşmeli ve geçici personel eliyle yürütülür durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Aslında geçici işlerin ifası için istisnai hâllere münhasır olması gereken uygulamalar, asıl istihdam şeklinin önüne geçmiştir. Defalarca kadro kanunları çıkarılarak sözleşmeli, geçici ve vekil çalışanlar kadrolara alınmış ancak tekrar sözleşmeli, geçici ve vekil alınmasına devam edilmiştir.

Kamuda aynı yerlerde ve hizmetlerde aynı işi yapmalarına rağmen statülerinin farklı olması nedeniyle çalışanlar arasında idari, mali ve sosyal haklar yönünden birçok farklılık bulunmaktadır. Bu tür uygulamalar sonucunda, kamuda görevleri ve nitelikleri aynı olmasına rağmen farklı statülere sahip

çalışanlar arasında ücret adaletine ve sosyal eşitliğe ulaşmak imkânsız hâle gelmektedir. Bu durum, Anayasa’yla güvence altına alınan “eşitlik” ve “adalet” ilkelerine aykırı olduğu gibi, çalışanların motivasyonunu ve çalışma barışını da olumsuz etkilemektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak seçim beyannamemizde yer alan, kamuda kadro alamayan taşeron işçiler, 4/B’li, vekil, sözleşmeli, fahri ve geçici statüde çalışanların kadroya geçirilmesi amacıyla hazırladığımız ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğumuz kanun teklifleri bir an önce gündeme alınmalıdır.

İnsanların engelli olmaktan dolayı karşılaştığı ayrımcılığın önlenmesi ve engellilerin her alana erişebilirliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınmaya devam edilmelidir. Engelli vatandaşlarımızın önündeki engeller kaldırılmalı, yaşam kaliteleri yükseltilmelidir. Engellilerin en önemli sorunu işsizliktir. Engellilerin işe yerleştirilmeleri, üretime katılmaları ve topluma kazandırılmaları temin edilmelidir. Bu amaçla, kamuda engelli kotaları artırılmalı ve münhal engelli kontenjanlarına süratle atama yapılmalıdır.

Bugün için çok yetersiz kalan muhtaç engelli aylıkları mutlaka artırılmaz. Ailesinin geliri esas alınarak “Muhtaç değilsin.” diye aylığı kesilen engelliler, yasal olarak muhtaç olmasalar da bu defa ailelerine muhtaç bırakılmıştır. Engelli aylığı bağlanmasında kendi gelirinin esas alınmasına yönelik düzenleme mutlaka yapılmalıdır. Ayrıca, doğuştan ya da işe girmeden önce engelli olanların malul sayılabilmesi de sağlanmalıdır.

Gazilerimize ve şehitlerimizin emanetlerine sahip çıkmak ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlamak devlet ve millet olarak hepimizin vazifesidir. Son yıllarda bu alanda çok önemli düzenlemeler yapılmış, birçok hak ve imkân sağlanmıştır. Ancak hâlen çözüm bekleyen sorunları bulunmaktadır. Bugün 300 lira, 400 lira aylık bağlanan şehit anne ve babaları var. O nedenle, şehitlerin ve vefat eden gazilerin ana ve babalarına bağlanan aylık, her biri için, asgari ücretin net tutarından az olmamak üzere artırılmalıdır. Şehit çocuklarının hepsine iş hakkı verilmelidir. Gazilerimize ikinci iş imkânı sağlanmalıdır. Şehit ailelerine sağlanan ÖTV’siz araç alma imkânından gazi olanlar da yararlandırılmalıdır. Maluliyetlerinden dolayı çalışma ortamında sıkıntı çeken gazilerimize üç bin altı yüz günde emekli olabilmek imkânı sağlanmalıdır.

Kore ve Kıbrıs gazilerimizin yıllardır çözüm bekleyen sorunları vardır. 1005 sayılı Kanun’a göre, muharip gazilerimizden sosyal güvencesi olmayanlara net asgari ücret, sosyal güvencesi olanlara 6503 gösterge rakamı üzerinden aylık bağlanmaktadır. Muharip gazilerimize şeref aylığı ödenmesinde aylık bağlama gerekçesi olan “vatana hizmet” kriteri dışında bir kriterin esas alınması suretiyle, şeref kriterinin farklılaştırılması asla kabul edilemez. Muharip gazilerin gelir ve iş durumuna bakılmaksızın hepsine aynı tutarda şeref aylığı bağlanmalıdır.

Terörle mücadelede malul sayılamayacak derecede yaralanan ve malul sayılmayan gaziler hiçbir haktan yararlanamıyor. Özellikle de kendilerine “gazilik” unvanı verilmemesinden dolayı büyük üzüntü duyuyorlar. Sağlık sorunları devam eden bu arkadaşlarımızın katılım payı muafiyetleri bile yoktur. Terörle mücadelede büyük kahramanlık gösteren, malul sayılmayan gazilerimize, öncelikle, onurla taşıyacakları ve çocuklarına gururla anlatacakları gazilik madalyası verilmelidir. Kimseye muhtaç olmadan hayatlarını devam ettirebilmeleri için aylık bağlanmalı, iş hakkı tanınmalı, serbest seyahat kartı ve faizsiz konut kredisi hakkı verilmeli, özellikle de sağlık hizmetlerinde katılım payı muafiyeti sağlanmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde önceki yıl kasım ayında kabul edilen 7061 sayılı Kanun’la, gazilerimizin “hizmetli” unvanlı kadro ve pozisyonlar yerine “memur” unvanlı kadro ve pozisyonlara atanmaları düzenlenmişti. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, gazilerimizle ilgili yapılan bu düzenlemeyi

desteklemekle birlikte şehit ve gazi yakınlarının da “memur” unvanlı kadro ve pozisyonlara atanmaları görüşünde olduğumuzu ifade etmiştik. Bu itibarla hizmetli unvanlı kadrolarda şehit ve gazi yakınlarımızın kadro ve pozisyon unvanlarının başka bir işleme gerek kalmaksızın “memur” olarak değiştirilmesine yönelik düzenleme yapılmalıdır. Bir genelge çıkarılmıştır ama bu konuda çıkarılan genelge, Sayın Bakanım, uygulamada pek bir şey değiştirmedir. Aslında, kamu kurum ve kuruluşlarında çeşitli unvanlarda görev yapan ve sayıları yaklaşık 110 bin civarında olan yardımcı hizmetler sınıfı personeli bulundukları hizmet sınıfından kaynaklı mağduriyet yaşamakta ve hizmet sınıflarını değiştirmek suretiyle bu mağduriyetlerinin giderilmesini beklemektedir. Yardımcı hizmetler sınıfının tümünden kaldırılması ve bu sınıfta çeşitli unvanlarda görev yapan personelin kurumlarında genel idare hizmetleri sınıfına dâhil memur unvanlı kadrolara alınması suretiyle bu hizmet sınıfının varlığından kaynaklı sorunlar da ortadan kalkmış olacaktır.

Sayın Bakanım, gazi ve şehit aileleri derneklerinden bana iletilen bir konu var: Tüm sivil toplum kuruluşlarıyla görüştüğümüzü ifade ettiler, onlarla bir görüşmeniz olmamış. Onlarla da görüşülürse mevcut sorunlarıyla ilgili size anlatacakları var, o konuda bunun gerçekleşeceğini de umuyoruz.

Ben teşekkür ediyorum. Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de diğer konuşmacılar gibi Sayın Bakanımızın bakanlığının ve Bakanlık bütçesinin hayırlı olması dilekleriyle konuşmama başlıyorum.

Şu ana kadar bütçe görüşmeleri sırasında edindiğim intiba o ki biz -yani kendi açımdan söylüyorum en azından- su üzerine yazı yazıyoruz. Dolayısıyla bir on dakika daha su üzerine yazı yazmaya devam edeceğim.

BAŞKAN – On dakikayı kullanacaksınız yani bu sefer.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, on dakikayı kullanacağım.

Efendim, İstanbul Fikirtepe’de bir kentsel dönüşüm alanı var, üç beş yıldır mezbelelik gibi duruyor. Şimdi, müteahhit oraya demir, çimento, kereste, cam, bütün inşaat malzemelerini getirmiş olsa bile ortada bir plan yok, proje yok, bunun ne zaman başlayacağı, ne zaman biteceği, izin vesaire yok. Ben Sayın Bakanın sunumunu da -saygıda kusur etmeyeyim ama- böyle anladım. Çünkü bu sunumda çok malzeme var, çok bilgi var fakat bu bilginin analizi yok, tahlili yok ve sonuçta da biz buradan bir sonuca gidemiyoruz. Hâlbuki şöyle yapsaydınız, bunları tahlil edip o tahlil sonucunda vardığınız sonucu Cumhurbaşkanlığı bu mali programı yatırım programıyla ilişkilendirip önümüzdeki süreçte bu parayı nasıl harcayacağınızı bize söyleseydiniz ve geçmiş de ilişkilendirseydiniz bu çok daha faydalı olurdu ve bu bilgileri de konuşma metninizde bu metnin arkasına ek olarak verseydiniz çok daha faydalı olurdu diye düşünüyorum.

Ben, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını aynen Adalet Bakanlığı gibi bazı şeyleri yapmakla değil, yapmamakla övünülebilecek bir bakanlık olarak görüyorum. Eğer Sayın Bakanım, bize “Geçmişte bize verdiğiniz ödeneklerle biz bu ödenekleri öyle verimli ve öyle etkin kullandık ki madde bağımlılığı olan gençlerimizi, çocuk gelinlerle ilgili sorunları, örneğin, aile içerisindeki şiddet sonucu şiddet gören kadınları, sokaklarda dilenen çocukları, efendim, şu anda 3,3 milyon rakamına ulaşmış ne işte ne eğitimde olan ve toplam genç nüfusun yüzde 27’sine ulaşmış genç işsizlerle ilgili olarak harcadık ve bunun dışında yine toplamı 5,6 milyon olan işsizleri azalttık ve dolayısıyla da biz hem aileden hem

de çalışmadan ve sosyal hizmetlerden sorumlu bir bakanlık olarak toplumun bozulan sosyal dokularını öyle güçlendirdik, öyle sağlamlaştırdık ki artık bize verdiğiniz bu ödeneği kullanmama noktasına gelebildik. Artık evlerimiz ile hanelerimiz çok daha sağlıklı, eşler çok daha sağlıklı geçiniyorlar. Yaşlılarımıza çocukları çok daha yakından bakıyorlar. Sosyal doku güçlendi, birbirimize saygımız ve sevgimiz arttı ve dolayısıyla da bizim artık bu tür yatırımlar, harcamalar yapmamıza gerek kalmadı. Toplumı şuradan aldık, buraya getirdik ve şöyle şöyle sağlıklı bir toplum yapısına ulaştık.” deseydiniz ben çok daha mutlu olacaktım ve çok daha faydalı olacaktı ama siz bize yukarıdan aşağı, belki sayfa numarası yok ama bir sürü malzeme verdiniz. Bu malzemenin ne önüyle ne arkasıyla ne sağıyla ne soluyla bir ilişkisini ben -açığını söylemek gerekirse- göremedim. Yani şöyle yapsaydınız, Sayın Kuşoğlu’nun yaptığı Sayıştay raporlarıyla ilgili eleştirileri önünüze teker teker alsaydınız, bunları bize değerlendirseydiniz, bu arızalar nereden çıktı, nasıl çıktı ve bunun sonucunda nereye geldik ve buradan size tahsis ettiğimiz bütçeyle nasıl geriye döneceğimizi, daha iyiye gideceğimizi söyleseydiniz çok iyiydi ama böyle bir şey maalesef olmadı ve ortalıkta da yok.

Onun için, benim bu bütçe sunumundan anladığım şu: Harcamaya devam.

Mesela şunu diyebilirdiniz... Dediniz ki: “Çağrı merkezine 1 milyon adedin üzerinde çağrı geldi, bunların şu kadar adedine cevap verdik.” Bu iyi bir beceri, bu takdir edilecek bir şey ama ben “Üç yıl önce, beş yıl önce şu kadar olan çağrı adedini biz bu dönem zarfında bize tahsis edilen bütçe ödenekleriyle -öyle yetkin ve verimli harcadık ki- azalttık, artık vatandaşımız bize çağrı yapma ihtiyacı duymuyor, artık burada çalışanlarımız işsiz kaldılar.” demenizi isterdim ama maalesef böyle bir şey yok. Her geçen gün sorun çözülüyor, sorun icat edilmiş, sorunlar artmış ve buna paralel olarak da ödenekler artmış. İşte, iki bakanlık birleşmiş, 27 milyardan bugün 100 küsur milyar TL’nin üzerine çıkmış.

Benim gençliğimde Sezai Karakoç’un “İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü” diye bir kitapçığı vardı, 70-80 sayfalık bir şey ve biz bunu okuyarak övünürdük, etrafımıza da söyledik. Orada derdi ki: Hazreti Ömer döneminde öyle bir toplumsal yapı ortaya çıkmış ki insanlar artık kimin neye ihtiyacı olduğunu... “Benim ihtiyacım yok, git filan kardeşime, benim ihtiyacım yok, filan kardeşime git.” demiş ve dolayısıyla o zamanki bütçeyi –Sezai Karakoç’un yazdığına göre, eğer doğruysa ki ben onun doğru olduğuna inanırım, itibar ederim Sezai Karakoç’a- harcayacak yer bulunamamış ama bugün öyle bir ahlaki zaaf ortamında yaşıyoruz ki ihtiyaç sahipleri ile ihtiyaç sahibi olmayanlar da karışmış vaziyette. Bu sizin suçunuz değil, benim de suçum değil. Ben gerçi sizin yerinizde olsam oturduğumda düzeltir miyim, düzeltmez miyim, bilmiyorum ama bu ciddi bir toplumsal ahlak ve siyaset de bunu körüklüyor.

Dolayısıyla, keşke kapısına kömür götürülen “Benim buna ihtiyacım yok, yan taraftaki komşumun buna ihtiyacı var, ona ver.” diyebilse ama maalesef yok. Bugün deneysel olarak şahidim ki kömüre ihtiyacı olmadığı hâlde kömürü alıp istifleyip kışın bunu satan tüketici biliyorum. Dolayısıyla, size tahsis edilen bu bütçenin, bu Bakanlığın yapacağı harcamaların bizi getireceği nokta burası olmalı ama maalesef biz buradan çok uzağız ve geriye dönüşümüz de pek o kadar kolay olmayacağı benziyor çünkü değerlerin içi boşaldı, ahlaki zaafımız had noktaya varmış durumda.

Onun dışında bir hususa daha değinmek istiyorum. Şimdi, sunumunuzun sayfası yok ama bir yerinde şunu diyorsunuz: “İşsizlik Sigortası Fonu etkin ve şeffaf bir şekilde yönetilmektedir. Ekim ayı sonu itibarıyla fonun toplam varlığı yaklaşık 125,5 milyar TL’dir.” 125,5 milyar TL gerçek rakam, buna bir itirazım yok fakat kurduğunuz cümledeki etkin ve şeffaflığa şiddetle itiraz ediyorum. İşsiz kalan çalışan emekçilere verilmek ve onların sıkıntılı anlarını da rahata erdirmek üzere kurulan bu

fonu... Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bütçesi sırasında da gördük ki Karayolları Genel Müdürlüğü kendisine tahsis edilen bütçenin yüzde 100'ü kadar kaynak kullanıyor, büyük bir ihtimalle bu buradan geliyor. Şeffaf değilsiniz, dolayısıyla bu şeffaflığın gereğini yaparak bunu bize bir söyleyin, bir.

İkincisi, üç tane kamu bankasına buradan sermaye enjeksiyonu yapıldı. Şimdi, burada toplanan bu primler, bu paralar doğrudan doğruya hazinenin borçlanması esnasında hazineye verilen bir borç. Dolayısıyla elinizde bir nakit yoktu. Bu nakdi nasıl sağladınız? Hangi enstrümanları kullandınız? Hangi yollardan dolandınız da bu üç bankaya İşsizlik Fonu'ndan bu kaynakları aktardınız? Yani şeffaflık açısından bu işlemin nasıl yapıldığını bilmek istiyoruz. Bu işin içine Merkez Bankası girdi mi, girmedi mi? Bu konularda da eğer gerçekten verdiğiniz sözün gereği olarak şeffaf olacaksınız bu konuda şeffaf bir şekilde bizi aydınlatın diyorum.

Onun dışında, son olarak şunu söylemek istiyorum; biraz önce değindim: Bugün devletin fonksiyonu sadece toplumun güvenliğini sağlamak değil, onun da ötesine geçerek sosyal bir devlet, toplumda yeteri kadar toplumun sunduğu nimetlerden yararlanamamış, geri kalmış ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarının karşılanması devletin görevi ve vazifesi ve dolayısıyla devletin sağladığı bu görev, yerine getirdiği bu vazife hak sahiplerine verilen bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Yılmaz...

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bitiriyorum.

Dolayısıyla, burada şöyle bir durum ortaya çıkıyor: Uzun vadede eğer bu toplum üretken olup... Çünkü gökten bildircin helvası yağmayacak. Her geçen gün bu tür yardımlardan yararlananların sayısı artıyor. Bugün itibarıyla benim bir arkadaşla beraber yaptığım bir hesaba göre 31 milyon kişi bundan yararlanıyor. Neredeyse toplumun yüzde 40'ına tekabül ediyor ve bu hâliyle giderse bu sayı artacak. Üretmediğimiz sürece de bunlara ileride bunları vermemiz mümkün olmayabilir. O nedenle hak sahiplerinin hakkını verelim ama üretebilecek olanları da mutlaka emek piyasasına çekmenin yollarını arayalım. Dedğim gibi, eğer bunu yapmazsak geleceğimiz nokta şu: Biraz önce Bülent Bey de söyledi, şu anda Sosyal Güvenlik Kurumunun aktif-pasif oranı on beş yıl önce 3,6'ydı, eğer rakamım yanlışsa düzeltin lütfen, olabilir. 3,6 kişi 1 emekliyi destekliyordu, bugün 1,76'ya düşmüş vaziyette. Yani bu hâliyle giderse, eğer üretmezsek hep birlikte bunun sıkıntısını çekeceğiz. O nedenle söylemek istediğim şey şu: Bu yardım kültürünü lütfen değiştirin. Değiştirin derken de bunu devletin verdiğini ve bunun, alanların hakkı olduğunu, bunu siyasi iktidarın vermediğini... Siyasi iktidarlar değişse bile bu yardımların hak sahibine verileceği gerekirse de artarak devam edeceği kültürel ortamı oluşturun. Eğer bunu oluşturmazsanız oyunuzu alırsınız ama uzun vadede hepimiz bu yükün altında kalırız.

Son bir istihdam var: Bir sendika yöneticisi bunu söyledi, bugün burada gündeme getirmemi söyledi. Şu anda “yardımcı hizmetler sınıfı” diye bir hizmet sınıfı var. Bunlar geçmişte daha ziyade kamu idarelerinde evrak almak, getirmek, götürmek, çay vesaire hizmeti yapmak üzere oluşturulmuş kadrolarmış ve bunların şu andaki adedi 110 bin civarındaymış. Geçmişte bunlarla ilgili düzenleme yapılmış, kadroya geçirilmişler. Bunlar daha ziyade ortaokul, lise mezunu seviyesinde insanlarmış ama bugün bunların önemli bir kısmı dışarıdan eğitim görerek açık öğretimden yüksekokul mezunu olmuş insanlar. Dolayısıyla da geçmişte bununla ilgili olarak 2 kere düzenleme yapıp kadroya geçirilmişler. Bu insanların da yeniden kadroya alınması talepleri var.

Bilginize sunarım ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım ve heyeti, sayın milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. On dakikada toparlamaya çalışacağım Sayın Başkanım.

Şimdi, bütün bu dokümanlara baktığımızda, alanda aşağı yukarı yirmi beş yıldır da çalışan biri olarak aslında şunu öncelikle söylemek ihtiyacı duyuyorum: AK PARTİ döneminde sosyal devlet anlayışında bir paradigma değişikliğine gidilmiştir. Anayasa’nın “sosyal devlet” ilkesi ilk defa bu dönemde, son on altı yıllık dönemde vücut bulmuştur; bunu iddiayla söylüyorum.

Bazı arkadaşlarımız burada da söylediler, başka yerlerde de söyleniyor “Sosyal yardım bütçesi ya da alanlar artıyor.” verisi sık kullanılan bir argüman ama şunu ifade etmem lazım: AK PARTİ iktidara geldiğinde, bu ülkede günlük 1 doların altında yaşayan insanlar vardı, günlük 2 doların altında yaşayan insanlar vardı ve hiç azımsanacak rakamlar değildi, hatta şöyle bir veri vereyim: Günlük 4,3 doların altında yaşayan toplumun yüzde 30’luk bir kesimi vardı yani nüfusun yüzde 30’u AK PARTİ iktidarından önce günlük 4,3 doların altında yaşıyordu. Bugün, 1 doların ve 2 doların altında yaşayanlar kalmadığı gibi 4,3 doların altında yaşayanlar da yüzde 30 küsurlardan yüzde 1’lere inmiştir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen uğultuyu keselim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – “Ne yapıldı sosyal yardımlar, sosyal devlet?” dediğinizdeki en büyük argüman budur, bunun gözden kaçırılmasının hakkaniyetli olmadığını düşünüyorum.

Bir diğer konu: Tabii, kişi başına millî gelir, devletin gayrisafi millî hasılası arttıkça sosyal devletin -doğaldır- harcama kalemleri artar çünkü sosyal yardım kalemlerindeki tematik programları artar.

Sürecini çalıştığım için biliyorum, eşi vefat eden kadınlar desteği daha önce olmayan bir uygulamaydı. Bugün, son üç yıldır yılda yaklaşık 280 bin kadın bu desteği alıyor, bunu eklerseniz “Artıyor.” diyebilirsiniz ama bu, aynı zamanda toplumun toplam refahının da arttığının bir göstergesidir.

Diğer taraftan, yine bu kalemin içinde çoklu gebeliklerde, ikiz, üçüz gebeliklerde aile yardımları aile başına 150 lira -yeni bir temadır bu- yine kronik hastalığı olanların elektrik faturalarının ödenmesi için 200 TL, yine bu tematik bir başka kalemdir. Kalemlerimiz ve tematik programlarımız arttığı için, evet, sosyal yardımlar bütçemiz artmıştır. Bu, aynı zamanda devletin zenginleştiğinin de bir göstergesidir.

Diğer yandan, çok uzun yıllardır kadın hakları mücadelesi veren biri olarak, sahada olan biri olarak bunu söylüyorum, 6284’ün yasa yapım sürecinde bilfiil içinde bulunmuş biri olarak da söylüyorum: Kadın hakları mücadelesinde AK PARTİ’nin bakış açısı -şunu net ifade etmem lazım- bir defa, ayrıştırıcı değil bütünleştiricidir. Kadın hakları ve aile bütünlüğü birbirinin hasmı, rakibi ya da alternatifi değildir. AK PARTİ’nin perspektifi budur. “Kadın hakları” dediğimizde aileyi yok sayamayız “aile” dediğimizde kadın, çocuk, yaşlı, engelli, aile içindeki bireylerin haklarını yok sayamayız. AK PARTİ’nin baktığı perspektif ve paradigma budur ve politikalarını bu paradigma üzerine oturtmuştur AK PARTİ.

ŞÖNİM’lerle ilgili çok şey söylenebilir ama şunu söyleyeyim: ŞÖNİM’ler 6284 sayılı Yasa’nın en önemli uygulama kalemidir. Yeni bir kurumdur. Sayıları ve uygulama alanlarıyla ilgili eleştiriler yapılıyor ama bunun yeni bir kurum olduğunun gözden kaçırılmaması gerektiğinin özellikle altını çizmek istiyorum çünkü 6284 sayılı Yasa’yla gelen bir kurumdur bu, şiddet önleme ve izleme merkezleri. Bugün, 76 ilde, 317 bin kişiye -ağırlıklı kadına- hizmet vermektedir.

ŞÖNİM’le ilgili bir başka veri paylaşayım sizinle: Aslında şiddetle mücadelede şiddet gerçekleşikten sonra yapacaklarımızdan öte şiddet gerçekleşmeden önce koruyucu, önleyici tedbirleri konuşuyor olmak gerekir ama biz, karakola, kolluk kuvvetlerine geldikten sonraki aşamasıyla daha

çok meşgul olduğumuz için koruyucu, önleyici tedbirleri ne yazık ki gündem yapamıyoruz ama şunu söylemem lazım, ŞÖNİM’lerden bir veri bu: Öfke kontrolü, 6284’le gelen, hâkimlerin verdiği bir koruma tedbir kararıdır. Bir ŞÖNİM’in verisini vereceğim size, Ankara’da faaliyet gösteren bir ŞÖNİM’in verisini: Öfke Kontrolü Programı’na gelen -ağırlıklı erkekler- 120 kişinin -Ankara’daki ŞÖNİM için söylüyorum- hiçbirini tekrar kadına yönelik şiddet suçunun muhatabı olmamıştır. Bu demektir ki koruyucu önleyici tedbirleri bizim daha çok konuşmamız gerekiyor.

Diğer yandan, konuşacak çok konu var, ben, Çalışma Bakanlığı kısmına da girmek isterim ama bu arada öncelikle şunu söyleyeyim Çalışma Bakanlığı demişken: Bakanlığınız bürokratlarına, size ve sizden önceki bakanlara özellikle bu taşeron düzenlemesinden dolayı, artık taşeronun gündemden kalkmış olmasından dolayı buradan şükranlarımı da ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, engellilerle ilgili... Ben, mesleğe 1989 yılında başladığımda engellilerle ilgili bir yayında başlamıştım ve yurt dışında, BM’den misafirlerim geldiğinde bize şunu söylerlerdi: “Ne güzel, Türkiye’de engelli yok.” “Bunu niye söylüyorsunuz?” Çünkü sokakta görmüyorlardı. Ya aileler utanırdı, çocuklarını sokağa çıkaramazlardı ya da fiziki şartlar uygun olmadığı için çıkaramazlardı. Bugün, evde bakım ödeneğinden tutun, ücretsiz servisiyle evinden alınıp ücretsiz eğitim ve rehabilitasyonunun verilmesinden tutun -rakamları burada rakama boğmamak adına söylemiyorum, zaten Sayın Bakanın sunumunda da rakamlar var- devrim niteliğinde düzenleme yapılmıştır.

Özellikle şu rakamı paylaşmak istiyorum: Aile ve Çalışma Bakanlığı olduğu için, her iki bakanlık birleştiği için, engellilerle ilgili söylenmesi gereken en önemli şey -ailelerle çok uzun süre çalışmış biri olarak söylüyorum- “Benden sonra çocuğum ne olacak?” kaygısı ailelerin ve bunun için, mesleki beceri, mesleki yeterlilik ve istihdam edilebilirlik engellilerimiz için son derece önemli. 2002 yılında sadece kamuda 5.777 engelli istihdam edilmişken bugün meslek eğitim programları, rehabilitasyon uygulamaları, açılan yeni kadrolarla beraber 2018 yılında 53.964 engellimiz sadece kamuda istihdam edilmektedir. Özel sektör verilerini ayrıca ifade edebiliriz.

Şunu burada tekrar söylemem lazım: 2005’ten bugüne kadar engellilerle ilgili oluşturduğumuz mevzuat devrim niteliğindedir ama artık yeni ihtiyaçlarla beraber tematik programları konuşmak zorundayız. AK PARTİ’nin politikası, Bakanlığın politikası buna evrildiği için ilk çalışılan programlardan biri -benim de biraz çorbada tuzum olduğu için çok mutlu olduğum bir program- Otizm Eylem Planı’dır. Artık engellilik temalarına uygun tematik programlar ve ihtiyaçları konuşan bir ülke durumuna geldi Türkiye. Engellisini sokağa çıkaramayan Türkiye’den geldiğimiz noktayı ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, tabii, şunu da söylemem lazım: 183 çağrı hattı çok güçlendirilmiş bir program, Aile Bakanlığında, sürekli, merkezlerinde çalışan sayısının artırıldığı bir program. Burada bazı eleştiriler -başka mecrada da geliyor- bugün de geldi. “Niye ayrı hatlar oluşturulmuyor?” Dünya bu anlamda uzmanlaşmaya gidiyor ve tekleşmeye gidiyor çünkü ormanlarla ilgili ayrı hat, polisle ilgili ayrı hat, jandarmayla ilgili ayrı hat; aklınızda tutamıyorsunuz, dünyada bugün 911’i yerleştirilerek, akılda tutulabilir tek hat üzerinden tüm acil durumlarda ulaşılmaya giden bir yönelim varken, doğru olan da buyken, bizim bunu tekrar ayırtırmamız... Akılda tutulması açısından zor olduğunu düşünüyorum. 183’ün birleştirilmesi noktasında... Çünkü aynı zamanda, sosyal yardımların 144’ü vardı. Bunların hepsinin birleştirilmesi noktasında o dönem çok konuşuldu bu konu, benim Bakan Danışmanı olduğum dönemde çok konuşuldu ve bildiğimiz bir konu. Onun için, bunun tekleşmesi aslında hizmetin daha çok kişiye ulaşması noktasında -rakamları muhtemelen Sayın Yılmaz da söyledikten sonra, Bakan Hanım’da da vardır- çağrının hizmet verdiği kişi sayısının arttığını düşünüyorum. Bu konuda, bizim olduğumuz dönemde rakamlar o şekildeydi çünkü.

Bir konuya daha değineceğim: Yaşlı nüfus... Biz, bunu ne yazık ki biraz az konuşuyoruz kamuoyunda ama Türkiye'nin nüfus projeksiyonlarına baktığımızda nüfusumuz hızla yaşılanıyor. 2018'de nüfusumuzun yüzde 8,7'si yaşlı nüfusu oluştururken -65 yaş üstünü kastediyorum- 2060 projeksiyonunda bu 22,6.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Keşir, bir dakika...

Buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Toparlayacağım Başkanım.

Bu bizim daha çok huzurevi, bakımevi... Çünkü demans ve alzaymır -artık ortalama yaşam ömrünün artmasıyla beraber daha çok görülen hastalıklar oldu- ve geriatri hizmetlerinin artırılması ve yaygınlaştırılması noktasında bir projeksiyona ihtiyacımız olduğunu gösteriyor. Bugün, sivil toplum kuruluşları, kamuoyu belki çok gündemde görmüyor bu konuyu ama kişisel kanaatim, bu konuda gelecek dönemin sosyal devlet anlayışının en önemli problemlerinden birinin yaşlı hizmetleri olacağı kanaatindeyim çünkü hızla bir artış var, diğer yaş gruplarına oranla hızla artıyor 65 yaş üstü nüfusumuz. Onun için, bu hizmetlerin bütüncül bir şekilde ele alınıp hem ailesinin yanında... Çünkü şöyle bir veri var araştırmalarla: Yaşlılarımızın yaklaşık yüzde 60'ı ya kendi evinde ya da çocuklarıyla birlikte yaşamak istiyor, kız ve erkek çocuklarıyla. Bu, yüzde 60'a tekabül ediyor. Yaşlı tek başına olduğunda değil, çocuklarıyla birlikte yaşarken de devletin bakım hizmetleri, evde sağlık hizmetleri gibi hizmetlerini de ayağına götürecek programları artırmamız gerektiği kanaatindeyim, beraberinde huzurevi ve bakımevi. Alzaymır çağımızın bir gerçeği, bunun evde bakım imkânı çok büyük oranda yok ve bunun mutlaka bir kurumsal bakım desteğinin alınması gerekiyor, aynı zamanda diğer geriatri hizmetleriyle birlikte önümüzdeki dönemin önemli çalışma alanlarından biri olduğunu düşündüğüm için bunun özellikle altını çizmek istedim.

Diğer yandan, şunu da söylemem lazım: Sosyal devlet demek sadece sosyal yardım, engelli hizmetleri, kadına yönelik şiddete yönelik politikalar demek değil; asgari ücretin artırılması, taşeronun kaldırılması yani Çalışma Bakanlığının alanına giren pek çok alan aslında sosyal devletin ve sosyal politikaların bir parçası. Onun için, bu alana bütüncül yaklaşılması gereğiyle bakanlıkların birleştirilmesinin önümüzdeki dönem uygulamalara ve politikalara çok daha etkin yansıtacağını düşünüyorum.

Tüm katılımcılara ve Bakanlık temsilcilerine buradan tekrar teşekkürlerimi sunuyorum, bütçemizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Keşir'e de çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, birleşime saat 14.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.12

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.11

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 12’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz, müzakereler devam ediyor.

Sayın Bekaroğlu’yla devam ediyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bütçemiz vatana millete, hayırlı uğurlu olsun.

Bir iki soruyla başlayayım, bu Devlet Personel Başkanlığını kaldırdınız. Neyle? 9/7/2018 tarih ve 703 sayılı Kararname’yle ama bir süre daha çalışacak. Kim görecektir bu işi yani Devlet Personel Başkanlığı gereksiz bir şey miydi, ne oldu, kalktı mı? Çünkü şöyle bir şey var: Hani devleti yeniden kuruyorsunuz ya, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bütün kurumlar, bakanlıklar kapatılıyor, ondan sonra ertesi gün aynı şekilde kuruluyor. Bu ne olacak? Madde sonunda diyor ki: “Geçici maddesinde belirtilen hükümler çerçevesinde Cumhurbaşkanınca belirlenen makam tarafından yapılır.” Bu makam belirlendi mi, böyle bir şey var mı? İşte şey var, bu İnsan Kaynakları Ofisi filan, bu ofisler mi görecektir merak için sordum bu soruyu.

Başka bir konuyla ilgili birkaç cümle... Bu Mesleki Yeterlilik Kurumu var, bu kurumla ilgili şeyler geldi bana, ne diyeyim, ihbar mı diyeyim; cumhuriyet savcılıklarına falan da yapılmış ama bir netice alınamamış. Diyorlar ki: “Bu kurumlar, bu kurslar, bütün illerde belli yerlere, belli insanlara veriliyor. Bu da orta çaplı yandaşa bir kaynak aktarma kurumu hâline geldi.” Acaba bu konuyla ilgili yaptığınız bir araştırma var mı? Ne kadar para, kimlere yaptırılıyor bu mesleki yeterlilik kursları, şeyler nasıl oluyor; bunlarla ilgili bir soru daha yöneltmiş olayım.

Değerli arkadaşlarım, üzerinde duracağım bir başka konu İşsizlik Sigortası Fonu. Önemli bir şey tabii bu, yani Türkiye gibi bir ülkede, hele krizlerin, sıkıntıların yaşandığı bir ülkede işsizlerin düşünülerek bir fon kurulması. Fakat elimizdeki rakamlar bu fonun işsizler için kullanılmadığını gösteriyor. Yanlıyorsam deyin ki: “Hayır, öyle değil, farklı.” Bakın bugüne kadar bu fonda 120 milyar TL gibi çok büyük rakamlar toplanmış ancak 21 milyar TL’si işsizler lehine kullanılmış. Ondan sonra para ne olmuş? Bu paranın başına gelmeyen yok yani işte açıklar da şey yapılmış, GAP’ta müteahhitlere ödenmiş. En son, kim öğretiyor, sarayda ne gibi danışmanlar var, MacKenzie’yi kovdunuz filan, fikir, düşünce ama onun orada adamları mı var, bilemiyorum yani nasıl oluyorsa, nereden öğrendiniz de devlet bankalarının açıklarını kapatmak için İşsizlik Fonu’ndaki parayı kullandınız? Nasıl bir yetki bu, kim verdi size bu yetkiyi? “Size” derken Sayın Bakan sizi kastetmiyorum, buradaki bürokratları da, tepedekileri kastediyorum, “Bizi millet seçti, biz her şeyi yaparız.” zihniyetini kastediyorum, oradaki kişileri de kastetmiyorum. Nasıl olur? Anayasa var, Anayasa’ya uygun bir şekilde yasalar çıkarılıyor, amacı belli, nasıl kullanılacağı belli, her şey belli. Ama siz “Orada para var.” diyorsunuz, bir şekilde çöküyorsunuz o paraya, alıyorsunuz o parayı, bankaların açıklarını... Bankaların açıkları nereden geldi? Bankaların açıkları medyaya ele geçirmek için -isimleri vermeyeyim- filan holdingden alıp filan holdinge satmak için “O filan holdinge şu kadar borç para ver, 1 milyar 100 milyon dolar.” diyorsunuz.

İşte, kamu-özel ortaklığında insanlara “Al şu parayı, ver.” diyorsunuz, ondan sonra bankalar açık veriyor, gidiyorsunuz, İşsizlik Fonu’ndan para alıyorsunuz, kullanıyorsunuz. Nasıl bir yetkiyle... Nasıl bir cesaret, ne kadar cesur insanlarsınız siz? Ya, cesurluğun ötesinde yani sizde haram, helal diye bir anlayış da kalmadı mı, merak ediyorum. Bununla geldiniz ya, hâlâ bunun siyasetini yapıyorsunuz ya, hâlâ “Din bizim, bizim dışımızdakilerin hepsi dinin dışında.” diyorsunuz.

OYA ERANOT (Diyarbakır) – Nasıl bir konuşma bu?

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Öyle bir şey yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Diyorsunuz, diyorsunuz. Dinleyin.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı -Diyanet Haftası’nda, saraya topladı hocaları, Diyanet İşleri Başkanı-CHP’nin Genel Başkanını dinin dışına çıkardı, Diyanet işleri Başkanı da alkışladı. Diyorsunuz. Peki, böyle derken haram, helal, tüyü bitmemiş yetim hakkı filan böyle bir şey yok mu, yazmıyor mu? Sizi millet seçtiğinden dolayı muaf mı oldunuz bütün bu yükümlülüklerden, haramdan, helalden diye merak ediyorum değerli arkadaşlarım.

Bu para 6 küsur milyar TL, 7 milyar. Bu para... “Böyle bir hakkınız yok. Bunların hesabını vereceksiniz.” dediğim zaman Sayın Başkan kızıyor, “Ne yapacaksınız, bizi mi yargılayacaksınız?” Ya, tabii, yargılanacaksınız yani. Yani hukuk var bu memlekette değil mi? Anayasa bunları yargılıyor. “400 tane milletvekili bunlar da Anayasa’ya, yasaya aykırı iş yapmışlardır.” diyecek, Yüce Divana gönderecek ve yargılanacaksınız elbette yani bundan hiçbir şüpheniz olmasın değerli arkadaşlarım.

Başka bir konu Sosyal Güvenlik Kurumu. İşte bugünlerde tartıştığımız konu, emeklilikte yaşa takılanlar filan. Sürekli Sayın Cumhurbaşkanı da CHP Genel Başkanına “SSK’yi batırdı, edemedi.” filan.

Değerli arkadaşlarım, SSK’nin durumu nedir, biliyor musunuz? Sosyal Güvenlik Kurumunun durumu nedir, biliyor musunuz? Başkan filan da bütün arkadaşları da tanıyorum. Bakın, Başkan, kişilerle ilgili değil bu, sistem böyle. Bakın, bu sene 130 milyar TL transfer yapacağız, bütçeden vereceğiz. Gayrisafi millî hasılanın kaçta kaçdır Sayın Aydemir, bütçenin kaçta kaçdır? Parayı vereceğiz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bana niye sordunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yine 20 milyar TL de açık verecek, 150 milyar. 304 milyar TL para kullanacak.

Değerli arkadaşlarım, bu, sürdürülebilir bir şey değil ki. Bu, baştan kurulduğundan itibaren batmış. Bunun üzerinde siyaset yapmak kadar yanlış hiçbir şey yok. Başta Sayın Cumhurbaşkanı yapıyor. Din üzerinde siyaset yapmak ne kadar yanlışsa bunun üzerinde siyaset yapmak o kadar yanlış. Niye? Çünkü bu millî bir mesele ya, bu batmış. Eğer bu sistem bu şekilde devam ederse... Şunu demiyorum ama: “Emeklilikte yaşa takılanların hakkını vermeyin, şuna vermeyin, buna vermeyin.” demiyorum. Bu insanların...

Ya, siz İşsizlik Fonu’nda toplanan paraları bankaların hesaplarını düzeltmek için bankalara aktaran insanlarsınız yani. Yanlış kullanılmış. Siz de yanlış kullandınız, geçmişteki siyasetçiler de bu kurumu yanlış kullandılar ve şu anda Türkiye ekonomisinin en temel problemlerinden bir tanesi budur, yaşadığımız bu sıkıntıdır. Ama burada emeklilerin ve işçilerin hiçbir katkısı yok bu yanlışlıkta, bu kötülükte. Bu kötülük bütünüyle siyasetindir değerli arkadaşlarım, bunu bilelim. Rakamlara filan girecek vakit yok, o kadar vaktimiz yok.

SGK iflas etmiş vaziyettedir. Yani işte “Kılıçdaroğlu şey yapamadı, hastaneler böyleydi.” Sizin uygulamış olduğunuz sağlık politikalarının da SGK’nin iflas etmesinde, açığın bu kadar büyümesinde etkisi var. Her şeyi biliyoruz. Her konuyu ama her konuyu, meslek edindirmesinden şeye kadar her konuyu rantın aracı olarak kullanabiliyorsunuz, kullanıyorsunuz, bu konuyu da kullanıyorsunuz değerli arkadaşlarım.

Bakın, finansman açığı, bütçe açığı; girmiyorum onlara, geçiyorum, SGK’yle ilgili söylenecek çok şey var.

Başka bir konu...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Diyorsunuz ki: “Bizim hatalarımızı söylemeyin.”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle bir şey söylemedim ya, bizim ne hatamız var. Ya, biz ülkeyi yönetmiyoruz ki siz yönetiyorsunuz, on yedi seneden beri yönetiyorsunuz, tutturmuşsunuz “2002’de böyleydi, şimdi böyle.” Ben de söylüyorum, 2002’de böyleydi, açığı 5’e 10’a katlamışsınız. SGK’nin açığını 10’a katlamışsınız, 10’a.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 10’a katlamışsınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 10’a katlamışsınız. Ama bir şey de söylüyorum, bakın insafılı davranıyorum ve diyorum ki: Böyle olması, sizin kişisel hatalarınız kadar bu sistemin yanlış bir sistem olmasından kaynaklanıyor, bunu diyorum yani. Bunu artık kullanmaktan, siyasetin aracı yapmaktan vazgeçin. İşsizler için toplanan parayı başka amaçlarla kullanmayın diyorum ya, kötü bir şey mi diyorum? Buna kızmanızın filan hiçbir anlamı yok ki. Bakın, sadece sağlıkta 80 milyar TL kullanılıyor, nereden kaynaklanıyor, nasıl geliyor?

Bir başka önemli konu iş kazaları. Soma filan şimdi hafızalarımızda, duyduğumuz zaman... O ukala, kendini beğenmiş, kibirli danışmanımızın işçi yakınına, oradaki maden şehidi yakınına attığı tekme filan gözümüzün önünde ya. İş kazaları, bakın, giderek artıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Oradan çıkın artık, oralarda kalmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kalıyoruz, oralardayız. Bakın, siz 1940’lardsınız, oralardayız.

Bakın, iş kazalarıyla ilgili gerçek rakamları filan da vermiyorsunuz, kabul edilebilir sınırların ötesindedir. Para harcanarak alınacak tedbirler alınmadığından dolayı –patron- devlet de, siz değerli arkadaşlarım, siz burada oturanlar görevinizi yapmadığınızdan dolayı insanlar ölüyor.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, ricam, sadece konuşmacıyı çekmeniz, lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, yıllar önce Tuzla’daki bir tersanede 2 kişinin, genç insanın ölümünden sonra oraya gittim ve yaptığım araştırmada sanıyorum o zamanki parayla 130 dolar civarında bir şey, gazı gösteren dedektör alınmadığından dolayı bilmeden çocuk oraya giriyor, pathiyor ve 2 kişi ölüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireceğim, çok uzatmayacağım, bitiyor.

Değerli arkadaşlarım, açıkçası altını çiziyorum, patron para harcamıyor, daha çok kazanmak istiyor. Siz de görevinizi yapmıyorsunuz, gidip denetlemiyorsunuz. Denetlemiyorsunuz, iddia ediyorum. Şu kadar zaman...

Şöyle bir denetim olur mu değerli arkadaşlarım: Ben patronum, iş yeri açıyorum, yasa bana orada bir iş yeri güvenliği uzmanı çalıştırma zorunluluğu getiriyor, gidiyorum, ben buluyorum, maaşını ben veriyorum, ondan sonra o adam beni denetleyecek. Böyle saçmalık olur mu değerli arkadaşlarım, böyle bir devlet olur mu? Nerede görülmüş böyle bir şey ya?

Şimdi, Cumhurbaşkanı her tarafa insanları atayacak, aynı mantık, Anayasa Mahkemesi üyelerini atayacak, Anayasa Mahkemesi üyeleri eğer 400 milletvekili bulunur da, Cumhurbaşkanı suçlu bulunur Yüce Divana gönderilirse kendi atadığı adamlar tarafından yargılanacak; aynı kafa, aynı mantık. Bu mantıkla gidilecek bir şey...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Eski teftiş kurulları da öyleydi. Eskiden o da yoktu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Eskiden bunlar yoktu.” diye bir şey de icat edilmiş ya. Yahu, eskiden bunlar yoktu, evet, eskiden şimdi...

BAŞKAN – Neyse, 16 Nisan öncesini söylüyor canım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, burada bütçe açığı filan değil, burada insanlık açığı var, insanlık açığı. Bu insanlık açığı sizin açığınızdır. İnsan yok sizin kalkınmanızda, büyümenizde filan. Rant, para getirsin de nereden getirirse getirsin. Sen söyle, insafınla söyle, maaşını ödediğin adam seni nasıl şey yapacak işsizliğin böyle olduğu bir yerde? Ben son konuya giriyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şey arz edeyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyse sonra arz edersin. Son konuya giriyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, soru-cevap...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sosyal yardımlar, siz 2002 yılında iktidara gelirken ”3Y”yle mücadele edecektiniz, 3 tane “Y”: Neydi, yolsuzluk, yoksulluk; neydi, yasaklar. Dünya kadar yeni “Y” eklediniz. Neyse ben o laflara girmeyeyim, kızacaksınız, o “Y”ler biraz kaba kaçabilir.

Değerli arkadaşlarım, inceledim, sizin sosyal yardımlarla ilgili şeylerinizi inceledim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen bizdensin ağabey ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, sizden, bizden filan... Baktım, müthiş harcamalar yapmışsınız.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, iyi bir aktris var değil mi, iyi bir aktris yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, son on altı yılda ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yaklaşık 283 milyar TL; müthiş bir şekilde gitmişsiniz. 3 milyon filan diyorsunuz ama benim yaptığım araştırmalarda, hayır, 3 milyon 201 bin değil, 15 milyon haneye ulaşmışsınız. Tebrik ediyorum sizi Sayın Bakan, müthişsiniz, nerede yoksul var oraya ulaşmışsınız. Ama her sene yoksul artmaya devam etmiş değerli arkadaşlar. Her sene artmış, her sene ayırdığınız pay bütçede artmış. Bak, şöyle demişsiniz: 2002 yılında 1,3 milyar -hiç vermiyorlarmış bunlar- 2017 yılında, 36,1 milyar TL; 2018 yılında 43,4 milyar TL gerçekleşeceğini şey yapıyorsunuz. Ne kadar ayırdınız 2019 yılında sosyal yardımlara? Dünya kadar para.

Bakın, siz yoksullukla mücadele filan etmiyorsunuz, yoksul üreten bir ekonomi şey yapıyorsunuz, balık tutmayı filan öğretmiyorsunuz, yoksul üretiyorsunuz. Niye üretiyorsunuz yoksul? Yani bu yoksulu sadece siz üretmiyorsunuz, sarıldığınız, neredeyse iman etmiş gibi sarıldığınız neoliberal politikalar üretiyor, siz bunu kullanıyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son iki cümlem.

Sayın Erdoğan ve onun gibi sağ popülist liderlerin keşfettiği, iktidarda kalmak için keşfettiği konudur; yoksulluk sürekli şekilde var olsun, insanlara verelim, mecbur edelim, bize neredeyse minnet borcu duysun, sürekli şekilde borç versin. 15 milyon seçmen var yardım ettiğiniz insanlar arasında. Böyle bir ekonomiyle gidiyorsunuz, buna rağmen ekonomi battı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yardım etmeyelim mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bugün Sayın Bakan, “İki ayda saldırıyı püskürttük. Saldırı da bir yabancı ülkenin başkentinde.” dedi, değil, değerli arkadaşlarım, o saldırı, operasyon Türkiye’nin başkenti Ankara’da yapıldı. Brunson filan hikâyeydi, ekonomi zaten batmaktaydı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Brunson’a ve Trump’a yüklenerek işin içinden çıkmaya çalıştınız, çıkamadınız değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mızrak çuvala sığmadı.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, ağabey seni bugün tam dinledim ha. Bak, Başkana şey yok yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dinlettim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, dinledim ağabey.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İnşallah faydalanırsınız.

BAŞKAN – Nasıl tam dinlediniz? Konuşmanın son üçüncü dakikasında geldin, ortalığı karıştırdın.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama bir şey sormak istiyorum müsaadeniz olursa Başkanım.

BAŞKAN – Bana mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bekaroğlu’na.

Ne kadar vergi veriyor onu merak ediyorum. Yazıhaneniz var mı, çalışıyor mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, yok. Psikiyatri uzmanlığında artık çalışmıyorum.

BAŞKAN – Yok, soru-cevap işlemini Sayın Bakanımız yapacak.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamam, Sayın Çakır vardı ama sana vereyim Sayın Güneş.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, Çok Değerli Bakanım, çok değerli Komisyonumuzun değerli üyeleri, çok değerli bürokratlar ve basınımızın değerli çalışanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle görevinizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. 2019 yılı bütçemizin de hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, hem sosyal anlamda hem de çocukların, kadınların ve dezavantajlı grupların korunması anlamında hükümetlerimiz gerçekten de her ne kadar muhalefet eleştirse de farklı gözle baksa da bugün daha çok sol partilerin planlarında ve hedeflerinde olup da uygulayamadığı politikaları uyguladı.

Bugün Türkiye’de gerçekten de çok kişiye dokunuyorsunuz. Yani hem bizden önceki dönemlerde evlerinden dışarı çıkamayan, gerçekten de toplumun görmezden geldiği ve o ailelerin ızdırap çektiği engelli vatandaşlarımıza dokundunuz ve engelli vatandaşlarımıza daha bir pozitif ayrımcılık yaparak onlara farklı imkânlar sağladınız. Hem yaşam alanlarında hem ekonomik anlamda çok şey sağladınız.

Diğer taraftan, gazilerimize, şehit aile ve yakınlarımıza inanılmaz derecede onları onore edecek... Gerçekten de haklarına karşılamanız mümkün değil ama bir nebze olsun haklarını bizlere helal etmesi konusunda yaptığınız hizmetleri takdirle karşılıyoruz.

Ve diğer taraftan, ekonomik anlamda zayıf olan öğrencilerimize ve evi barkı olmayan insanlara, geçim sıkıntısı yaşayan insanlara sosyal devlet olma adına gerçekten de çok büyük imkânlar sağladınız. Tabii ki biraz önceki konuşmanızda çok şey ifade ettiniz. Bunları yani saatlerce konuşsak, anlatsak bu şeyde anlatamayız. Toplum bizim hükümetlerimizin bu hizmetinden çok memnun. Yani biz bunu muhalefet gözüyle veya bir oy alma şeyiyle asla yapmıyoruz. Bizim partimiz diğer partilerden farklı olarak ne sermayenin karşısındadır ne de sosyal devlet olmanın karşısındadır. Biz hem sermayenin iyi bir şekilde yönlenmesi, aynı zamanda sosyal devletçiliğin de tam olarak uygulanmasının peşinde koşuyoruz. Allah yolunuzu açık etsin diyorum.

Sayın Bakanım, tabii, bir şeyi de sizlerle paylaşmak istiyorum: Türkiye’imizde iş kazalarında ölüm oranlarımız maalesef çok yüksek. Çok büyük tedbirler aldınız ve iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeni mevzuatlar, kanunlar çıkarıldı, bunlar uygulamaya kondu fakat bunlarda tabii ki –sahada, uygulamada- bazı eksiklikler gördüğümü ifade etmek istiyorum. Burada özellikle tabii 50 kişinin üzerinde çalışanı olan ve ağır ve tehlikeli işlerde çalışanların iş sağlığı güvenliği hizmeti alması mecburi. Hatta 10 kişinin altında olanlara da Hükümetimiz çok büyük destekler veriyor.

Burada şu var: Bu iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren kişiler veya ortak sağlık güvenlik birimleri ücretlerini bu işverenden aldığı müddetçe burada tam sağlıklı ve güvenilir bir iş sağlığı ve güvenliği hizmeti vermek mümkün değildir. Sizden şunu talep ediyorum: Eğer mümkünse bunların bir ortak havuzda toplanmasının veya yapı denetimdeki gibi bir durumun ortaya konulmasının bu hizmeti verenlerin daha sağlıklı bir hizmet vermesi, daha özgür bir hizmet vermesi bakımından önemli olduğunu düşünüyorum.

2019 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

Değerli arkadaşlar, ben Komisyon üyelerimizden müsaade isteyeceğim. Sayın Zeybek’in bugün evlenme yıl dönümü, tebrik de ediyoruz. Eğer müsaade ederseniz, araya girip ona söz vereceğiz, eşinin yanına gidecek.

Sayın Zeybek, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli çalışma arkadaşları; bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz yıl taşeron yasasında yapılan değişiklikle kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilerin tamamı yasa gereği ilgili kurumların personeli hâline geldiler. Özellikle, ağustos ayından itibaren yerel yönetimlerin vergi gelirlerindeki kesintiler, ruhsat ve diğer gelirlerindeki ciddi azalmalar sonucunda ödemeleri gereken kadrosuna geçirmiş olduğu işçilerle ilgili sosyal güvenlik ve vergi ödemelerini büyük bir çoğunluğunun yerine getiremeyeceği ortadadır. Şu ana kadar belediyelerin 8,5 milyarın üzerinde borcu olduğu düşünüldüğünde, 2019 yılıyla ilgili olarak da yerel yönetimleri destekleme konusunda herhangi bir çalışmanız var mı?

Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili yasal düzenleme Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde maalesef hak ettiği karşılığı bulamadı. 185 milyarın üzerinde devlet desteği ve diğer ödeneklerle birlikte takviye yapılacağı görülen sosyal güvenlik açıkları, acaba emeklilikte yaşa takılanların yasal statüye kavuşması konusundaki handikabın temel nedeni midir?

Memur ve emeklilere, son on altı yıl içinde ücret artışlarını enflasyondan arındırılmış olarak verdiğiniz rakamlarda yüzde 50 ile yüzde 90 arasında artış olduğunu söylüyorsunuz. Ancak ekonomiyi yöneten diğer bakanlar da on altı yıllık dönem içinde ekonominin 3 kat büyüdüğünü söylüyor. Eğer ekonomi 3 kat büyüdüye o zaman, memurlar, emekliler ve çalışanlar neden ekonomideki, gayrisafi milli hasıladaki artıştan hak ettikleri karşılığı alamıyorlar? Emekli işçi ve memurların bugün almış oldukları ücretlerin sendikaların açıklamış olduğu açlık sınırının altında olduğunun yönetim olarak farkında mısınız?

Öğretmen, memur açığının en fazla olduğu il İstanbul ve büyük şehirler. Kiralar, gıda ve zorunlu tüketim harcamaları yüzünden büyük şehirlerde çalışan kamu görevlileriyle ilgili sosyal desteklerde bulunmak çalışma planınız içinde var mıdır?

2002 ile 2016 yılları arasında sürdürdüğünüz ucuz, döviz cinsinden krediler ve buna bağlı olarak da başlamış olan yatırımların dönemi artık sona ermiştir. Diğer bakanlıkların da bütçeleri burada görüşülürken gördük ki tüm bakanlıklar yatırım bütçelerini neredeyse sıfıra indirmiş durumdalar. Bunun bir sonucu var tabii, bu bir bütçe açığı ve sürdürülmesi zor bir ekonomik programı beraberinde getiriyor. Üç yıl sürecek olan bu ekonomik programın da herhâlde büyük oranda bedelini aziz milletimiz ödeyecektir. Milletimiz bunu nasıl ödeyecek? Milletimiz daha çok yoksullaşacak, gençlerimiz daha çok işsizleşecek ve yurttaşlarımız genel olarak daha fakirleşerek ödeyecekler ve pahalılıktan da başta vereceğiniz hizmetlerin ve diğer sosyal yaşam hizmetlerinin büyük bir oranda gerisinde kalacaklardır.

Bir başka önemli konu İŞKUR: İŞKUR’la ilgili gittiğimiz her yerde karşımıza şu çıkıyor: Türkiye’deki çalışma yaşamını ve çalışma barışını ciddi biçimiyle bozan bir uygulamaya dönüşmüş durumda. Yani İŞKUR’da çalıştıracağımız insanlar gerçekten çalışacaklar mı yoksa bunlar bütün illerde “Nasılsa İŞKUR’a girdim, sekiz ay, dokuz ay maaş alıyorum, hiçbir şey de yapmıyorum.” diyerek diğer insanlarla arasında toplumsal bir probleme dönüştüğünün idare olarak farkında mısınız? Özellikle İŞKUR Genel Müdürlüğündeki, Anadolu’da köylerde işte, bir okula 3 görevliyi, bir camiye 5 görevliyi yollayıp “Haftada bir gün uğrayın, maaşınızı alın.” biçimindeki uygulamaları gerçekten o bölgede diğer insanlar üzerinde ciddi biçimiyle çalışma yaşamı konusunda problemler yaratmıştır.

İstanbul Havalimanı’nda çalışma koşullarına itiraz ettiği için Devrimci İnşaat Sendikasının Başkanı Sayın Özgür Karabulut ve 30’un üzerindeki çalışanın gözaltına alınması, sonra da tutuklanması sürecinde neden Bakan olarak siz işçilerden ve çalışanlardan yana bir tavır sergilemediniz ve işletmenin insani koşullarda çalışması için gerekli duyarlılığı göstermediniz?

Ekonomik durgunluk ve pahalılığın faturasını emekliler, kamu ve özel sektör çalışanları, esnaf, tarım ve hayvancılıkla uğraşan köylüler, iş insanları beraber ödeyeceklerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, son cümlelerinizi alayım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Son cümlem Sayın Başkan. İktidar olarak sürekli 2002 ile 2018 yılları arasında bir karşılaştırma yapıyorsunuz ama mesela, madde bağımlılığı 2002’de neydi, 2018 yılında ne kadar? Kadına şiddet sonucunda yaşamını yitiren kadın sayısı 2002’de neydi, bugün ne kadar? Üniversite mezunu işsizlerin sayısındaki 2002 ile 2018’in karşılaştırması... Cezaevlerindeki öğrenci sayısı 2002’de neydi, bugün ne kadar? Ekonomik sıkıntıdan dolayı boşanan çift sayısı 2002’de neydi, bugün ne kadar? Belki Bakanlık olarak bu alanlarda da bir dikkati yoğunlaştırmakta fayda var diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Burada gerçekten genç bir bayan bakan görmenin mutluluğunu da yaşıyoruz. CV’nize de baktım, gerçekten de dolu bir CV’yle buradasınız, onun için, ayrıca ben de bir milletvekili olarak mutluluğumu belirtmek istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bayan demiyoruz, kadın diyoruz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Kadın, evet. Biraz nesiller arası farka bağlayın bunu, hoş görün lütfen. Aramızda bu kadar kavram farkı olur.

Şimdi, bugün öğlen ara verilmeden önceki tablo ile ara verildikten sonraki tabloya baktığımızda sizinle ilgili bir yanlış algı var, Bakanlığımızla ilgili. Bakanlığınızı hâlâ arkadaşlarımızın çoğu “Aile ve Kadın Bakanlığı” zannediyor. O nedenle de kadınların hepsi terk etmiş durumda, birkaç tanesinin aflarına sınıırım. Gerçekten, bu, bütçenizde de var. Bunu herhâlde biraz anlatamamışsınız, yüzde 270 artmış. Tabii ki bu artış bu birleşmeden dolayı ama ben yine de Sayın Kalaycı’nın daha önce söylediği gibi, bunun taşınabileceğini düşünmüyorum yani bunun ayrılabilceğini düşünüyorum ve ayrılması gerektiğinin de iyi olacağını düşünüyorum. Bu çerçevede, Bakanlık olarak sosyal yardımlarda gayet bir parlaklık var. Vicdanın bu toprakları terk etmediğinin bir göstergesi, hiç terk etmedi, bugün de terk etmediğini gösteriyor.

Sonra, son dönemlerde İŞKUR’un özellikle başarılı olduğunu, başarılı işler yapma gayretinde olduğunu da burada vurgulamak istiyorum ama istihdamda, gerçekten, Sayın Bakan, -hepinize beraber sesleniyorum- sınıfta kalmış bir siyasal iktidarsınız, özellikle son on yılda. Bakın, hiç tartışmasız, son altmış yılın en kötü on yılı bu son on yıl, hatta, ölçülebilen, bilinen tarihin en son on yılı. Bu konu çok ciddi. Bunun tabii ki çözümü sizden geçmiyor, bunun çözümü maliye ve diğer ekonomi politikalarından geçiyor. Bu istihdam rakamları, TÜİK’in standartları uluslararası standartlara çok aykırı. Daha önce iki yıl içinde başvurular işsizlikte geçiyordu, sonra bunu altı aya kadar indirdik, sonra staj yapanları istihdam içerisine aldık. Bir de tabii, kadınlarla ilgili çok ciddi bir şeyimiz var. Uluslararası istatistiklerde kadının çalışma hayatına katılımı yüzde 70, erkeklerle aynı ama Türkiye’de bu yüzde 35 olduğu için normal, uluslararası standartlara baktığımızda, işsizlik aşağı yukarı yüzde 20’lere denk geliyor.

Bir başka konu Sayın Bakan, uyuşturucu yüzde 678 artmış. Bakın, çocuklarımız için çok tehlike var.

Ben burada çocuklar üstünden tartışmaya girmiyorum ama size bir üniversite raporundan bahsetmek istiyorum. Türkiye’de 22,9 milyon çocuk var, bu çalışma yapıldığında aşağı yukarı 18 milyon çocuktan 7 milyon 510 bini üşüyor Sayın Bakan. Bunlar, yeterli maddi imkândan yoksunluk çekiyor. Bunun uluslararası karşılaştırması da var bu raporda. İnanın, Romanya’da bu oran yüzde 36, Türkiye’de yüzde 63. Bölgesel dağılımı da var bu raporda. Ege’de yüzde 50,9; Kuzey, Doğu Anadolu’da yüzde 75, İstanbul’da bile yüzde 61. Çocukları üşüyen ülkenin devleti çabuk üşür. O nedenle, beka buradadır, lütfen... Bu bilimsel bir rapor, ben bunu size arz edebilirim.

Bununla paralel olarak 2019 bütçenizde hane halkına transfer yüzde 50 artmış, 7 milyar. Bakın, ben bunu Sayın Hazine ve Maliye Bakanıyla da paylaştım. Keşke bu parayı, 7 milyarı transfer harcamaları yerine altyapı harcamalarına aktarsaydık bakın, bu hane halkı bir sene sonra bu parayı 7 milyar değil 24 milyar lira olarak kullanırdı. Bu paraları harcama biçimini gerçekten değiştirmek lazım. Bu yanlış bir tercih, bunu daha önce de söyledim. Ekonomi bilen herkesin bildiği bir şey, biraz daha uzun sürede ama daha güçlü bir toplum için bu paraları buraya aktarmak gerekiyor.

Ben özellikle, Bakanlığınızın biçimi değiştiği için sosyal güvenlik konusuna gelmek istiyorum. Elimde 2017 yılının Sayıştay Raporu var. Devletin muhasebesinde bir düzenin kalmadığını demeyeyim ama çok bozulduğunu görüyoruz. Hatta, sizin verdiğiniz rakamlar ile sizden önceki bakanların aynı konuda verdiği rakamların tutmadığını görüyoruz, daha önce bir arkadaşım da bunu dile getirdi. Bakın, Sosyal Güvenlik Kurumunun sadece kamudan alacakları 14,7 milyar lira. Sosyal Güvenlik Kurumunun 2017 sonu itibarıyla toplam alacağı, takipte alacağı 40,3 milyar lira. Nedir bu 40,3 milyar lira? Bakın, bu, bütün üniversitelerden daha çok yani 120 tane üniversitenin bütçesinden daha çok. Bu, üniversite hariç özel bütçeli toplam 43 kuruluşun bütçesinin toplamından daha fazla. Sosyal Güvenlik Kurumunun alacağı, Milli Savunma Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim, Sağlık ve sizin Bakanlığınız haricindeki bütün bakanlıkların bütçesinden daha fazla. Yani eş değer olarak nedir bu dersenez, ne kadar alacağımız var dersenez, inanın, bu parayı tahsil edebilirsiniz üniversiteleri bir sene siz finanse ediyorsunuz, bütün üniversiteleri.

Şimdi, bununla bitmiyor tabii Sayıştay raporu. Sosyal Güvenlik Kurumunda tahsilat oranımız on binde 76. Burada bir sorun var yani bunu eleştiri diye söyleyemiyorum. Enflasyonunun yüzde 25'i aştığını bilirsek ve 40 milyar lira alacağımızı bilirsek giderek bunu çözümleyemeyeceğimizi görürüz ve çok erken tedbir alma mecburiyetimiz var. Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay raporunda bir şey daha var, diyor ki: "Mali işler nispi ve ağırlıklarına göre sınıflandırılmıyor." Yani "Düzen bile yok." diyor. Her nedense... Aslında, bayağı da eskidir bizim Sosyal Güvenlik Kurumumuz. Bir şey daha söylüyor, "Sosyal Güvenlik Kurumunda Başkanlık, taşra teşkilatlarını bilmiyor." diyor. Ne demek bu? Yani izlemiyor. "Kontrol etme, denetleme ve raporlamada etkin değil." diyor yani "Ankara dışında ne olduğunun çok farkında değil." diyor. Burada sistemsel bir sıkıntı var. Şahsen ben raporu okuduğum zaman, ya Sayıştayı kapatmak lazım ya SGK'ye bir kayyum atamak lazım. Bakın, inanın, şimdi espri gibi geliyor, ben de bunu üzülererek söylüyorum ama buna bir çekidüzen vermezsek gerçekten Sosyal Güvenlik Kurumu, bütçemizin çok büyük bir problemi olacaktır. Bakın, 185 milyar lira bütçeye yükü var Sosyal Güvenlik Kurumunun. Bu, toplam millî gelirin yüzde 5'i demek aşağı yukarı ve enflasyonun yüzde 25 olduğunu düşünürsek tekrar eski senaryolara dönüyoruz, tekrar onların içerisinde kayboluruz. Hepimiz için kötü bir şey bu yani 34 milyar dolar gibi bir rakama mal oluyor ve bu açık bunu besliyor. Yani Türkiye'de sosyal güvenlik finansmanında çok ciddi bir sıkıntı tekrar baş göstermiş, yaklaşık altı yedi yıldır böyle bir bozulma var. Aslında bu AK PARTİ döneminde çok radikal düzenlemeler de olmuştu, düzeltme için ama anladığım kadarıyla bunlar devam ettirilemiyor yani bunların yönetiminde çok ciddi bir sıkıntı var. Elbette ki yaptıklarınızı övgüyle sıralama hakkınız var ama sorunlara da kör bakmamamız lazım. Eğer en ufak bir eleştiriye orantısız tepki verirse, yaptıklarımızı da çok abartılı anlatsak bizim işimiz biraz şuna, sonra giderek buna benzer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tathioğlu.

İSMAİL TATHIOĞLU (Bursa) – Demirperde başkentlerine gittiğinizde, havaalanlarından merkeze kadar gittiğinizde bir mimari sizi karşılar ve çok düzenli bir merkez vardır başkentlerinde. Bütün ziyaretçileri buraları gezdirirler ama ara sokaklara girdiğinizde perişan bir şehir ve toplumla karşılaşsınız. Böyle değiliz şüphesiz ama özellikle Sosyal Güvenlik Kurumunda böyle olma yolundayız. Lütfen bunu akademisyen bir milletvekilinin notu olarak cebinize koyun ve değerlendirin derim.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tathioğlu.

Sayın Nilgün Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları; öncelikle hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Bütçemizin de hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tabii, sabahki sunuşunuzda, Sayın Bakanım, Bakanlık gerçekten çok kapsamlı hâle geldi, bu anlamda da size kolaylıklar diliyorum ama sizin gibi genç ve başarılı bir bakanımızın bunun üstesinden geleceğine de inanıyorum.

Evet, hepimizin bildiği üzere, aile toplumun en temel niteliği. Şimdi üç gündür üst üste çok önemli üç bakanlığı konuşuyoruz. İlk Gençlik ve Spor Bakanlığını konuştuk, dün Millî Eğitim vardı, bugün de Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı. Gerçekten bu üç bakanlığın da bizim bundan sonraki, geleceğimiz için alacağı bütün kararların ve koyacağı tüm hedeflerin gelecekteki Türkiye’yi şekillendireceğine inanıyorum. Tabii, sabahki sunuşa şöyle bir baktığımızda, aileyi de merkeze koyduğumuzda -Bakanlığımız aileyi merkeze alarak- gerek parti olarak gerek Bakanlık politikalarımızla baktığımızda uyguladığımız hizmet programlarıyla ailelerimize ve vatandaşlarımıza yalnız ve sahipsiz olmadıklarını göstermiş bulunuyorsunuz.

Gerçekten, sosyal istikrar, güvenin korunması ile güven yapısının sağlamlığına dayalıdır. Merhamet, hoşgörü ve paylaşma gibi ortak değerlerimizin gençlere aktarılmasında ailelerimiz en önemli görevi icra etmektedir. Bu nedenle ailenin korunması ve aile değerlerinin desteklenmesinin temel önceliğimiz olduğuna inanıyorum. Sağlıktan eğitime, yoksullukla mücadeleden istihdama, engelli ve yaşlı aile üyelerinin bakımından kurumsal hizmet sunumuna kadar çok sayıda programı Bakanlığımızın hayata geçirdiğini görüyoruz. Ben bu anlamda Bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Açıkçası, Türk aile yapısı ve değerlerini tehdit eden sorunlar ile bu sorunlara yol açan faktörlerin tespiti ve ailenin bütünlüğünün korunması yönünde de Bakanlığımızın sosyal politikalar oluşturabilmek amacıyla önemli sosyal araştırmalar yaptığını, yayınlar çıkardığını, çalıştaylar düzenlediğini, bilgilendirme seminerleri düzenlediğini biliyorum. Bunların da birkaç tanesine katılmış biri olarak, gerçekten, Türk aile yapısı araştırması, yaşlı bakım araştırması, iş yerinde psikolojik taciz yani mobbing araştırması gibi bizlerin de önemli bilgiler edineceği çok kıymetli yayınları var. Bu anlamda da ben Bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Evet, aslında, Bakanlığımızın sunuşunda da bugün gördüğümüz üzere birçok alanda, birçok güzel, önemli işler yapılıyor. Aile kurmak için bir araya gelen gençlerimize de evlilik öncesi eğitimler veriliyor. Ben bunu çok önemsiyorum. Biz Denizli Büyükşehir Belediyesi ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüyle birlikte yaklaşık 2013 yılından beri böyle kursları başlattık. Çok ciddi anlamda da geri dönüşler var. Gençlerimizin, çocuklarımızın yetişeceği o aile temelini atılmadan önce bu eğitimlerin gerçekten çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda da teşekkür ediyorum.

Çocuklarımıza gelince, Hükümetimizin öncelikli hedeflerinden biri mutlu bireylerden oluşan huzurlu bir toplum düzenini kurmaktır. Huzurlu bir toplumun temel unsurlarından biri olan da çocuklardır. Bu hususta özellikle muhtaç çocuklarımız ve onlarla ilgili birkaç noktaya değinmek istiyorum. Çocuklarımızın sevgiyle büyümelerini istiyoruz değerli arkadaşlar. Önceki yıllarda ekonomik nedenlerle çocuklarına bakamayan ailelerin çocukları hemen devlet korunmasına alınıyor, ailelerden uzak büyütülüyordu ama şimdi geldiğimiz noktada bu ailelere aylık 800 TL’ye yakın ödeme yapılıyor, her ay düzenli denetim gerçekleştiriliyor, eğitimler veriliyor. Bunun önemli bir adım

olduğunu düşünüyorum çünkü çocuklar sırf ekonomik darboğaz yüzünden ailelerinden ayrılmıyor artık, ailesinin yanında devlet güvencesiyle büyümesi sağlanmaktadır. Bunun da çok önemli bir proje olduğunu düşünüyorum.

Bunun haricinde, biliyorsunuz, geçtiğimiz senelerde “koğuş tipi” dediğimiz toplu odalardan aile ortamında yetiştirebileceği çocukevleri oluşturulmaya başlandı. Denizli’de de bunun çok güzel örnekleri var.

Oraya birkaç defa gidip çocuklarımızla bir araya geldiğimizde başlarında uzmanlar, aile ortamı içerisinde -sohbet ettiğimiz çocukların da hayatlarında ilk defa kendilerine ait çalışma odası olmuş- bir ev ortamı içerisinde yetiştiklerini görüyoruz. Bu anlamda, son on iki yılda kuruluş bakımından ailesinin yanına döndürülen çocuk sayısı ile ilgili de bir bilgi vermek istiyorum: 11.181 bine ulaşmış, bunun da olumlu olduğunu düşünüyorum.

Engellilerimizle ilgili biliyorsunuz daha önceki arkadaşlarımız da konuştu ama önemli olduğu için ben de değinmek istiyorum. Engellilerimiz, gerçekten, bizim dönemimizde, AK PARTİ hükümetleri döneminde hatırlandı ve bu anlamda önemli adımlar atıldı, ülkemizin ilk engelliler kanunu çıkarıldı, yönetmelikle ilgili, diğer mevzuatla ilgili yaklaşık 1.500 maddelik engelliler hukuku oluşturulmuş durumda. Bunun da çok önemli ve değerli olduğunu düşünüyorum. İlk defa bakıma muhtaç tüm engelliler bakım hizmeti kapsamına alınmış. Engellilere evde ve özel bakım merkezlerinde sunulan bakım hizmetlerinin ücretlerini ödüyor Bakanlığımız. Bu çalışmalarından dolayı da kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Tabii, istatistiki olarak da bir veri vermek istiyorum ama bu sefer 2002 yılı değil, 2007 yılını baz alarak. Zaten şöyle: Evde bakım hizmetlerinden yararlanan engelli sayısı 2007 yılından bugüne kadar 15 kat artmış durumda. Engelli bakımı için ayrılan bütçe de 95 kat artmış durumda.

Kadına yönelik çalışmalara gelince, geçtiğimiz on altı yılda hem aile hayatında hem iş dünyasında hem eğitimde, sağlıkta, diğer tüm alanlarda kadının statüsünü hak ve adalet eksenli bir anlayışla yükseltmek için Bakanlığın çok büyük çalışmalar yaptığını, çalışmalar yaptığımızı ifade etmek istiyorum.

Doğum izninden çocuk bakım hizmetlerine kadar her alanda, kadınlarımızın aile hayatından taviz vermeden çalışma hayatına devam edebilmeleri şeklinde düzenlemeler yapılmıştır. Kadınların karar alma mekanizmaları ve siyasete katılımı da tarihî ilerlemeler kaydettiğimizi düşünüyorum. Şöyle bir baktığımızda, aslında kadın milletvekili sayımızın cumhuriyetten beri... Yani şu anki sayımızın tabii ki kadın nüfusunun fazla olduğu bir ülkede maalesef biz bugüne kadar hep seçtiğimiz için, seçilen kadın oranının çok yeterli olduğunu düşünmüyorum ama şöyle bir baktığımızda, bu düzenin artık yavaş yavaş geliştiğini düşünüyorum. Bir de bazen bazı şeyler birden olmuyor, hani birden yüzde 50’ye “Hadi biz bakalım.” demek olmuyor. Kadınların da bu konuda yüreklendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda “pozitif ayrımcılık” kelimesinin ben ilk defa Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte bu ülkenin hafızasına oturduğunu düşünüyorum kadınlara yönelik pozitif ayrımcılıkla, bunu partimizde de görebiliyoruz.

Kadınlarımızın istihdama katkısı ve girişimcilikle ilgili de KOSGEB tarafından kendi imkânlarıyla gelir elde edebilmelerini teminen de çok ciddi, önemli adımlar atılıyor. 2018 yılında 13.315 kadın girişimciye 231 milyon TL destek verilmiş durumda. Kadınlarımızın bilinçlendirilmesi ve iş gücüne kazandırılması, kadınlar arasında girişimcilik kültürünün geliştirilmesi amacıyla verilen desteklerin 2019 yılında da daha fazla devam etmesini talep ediyorum sizden Sayın Bakanım.

Ayrıca, bundan yaklaşık iki hafta önce sizin ev sahipliğinizde Tarım ve Ticaret Bakanlığının destekleriyle Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İş Birliği Protokol Anlaşması'na da değinmek istiyorum. Bu konunun da, özellikle kadın çiftçilerimizin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü kadınlar üretiyorlar ama hani, tek başına ürettiklerini nasıl bir araya getirip nasıl birlik olacaklarını bilmiyorlar. Kadın kooperatiflerini önemsiyorum. Bakanlığımızın da bu yıl buna çok önem verdiğini biliyorum. O anlamda da çok teşekkür ediyorum.

Kadına şiddet... Maalesef en yaygın şiddet biçimlerinden biri kadına yönelik şiddet. Ulusal ve uluslararası alanda tüm gelişmelere rağmen, kadına karşı şiddet coğrafi sınır, ekonomik gelişmişlik ve öğretim düzeyine bakılmaksızın tüm dünyada ve kültürlerde yaygın olarak görülüyor; evrensel bir sorun olduğunu düşünüyorum. Kabul edilemez olan kadına yönelik şiddetle mücadelede çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla toplumun her kesiminin ortak ve kararlı çalışması gerektiğini düşünüyorum. Yine, bu anlamda yaptırımlardan önce önleme politikasının hayata geçirilmesi önem arz ediyor. Bu anlamda da kadına yönelik çalışmalara yakın biri olarak Bakanlığımızın yerel medya çalışanlarına, aile hekimlerine bu alanda farkındalık kazandırmaya yönelik birçok eğitim verdiğini, bununla ilgili ciddi mücadeleler yaptığını da biliyor ve takdirle karşılıyorum. Hepimizin bildiği gibi şiddete uğrayan kadınların korunması önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ök, lütfen toparlayınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kadına karşı şiddetle ilgili de bir şey paylaşmak istiyorum, hani, dedim ya evrensel bir sorun diye, gerçekten öyle. Şiddetin farklı bir boyutu, beni de çok şaşırttı da bilelim diye söylüyorum: 2018'de Cenevre'de Parlamentolar Arası Birlik Genel Kurulunda... Parlamentolar Arası Birlikte milletvekili kadınların yaşadığı ayrımcılık, taciz ve şiddete dair bir araştırma yapılmış Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; bunu siz de biliyorsunuz ama buradan... 123 kadın parlamenter arasından yapılmış, 45 Avrupa ülkesi arasında ve bunların içinde diyor ki... Çok enteresan, aslında durumun ne kadar şey olduğunu gösteriyor. Yüzde 85'i diyor ki: "Evet, psikolojik olarak ben şiddete maruz kaldım." Yüzde 46,9'u diyor ki: "Ölüm ve tecavüzle tehdit edildim." Yüzde 58,2'si "On-line ortamda cinsel saldırıya uğradım." diyor. Yüzde 67,9'u "Fiziksel görünüşüm ve hareketlerimden dolayı tacize uğradım." diyor. Yüzde 24,7'si –ben çok önemli olduğunu düşünüyorum- cinsel şiddete uğradığımı söylüyor, yüzde 14,8'i de fiziksel şiddete uğradığımı söylüyor. Yani bu rakamlar aslında -bunlar kadın milletvekilleri- durumun ne kadar vahim olduğunu gösteriyor.

İşte o anlamda, Sayın Bakanım, bizim aile birliğimize sahip çıkmamız çok önemli. Biliyorsunuz, yurt dışında bununla ilgili "Me Too" diye bir proje, bir propaganda başladı. Şimdi, bazen şöyle oluyor ya: "Kadına şiddeti yapanlar kimler?" derken çok önemli bir... Aile birliğimize, aile içi o ilişkilere, belki, o eski komşuluk ilişkilerine çok önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Daha söyleyeceklerim var ama çok fazla uzatmak istemiyorum. Bütçemizin Bakanlığımıza hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ök.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, basınımızın güzide temsilcileri, Sevgili Bakanımız; hoş geldiniz.

Sayın Bakanımız, sabahleyin geldiğinizde size bir baret takdim etmiştim. Kabul ettiniz, teşekkür ediyorum ancak niye baret takdim ettim size? Çünkü baret bir semboldür, kendinizi bir an için işçilerin yerine koyun ve ona göre aklınızdan işçileri çıkarmayın diye bu bareti sizlere takdim ettim. Düşünün, bir işçisiniz, 3 kişilik bir aileniz var ve asgari ücretle ev geçindiriyorsunuz. Bareti taktığınızda bunları aklınıza getirin Sevgili Bakan. Belki bu baret, bir an olsun, sizi yoksulluk sınırının altında bir asgari ücretle yaşamaya mahkûm ettiğiniz o işçiler gibi hissettirir.

Bu kadar sosyal yardımlardan söz ediliyor. Siz yoksulluktan siyasi rant peşindesiniz. İktidarınızı yoksulluğun üzerine kuruyorsunuz. Niye mi? Niye asgari ücreti artırmıyorsunuz Sayın Bakan? Sendikalar ilk etapta 2.300 TL olmasını istiyor asgari ücretin, kabul etmiyorsunuz. Açıklanan enflasyon oranında enflasyona ezdirmeden işçiyi asgari ücretin belirlenmesi gerekir. Asgari ücretten tüm vergilerin kaldırılmasını düşünüyor musunuz Sayın Bakan? Enflasyon rakamı yüzde 25. Peki, neden bu oranın telaffuz edilmesinden bile rahatsız olunuyor Sayın Bakan? Bareti size niye takdim ettiğimi şimdi daha iyi anladınız mı Sayın Bakan? Baret yine belki size, havalimanında asıl işveren olarak denetlemediğiniz inşaat alanında çok ağır şartlarda çalışan, hak arayınca da gözaltına aldığımız işçiler gibi hissettirir. Belki redevans yöntemiyle özel sektörün kâr ve üretim baskısı altına ittiğiniz yer altı ve yer üstü maden ocaklarında ağır şartlarda çalışan işçiler gibi hissettirir size bu baret, iş cinayetlerine kurban giden işçiler gibi hissettirir.

Sendikalı oldukları için işten atılan iş yerlerini hiç ziyaret ettiniz mi Sayın Bakan? Sayın Bakanım, size söylüyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Konuş sen, cevabını sonra verir ya.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sendikalı oldukları için iş yerlerinde işten atılan işçileri hiç ziyaret ettiniz mi? İşverenlere “Hukuku çiğneyemezsiniz, sendikalı oldu diye işçileri işten atamazsınız.” dediniz mi Sayın Bakan? Gelin Muğla’ya, Muğla’da araç muayene istasyonunda sendikalı oldukları için işten atılan onlarca işçi var. Sadece Muğla’da mı? Türkiye’nin her yerinde sendikalı oldukları için işten atılan işçiler var. Çalışma Bakanısınız, Bakanlığınızın başında “Çalışma Bakanlığı” yazıyor, çalışanlara sahip çıkınız. İşverenlere “Bu işçileri sendikalı olduğu diye işten atamazsınız, yasalara uyun.” diye çağrıda bulunmanızı talep ediyoruz Sayın Bakan.

Bir de soğukta çadırdı gece gündüz bekleyerek aylarca grev yapan işçiler gece yattığımızda aklınıza geliyor mu Sayın Bakan? Belki bu baret bu anlamda sizlere bazı şeyleri hatırlatır ve bu bareti her gördüğünüzde mutlaka ve mutlaka havalimanında itilen kakılan işçiler, yer altında, yer üstünde horlanan maden işçileri, iş cinayetlerine kurban giden maden işçileri ve sendikalı oldukları için işten atılan bütün işçiler aklınıza gelir Sayın Bakan ve ona göre karar alırsınız. Bunu özellikle istirham ediyorum.

Sayın Bakan, birkaç tane konu başlığında bazı konuları iletmek istiyorum sizlere.

Birincisi, işsizlik. Çalışma yaşamının kuşkusuz en önemli sorunu işsizliktir. Bakanlığımızın en önemli görevlerinden biri işsizlik sorununun çözümü olmalıdır. AKP iktidarı bu sorunun çözümü için kalıcı, yapıcı adımlar atmamıştır. Bakanlığınızın 2019 yılı bütçesini incelediğimizde, bu soruna yönelik kalıcı çözümlerin ne yazık ki olmadığı görülüyor.

Kanun hükmünde kararnameyle “sözde istihdam seferberliği” adı altında 1 Şubat 2017 tarihinden itibaren yeni işe başlatılacak bütün işçilerin sigorta primlerinin İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanmasını düzenlediniz. Çalışma Bakanlığı olarak yapılan açıklamalarda istihdam seferberliğinin fayda verdiği, 1 milyon istihdam sağlandığı belirtiliyor. Oysa TÜİK işsizliğin giderek yükseldiğini

açıklamaktadır. Devletin bir kurumu işsizlik oranlarının sürekli arttığını açıklarken bir bakan nasıl olup da 1 milyon yeni istihdamdan söz edebiliyor? Kayıtlı istihdam artışının en sağlıklı izlenebileceği yer Sosyal Güvenlik Kurumunun sigortalı istatistikleridir.

Ağustos 2017-2018 dönemi SGK kapsamındaki tüm sigortalı sayılarına bakıldığında, Ağustos 2017’de 20 milyon 776 bin olan toplam sigortalı sayısının Ağustos 2018’de 21 milyon 865 bine yükseldiği görülüyor yani toplam artış sadece 1 milyon 90 bin kişidir.

Bir istihdam seferberliğinin başarılı olup olmadığını özel sektörde daimî statüde istihdam artışı olup olmadığının karşılaştırmasıyla bulursunuz. Verilere bakalım: Ocak 2017’de özel sektördeki zorunlu daimî sigortalı sayısı 12 milyon 382 bin kişi iken bu rakam Ağustos 2018 itibarıyla 13 milyon 20 bin olmuştur. Artış sadece 638 bin kişidir. Şimdi şunu sormak lazım Sayın Bakan: Gerek İşsizlik Sigortası Fonu’ndan gerekse hazineden ne kadar teşvik aktarılmıştır? Çünkü bu süreç içerisinde iki yılda istihdam seferberliğinden ancak 638 bin kişi istifade edebilmiştir. Bu teşvik sisteminin başarısızlığı nedeniyle nasıl bir hesap verilecektir?

Bir diğer başlık, iş cinayetleri. 2018 yılı başından bu yana iş cinayetlerinde hayatını kaybeden çalışan işçi sayısı ekim ayı sonu itibarıyla 1.640 kişi. Sosyal Sigortalar Kurumu verilerine göre bu rakam daha fazla. 2018 Ağustos ayı itibarıyla sekiz aylık süreçte 1.879 işçi hayatını kaybetmiş. İktidara geldiğinizden bu yana 30 bin işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. Ölen madenci sayısı ise 1.600 kişidir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nu çıkardınız. Bu kanun çıktıktan sonra iş cinayetleri, bırakın azalmayı, artarak devam etti. Gelin, bu sistemi değiştirin. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre, kanunun yürürlüğe girdiğinden 2012’den bu yana 10.467 işçi iş cinayetleri nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bu da bize şunu gösteriyor Sayın Bakan: 6331 sayılı Yasa’nın iş cinayetlerinin önlenmesinde veya azalmasında hiçbir etkisi yoktur. Bu sistemi piyasaya verirsiniz, iş güvenliği uzmanlarını ve iş yeri hekimlerini işverene bağlarsanız işyeri eksensli denetim sistemi işlemez. Bundan dolayı bu sistemi mutlaka değiştirmek gerekir.

Sayın Bakan, bu vesileyle üçüncü havalimanı işçilerinin yaşadığı sorunları bir kez daha dile getirmek istiyorum. Havalimanı işçileri, kamuoyuyla da paylaştıkları üzere, bir dizi talepte bulundular. Bu taleplerinin hepsi sizin uymanız gereken, asıl işveren olarak devletin müteahhitlere uygulanması gereken bir mevzuat çerçevesinde işverenin yerine getirmek zorunda olduğu yükümlülüklerdir.

Şimdi buradan sormak istiyorum: Söz konusu mevzuat için ne yaptınız? Asıl işveren olarak işletmesini verdiğiniz, çalıştırdığınız müteahhitleri ne kadar denetlediniz Sayın Bakan? Teftiş Kurulunu görevlendirdiniz mi? Denetim sonuçları nelerdir? İnşaat sektörüne ilişkin ne tür düzenlemeler yapacaksınız?

Bir diğer olay, kayıt dışılık ve yabancıların çalışma izni. Türkiye’nin çalışma yaşamındaki en önemli sorunlarından biri de kayıt dışılıktır. 2018 Kasım ayı itibarıyla Türkiye’de çalışan nüfusun yüzde 34,3’ü hâlâ kayıt dışı çalışmaktadır. Çifte bordro, eksik prim yatırma gibi uygulamalar almış başını gitmiştir. Bunu önlemeye yönelik ne yapıyorsunuz? Hiçbir şey yapmıyorsunuz. İş müfettişleri vergi kaçırma nedeniyle neden Maliye Bakanlığına suç duyurusunda bulunmuyor? Bunun nedeni, gerçekten kayıt dışılığı önlemeye yönelik politikanızın olmamasıdır Sayın Bakan.

Bir diğer başlık, kamudaki taşeron işçilerin kadroya alınması konusu. Mevcut kamu taşeron işçileri Başbakan Davutoğlu tarafından kadroya alınma sözü verilmiş ancak KHK’yle getirdiğiniz kadro bir dizi hukuksuzluğu da beraberinde getirmiştir. Birincisi, 233 sayılı Kanun’a tabi kurumlar neden kapsam dışı bırakılmıştır? Özel bütçeli kuruluşlardan bazılarını kapsama aldınız, 26

kurumu kapsam dışı bıraktınız. Bu kurumları neye göre kapsam dışı bıraktınız? Kadroya geçirilme için en az yüzde 70 işçilik maliyeti şartını getirdiniz. Neden? Çağrı merkezi çalışanları niçin kapsam dışı bırakıldı? Taşeron işçilere uygulanan yüzde 4 artı 4 zam şimdiden erimiştir. Bununla ilgili bir çalışmanız var mı Sayın Bakan?

Bir diğer başlık, ücretler ve asgari ücret konusu: AKP iktidarı döneminde ücretlilerin ücretlerinin arttığını iddia edilmektedir ama gerçek tam tersidir. Dünyanın hiçbir ülkesinde çalışanların yarısına yakını asgari ücretli değildir. Türkiye'nin sözde büyümesinin arkasında ezilen, sömürülen milyonlarca asgari ücretli bulunmaktadır. AKP'nin asgari ücret politikası, ücretliyi açlık sınırı altında bir ücrete mahkûm etmek anlamına gelmiştir. Diğer yandan, kriz giderek derinleşmektedir ve asgari ücret açlık sınırının altında kalmıştır. Asgari ücrete ne kadar zam yapmayı planlıyorsunuz Sayın Bakan? Cumhurbaşkanına yaptığınız yüzde 26'lık zammı asgari ücretlilere de yapmayı düşünüyor musunuz?

Son olarak, Ekonomi Bakanı Berat Albayrak işverenlere yönelik çeşitli vergi indirimleri açıkladı. Yıl içerisinde sabit gelirli olarak ücret alan asgari ücretlilerin gelir vergisini de sabitleyip yüzde 15'e çekecek misiniz Sayın Bakan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen tamamlar mısınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tabii.

Bir diğer başlık, kıdem tazminatı hakkı: AKP iktidarında işçilerin kıdem tazminatı hakkına saldırılarak ucuz işgücü cenneti yaratılmak istenmiştir. Sayın Bakan, yeni ekonomik programda ve 2019 yılı programında yeniden kıdem tazminatı fonu kurulmasına ilişkin hedefler açıklanmıştır. Hangi işveren örgütü fon istiyor? Bu konudaki resmî açıklamalarına baktım, ne TİSK ne TUSİAD fon istemiyor, işçi kesimi de istemiyor. Türkiye'de kıdem tazminatı sorunu yoktur, kıdem tazminatının ödenmemesi sorunu vardır. Asıl yapılması gereken, bütün işçilerin her koşulda kıdem tazminatı hakkını alabilmesinin sağlanmasıdır.

Gerisini sorular bölümünde tamamlayacağım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; sözlerimin başında hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yapılan çok iş var, çok rakam var sunumunuzda. Önemli işler yaptığınız için de tebrik ediyorum sizi ancak sunumun sonunda aklımızda kalacak şekilde Bakanlığınızın kadın, çocuk, işçi, memur, emekli, engelli, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve işsizler için hedeflerinin ve vizyonunun ne olduğu tam olarak açıkçası anlaşılmadı.

Bakanlığınızın bir çok kurumsal fonksiyonu içinde barındıran bir yapıya sahip olduğu açık. Kadın var, çocuk var, aile var, şehit yakınları var, gaziler var, sosyal koruma, sosyal güvenlik, kamu çalışanları, kamu yönetimi, işçi, işveren ve sendikalar var.

Faaliyet alanınızın ağırlıklı olarak, toplumun dezavantajlı kesimlerine yönelik olması sebebiyle, yapılan ve yapılacak hizmetlerin değeri ve önemi de bir kat daha fazladır. Temennimiz, devlet imkânlarının hakça, ihtiyaç doğrultusunda vatandaşlarımıza ulaştırılmasıdır. Bu takdirde ancak yapılanlar maşeri vicdanda da karşılık bulacaktır.

Millî ve manevî değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında millî birlik ve bütünlüğün, kardeşlik ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir. Türk toplumunun temel taşı olan aile, son yıllarda ne yazık ki ekonomik ve sosyal gelişmelerin yol açtığı olumsuz gelişmelere karşı yeterince korunamamaktadır. Maalesef, aileyi ve sosyal fonksiyonlarını zayıflatıcı unsurlar ekonomik ve sosyal gelişmenin bir parçası yahut yozlaşmanın sonucu olarak gündemdedir ve ortadan kaldırılamamaktadır.

TÜİK'in verilerine göre, 2017 yılı sürekli yoksulluk oranı yüzde 14'tür. Hiç kuşku yok ki aile içerisinde bu yoksulluğu en derinden yaşayanlar da kadınlardır.

İşsizliğin önlenemediği, yoksulluğun devam ettiği bir ortamda her ailenin yeterli ve sürekli bir gelire sahip olmasını sağlayacak imkânların geliştirilmesi kuşkusuz önemlidir. Bu manada yapılan destekleri sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak görüyor ve çok değerli buluyoruz.

Kız çocuklarının okullaşma oranında görece artış olmakla birlikte, bu alanda hâlâ önemli eksiklikler ve sorunlar bulunmaktadır.

Kadının toplumdaki konumu maalesef güçlendirilememiştir. Başta aile içinden gelenler olmak üzere, kadına yönelik şiddet konusunda yeterli toplumsal farkındalık ihtiyacı hâlâ devam etmektedir. Politika süreçlerinin tüm evrelerinde ve düzeylerinde erkekler ile kadınlar arasındaki eşitlik prensibi egemen olamamıştır. Şiddet ortaya çıktıktan sonra veya risk oluşturduktan sonra mağdurlar için birtakım koruyucu önlemler alınsa da bunları önlemeye dönük yeni politikalara ihtiyaç devam etmektedir. Burada esas olan tabii ki toplumu şiddete yönelten sebeplerin ortadan kaldırılabilmesidir. Bakanlığınızın özellikle önleyici tedbirlere ağırlık vermesini umuyorum. Yıllık programda da bu hususa işaret edilmiş olduğunu hatırlatmak isterim.

Cinsiyet eşitsizliğinin doğrudan kamu müdahalesiyle ve kamu sorumluluğu çerçevesinde ele alınarak öncelikle fırsat eşitliği politikalarının uygulanması, bunların yeterli olmadığı yerlerde özel destek ve fırsat önceliklerinin verilmesi gerekir. Şiddete, tacize ve istismara maruz kalan kadın ve çocuklara kurumsal adli yardım desteği sağlanmalıdır. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak şiddete, tacize ve istismara uğrayan kadınlara ve çocuklara yasal yollardan hak aranması sırasında adli yardım desteği sağlanmasını, dava zaman aşımından ve mahkeme harç ve masraflarından bunların muaf tutulmalarını öneriyoruz.

Evet, girişimci kadınlara yönelik birtakım destekler vardır ancak bunların daha da artırılması, özellikle hibe desteği uygulamasının yaygınlaştırılmasını istiyoruz.

Enerji verimliliği ülkemiz için hayati öneme sahiptir. Aynı zamanda da enerji, aile için önemli bir mali yük teşkil ediyor. Evlerde kullanılan birçok eşya yeni nesil tasarruflu elektrik kullanan eşyalar değil, zaten hanehalkının çoğu zaman bu değişimi yapabilecek ekonomik gücü de bulunmuyor. O nedenle, belli yaşın üzerindeki elektronik ev eşyalarının değişimi için vergi kolaylıkları getirilmeli ve bu yolla aileler desteklenmelidir hem de bu yolla bir enerji tasarrufuna da katkı sağlamış oluruz.

Korunmaya muhtaç çocukların öncelikle ailesinin yanında korunup yetişmesi yaklaşımını önemli görüyoruz. Bununla birlikte, muhtaç çocuklar için alternatif bakım modelleri de geliştirilmelidir.

Çocukların çalıştırılması ve çocuk istismarı maalesef devam etmektedir. Zorla çalıştırma, dilendirme, kapkaç yaptıрма, terör eylemlerinde kullanma gibi gayriahlaki ve yasa dışı baskılara ve şiddete maruz kalan çocuklar devletin etkin koruması altına alınamamaktadır. Bu konuda güvenlik birimleri, yerel yönetimler, üniversite ve STK'lerle iş birliği yapılması önem arz etmektedir. Yazılı ve görsel medya aracılığıyla çocuk evliliklerinin önüne geçebilecek bir bilinçlendirme kampanyası

yürütülmelidir. Çocukları, ailelerinden gelenler de dâhil, her türlü hak ihlaline karşı koruyacak etkili önlemler ne yazık ki tam olarak alınamamaktadır. Aileler medya okuryazarlığı ve internetin doğru kullanımı konusunda da bilinçli değildir, buna yönelik etkili çalışmalar mutlaka yapılmalıdır.

TÜİK'in Temmuz 2018 verilene göre kadınların iş gücüne katılım oranları hâlâ düşüktür, istihdam oranları düşüktür, işsizlik oranları ise yüksektir. Tüm eğitim düzeylerinde kadınlar erkeklerden daha düşük ücret almaktadırlar.

Sayın Bakanım, Cumhurbaşkanlığı yıllık programında Bakanlığımızla ilgili, Bakanlığınızın görev alanına giren konularla ilgili bazı tespitler var. Bunlardan bir tanesi şu: İŞKUR tarafından yapılan iş gücü piyasası ihtiyaç analizleri temelinde, aktif iş gücü programlarının piyasanın gereksinimlerine göre tasarlanması ve uygulanması ihtiyacı sürmektedir. İş gücü piyasasında etkinliğin artırılması amacıyla güvenceli esnek çalışma, aktif ve pasif iş gücü programları gibi alanlarda sosyal diyalog mekanizmaları güçlendirilerek ilerleme kaydedilmesi ihtiyacı devam etmektedir.

Sosyal sigorta sistemi gelirlerini olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biri olan kayıt dışı istihdam oranı 2017 yılında yüzde 34 olmuştur. Kişileri gerçek gelirleri üzerinden prim ödemeye teşvik eden, kayıtlı istihdamı önceleyen, sosyal yardım ve istihdam arasındaki ilişkiyi geliştiren bütünlük politikaları ihtiyaç duyulmaktadır.

Erken yaşta evliliklerin önlenmesi amacıyla erkekleri de kapsayacak biçimde farkındalık artırma çalışmalarının yaygınlaştırılması ihtiyacı devam etmektedir. Aile destek hizmeti sunan Sosyal Hizmet Merkezi gibi kurum ve kuruluşların hizmet kalitesinin ve kapasitesinin geliştirilmesi ile koordinasyonunun sağlanmasına yönelik ihtiyacı devam etmektedir.

Yine uygulanan politikaların ve yürütülen projelerin başarısına rağmen çocuk işçiliği sorunu önemini korumaktadır. Çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin önlenmesine yönelik faaliyetlerde program temelli bir yaklaşımın benimsenmesine, uygulamaya yönelik kurumsal bir yapının oluşturulmasına ve faaliyetlerin sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışan çocukları da kapsayacak şekilde geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Yine çocuk koruma sisteminin, koruyucu ve önleyici müdahale özelliği güçlendirilerek çocukların mağdur olmadan gerekli destek hizmetlerine ulaşmasını sağlayan bir yapıya kavuşturulması, hizmet sunan kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesi, aralarındaki iş birliği ve eş güdümün güçlendirilmesi ihtiyacı devam etmektedir. Yani önleyici tedbirler bakımından bir zafiyet bulunmaktadır.

Bunları niye okudum? Bunların, zaten yıllık programda da tespitleri yapılmış ve sizin sunumunuzda bunlara yeterince yer olmadığını ifade etmek açısından belirttim.

Sunumunuzda çok fazla değinmediğiniz bir başka konu var Sayın Bakanım. O da sizin Bakanlığınızın bir bölümü de kamu yönetimiyle ilgili olan bir bölüm. Bağlı kuruluşunuz var Devlet Personel Başkanlığı. Öğretmenlerin sözleşmeli, ücretli çalışanları var. Yine toplumun veya kamunun çeşitli alanlarında çalışan farklı statülerde personel var, bir istihdam ve statü karmaşası var. Anayasa'mızın 128'inci maddesinde der ki: "Devletin asli ve sürekli hizmetleri memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülür." O hâlde, eğer, eğitim hizmeti, sağlık hizmeti veya benzer diğer hizmetler devletin asli ve sürekli hizmetleri ise bunların mutlaka memurlar eliyle yürütülmesi gerekir. Geçmiş dönemlerde bunlar gerekçe yapılarak geçici işçiler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aksu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - ...sözleşmeli çalışanlar, ücretliler memur kadrolarına geçirildi ancak gerekçesinde bunların Anayasa'ya aykırı bir durum olduğu ifade edilerek bu düzenlemeler yapıldığı hâlde daha sonra bunlar tekrar edildi. Bu konuda mutlaka bir netlik ortaya konulması lazım Anayasa çerçevesinde.

Bir başka konu: Biz, gazilerimizin zorunlu atamalarını genel idareden kadrolara çevirdik yardımcı hizmetlerden. Yine yetiştirme yurtlarında yetişenleri de genel idare hizmetlerinden kadrolara atamalarını sağladık. Şehit yakınlarımız için de biz aynı şeyi önerdik ama bu meselenin kökten bir çözüme kavuşturulması lazım. Türkiye'de geçmişte kamunun hizmet satın alma yoluyla personel çalıştırmaya yani taşeron çalıştırmaya başladığı dönemden itibaren esasen yardımcı hizmetli personelin fonksiyonu kamuda azalmıştır. Bugün 110 bin civarında yardımcı hizmetli personel vardır. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bunların tamamının genel idari hizmetler sınıfına geçirilmesini öneriyoruz.

Yine, bu esnek çalışmadan bahsettiniz ancak henüz uygulamaya geçmedi. Bunu bekleyen özellikle kadın çalışanlar var yoğun olarak. Bunu da bir an evvel uygulamaya geçirmenizi bekliyoruz.

Bir başka konu: İş Kurumunun Toplum Yararına Çalıştırma Programı'nda çalıştırdığı insanların alımına ilişkin ciddi sıkıntılar geçmişten bugüne var. Bunun artık bir kura yoluyla yapıldığını biliyoruz, en azından resmi ifade böyle ancak uygulamada bununla ilgili de bize ciddi şikâyetler var. Kura dışında da buralara alımların çeşitli araçlar vasıtasıyla olduğu yönünde şikâyetler var. Buna da bir el atmanızı istirham ediyoruz.

Kayıt dışı çalışma meselesini söyledim. Yabancı çalışma oranları, siz de ifade ettiniz, yüzde 700 artmış. Kayıt dışı yabancı çalışanlar da var. İşsizliğin bizim açımızdan önemli bir sorun olduğu durumda bu konuya da ciddi şekilde eğilmekte yarar var diye düşünüyoruz.

Yine, şehit yetimlerinin tamamına iş imkânı sağlanması gerekir bize göre. Burada işte 1'di, sonra 2 oldu, şimdi 3 beklentisi var. Burada şehit yetimlerinin tamamına iş imkânının sağlanmasını öneriyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak.

Bir başka konu da bu "gazi" tanımıyla ilgili. Sosyal güvenlik mevzuatı açısından bir "gazi" tanımı var hâlbuki burada da köklü bir çalışmayla bunu belki sosyal güvenlik mevzuatından ayırarak gaziliğin bir şeref olduğu noktasında ayrı bir düzenleme ve çalışma yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Son olarak da –Sayın Keşir de ifade ettiler- Türkiye'de ömür uzuyor, nüfus yaşılanıyor, yeni bir konseptte, geriatri merkezlerinin yoğunlaşmasına ihtiyaç var. Huzurevleri yerine geriatri merkezlerinin hem sosyal ilişkilerin içerisinde olduğu hem de tedavi işlerinin bir arada yürütülebileceği merkezlerin yaygınlaştırılması gerekir diye değerlendiriyorum.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği meselesi de hâlâ önemini koruyan, sık sık maruz kaldığımız problemlerden bir tanesi.

Tabii, Sayıştay raporlarına değinecek fırsatımız kalmadı. Bunu muhtelif arkadaşlarımız, muhterem milletvekilleri dile getirdiler. Orada da dikkatle üzerinde durulması gereken, muhasebeleştirmeyle ilgili bir sorun varsa bunların da birlikte oturarak Sayıştayla giderilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları, kıymetli hanımefendiler, beyefendiler; ben de hepinizi en samimi duygularımla selamlıyorum. Bakanlığımızın sütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Tabii, çok geniş sahası olan bir Bakanlığımız. Yüzlerce başlık altında, Sayın Bakanımızın sunumunu dikkatle dinledik. Çok büyük bir Bakanlık. Hepsine değinme şansımız yok bu on dakikalık süre içerisinde. Yalnız birkaç başlık ifade etmek istiyorum.

İşte, dezavantajlı grupların ya da kesimlerin dikkate alınmasıyla ilgili, kötü alışkanlıkların önlenmesiyle ilgili, sosyal devlet anlayışının tüm gereklerinin yerine getirilmesi, iktisadi ve içtimai açıdan sosyal anlayışın yaygınlaştırılması, istihdamın çeşitlendirilmesi, buna benzer çok önemli başlıklar var.

Özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Tabii, bunlar aslında başta İslam dini olmak üzere diğer dinlerin de bize sosyal devlet olma anlayışıyla vermiş oldukları emirlerdir. İslam dininde özellikle sadaka gibi, zekât gibi, kul hakkı, yetim hakkı gibi öğretiler bize hep emrediliyor. Bu anlayış hem hayatın tüm paydaşlarını mutlu etme anlayışıdır hem de toplam faydanın eşit bir şekilde paylaşılması gibi bir gerçeğin tespitidir. Bugün burada tabii, halkımız arasında bir deyim var, “devlet baba” deyiimiyle biz buna yaklaştığımız zaman tam da işte bu Bakanlığın işte bu devlet babanın görevini yerine getirme anlayışının olduğunu görüyoruz. Aslında bu Bakanlık kutsal da bir bakanlık, bunun böyle de anılması bana göre faydalı.

Tabii, zamanımız kısa olduğu için ben almış olduğum notlar üzerinden izninizle ilerlemek istiyorum.

Bilindiği gibi, 24 Haziran genel seçimlerinin ardından milletimizin teveccühüyle Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın yeni Kabinayı açıklamasıyla birlikte ülkemiz adına çok önemli görevler ifa etmiş Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı birleştirilerek “Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı” adıyla milletimize ve devletimize hizmet vermeye başlamıştır.

Ülkemiz, son on altı yılda aile ve sosyal politikalar uygulama alanında büyük başarılarla imza atmış, kalkınma politikalarının merkezine insanı alarak atılan her adım daha müreffeh, daha güçlü bir Türkiye yolunda bize güç katmıştır.

Toplumların sosyal dokusuna ve kültürel birikimine dayanması hâlinde etkili ve başarılı olabilen sosyal politikalar, sosyal devletin toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik argümanlarıdır. Bakanlığımız, Türkiye’nin 2023’e doğru tarihsel yürüyüşünde mutlu birey ve güçlü aileden oluşan müreffeh bir toplum oluşturmak için çalışmalarına devam etmektedir.

Devlet geleneğimizden ve medeniyet değerlerimizden beslenerek aile odaklı ve hak temelli sosyal politikaların ülkemize kazandırılmasını ilke edinen Bakanlığımız, çocuk, kadın, engelli, yaşlı, şehit yakını, gazi ve ihtiyaç sahibi tüm toplum kesimlerine “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışıyla adil, arz odaklı, etkin ve erişilebilir hizmet ağıyla hizmetlerine devam etmektedir. Ülke çapındaki yaygın teşkilat yapısı aracılığıyla hizmetlerini yürüten Bakanlığımız, geniş görev alanı çerçevesinde, belirlenen ilke ve usuller doğrultusunda sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları aracılığıyla da kapsamlı yardım programlarını yürütmektedir. Hiçbir ayırım gözetilmeden herkesin hizmet ve yardımlardan eşit ve adil bir şekilde yararlanmasını teminat altına alarak, insan odaklı hizmet anlayışı şeffaf hâle getirilmiş olup böylelikle sosyal politika alanında sürdürülen çalışmalar daha dinamik bir yapıya kavuşturulmuştur.

Bakanlığımız güçlü teşkilat yapısıyla ihtiyaç duyan her ailenin, her ferdin çağrısına cevap verecek bir sisteme kavuşmuş, aile ve bireylerin ihtiyaçlarına uygun çözüm seçenekleriyle hizmetlerine devam etmektedir.

Bakanlığımıza bu başarıyı getiren en önemli neden, sosyal yardım ve hizmetlerin aslında lütuf değil vatandaşlarımızın hakkı olarak görülmesiyle başlayan zihniyet değişimi ve sosyal yardımlara ayrılan kaynaklardan sağlanan büyük bir artıştır. 2002 yılında sosyal yardımlara ayrılan bütçe 1,3 milyar TL iken bugün bu oran 40 katı artırılmıştır.

Bakanlığımızın yapmış olduğu en önemli çalışmalardan biri de aziz şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınları ile gazilerimizin her türlü mağduriyet ve sıkıntılarının giderilmesi amacıyla ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek; şehit yakınları ile gazilere yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak gibi bir görevi vardır.

Sayın Bakanım, Sayın Başkanım ve Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; Bakanlığımızın bir diğer kolu olan çalışma hayatında ise aynı şekilde yapılan çalışmalar ülkemiz adına gurur vericidir. Çalışma hayatının düzenlenmesi ve çalışma barışını sağlamak, çalışma hayatı dışında kalan bireylerin istihdama girmelerini kolaylaştırmak ve sosyal güvenlikle ilgili hak ve menfaatlerin korunmasını gerçekleştirmek üzere faaliyet gösteren Bakanlığımız, sosyal diyalog mekanizmalarının da etkin bir şekilde işletilmesiyle uluslararası norm ve standartlara uyumlu, yenilikçi bir çalışma hayatının oluşturulmasına zemin hazırlamıştır.

İş gücü piyasasının etkinleştirilmesi, sağlıklı, güvenli ve güvenceli bir çalışma ortamının oluşturulması ve kurumsal kapasitenin genişletilmesi Bakanlığımızın temel amaçlarından. Bu bağlamda 2023 Vizyonu’muzla birlikte toplumun tüm kesimlerini kapsayan, insan odaklı faaliyetlerin bütünsel bir bakış açısıyla gerçekleştirildiği gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeleri hayata geçirmek Bakanlığımızın en temel hedefleri arasındadır. 2017 yılında devrim niteliğinde bir karara imza atılarak kamuoyunda “taşeron” adıyla bilinen kamuda çalışan alt işveren işçilerimizin kadroya geçirilmeleri hususunda geniş kapsamlı düzenleme gerçekleştirilmiş olup ayrıca 4/C kapsamında çalışan personellerin de 4/B kadrosuna geçişlerini mümkün kılan düzenleme hayata geçirilmiştir.

İş gücünün niteliğini geliştirmenin ve istihdam edilebilirliklerini artırmanın yanı sıra, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın himayelerinde Millî İstihdam Seferberliği hayata geçirilmiştir. Bu seferberlik çağrısıyla birlikte 1,5 milyon üzerinde ilave istihdam oluşturarak iş gücü piyasasının büyük bir ivme kazanması sağlanmıştır. 2018 yılında da seferberliğin 2’nci fazını başlatarak kapsayıcı ve sürdürülebilir istihdam hedefi, tüm paydaşlarla geliştirilen diyalog çerçevesinde daha güçlü adımlarla sürdürülmeye devam etmektedir.

Sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme anlayışı çerçevesinde, iş gücünün niteliğini artırarak küresel piyasalarda rekabet edebilen bir iş gücü piyasasının oluşturulması Bakanlığımızın temel amaçlarından biri olmasıyla birlikte, değişen iş gücü piyasası talepleriyle uyumlu bireyler yetiştirmeye yönelik olarak temel ve mesleki eğitim reformu hayata geçirilmiştir. Kadınlar ve engelliler başta olmak üzere, özel politika gerektiren bu grupların iş gücüne ve istihdama katılımlarını artırmaya yönelik politikaların etkin bir şekilde uygulanması çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından sosyal yardım alan ve çalışabilir durumdaki kesimlerin üretken duruma getirilerek sürdürülebilir gelir elde edebilmelerinin sağlanması amacıyla aktif iş gücü programları etkin bir biçimde uygulanmaya devam edilmesi sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar, lütfen tamamlar mısınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Kayıt dışı istihdam ve kayıt dışı ücrete karşı caydırıcı ve önleyici tedbirlerle mücadele edilerek kayıtlı çalışan sayısının artırılması ve prim tabanının genişletilmesi çalışmaları hızlı bir şekilde yaygınlaştırılmaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle, ülkemizi 2023 hedeflerine emin adımlarla taşıyacak olan Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemimizde Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı olarak hizmet verecek olan Bakanlığımıza ait bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, başta Sayın Bakanımız Zehra Zümrüt Selçuk Hanımefendi olmak üzere tüm çalışma arkadaşlarına başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kırkpınar.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bakan yardımcılar, değerli bürokrat arkadaşlarımız, sevgili milletvekili arkadaşların ve değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Toplunun çekirdeğini oluşturan, bireyleri ve toplumu bir arada tutan aile kurumu, özellikle Türk toplumu için güçlü toplumun temelidir. Aile kurumu, sanayileşme ve kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan toplumsal sorunların küreselleşmeyle daha da büyümesi ve çeşitlenmesi karşısında büyük tehditlerle karşı karşıya kalmıştır. Resmî verilere göre yani TÜİK'in verilerine göre 2017 yılı sonu itibarıyla ülkemizde 22 milyon 206 bin 776 hane bulunmaktadır. Çekirdek ailelerden oluşan hane halkının oranı 2016 yılında yüzde 66,4 iken 2017 yılında yüzde 66,1'e düşmüştür. Geniş ailelerden oluşan hane halklarının oranı ise 2016 yılında yüzde 16,3 iken 2017 yılında yüzde 16'ya gerilemiştir. Tek kişilik hane halkının oranı 2016 yılında yüzde 14,9 iken bu oran 2017 yılında yüzde 15,4'e yükselmiştir. Ülkemizde 2017 yılında toplam hane halklarının yüzde 8,5'i yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşmaktadır. Bunların yüzde 1,8'i baba ve çocuk, yüzde 6,7'si ise anne ve çocuk olan hane halklarıdır. Baba veya anneye yaşayan çocuklardan oluşan hane halklarının oranında da yıllar itibarıyla artış gözlemlenmektedir.

Sayın Bakanım, burada vermiş olduğum değerler 2016 ve sonrasını göstermekte. Bu oranlarda tahmin ederim ki özellikle AKP iktidarının ve burada diğer bakanlıkların yapmış olduğu sunumlarda baz alınan 2002 tarihindeki rakamlar eğer ortaya konmuş olsaydı bu oranlar daha farklı çıkacaktı. Yani bu oranlar şunu göstermektedir: Türkiye'de aile, özellikle son dönemde yıpratılmaktadır yani bizde, geleneklerine bağlı bir ülke ve millet olan Türkiye'de artık aile bireyleri arasında ciddi sorunlar yaşandığı açıkça ortaya çıkmıştır. Kültürel değişimin hızlanması, aile kurumunun önemini daha da artırmaktadır. Ekonomik gelişmenin sosyal kalkınmayla tamamlanabilmesi için aile kurumunun güçlendirilmesi, statünün geliştirilmesi ve aile üyelerinin yaşam standartlarının yükseltilmesini amaçlayan politikalar temel öncelikler hâline gelmelidir.

2017 yılında 569 bin 459 evlenme, 128 bin 411 bin boşanma meydana gelmiş Sayın Bakanım. Yani bu Türkiye nereye gidiyor? Yani 560 bin evlenme var, 130 bine yakın boşanma var. 2007-2017 döneminde ülkemizde gerçekleşen evlilik sayısında yüzde 0,7 oranında azalma olurken boşanma sayısında ise yüzde 37,3 oranında bir artış gözlemlenmektedir. Yani burada aslında şu ortaya çıkmakta: Özellikle boşanmalarla birlikte bireyler yalnızlaştırılmakta. Yalnızlaştırılan birey nedir? Yalnızlaştırılan bir birey, özellikle ekonomik anlamda da sıkıntısı varsa çaresizleştirilen ve bir anlamda başkalarının denetimine ve yardımına ihtiyacı olan bireyler hâline gelen demektir. Yani acaba bu oranlara dikkat

ettiğimizde ve sistematik olarak son dönemlerde özellikle TV programlarında, dizilerde gördüğümüz ve uzun dönem yine ülkemizde bu evlenme programlarıyla o yaşlı başlı, yaşını almış insanların TV programlarında olmayacak davranışlar içine sokulduğu yine TV dizilerinde ya cinayete teşvik ya gayrimeşru ilişkileri teşvik ya da özellikle mafyavari dizilerle bu Türk toplumunun DNA'sı acaba bir şekilde zedelenmekte mi?

Sayın Bakan ve değerli arkadaşlarım; ben bu bütünşehir yasasının dahi bireylerin yalnızlaştırılmasına yol açabilecek bir yasa olduğunu düşünürüm çünkü bütünşehir yasasıyla, örneğin 2014'te yapılan son yerel seçimle ülkemizde 16 bin civarında köy, tüzel kişiliğini kaybetti ve mahalle statüsüne döndürüldü. Buralarda artık şehir yaşantısına dönem vatandaşımız karşılaştığı külfetlerle beraber şehirlere göç etme durumunda kaldı, kalmakta ve kalacak da da bundan sonra ve oralarda da şehirlerde daha zor koşullarda yaşayan ve oralarda yaşamak zorunda bırakılan bireyler hâline getirilmekte.

Son dönemde her ne kadar biz insani yardım olarak bunu görsek de resmî verilere göre 4 milyon ama öyle tahmin ederim ki geldikten bu tarafa da yine resmî verilere göre 500 bin yeni doğumla beraber yaklaşık 4,5 belki de 5 milyon seviyesinde ülkemize gelen Suriyeli vatandaş var. Yani 80 milyon üzerinden bir oranlama yaptığımızda, değerli arkadaşlar, 80 milyonda 5 milyon demek, 80'de 4 demektir yani 20'de 1 demektir. Bugün Türkiye'de 20 kişiden 1'isi Suriyelidir değerli arkadaşlar. Yani matematiksel olarak bir oranlama yaparsak etrafımızda her 20 kişiden 1'inin Suriyeli olma ihtimali var. Özellikle bu sayının 1,2 milyon civarında bulunan bir kısmı Güneydoğu Bölgesi'nde yani GAP bölgesinde yaşamakta. Öyle ki özellikle belirli illerde artık çoğunluğu ele geçirmiş vaziyetler yani orada seçme seçilme hakkını bir şekilde kullanıyor olsalar, tahmin ederim ki herhâlde belediye seçimlerini alabilecek vaziyete geldiler diye düşünüyorum.

Şimdi, ekonomik anlamda ülkemize 30 milyar dolayında yol açtıkları ciddi bir ekonomik zararın ötesinde, özellikle kültürel, sosyal, gelenek, görenek ve yaşam anlayışımız itibarıyla farklılıklar önümüzdeki yıllarda Türkiye adına ciddi bir tehdit oluşturacaktır.

Bir küçük bilgi daha, özellikle son dönemde kurulan yabancı firmaların çoğunluğunun da Suriyeli sermayesiyle kurulan şirketler olduğunu da buradan hatırlatmak istiyorum. Bir ara sosyal medyada dolaşan bir resim vardı, biliyorsunuz "Bir Türk genci işe müracaat etmeye gittiğinde 'Biz, yabancı almıyoruz.' diyen bir Suriyeli var." diye sosyal medyada dolaşan resimler vardı.

Şimdi, Değerli Bakanım ve özellikle iktidara seslenmek istiyorum: İnsani anlamda bu Suriyeli meselesine... Tabii ki zorda kalmış insanların bir şekilde yardımına koşmak bizim Türk milletinin bir geleneğidir ancak artık bayramlarda akın akın bayramlaşmaya gidip, bayramlaşıp bayram bitiminde turistik gezi yapmış gibi geriye dönenlerin de artık bir şekilde geriye dönüşlerinin sağlanması lazım. Kaldı ki Sayın Cumhurbaşkanının da bu konuda vermiş olduğu taahhütler var.

Sosyal güvenlikle ilgili Sayın Bakan tarafından yapılmış olan açıklamalar içerisinde özellikle şunu hatırlatmak istiyorum: Sayın Bakanımız emeklilere her iki dinî bayramda bin TL ikramiye verildiğini ifade etmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Ari, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Ben de size şunu söylemek istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisinin özellikle 2015 Haziran seçimlerinde bilhassa sosyal güvenlik alanında ciddi projeleri vardı. Cumhuriyet Halk Partisinin ailelere ilişkin sosyal desteklerin 2 katına çıkarılması, 5 milyon yurttaşın sosyal yardım kapsamına alınması, hiçbir hanenin gelirinin 720 TL'nin altına düşmeyecek olması, kadınların -400 TL

kreş desteği dâhil- genel sağlık sigortasından yararlandırılması, emeklilere her iki dinî bayramda birer maaş ikramiye verilmesi, çalışan emeklilerden kesilen sosyal güvenlik destek priminin kaldırılması önerisi.

Türk halkına, özellikle emeklilere buradan bir kez daha seslenmek istiyorum: Eğer emekliler bugün dinî bayramlarda bin TL alıyorsa başta Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun her grup toplantısında söylediği "Emeklilere bir maaş ikramiye verilecek." taahhüdüyle bu yola çıkmıştır. Yine, çalışan emeklilerden sosyal güvenlik primi kesintisi kaldırılmışsa bu da yine Cumhuriyet Halk Partisinin projelerinden yapılmış alıntıdır.

Tabii, Cumhuriyet Halk Partisinin yine benzer projeleri vardır yani bu projelerin de yine Bakanlığınız tarafından, İktidarınız tarafından uygulanmasının bizim açımızdan hiçbir mahzuru yoktur. Bu projeleri, diğer projeleri de kullanabilirsiniz çünkü Cumhuriyet Halk Partisi projeleri halkımızın sorunlarını çözmeye yarayacak ve insanların sorunlarını giderecek nitelikte olan projelerdir diyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diler, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Sayın Erol Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; bu bakanlığın kapsamına giren konular o kadar çok ki arkadaşlarım çeşitli bakımlardan ele alacaklar, ben de kısaca birkaç şey anlatmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi şu: Tabii, şunu söylemek lazım: Bu bütçe çalışmalarının tarzı, ritmi doğrusunu isterseniz çok insani değil ve çok rasyonel de değil esas itibarıyla çünkü bize metinler çok geç geliyor ve o metinleri okuyup yorumlamak, analiz etmek öyle kolay bir şey değil ve de üstelik saat on ikilere hatta belki bazen sabahlara kadar çalıştığımızı da düşünürseniz oldukça zor bir iş yapıyoruz gibi geliyor bana. Bunu paylaşmak istedim.

Efendim, ben, şu elime geçen çalışmayla, 2019 yılı bütçe sunumuyla ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum.

Arkadaşlar anladığım kadarıyla, pembe bir Türkiye ve bir anlamda çok olumlu bir Bakanlık faaliyetlerini sıralamışlar, göstermek istemişler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, salonda bir uğultu var, lütfen biraz daha sessiz.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bakın, bu kitapçığın 55'inci sayfasında bir grafik var, başında şöyle yazıyor: "İnsani gelişmede çağ atladık." Bu, hakikaten şey, 2002 yılında orta İnsani Gelişme Endeksi'nde 96'ncı sıradaymışız, 2017'de yüksek İnsani Gelişme Endeksi'nde 64'üncü sıraya yükselmişiz ve Sayın Bakanın çalışma arkadaşları bunu bize "Çağ atladık." anlamına gelen bir biçimde sunmuşlar fakat arkadaşlar, ben, hemen bu İnsani Gelişme Endeksi'ne baktığımda enteresan başka bilgiler de var. Bakın mesela, Yunanistan aynı tarihte 31'inci yani biz 64'üncü sıraya gelmişiz ama Yunanistan 31'inci, Katar 37'inci, Portekiz 41'inci, Arjantin 47'nci, Romanya 52'nci -saymayayım daha fazla- İran 60'nci; o da bizden yüksek. Beni şaşırtan şey, bizden önce Kosta Rika var yani biz çağ atlamışız ama Kosta Rika düzeyinde bir çağ atlamışız.

Bunu hazırlayan arkadaşlar, kusura bakmayın ama bu bilgileri bize verdiğinizde “Hakikaten çağ atlamışız, Bakanlık ne güzel çalışıyor.” gibi bir sonuca varacak değil çünkü Bakanlık zaten, anladığım kadarıyla iki bakanlığın birleşmesinden meydana geldiği için anlaşılması zor bir çalışma düzeneği var olduğunu düşünüyorum ama lütfen, böyle bir bilgiyi bize verirken bu bilginin de nereye düştüğünü iyi değerlendirmek lazım.

Arkadaşlar, bir arkadaşımız konuşurken bu sosyal yardımlar meselesinin daha çok sol siyasetlerin öne çıkardığı bir kavram olduğundan söz etti. Doğrudur yani uzun bir zamandan beri dünyada sol siyasetlerin özellikle çalışanlar lehine sosyal yardımları artırmakla ilgili olarak büyük bir mücadeleleri oldu çeşitli ülkelerde, özellikle Güney Amerika’da. Dolayısıyla da sizin iktidara geldiğinizden bu yana sosyal yardımlar olarak yaptıklarınız yabana atılır değil, bunu kabul etmek lazım ama doğrusunu isterseniz şöyle bir izlenim uyanıyor arkadaşlar, bunu dikkatinize getirmek istiyorum: Bu sosyal yardımlarla seçimler arasında enteresan bir korelasyon var yani seçimlerle birlikte bu yardımların arttığını dair istatistiksel ilişkiler gözüküyor. Dolayısıyla da buradan şuraya getirmek istiyorum: Sizin “sosyal yardım” olarak tanımladığınız yardımlar esas itibarıyla -demin yine Yaşar Arkadaşımız orada söylüyordu- “devlet baba” gibi geleneksel bir çerçevede ifade ediliyor ama doğrusunu isterseniz biz bunu bir hak temelinde tanımlamayı daha yeğliyoruz ve öyle olması lazım yani toplumda gerçekten sosyal yardıma muhtaç olan insanlarımız varsa bir devlet görevi icabı bunları yapması lazım yani bir anlamda bir hakkı teslim etmesi, bir hakkı yerine getirmesi lazım anlamındadır bu. Fakat siz de anlaşılır bir sebeple belki bunu biraz seçim perspektifinde, biraz sadaka, yoksullara yardım anlamında bir çerçevede değerlendiriyorsunuz ve doğrusunu isterseniz, verilen istatistiklerden biz bunu tam olarak anlayamıyoruz, kime ne verdiğinizi, kime nasıl sosyal yardım yaptığınızı da tam olarak anlayamıyoruz. Dolayısıyla da benim bu kısa konuşmada sizin gündeminize getirmek istediğim şey, sosyal yardımlar önemlidir ama sosyal yardımlar sadece toplumdaki yoksullara verilecek olan, devletin bir tür sadaka dağıtması çerçevesinde yorumlanabilecek yardımlar olmamalıdır; aksine, toplumda şu veya bu sebeple yardıma muhtaç hâle gelmiş olan fertlerin devletten beklemeleri gereken hak olarak görülmesi lazımdır; bu, birinci kısmı.

İkinci kısmı da demin de söylediğim gibi, öyle gözüküyor ki seçimler yaklaştığında sosyal yardımlar artıyor ve dolayısıyla biz buradan Adalet ve Kalkınma Partisinin sosyal yardımları bir tür seçimleri kazanmak için kullandığı bir araç olarak değerlendirmek durumunda kalıyoruz.

Sayın Bakan, eğer bu yanlışsa lütfen bunu düzeltin ama dışarıdan baktığımızda, önümüze gelen metinlere baktığımızda böyle bir tablo açıkça gözüküyor.

Son olarak da “Sosyal yardım alanına ayrılan kaynağı artırdık.” diyorsunuz ama gerçekten de bu sosyal yardımlar meselesinde mantığa aykırı bir şey, aslında sosyal yardımların azalması lazımdır. Çünkü sosyal yardımlar geçici süreyle verilen yardımlardır ve insanların o ihtiyacı karşılandığı sürede kaldırılması lazımdır ama görülen o ki bütçesi sürekli artan bir bakanlıktan söz ediyoruz yani sosyal yardımlar bakımından artan bir bütçenin olduğunu görüyoruz, bu harcamaların böyle artıyor olması, doğrusunu isterseniz yoksulluğu bir anlamda kurumsallaştıran ve yoksulluğun o anlamıyla da devam ettirilmesi anlamına gelen bir etki üretiyor. Bilmiyorum, bunu da dikkate alıyor musunuz. Ama galiba bu sosyal yardımlar meselesinde dikkat edilmesi gereken önemli konulardan bir tanesi de budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Sami Çakır, buyurun lütfen.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli çalışanları, değerli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, yeni sistemle birlikte bakanlıkların azaltılması çerçevesinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının birleştirilmesiyle oluşturulan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesaplarını görüşüyoruz, hem yeni bakanlığın hem de görüşeceğimiz bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Çalışma, iş, istihdam, güvenlik, iş kazası, emek, sermaye, her şeyi konuşacağımız, konuşabileceğimiz, değerlendireceğimiz bu bütçe görüşmelerinde birleştirilen bakanlık faaliyet alanlarının birbiri içine girmiş, belki de zaman içerisinde bu birleşmenin bu ilişkilerin daha sağlıklı bir zemine oturtulmasını temine yönelik faydalı bir adım olduğu görülebilecektir.

Alınan tüm tedbirlere rağmen, yasaklara ve düzenlemelere rağmen, ülkemizde iş kazalarının fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu vesileyle, iş kazalarında kaybettiğimiz tüm işçilerimize Allah'tan rahmet dileklerini iletıyorum.

İş kazalarının yaşanmaması adına alınması gereken tüm tedbirlerin alınacağını, alınması gerektiğine dair genel bir beklenti ve kanaat olduğunu, Bakanlığın bu yöndeki çalışmalarını takdir ettiğimi ifade ederek başlamak istiyorum.

Sözlerimin hemen başında önemine binaen değindiğim iş kazalarının önlenmesine yönelik Bakanlıkça alınacak tedbirler ve öngörülecek uygulamaların başlı başına kazaları önlemek, sıfırlamak adına yeterli olmayacağı, bu idealin aynı zamanda bir eğitim motivasyonuna ihtiyacı olduğunu kabul etmeliyiz. Tedbirlerle beraber belki bir eğitim seferberliğinin önemi inkâr edilemez. Kuralların uygulanması noktasında toplumun bir bütün olarak ortaya koyacağı tutum ve davranış bir yaşam modeli hâline getirilebilirse kalıcı olabilir. Gerek kamuda gerekse özel sektörde iş hayatının güvenliği, garantisi, özlük haklarının güvence altına alınması adına yapılacak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Salonda bir uğultu var. Rica ediyorum... Lütfen, biraz daha sessiz.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - ... her çalışma, her iyileştirme toplum nezdinde olumlu bir karşılık görecektir.

Çalışma, insan ihtiyaçlarından kaynaklanan ve medeni bir varlık olmasından ve toplumsal ilişkilerine bağlı olarak kişinin toplumdan ve toplumun kişiden beklediğine dayalı olarak ortaya çıkan bir olgudur. Özellikle Sanayi Devrimi sonrası çalışma ve çalışma ortamı daha, düzenli olarak bir iş, işveren ve emeğin karşılığı olarak ücretlendirmeye de anlam kazanmıştır. İnsanlık tarihi boyunca çalışma hayatı ve çalışanın emeğinin kutsallığıyla ilgili genel bir kabul ve anlayışı görmek mümkündür.

Çalışma hayatını düzenleyen her türlü hak ve hukukun korunmasına yönelik altyapı uygulama ve sistem tartışmalarına çok eski tarihlerde bile rastlama imkânına sahibiz.

Çalışma hayatını düzenlemek, denetlemek, çalışma barışını sağlamak, istihdamı artıracak ve sosyal güvenliyi yaygınlaştıracak tedbirler almak toplum refahının artmasına katkı sağlayacağı gibi, aile içinde birlik ve beraberliği ve aile olma bilincini yerleştirmeye yönelik etkileşim sağlayacağı da açıktır. Güçlü bir aile oluşturmaya yönelik atılacak her adımın güçlü devlet olma yönünde atılmış bir adım olacağını biliyoruz. Hem çalışma hayatıyla ilgili hak ve menfaatlerin korunmasını temin etmek hem de ailenin arzu edilen bir konuma ulaşmasının teminine yönelik bir çalışma alanı zor ama bir o kadar da güzel ve kutsal olan, bunun başarılmasıyla da ana hedefi insanın mutluluğu olan insan memnuniyetini sağlayacağı aşîkârdır. Tam istihdamın ve herkes için sosyal güvenliğin sağlandığı, çalışma şartlarının her geçen gün daha da iyileştirildiği ve çalışma barışının hâkim olduğu dünya ölçeğinde iyi bir yerde bir Türkiye

arzulanıyorsa hedef çalışma hayatındaki koşulları iyileştirmek, çalışma barışına katkı sağlayacak mekanizmaları daha etkin hâle getirmek, iş sağlığı ve güvenliğini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, istihdama yönelik politikaları etkinleştirmek, kayıt dışı istihdamla mücadele etmek, Avrupa Birliğinin insan kaynakları politikalarının ülkemizde daha etkin kullanılmasını sağlamak, kazanılan deneyim ve perspektifi ulusal ve uluslararası düzeyde geliştirmek ve paylaşmak, kurumsal kapasiteyi genişletmek gibi ana konularda başarılı olma mecburiyetindeyiz. Bu belki de bugün geçtiğimiz süreçlerden sağlıklı çıkabilmeyi başarmanın ön adımları olabilecektir. Çalışma hayatında insan onurunu korumayı, insana saygıyı, insanın sağlığını ve geleceğini, istisnasız bütün vatandaşlarımızı kucaklayacak temel alanlarda reformları hayata geçirmek dün olduğu gibi bugün de ana stratejimiz olmaya devam etmelidir.

Çalışma hayatına getirilen yenilikleri başlı başına saymak vakit darlığı itibarıyla mümkün olmayacaktır. Sadece 1 Mayısın Emek ve Dayanışma Günü olarak kabul edilmiş olmasını, emeğin kutsallığına inanmış, yola çıkarken “İşçinin emeğinin karşılığını alın teri kurumadan veriniz.” düsturunun bir yansıması olarak görebilmeliyiz. Çalışma hayatını, aile ve sosyal hayatı düzenlemekle mükellef olan Bakanlığın vatandaşların refahının daha fazla artmasını sağlamak, bununla birlikte üretimin temini, emek, refah, üretim üçgeninde süreklilik ve kesintisiz bir memnuniyet sağlamanın yanında sosyal güvenlik sisteminin dengesini sağlamak, korumak da en önemli hususlardan biri olarak ortada durmaktadır. Bütün bunları yaparken bir denge içerisinde kamu menfaatini, hizmet üretme kalitesinin devamlılığını korumayı da başarmak, aynı dengeleri işçi, işveren ilişkilerinde de gözetmek, çalışanların alın terinin karşılığını iyi hesap ederek çalışma ortamını ona göre yönlendirebilmek son derece önemlidir. İşte bu dengeler sağlanabilirse hem çalışma hayatındaki ahenge hem de üretimdeki hedeflere, bu vesileyle de ülke olarak önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşılabilir.

Son ILO raporlarında tüm dünyada sürüp gitmekte olan işsizlik oranlarının, yükselen ve gelişmekte olan pek çok ülkede görülen kronik ve kırılğan istihdamın çalışma yaşamını da etkilemeye devam edeceği uyarısı bulunmaktadır; politika yapanların istihdam politikalarını güçlendirmeye ve aşırı eşitsizliklerin giderilmesine ve oluşturulmamasına daha fazla odaklanmalarını gerekli kılmaktadır. İyi düzenlenmiş iş gücü piyasasının ve sosyal politikaların güçlendirilmiş kontrol mekanizmalarıyla birlikte ekonomik büyümeyi olumlu etkileyeceği gibi, iş krizini de önlemeye yönelik bir çalışma olacağı kabul edilmelidir. Dünyanın bugün içinden geçtiği ekonomik çalkantılı dönemde az önce değindiğimiz yaklaşımların önünün açılması ve yapısal reformlara devam ederek özellikle işsizlik, istihdamın artma, azalma kırılğanlığının önüne geçilebilmesi önemlidir. İnsan onuruna yakışmayan, düşük verimliliğin önünü açan, düşük ücret ve sigortasızlık ile kayıt dışı istihdamın artmasına engel olabilecek yegâne husus, bahsettiğimiz anlayışın hâkim olmasından geçmektedir. Küresel iş sorununa çözüm bulunması için ivedilikle ve kararlı biçimde harekete geçilmesi Birleşmiş Milletlerin benimsediği 2030 yılı sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle gündemin başarıyla uygulanması için atılması gereken adımların bir an önce hayata geçirilmesi de önem arz etmektedir.

Bakanlığın ILO raporunda ortaya konan gelecek perspektifiyle ilgili olarak aslında ilk çekirdeği olan ve 1930’lu yıllarda İktisat Vekâleti içinde oluşan 27 Mayıs 1934 tarih ve 2450 sayılı İktisat Vekâleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun’la bakanlık bünyesinde İş ve İşçiler Bürosu kurularak ve daha sonra 8 Haziran 1936 tarih ve 3008 sayılı İş Kanunu’yla İş ve İşçiler Bürosu İş Dairesi hâline gelmiş, ilk günden bugüne kadar eksiğiyle fazlasıyla bu anlayışa uygun politikalar üretilmiş, üretilmeye çalışılmıştır. Zaman zaman farklı yaklaşımlar sergilenerek özellikle sosyal güvenlik dengesinin bozulduğu dönemler olmuş ama daha sonra yapılan çalışma ve uygulamalarla bu dengenin yeniden sağlanmasına gayret edilmiştir. Belki de iktidar değişiklikleriyle bu anlamda yapısal çalışmaları yapmayı kolaylaştırmış, kendilerinden önce yapılanlardan istifade ile daha çok kendi yaptıklarına ve yapacaklarına odaklanarak önlerine bakmayı başarabildikleri kadar toplum nezdinde takdir edilmişlerdir.

AK PARTİ dönemlerinde çalışma hayatının düzenlenmesi ve denetlenmesi, endüstriyel ilişkilerde çalışma barışının korunması, sosyal diyalog çerçevesinde toplu sözleşme süreçlerinin yönetilmesi, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin hayata geçirilebilmesi, sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulmasının, sağlık hizmetleri finansmanının sağlanması, çalışma hayatındaki farkındalık ve mesleki eğitimlerin verilmesi, ulusal meslek standartlarının belirlenmesi, kamu personel rejiminin yürütülmesi, işsizlikle mücadele ve istihdamın artırılması, kamu personelinin niteliklerinin artırılması olarak hizmet içi eğitimlerinin verilmesi hususlarındaki çalışma performansı göz ardı edilmemelidir. Yoğunlaşılan bütün bu hususlar “Yarın daha iyi olacak.” deme imkânını bize vermektedir.

Yine, İş Kanunu, sosyal güvenlik reformu, genel sağlık sigortası, istihdam paketleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası, memurlara toplu sözleşme hakkıyla ilgili düzenleme, intibak düzenlemesi, maden çalışanlarıyla ilgili düzenlemeler çalışma hayatına verilen önemi göstermektedir. Bu çalışmaları son derece önemli bulmakla birlikte bir kutsama yapıyor değilim. Bahsedilen düzenlemelerde eksik kalan, aksayan hususlar varsa ihtiyaca göre, talebe göre önümüzdeki süreç de gözden geçirilerek yeni ilaveler, yeni düzenleme ve düzeltmelerle gereken yapılabilecektir.

Bu bağlamda 1 Kasım 2015’ten sonra birçok alanda yeni düzenlemelere gidilmiş, asgari ücret, doğum izinlerinin yeniden düzenlenmesi, yarım gün çalışma olanağıyla ilgili yapılan düzenleme, emeklilikten sonra ticaret yapan mükelleflerden yapılan kesintinin kaldırılması, gençlere yönelik sağlanan teşvik ve iyileştirmeler birkaç örnek olarak zikredilebilir ve bütün bunlar çalışma hayatını güçlendirmeye yönelik atılan adımlar olarak kabul edilebilir. Ayrıca, özel sektör işletmelerinde eğitim birimleri kurularak mesleki eğitim vermeleri, Avrupa Birliği ve ILO standartlarında iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının etkili bir şekilde uygulanması, Sosyal Diyalogun Geliştirilmesi Projesi, Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ile İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi Projesi’ni önemseydiğimi belirtmek isterim.

Bir dokümantasyon...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız Sayın Çakır.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Bir dokümantasyon yapacak değilim. Sayın Bakanımızın detaylı sunumunda da bahsedildiği gibi yapılan çalışmaların dün, bugün ve yarın için yapılması planlanan çalışmaları ve bakanlık birleşmesinden doğacak sonuçların elbette hep birlikte takipçisi olacağız. Yapılan değerlendirmelerin hedeflere ulaşılması için sağlayacağı katkı inkâr edilemez diyor, başarı dilekleriyle, bütçenin hayırlı olması temennisiyle hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çakır.

Sayın Kamil Okyay Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle şahsınıza ve Bakanlık personeline başarılar diliyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir konuya dikkatinizi çekmek istedim konuma girmeden önce. Her gün bir bakanlığı görüşüyoruz. Bugün de görüştüğümüz bakanlığımızın adı, tekrar yanlış olması diye bakayım, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Önceki adı veya önceki iki bakanlığın bir araya gelişiyle bir bakanlık oluşturuldu bir KHK’yle. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da 2011 yılında oluşturulmuştu yine bir KHK’yle. Mesele KHK’yle oluşturulmuş olması değil ama öyle büyük bir bakanlık ki yani baktığınızda içeriğine, görev, yetki ve sorumluluk alanına, aile ve toplum, kadına

yönelik hizmetler, çocuklar, engelliler, şehit yakınları yani 30 milyonun üzerinde sosyal yardım ihtiyacı duyan yurttaşlar, çalışma hayatı, istihdam, sosyal güvenlik, iş sağlığı yani iki büyük bakanlığın, iki önemli büyük bakanlığın bir araya gelmesiyle oluşturulmuş bir bakanlık.

Kamu idaresinde genellikle... Genelde özel sektörde de böyledir yani eğer görev, yetki ve sorumluluklara daha sağlıklı odaklanabilmek isteniyorsa, etkinlik araniyorsa yapılan işte, verimlilik araniyorsa yapılan hizmetlerde ve eğer dileğimiz ademimerkeziyetçi bir yönetim anlayışıysa, her şeyi bir elde toplamak değil de bunu, sorumlulukları dağıtarak yönetmekse ve aslında konulara ne kadar değer verildiğini göstermekse birleştirmek değil, ayrıştırmak ve daha etkin, daha verimli çalışabilmektir. Bundan da vazgeçtim, bunun denetlenebilmesi için de böyle bir güne...

Elimde, bakın, şu iki faaliyet raporu var, birisi önceki bakanlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu iki bakanlığın faaliyet raporları da güme gitti zaten, onların kesin hesapları, vesaire, vesaire.

Şimdi, biz bir bakanlığın, yeni bir bakanlığın... Yani sanki her şeyi bir kenara koymuş, bu hizmeti sil baştan vermeye çalışan bir bakanlık gibi görüşme yapıyoruz. Bunun gibi, geçen günlerde, mesela, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinde enerjiyi konuştuk ama madencilik biraz unutuldu. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında mesela denizcilik, haberleşme, iletişim biraz unutuldu, biraz görüşülmedi gibi geliyor bana; denetim ve sorgulaması pek yapılamadı gibi geliyor.

Daha önümüzde, buna benzer... Mesela, Tarım ve Orman Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı birleştirilerek tek bir bakanlık hâline getirildi. Bunlar daha önce birdi diyebilirsiniz ama ihtiyaç nedeniyle ayrıştı, şimdi yeniden tek elde toplanmaya çalışılıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımıza çalışmalarında başarılar diliyorum mutlaka. Sizin başarınız, devletimizin vatandaşla hizmetinde başarıdır, bu da bizi memnun eder ama tabelalarındaki logonuzu ve ismi belki dijital yapın ki değiştiğinde masraf olmasın çünkü daha yeni tabelalar yapıldı. Benim gezdiğim her yerde güzel güzel tabelalar, şimdi onların hepsi yeniden değişecek. Bu da ayrı bir mesele diye düşünüyorum.

Ayrıca, Sayın Bakanım, hani “web” sayfasından sorumlu olan arkadaşlar da Bakanlığınızda sürekli sayfa yenilemek zorunda kalıyorlar. Geçen gün de sayfaya gireyim dedim, genel müdürlüklerin sayfalarına giremiyorum. Her seferinde, hoop, geriye dönüyor, Sayın Emine Erdoğan ve sizin resminizle karşılaşıyorum. Web sayfası da bir an evvel tamamlansa bizim de genel müdürlüklerin iş ve işleyişlerini daha yakından takip etme şansımız olur diye düşünüyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Yeni Ekonomik Program açıklandı biliyorsunuz geçen ay içerisinde. Burada “Sosyal tarafların mutabakatıyla bir kıdem tazminatı reformu gerçekleştirilecektir.” diye bir ifade var. Burada kastedilen eğer işçilerin kıdem tazminatlarına IMF akıyla göz dikmek ve borçlarını ödeyemeyen holdinglerin bu yükünün emekçilerin sırtına yüklenmesiye buna herhâlde izin vermememiz gerekir. Sosyal Güvenlik Kurumu 2017 Yılı Sayıştay Raporu’nu inceledim. Toplamda 57 bulgu var sorgulanmış, çoğu mali tablolar ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerde yapılan inceleme ve denetimler sonucunda önemli hata, yanlış ve usulsüzlükler olarak tanımlanmış 57 ayrı bulgu, tespit ve sorgulama olduğunu görüyorum. Anlaşılan o ki kurumun adı aslında “güvenlik” kavramını yitirmiş çünkü 57 konuda sorgulanan bir kurumun ne kadar güvenilir olduğu ve ne kadar güvenlik sağlayacağı konusunda benim endişem var açıkçası. Bir de üstüne YEP’teki kıdem tazminatları hakkındaki reformu da koyunca burada bir sıkıntı olduğu görülüyor. Şimdi, kriz var mı, yok mu meselesi çok konuşuldu, tartışıldı oysa geçen ay açıklanan 2019-2021 dönemi Yeni Ekonomi Programı gerek enflasyon gerek büyüme gerek millî gelir, bütçe açığı, reel sektör borçları ve işsizlik göstergeleri ve tahminleriyle krizi tescil etmiş oldu ve durumun vahameti ortaya kondu aslında.

Burada temel mesele, krizin varlığı, yokluğu gibi anlamsız bir tartışmaya girmek değil, bu krizin faturasının kime ödetileceği. Görünen o ki bu krizin faturası işçiye, memura, emekliye, işsize, çiftçiye, esnafa ve yoksula ödetilecek. Buna Hükümetin bir niyeti var gibi görünüyor. Küçük bir azınlığın borcu zamlarla, adaletsiz vergilerle, işsizlik tehdidiyle halkın yüzde 99'unun sırtına yıkılmakta, İşsizlik Fonu'yla bankalar beslenmekte, kıdem tazminatına göz dikilmekte, iş güvenceleri de bu anlamda ortadan kaldırılmakta. Sendikal örgütlenmenin engellendiği, on binlerce kamu emekçisinin ihraç edildiği, grevlerin yasaklandığı, hak taleplerinin ve hak aramanın bastırıldığı bir ortamda elde edilen bu yüksek kâr oranlarını paylaşamayanlar bugün zararlarını ve borçlarını halkın sırtına yıkmak istiyorlar. Bu krizin sorumlusu kimdir diye soracak olursak emeğin hakkını gasb edenler, özelleştirmelerle ülkemizi ithalata mahkûm edenler, ülke kaynaklarımızı üretime değil, yandaşa; halka değil, saray, saltanat ve şatafat için kullanan bugünkü siyasal iktidar değil midir diye kendi kendime soruyorum. Ülkemizin içerisine sokulduğu bu durumun cezasını ne yazık ki yine işçiler, kamu çalışanları ve yoksullaşan halk ödüyor.

Gelir dağılımı ve vergi adaletsizliğiyle, iş cinayetleriyle, eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamusal hizmetlerin ticarileşmesiyle ve fabrikaların satılmasıyla bu halk ve özellikle emekçiler büyük bedel ödüyorlar.

Bakın, emeklilikte yaşa takılanlar hakkında Sayın Cumhurbaşkanının 14 Ekimde bir sözü, bir lafı var: “Ekonomik kurtuluş savaşı verdiğimiz bir dönemde bu yükü nasıl milletin sırtına yükleriz?” Bunu hatırlayalım. Yine Sayın Cumhurbaşkanı, emeklilikte yaşa takılanlar için “Bunların milletin sırtına getirdiği yük yılda 27 milyar lira.” dedi; bu ifade bizzat kendi ağzından çıkan ifade. Burada “bunların milletin sırtına getirdiği” sözündeki “bunlar” denilen kişiler, emeklilikte yaşa takılan 5 milyona yakın kişi. Bu insanlar bu ülkenin yurttaşları değil midir? Bunları yük olarak nasıl tanımlarsınız, nasıl ifade ederiz? Mademki bir ekonomik kurtuluş savaşı var, Sayın Cumhurbaşkanının maaşı 1 Ocak 2019 itibarıyla yüzde 26 zamlı 74.500 liraya çıkacağına göre, herhâlde 50 asgari ücrete yakın bir rakam. 46 yaşında da emekli olmuş birisi olarak, emeklilikte yaşa takılanlar 65 yaşında emekli olsunlar istiyor. Madem öyle aynı oranı emekliler için neden vermiyoruz?

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir iki konuya daha değinerek sözlerimi sonlandıracağım. Bunlardan bir tanesi Sayın Bakanımın dikkatini çekmek istediğim bir konu, o da: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı döneminde, 2015 yılına kadar hem bütçe sunumlarında hem de idari faaliyet raporunda bu Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi'ne kayıtlı hane sayısı ve kişi sayısı yayınlanırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu sayı “Türkiye Yoksulluk Envanteri” olarak ifade edilirdi, ortaya çıkardı. 2014 yılında 8 milyon hanenin -30,5 milyon kişi- sosyal yardım ve destek hizmetlerinden yararlandırıldığı ve yoksulluk envanterini oluşturduğu belirtiliyor 2015 bütçe sunum kitapçığında ama o günden bugüne bu rakamları göremiyoruz. Ben bunun nedenini öğrenmek istiyorum. Neden bu rakamlar yayınlanmıyor? Kimden sakınılıyor?

Yine, Sosyal Güvenlik Kurumunun 2017 yılı prim gelirinin yaklaşık 83 milyar liralık -ki yüzde 40'ına denk geliyor- kısmının tahsil edilemediği... Sayıştay denetiminde de belirlendiği gibi, tahsil edilemeyen bu rakamın ödemeleri süreç içerisinde bir şeye bağlandı. Bu konuda, bu rakamın, 80 milyon olan, tahsil edilemeyen bu rakamın karşılığında 27 milyar gibi bir rakam... Ki bunun doğruluğunu da biz araştırma önergesi vererek talep ettik, reddedildi. 27 milyar nasıl böyle bir yük olarak görülüyor? Bunu da kabul edemiyorum.

Son bir konu: “Taşerondan kadroya geçirdik.” meselesi bir aldatmacadır. Taşerondan kadroya falan geçmedi bu insanlar, sadece bir şirketten bir şirkete geçti, sadece kamu kaynaklı bir şirkete geçti. Özel, tüzel kişiliğe sahip bir şirketten kamu kaynaklı bir şirkete geçti. Ki ikisi arasında “asıl işveren” meselesi de belki çözülmüş oldu, sürekli mahkemelerde hak taleplerinde bulunuyordu çalışanlar, asıl işverenin kamu olduğunu ifade ederek. Dolayısıyla burada, gerçek bir kadrolaşma, gerçekten kadroya, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu veya İş Kanunu hükümlerine göre bir işçi kadrosu, bir memur kadrosu gibi kadronun içerisine alınması temelde talebimizdir. Bu insanları “Taşerondan kadroya aldık.” söyleminden, aldatmacasından kurtarmak ve emek haklarını kendilerine vermek gibi bir sorumluluğumuz var diye düşünüyorum.

Son bir cümle. Bana iletiildiği için Sayın Bakanımızdan özellikle rica ediyorum bu konuya özel ilgi göstermesini; 2017 yılı Eylül ayında sosyal güvenlik denetmenliği yardımcılığı sınavı, mülakatı yapılmış, 150 kişi atanmış, 250 kişi hâlen atama bekliyor. Tüm işlemlerinin tamamlanmasına rağmen 250 kişinin dahi ataması neden yapılmadı? Bu konuya da dikkatinizi çekmek istedim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanımızın şahsında bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Efendim bir tespit, bu tespiti hepimiz yapıyoruz, hepimiz biliyoruz; malum, her milletin kendi hâletini, duruşunu ifade eden kavramlar vardır. Bizim de böyle ve bu kavramlardan en esaslı olanı da Türk milleti için ailedir. Bu, bizim, bir bakıma etiketimiz, bir bakıma alametifarikamız, eskiler öyle diyor ya. Aile, tarihimiz içinde müşterek muazzez ve vazgeçilmez bir kıymetimiz. Ana, baba, çocuklar ve yaşlılar, bu kavramların her biri de ayrı tarife tabi tutulmuş. Mesela analar yani kadınlar rahmeti ifade ediyor, çocuklar masumiyeti, yaşlılar, babalar şefkat ve adaleti temsil ediyor örfümüzde.

Aileyi en iyi tarif eden mütefekkirimiz ise malumunuz Mehmet Akif; rahmet olsun ona, diyor ki tespit basında:

“Hayatı aile isminde bir maişet var.

Saadet ancak odur dense hangimiz anlar?

Hayatı aile dünyada en sefalı hayat.”

Seçkin bir ifadeyle bu hâli daha da açık hâle getiriyor: “Karı nedime ruhun, çocukların ruhun, anan, baban birer ağuştı ilticayı masun.” Ve tarihe geçen bir kayıt düşüyor: “Harimi ailenin farkı yoktur cennetten.” Yani aileyi, aile yapısını cennetle eş değer hâlde tutuyor. Biz de hülâsa, aile bizim tarihi hassasiyetimiz ve yaşam dinamiklerimizi oluşturan dikkatimizdir diyoruz.

Değerli arkadaşlarım, aile iffetimizdir, aile haysiyetimizdir, aile izzetimizdir. Bu noktada yine merhum Akif’in muhteşem kaydına kulak vermek lazım:

“Üç sınıf halka içim parçalanır, hem de ne kadar?

İhtiyarlar, kadınlar, bir de küçükler.

Bunlar merhamet görmeli, yüz görmeli insanlardan.

Yoksa insanlığı bilmem nasıl anlar insan.”

O hâlde aileyi en kestirme tarif şöyle olsun arkadaşlar: Aile ezcümle insanlığımızdır. Bu eşsiz ve efsunkâr yapıyı özel hâlde getiren ve tarihi yaklaşım serdeden her kesime ve herkese medyunuşukranız, minnettarız. Bu noktada, zirvede duran bir yapı var arkadaşlar; hakkı teslim babında kayda geçiyorum: AK PARTİ. Ve doruk bir isim, medarıftiharımız Sayın Cumhurbaşkanımız. Evet, hem kurumsal yapı hem yüksek bir şahsiyet olarak bu mübarek yapının korunması için, ifade ettiği değerlerin aziz tutulması için, milletimizin geleceğini çok daha mamur hâlde getirmesi adına “aile” kavramı bir bakanlığa ad olmuş, temel bir değerimiz sahiplenilmiştir.

İntisaptan büyük şeref, büyük onur duyduğum ak anlayış adına, izniniz olursa bir derkenar düşmek istiyorum. Analarımız, ayaklarının altına kurban olduğumuz yüce varlıklar, ak tarz “aile” denildiğinde önce onları bilir. İman ve kültürümüzün öz sözü emsalsiz bir not düşmüştür: “Cennet anaların ayakları altındadır.”

Arkadaşlar, aslında burası sözün bittiği yerdir ama biz kayıt düşme sadedinde devam ettirelim.

Analarımız berekettir, rahmettir ve evlatlarımız ve çocuklarımız, onları da ilahî emanet, nimet biliriz. Ak yaklaşım, babaları, yaşlılarımızı ailenin ziyneti, süsü görür. Şükür milyon kere, milyar kere şükür, hadsiz hudutsuz şükür. AK PARTİ iktidarı bu temeller üzerinde kararlı politikalar üreten ilk ve tek partidir. Hakşinas herkes bir hakkı teslim eder: 2002 öncesi izbe, kaderine terk edilmiş yurtlar vardı, çocuk yurtları. Onları sevgiye çeviren, oralarda yetişen evlatlarımızı 18 yaşından sonra da kaderine terk etmeyen, sahiplenen bir anlayış hayata geçti. Bu noktada çarpıcı bir örnek vermek istiyorum arkadaşlar. Ben Erzurum’da gazetecilik de yaptım, oradaki müşahedemdir, gözlemimdir, daha önce de bir vesile kayıt düşmüştüm: Bayramlarda, özellikle dinî bayramlarda Erzurum’daki çocuk yuvasının önüne gazeteciler âdeta kamp kurarlardı. Sebebi şuydu: Acaba bu yuvalara kim yardım getirecek, kim kurban bağışında bulunacak, kim çocuklar için oyuncak getirip verecek diye. Onlar habere çevrilirdi ve günlerce bunlar yazılırdı. Yani toplumun iyiliğine istinat olsun diye kayda geçilirdi. Elhamdülillah, şimdi, bunlar hâk ile yeksan oldu çünkü devletimiz, bakanlığımız bu hâli izale etti. Gittiğimizde, bu sevgievlerine yöneldiğimizde ruhumuzda müthiş bir inşirah, ferahlama söz konusu oluyor. O yüzden zaten diyorum ki: Bu hâli oluşturan minnettarlığımızı ifade etmemiz lazım. Biz yaşlılara saygıyı, sahiplenmeyi, hürmeti dille, sözle değil hâl diliyle hayata geçiren anlayışız. Evde bakımdan özel sağlık hizmetlerine, maiyetlerinin teminine varıncaya kadar saygı temelli bir ak anlayışı hayata geçirdik.

Her ne kadar Sayın Bakanımız ifade etti ise de biz de muhkem hâlde getirmek için söyleyelim: Biz yani ak kadrolar, kadına hürmet ve saygı esasında, kadın istihdamı, kadına şiddeti önleyici tedbirler, kadın cinayetlerini engelleyen yasal düzenlemeler, eğitim ve iş hayatında kadının hak ettiği yüksek konuma kavuşturulması adına yaptırımları cari kıldık. Hayatın hangi sahasına gitseniz biz varız. Hizmetlerimizle, gayretlerimizle, şevkle, şavkla, yönelenlerimizle biz varız. Engellilerimiz, dezavantajlı kardeşlerimiz adına ilkleri biz yaptık. Diyor ya Sayın Cumhurbaşkanımız: “Ülkemizde bu tür evlatlarımız, yıllarca, sanki bir utanç sebebi gibi, izbe köşelerde gizlenmişler, hayatlarını dört duvar arasında sürdürmüşlerdir. Romanlara, filmlere konu olan bu eski devir görüntülerini ortadan kaldırmak için çok önemli çalışmalar gerçekleştirdik.”

Evet arkadaşlar, işte bu berceste kayıtlı, engellilerin önündeki engelleri kaldırmayı ahdetmiş bir ak anlayış. Biz yani ak kadrolar, binlerce rehabilitasyon merkezi açtık. Biz yani ak kadrolar, özel bakım merkezleriyle, engelli kardeşlerimizle kucaklaşmak adına ezberleri bozduk. Yaşlıyı, engelli, muhtacı ötekileştiren geçmiş yanlışlara reddiye yaptık. “Sözde değil öзде” konseptini hayata bu şekilde yansıttık. “Onlar bizim parçamız ve onlar var ki biz de varız.” kararlılığını sergiledik.

Arkadaşlar, biz, biz, biz. Efsun burada, sır burada. Çok net. Taklit edilsin diye altını çiziyorum: “Biz” diyoruz, “ben” değil, biz.

Kızlarımızın önündeki engelleri kaldırma adına “Haydi Kızlar Okula” diyen biziz. Kadınların karar alma mekanizmalarına ve siyasete katılımında tarihî ilerlemeler kaydeden biziz. Onları Cumhurbaşkanımızın takdimiyle, insanlığın ilk öğretmenleri olarak kabul eden biziz. İnce bir ruh ve duygu karakteri taşıyan bir yaklaşımdır bu arkadaşlar. Cumhuriyet tarihinde örneği olmayan bir yaklaşım. Ve elbette şehitlerimiz ve elbette gazilerimiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bürokratlar inanmıyor, gülüyorlar; “Ne anlatıyor.” diyorlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sana sıra gelecek Sevgili Hocam, sana geleceğim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “Eşi benzeri yok.” diyorsunuz ama...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Rabiamız odağında şükran, minnet ve rahmet odaklarımız...

Şimdi, gazilere, şehitlere geldik ve sözüm kesiliyor. Nedir dert?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – İbrahim Bey, yakında seçim yok ya, bu kadar Cumhurbaşkanına şey yapmana gerek yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte bak, bu nedir? Kafa yapısını dışarı vurmadır, bunların derdi bu.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Burada bürokratlar var...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunlar seçim olursa liderlerine eteklerler bu neviden oysa bizde böyle bir şey yok. (Gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “Eteklerler” mi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Hayret bir şey!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne dedi ki ya?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ne demek yani?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hani var ya kadro almak...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Nasıl bir cümledir? Cinsiyetçi bir tabir kullanıyorsunuz, “eteklemek” ne demek?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hadi, garantiledin işi!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Kadını aşağılıyorsunuz!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Anlamadın mı?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evet.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O kavramı bilmiyor musunuz? Milletvekili olmuşsun, bilmiyor musun?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – “Eteklemek” lafında bile kadına yönelik şiddet var burada.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bilmiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öğren işte, ben de öğretiyorum zaten.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bilmiyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben de öğretiyorum sana.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kadına hakaret!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cinsiyetçi yaklaşımları da reddediyorum. Kadınlara hakaret eden yaklaşımları reddediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Kadın bakan var, kadın bakana hakaret ediyorsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım. (Gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Sayın Bekaroğlu, niye müdahale etmiyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çünkü cinsiyetçi bir yaklaşım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cinsiyetçi bir yaklaşım.

BAŞKAN – Sayın vekilim, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neyi anlayamadınız?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne demek “eteklemek”?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cinsiyetçi söylemleri her zaman reddediyoruz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Aile Bakanlığını konuşuyoruz burada.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neyi anlayamadınız da müdahil oldunuz? Hayır, gerçekleri ortaya koydu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kadına hakaret, cinsiyeti bir dil. Bu dil problemli.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kullandığınız dile dikkat edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, bakın, ben sizi çok iyi anlıyorum, ben sizi çok iyi anlıyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Siz bizi anlayamazsınız, siz bizi anlayamazsınız, sizin düşünceniz, zihniyetiniz biraz önce söylediğiniz o cinsiyetçi yaklaşımınızla açığa çıkıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gerçekten zorlanıyoruz anlamakta sizi. Sayın Vekilim, gerçekten zorlanıyoruz, niye müdahale ediyorsunuz anlamıyorum.

BAŞKAN – Hadi arkadaşlar, tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, tabii, hazımsızlık elbette ki insana aittir. Ama şunu bileceksiniz arkadaşlar.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hakaretiniz için, evet.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Bakan ne düşünüyor acaba bu kadına yönelik şiddet konusunda.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakan telefonuyla meşgul.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir şey söylüyorum ya! Diyorum ki: Hazımsızlık insana ait bir duygudur ama şu kadro var ya, ak kadro, sizdeki bu hâli de izale eder, rahat olun. Kavramları zihninize iyice nakşedin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kadına şiddet yüzde 1.400 arttı, buna ne diyeceksiniz?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Uyuşturucu kullanımı arttı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, arkadaşlar...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İstismar arttı, bunlara ne diyorsunuz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kadına şiddet yüzde 1.400 arttı ak kadrolarla.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, bir şey söyleyeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size de söz verecek.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Konuşacağız tabii.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz buradan tek kelimeyle böyle bir sırf bir tespit yapma adına bir şey söylediğimizde anında müdahale ediyorsunuz, böyle bir şey olabilir mi ya (Gürültüler)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Aydemir, “etekleme” diyorsunuz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “Eteklemek” diyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Bırakmıyorlar, üç gündür bu hâl devam ediyor ya! Yaptığım sadece tespit yapmak ya.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Açıkça hakaret ediyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kime hakaret ettim ben ya?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kadına hakaret. Cinsiyetçi bir söylem, “eteklemek” ne demek?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Biz size ne diyelim, “pantolonlama” mı diyelim?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ne demek ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, onu en sonunda söyledi, niye baştan müdahale ettiniz?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “El etek öpmek” başka bir şey, “etekleme” başka bir şey.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sözlüğe bakın, sözlüğe!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, bak, Burcu Hanım, ben söyleyeyim, bir daha söyleyeyim: Bizim kültürümüzde “el etek öpmek” diye bir kavram vardır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Siz “el etek öpmek” demediniz, bunu demediniz siz, “eteklemek” dediniz.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, tamamlayalım mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, el etek öpmenin bir başka versiyonu, varyasyonu -daha da açayım mı- eteklemektir. Eteklemeyin. (Gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Argosu, argoca...

BAŞKAN – Sayın Aydemir, çok teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, arkadaşlar, geldiğimiz noktada...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ak lügat böyle mi yazıyor?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Ak lügatte ne yazıyor?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar ama böyle bir şey olamaz ki ya! böyle bir şey olabilir mi ya! Ayıp bir şey ya!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ak lügatte ne yazıyor?

BAŞKAN - Ya, bir dakika, bir bitirelim... Tamam, arkadaşlar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ak sözlük böyle diyor yani.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, hadi, bitirelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki.

Evet, arkadaşlar, bizim şeref varakalarımız, şeref sayfalarımız başımızın üstünde her an yaşadığımız her saniye, salise taşıdığımız değerlerimiz şehitlerimiz ve gazilerimiz. Rabiamız odağında şükran, minnet...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şehit ve gazi sizin şehidiniz, sizin gaziniz olamaz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, “şehitlerimiz” diyor, niye alınıyorsunuz bundan?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şehitlerimiz ve gazilerimiz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Vekilim, “şehitlerimiz” diyor, “şehitlerimiz” “Şehitlerim” demiyor, “şehitlerimiz” diyor.

Bir dinleyin ama dinleyin, lütfen ama ya! Lütfen ya.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, tamam...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Bizim” diyor, “bizim”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimin diyecek? “Sizin” mi diyecek?

BAŞKAN – Uğur Bey, tamam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimin diyecek? “Avrupa’nın” mı diyecek?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – “Hepimizin” diyecek.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimin diyecek? Tabii, “bizim” diyecek.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hepimizin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Bizim”den ne anlıyorsunuz siz, “bizim”den?

BAŞKAN – Uğur Bey, tamam, anlaşıldı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, arkadaşlar, o zaman yeniden alıyorum arkadaşlar.

Bizim yaşadığımız her saniye, her salise başımızın üzerinde taşıyacağımız hepimizin şehitleri, gazileri...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Oldu mu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Oldu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - ...Rabiamız odağında şükran, minnet ve rahmet odaklarımız bunlar bizim. Onların yadigârlarına, evlatlarına, ana ve babalarına, ailelerine sahip çıkmak adına gerçekleştirilen hizmetlerle ak bir gurur taşıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın çizdiği yol haritasının ön sözünde yer alan... Türk milleti olarak tarihin bize yüklediği sorumlulukları samimiyetle üstlendikçe hep kazandık, hep ilerledik. Arkadaşlar, ileriye, daha ileriye gideceğiz inşallah. 2023’lerden 2053’lere, 2071’lerden kıvılcık elmalara gideceğiz Allah’ın izniyle.

Arkadaşlar, çok kızdınız, bağırdınız ama size bir sır vereceğim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu kadar kişi içinde mi?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İki kişinin bildiği sır olamaz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Samimi söylüyorum, sizi fert fert, hepimizi seviyorum ben. Çünkü biz Cenab-ı Hakk’ın sevgi hamurundan oluşmuş bir ak kadroyuz, seviyoruz biz, sevgiyle yöneliyoruz. O yüzden de sırları da paylaşıyoruz sizinle.

Bakın, bir sır, biz enerjimizi analarımızın dualarından alıyoruz. Azmimiz çocuklarımızın masum niyazlarıyla zirvelere çıkıyor. Dirayetimiz başımızın tacı olan yaşlılarımızın şefkati, şehit ve gazilerimizin mübarek ruhaniyetiyle berrak bir hâl alıyor. Bu durum ilanihaye devam edecek ve dahası, daha daha milletçe doruklara çıkacağız inşallah.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sen yoksuldan haber ver.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, değerli milletvekili kardeşlerim, muhterem hazırın; emin olunuz bu ak kararlılık, bu ak iman, bu ak dirayet sürdürükçe yarın dünden daha iyi olacak. İnanın, milyar kere milyar inanın, biz inanıyoruz.

Değerli Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun.

Saygılar sunuyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bütçe için de “ak bütçe” diyebilseydiniz keşke.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederiz.

Sayın Aydın...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde atanan Bakanımız ve bakan yardımcılarımıza hayırlı, uğurlu olsun.

Tabii ki, böyle çok manevi değeri yüksek ve anlamlı konuşmadan sonra...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye gülüyorsunuz ya? Ban ne kadar manevi değeri yüksek konuşma yaptı ya!

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Boş konuştu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yaşınıza yakışmıyor!

(AK PARTİ ve İYİ PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - ...benim konuşmam biraz resmî olacak ama kayıtlara düşmesinde fayda vardır.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkanım...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Hocam, ”Boş konuştu.” denir mi ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yaşına bak, yaşına!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Böyle bir şey olabilir mi Hocam?

BAŞKAN – Sayın Vekilim, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dört tarafı nadan bir adamsın sen, nadanlık her tarafını kuşatmış. Bu yaptığın çok ayıp bir şey! Nadanlıktır, başka bir şey değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Manevi değeri yüksek bir konuşma yaptı.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, tamam.

Sayın Aydın, lütfen devam edelim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Çalışma hayatının iyileştirilmesi ve kalitesinin artırılması...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kin ve nefretle yönelmektir boş konuşmak. İftirayla yönelmektir boş konuşmak.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Siz de boş konuştunuz.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - ...sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması, istihdamın artırılması, kayıt dışılığın azaltılması...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır ya!

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - ...vatandaşlara sunulan hizmetlerde etkinliğin ve kalitenin ön planda yer almasına yönelik çalışmalarda ülkemizin sosyoekonomik yapısını da dikkate alarak gelecek yönelimli olarak sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Ülkemizde kadınların güçlenmesi konusu Bakanlığın önemli çalışma alanlarından biridir. Kadına yönelik hizmetlerde Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın uygulanmaya başlanması önemli katkılar sağlayacaktır.

Kadın çalışanlarımıza doğum izni sonrasında çocuk sayısına göre iki ila altı ay arasında tam ücretli yarım zamanlı çalışma, bu süre dolduktan sonra ise çocuk ilköğretime başlayana kadar çalıştığı süreyle orantılı ücret ödenecek şekilde kısmi süreli çalışma hakkı tanınmıştır. Kadın istihdamı kapsamında yaptığımız çalışmalarda, 2005 yılında yüzde 23 olan kadınların iş gücüne katılım oranını bugün yüzde 34'lere yükselmiştir. 2023 hedefimiz doğrultusunda, kadınların iş gücüne katılım oranını yüzde 41'e çıkartmak üzere çalışmalarımız devam etmektedir.

Erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesinde 2018-2023 yıllarını kapsayan Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı da bu alandaki çalışmalara önemli katkı sağlayacaktır.

2012 yılında çıkardığımız Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ülkemizde şiddete uğrayan kadınlar için tarihî bir adımdır. Bakanlığın sosyal politikalar uygulamasında yeni bir dönemi başlatan Aile Sosyal Destek Programı'yla devletimiz ailelerin sosyal yardım ve hizmet ihtiyaçlarını yerinde tespit ediyor. Yaygınlaştırılan sosyal hizmet merkezleri de ülkemizin her yerinde vatandaşlarımızın hizmetlere bütüncül şekilde ulaşmasında önemli bir yer tutuyor.

Bakanlığın ülke genelinde yaygınlaştırdığı Evlilik Öncesi Eğitim Programı, Aile Eğitim Programı, Aile Danışmanlığı ve Boşanma Süreci Danışmanlığı programları toplumumuzun güçlü aile yapısını desteklemektedir.

Aile ve toplum hizmetleri kapsamında yuva kurmayı düşünen gençlerimiz için çeyiz hesabı ve devlet katkısı, şimdiye kadar ev sahibi olma imkânı bulamayan ailelerimiz için konut hesabı ve devlet katkısı ve dinamik nüfus yapımızın güçlendirilmesi için doğum yardımı uygulamalarının hayata geçmesi oldukça önemlidir.

İş sağlığı ve güvenliği alanında uluslararası normlara uyumlu İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsayıcılığı ve önleyici bakış açısıyla önemli yenilikler getirmiş, ülkemiz iş sağlığı ve güvenliği alanında çağdaş ülkeler düzeyine ulaşmıştır.

Ülkemiz, son dönemlerde artan ekonomik gücü ve istihdam olanaklarıyla hedef ülke konumuna gelmiş, yabancı yatırımlar ve göç hareketlerinin odağı konumuna gelmiştir. Bu kapsamda çalışma izni sayıları son on yılda yüze 700'ün üzerinde artış göstermiştir.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; hükümetlerimiz döneminde toplumumuzun geleceği olan çocuklarımız için çok önemli adımlar atılmıştır. Çocuklarımızın sağlıklı gelişimlerinin aile ortamında yaşamalarıyla mümkün olacağı inancıyla, Bakanlığımız ülke genelinde koğuş tipi hizmet veren çocuk yuvaları ve çocuk yetiştirme yurtlarında da önemli bir dönüşüme imza attı. Buralardaki çocuklarımız artık ev tipi kuruluşlarda büyüyor.

Ayrıca Ulusal Program kapsamında Hükümetimizce 2018 yılı Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı ilan edilmiştir. Ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda çocuk işçiliğini ortadan kaldırmak amacıyla çalışmalar sürdürmek üzere ilgili bakanlıklar ve sosyal taraflarla Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ortak Deklarasyonu imzalanmıştır.

Engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın hayatın her alanında aktif olarak yer almaları, sağlıklı, mutlu bireyler olarak yaşam sürmelerine önem veriyoruz. Bugün engelli evde bakım aylığı uygulamasından 500 bini aşkın vatandaşımız faydalanmakta. Yine hükümetlerimiz döneminde hayata geçirilen engellilerimizin istihdamını desteklemek için 2012 yılında başlattığımız ve dünyada bir ilk olan e-KPSS uygulaması çok önemli bir adımdır. Yaşlılarımızın, aile ve toplumdaki kopmadan, mutlu bireyler olarak hayat sürmeleri önceliğimizdir.

Şehit yakını ve gazilerimiz milletimizin bizlere emaneti. Bu vesileyle, şehit ve gazilerimize minnet ve şükran duygularımı bir kez daha huzurlarınızda ifade ediyorum. Yine, şehit yakını ve gazilerimize yönelik ücretsiz seyahat hakkı, faizsiz konut kredisi, eğitim desteği, ÖTV muafiyeti gibi birçok alanda sosyal ve ekonomik destek verilmektedir.

Avrupa Birliğiyle mali işbirliğimiz doğrultusunda katılım öncesi mali yardım araçları etkin bir şekilde kullanılmakta; İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında 509 milyon avro projelerde başarıyla kullanılmış ve proje sonuçlarıyla önemli başarılar sağlanmıştır. Hükümetlerimiz döneminde sosyal yardım programlarımızın sunumunda da insanı merkeze alan bir yaklaşımı getirdik. 2002 yılı öncesinde vatandaşlarımız sosyal yardım hizmetinden faydalanmak için kapı kapı dolaşarak belge tamamlarken bugün dünyada örnek gösterilen sosyal yardım bilgi sistemimiz sayesinde tek merkezden tüm işlemleri yapabilmektedir.

Bugün günlük harcama düzeyi 4,3 doların altında olan vatandaşlarımızın nüfusumuz içindeki oranı -2002'de yüzde 30 olan- yüzde 1,5'un altına düştü. Dünya Bankasının yayınladığı rapora göre, ülkemiz dünyada yoksulluğu son on beş yılda en fazla azaltan ülke olmuştur. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı 2016 İnsani Gelişmişlik Raporu'na göre Türkiye, insani gelişme açığını en hızlı kapatan 9'uncu ülke olmuştur.

Uyguladığımız başarılı istihdam politikalarıyla iş gücü katılım oranını en fazla artıran ülke konumundayız. Aynı zamanda Türkiye, 2007-2017 yılları arasında kadın iş gücüne katılma oranını OECD içinde en fazla artıran ülke olmuştur. Hükümetlerimiz döneminde gerçekleştirilen sosyal güvenlik reformu, dünyanın en iyi uygulamalarından biri olarak kabul edilmektedir. Reformun birçok ülke tarafından örnek alınan "herkese sağlık güvencesi" uygulaması, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da devam edecektir. Devlet olarak sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi amaçlıyoruz. Büyüyen ülkemizde artan nüfusumuza verdiğimiz hizmetlerde sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini sağlamak adına her türlü adımı atmaktayız. Memnuniyetle ifade edeyim ki sosyal sigortalar kapsamında en önemli kriter olan toplam aktif sigortalı sayısı 2009 yılından bugüne kadar yüzde 40 oranında artmıştır.

Geçmişimizin mimarları emeklilerimizin şartlarını iyileştirmek için on altı yıllık süreçte asgari emekli aylık seviyelerinde çok önemli artışlara imza attık. Emekli memurlarımızın otuz yıl üstü hizmetleri için ikramiye ödenmesini sağladık.

Vatandaşlarımızın yaşadıkları yabancı ülkelerde sosyal güvenlik anlamında sıkıntı yaşamamalarını ve yaşadıkları ülkelerin vatandaşlarıyla eşit haklara sahip olmaları adına 35 ülkeyle sosyal güvenlik anlaşmaları imzalanmıştır.

Evet, 2019 yılı bütçemiz hayırlı ve uğurlu olsun.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar, çalışanlar; hepinizi selamlıyorum.

Evet, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe görüşmelerine dair biz de görüşlerimizi ifade etmeye devam ediyoruz. Aslında burada esas mesele, benden önceki bazı konuşmacı arkadaşlar da söylediler, toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçe talebimizin karşılanmadığını görüyoruz. Yani bu konuda hassasiyetimiz çok yüksek ve tabii ki bu, bizim şahsi hassasiyetimiz değil temsil ettiğimiz milyonlarca kadının, bu ülkenin yarısı olan kadınların talebidir aynı zamanda, bunu Sayın Bakana bizzat iletmek isterim. Bunun temel nedeni de aslında erkek egemen kodların hâlâ hâkimiyetini, erkek egemen sistemin hâkimiyetini devam ettirmesi maalesef.

Devlet aklı yani bir bütün olarak devlet aklı, şu anda iktidarda somutlaşan akıl, kadın kazanımlarının önüne geçen düzenlemelerle gündemimizi meşgul etmeye devam ediyor. En son, müftülerin nikâh kıyma yetkisine dair tartışmalar vardı, şimdi de nafaka düzenlemesi tekrar ele alınıyor ve hatta, sosyal yardım uygulamalarının kaldırılması bile yaşı ilerlemiş erkeklerin evlenememesi sebebiyle tartışmaya açılmıştır. Yani sosyal yardım kavramı hakkında Sayın Binali Yıldırım'ın çok talihsiz bir açıklaması vardı, resmen kadınları sosyal yardımdan mahrum ederek evlenmeye zorlamak gibi bir algı da oluştu. Bunları kabul edilemez buluyoruz.

Şimdi, bu meselede ilk başta, kadınlara dair politikaların geliştirilmesi ve bu konuda kadın örgütlerinin, kadın kurumlarının sözlerinin dikkate alınması çok hayati bir önem arz ediyor. Ben sorunun -şu ana kadar bilmiyorum, dile getirildi mi- başka bir yönünü ifade etmek için söz aldım aslında; kayyum politikası. Kayyumlar eliyle şu ana kadar yüzlerce ilde elde edilen kazanımların tümüyle gasbedilmesi. Nedir bunlar? En başta kadın çalışmaları hedef alındı. Şimdi, yerel yönetimlerde bileşenimiz olan Demokratik Bölgeler Partisinin yerel yönetimlerinde kadın özgürlük mücadelesinin ciddi etkileri sonucu Türkiye’de birçok ilk yapıldı. 106 belediyenin 96’sında eş başkanlık sistemine geçildi. 3 büyükşehir, 8 il ve 85 ilçe ve beldede eş Başkanlık sistemi uygulanıyordu ve o belediyelerde, belediye kadın meclisleri, kadın kurulları, kadın koordinasyonları oluşturuldu ve gerçekten, kadın bakış açısıyla kadın meselesinin gündemleştirildiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Kadın-erkek eşitliği komisyonları kuruldu, kadın grupları özel çalıştı ve mesela, belediyeler bünyesinde ilk defa kadın politikaları daire başkanlıkları ve kadın politikaları müdürlükleri kuruldu. Bununla birlikte daha birçok kurumsallaşma var. Peki, ne oldu? Diyarbakır’da, Van’da, Bağlar’da, Akdeniz Belediyesinde sığınma evleri kuruldu belediyeler bünyesinde. Mesela, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde İlkadım İstasyonu ve Alo Şiddet Hattı kurulmuştu. Yine, bununla birlikte 43 belediyemizde kadın merkezleri açıldı. Ancak 11 Eylül 2016 tarihinden itibaren 25 Mart 2017 tarihine kadar 95 DBP’li belediyeye kayyum atandı ve bu kapsamda, 43 kadın merkezimizin çalışmaları durduruldu. Kadınların ulaşabileceği kadın derneği ve merkezleri, özel harekât polisleri tarafından karakola çevrilmiştir, bunun fotoğraflarını ve bilgilerini bizzat Sayın Bakana ulaştırabilirim. Devletin şiddete en yakın araçlarının yani kolluk gücünün kadın merkezlerine yerleştirilmesi de bir politikanın devamı olarak aslında okunabilir.

Yine, sokağa çıkma yasakları dönemlerinde JÖH ve PÖH gibi oluşumların eril dille, şu anda ağzıma alamayacağım bir dille yazılamalarını da çok iyi hatırlıyoruz, hafızalarımıza kazınmış vaziyette. Görevi şiddeti önlemek olan devletin bizzat şiddeti, şiddet yöntemlerini kadın kurumlarının içine sokması büyük bir çelişkidir.

Yine, Şırnak'ta atanan kayyumlar, Cizre ve Silopi ilçelerindeki kadın merkezlerini kendi amaçlarına hizmet eden mekânlara dönüştürmüşlerdir. Bu çabayı, kadın merkezlerinde nikâh kıyma, kadın merkezini AKP kadın kollarına devretme yaklaşımları da somuttur. Buna ilişkin istatistikleri verecek zaman yok ama gerçekten, çok vahim olaylar yaşandı. Örneğin, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine bağlı Kadın Politikaları Daire Başkanı görevinden alındı ve tüm çalışmaları durduruldu. Merkezde yürütülen tüm çalışmalar Aile ve Sosyal Daire Başkanlığına bağlandı. Alo Şiddet Hattı ve İlkadım istasyonlarının hizmetleri durduruldu. Yine, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin kadın öğrenciler için yapmış olduğu 227 kişilik kız öğrenci yurdu bizzat kayyum tarafından boşaltılarak yurt binası hasta yakınlarına misafirhane olarak tahsis edildi. Yine, belediyeye bağlı ana dilde, Kürtçe kreş hizmeti veren “Zarokistan”ın çalışanları işten çıkarılarak kreş hizmeti kayyumun talimatıyla Türkçeleştirildi. Ali Erel Eğitim, Destek ve Kültürevi kayyum kararıyla mescide dönüştürüldü.

Buna benzer örnekleri çoğaltabilirim ama genel hatlarıyla neler yapıldığını, bütün kadın merkezlerinde ve kayyum atanan belediyelerde nelerin yaşandığını şu başlıklarda toplamam mümkün. Bir kere, kadın çalışanlar kayyumlar tarafından işten çıkarıldı, ihraç, kurumların kapısına kilit vurma ve yönetimlerine kadınlar yerine erkek memurlar atandı. Kadın merkezleri ve kadın politikaları müdürlükleri feshedildi, Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlandı, kadın merkezi çalışanların yalnızca sosyal yardım işlerinde yer alması sağlandı. Kadın parklarının adı değiştirildi, kadınların adı bile değiştirildi. Kadın merkezine başvuruda bulunan kadınların dosyalarına el konuldu.

Sayın Bakan, ben de uzun yıllar kadın dosyalarına bakan bir hukukçu olarak söylüyorum, gerçekten, o dosyalar kadınların özeli. Avukatıyla, psikoloğuyla ve danışma merkezleriyle, hiç kimseyle paylaşmadıkları bilgiler o dosyalarda yer almaktadır ve maalesef bu dosyalara el konulmuş bütün merkezlerde ve kadınların özel hayatı da aslında bir anlamda gasbedilmiştir ve bunun, etik olarak da vicdan olarak da kadın hakları açısından da kabul edilemez bir kapsamı vardır.

Kreşlerin kapatılması, ana dilde hizmetin engellenmesi ve kreşlerin müftülüklerle tahsis edilmesi de gerçekten bu bakış açısının başka bir yansıması. Yine, kayyum atanan bütün belediyelerin web sitelerinde kadın çalışmaları silinmiştir Sayın Bakan. Yalnızca din, çevre ve fen işleri hizmetleri sunulmaktadır. Hâlbuki bu belediyelerde on yıllarca verilen kadın özgürlük mücadelesinin, emeğinin, yüzlerce, binlerce kadının hayatı dâhil, gördükleri şiddet ve bu konuda yaptıkları mücadelelerin olduğu aşamadır. Bunların bir kerede silinmeye çalışılması kadına yaklaşımın aslında erkek egemen yaklaşımın dışına çıkmadığını da bir kez daha ortaya koymuştur. Milyonlarca kadın gerçekten bu soruların cevabını bekliyor.

Burada özetle şunu söylemek istiyorum: Sabahtan itibaren kadına yönelik yaklaşım konuşuluyor. Kadının toplumdaki yerini, istihdamını, özgürlüğünü, kadına yönelik şiddetin önlenmesini, kadına yönelik hizmetlerin artırılmasını, kreşlerin bulunmasını yani bu konuda ileri adımların atılmasını konuşurken bu kadar vahim bir tablonun da Türkiye’de olduğunu ifade etmek istiyorum. Yani “Biz kadınlara yönelik bir şeyler yapıyoruz.” temasıyla demin iktidar partisi milletvekilleri böyle genel, soyut, tümüyle güzellemelemlerle konuşmalar yapıyorlar ama gerçek çok farklı ve bu gerçekleri çözmek burada, bu Komisyonunda ve Mecliste aslında hepimizin elinde. Şu anda kayyum politikası, kadın düşmanı bir politikadır aynı zamanda. Kadın kazanımlarına tümüyle el koymakta ve kadınların bu

konuda vermiş oldukları mücadele etkisiz hâle getirilmeye çalışılmaktadır. Şüphesiz, biz 31 Mart yerel seçimlerinde bu belediyeleri yine alacağız ve bu kadın merkezlerini, kadın daire başkanlıklarını ve kadına yönelik mücadeleyi, hiç ara vermediğimiz mücadeleyi daha bir üst noktaya taşıyacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Biz bunu yapacağız ama o güne gelmeden şu anda iktidar partisinin ve sizin Bakanlık olarak gerçekten, birçok bakanlığın bütçesinin görüşüldüğü bir ortamda nüfusun yarısı olan biz kadınların meselesini aslında ayrı bir bakanlıkta değerlendirmemiz, tartışmamız ve buna ilişkin bir yol haritası belirlememiz gerekiyor. Fakat maalesef, iktidarın kadına her zamanki yaklaşımı aile kapsamında, ev kapsamında, annelik kapsamında. Oysaki kadınlar birer birey olarak aynı zamanda kendilerini ilk başta temsil ediyorlar. Bunun aile kavramı içinde değerlendirilmesi gerçekten ciddi bir şekilde -bizim parti olarak da çok sayıda önergemiz, kanun tekliflerimiz var- tekrar gündeme alınması gerekiyor. Evet, kadınların kurumlarının, dairelerinin, müdürlüklerinin, çalışanlarının tümüyle yok edilmesi, el konulması aslında iktidar partisinin kadınlara, kadın mücadelesine ve kadın kazanımlarına, kadınların yaşam hakkına yaklaşımını da çok net ortaya koymaktadır.

Ezcümle şunu söylemek istiyorum: Yürütme makamında olan sizlerin gerçekten sorumlulukları çok acildir, büyüktür ve bunun yerine getirilmesi de çok ivedi bir çabayı gerektiriyor. İlk elden bunu yok saymak sorunu bitirmez. “Kadın meselesi yoktur.” dersiniz bile, “Kadın şiddet görmüyor.” dersiniz bile günde 3 kadından 1’inin şiddet gördüğü gerçeğini değiştiremezsiniz ve şu anda o belediyelerde kadınların adı okunmuyor, kadın isimlerinin verildiği parkların bile isimleri değiştiriliyor. Bu kadın düşmanlığına son verilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyorum.

Sayın Uğur Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok Kıymetli Bakanım, bakan yardımcılarım, değerli bürokratlarımız; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Baktığımızda, Aile Bakanlığımızı ve Çalışma Bakanlığımızı birleştirdik. Ben sadece iki bakanlığın bütçesi olarak bu bütçeyi görmüyorum, ben 82 milyonun bütçesi olarak bu Bakanlığı görüyorum. Çünkü aile ve çalışma dediğimiz zaman 82 milyonu birden ilgilendiren bir Bakanlık olarak düşünüyorum. Burada yapacağımız herhangi bir düzenlemenin, bir değişikliğin bütün toplumu ilgilendirdiği kanaatindeyim.

Evet, değerli arkadaşlarım, bizim toplumumuzda aile çok önemlidir. Ailenin en önemli kişisi de kadındır, annedir. Aile ne kadar sağlam olursa toplum da o derece sağlam olur. Ailede kadın ne kadar güçlü olursa o aile de o kadar sağlam olur. Ufak tefek rüzgârlarda aile sarsılmaz, fırtınalarda aile savrulmaz. Dolayısıyla aile sağlam durdukça toplum da fırtınalardan etkilenmez, ufak tefek rüzgârlardan etkilenmez. Bunun en güzel örneğini de 15 Temmuzda hep birlikte yaşadık, toplum olarak meydanlara döküldük. Vatanımıza ve milletimize elhamdülillah sahip çıktık.

Değerli arkadaşlar, iktidara geldiğimiz günden itibaren binlerce yıllık örf, âdet, gelenek ve göreneklerimizle harman olmuş aile kurumumuzu daha da güçlendirmek ve ortak değerlerimizi geleceğe taşımak için gece gündüz çalışıyoruz. Sorunlarla karşılaştığımızda bireylerin destek aldığı birinci yer aileleridir ve sığınacakları liman da aileleridir. Ailenin yetersiz kaldığı durumlarda -ki mutlaka yetersiz kalınabilir- Bakanlığımız devreye girecek, bu ailelerimize yardımcı olacaktır inşallah.

Ak iktidarlar olarak sorunları çözüyoruz ama bunu yeterli görmüyoruz, sorunları çözmenin yanında, bizi sorunlara götüren sebepleri de ortadan kaldırmanın yollarını arıyoruz.

Evet, huzurevlerimizin sayısı oldukça fazla. Baktığımızda talepler de gittikçe artıyor yani huzurevi sayısını artırmak istiyoruz. Bakıyoruz, bazı illerimizde, bazı bölgelerimizde huzurevi yok ama bazı illerimizde 1 tane huzurevi var ama 2'nci ve 3'üncü talepler de Bakanlığımıza gelmekte. Bölgelerimizde 2'nci, 3'üncü, 4'üncü huzurevleri de istenmektedir. Aslında, bu durumu masaya yatırmak lazım. Huzurevi sayısını artırdıkça sorunlarımızı çözüyor muyuz yoksa sorunlarımızı daha da derinleştiriyor muyuz? Bence işte, buradan, tekrar eğitimden başlayarak aile yapımızı ve eğitimimizi gözden geçirmemiz lazım. Bizler çocuklarımızı yetiştirirken anne babaya saygıyı, anne babaya sahip çıkmayı öğretmemiz lazım. Ne olursa olsun ufak tefek sebeplerden veya sıkıntının büyüklüğüne de bakmadan anne babamızı koşturarak huzurevine götürmenin bir çare olmadığını bilmemiz lazım. Anne babasına sonuna kadar, hayatı boyunca sahip çıkması gerektiğini ve inşallah, anne babasını baş tacı yapacak nesiller yetiştirmeyi hepimiz, beraber bunu sağlamamız lazım diye düşünüyorum. Çünkü işte, biz bunu başarısak eğer biz büyüklere sahip çıkarsak, biz anne babamıza sahip çıkarsak yarın çocuklarımız da bize sahip çıkacak. Bizler eğer çocuklarımızın beyinlerine, az önce çok kıymetli arkadaşımın da ifade ettiği gibi, "Cennet, anaların ayakları altındadır." ifadesini naksettirsek öyle inanıyorum ki çocuklarımız, hiçbirimizin çocuğu, annesini babasını huzurevine götürmez. Eğer darda kalırsa, imkânsızlıklar içerisinde olursa işte, o zaman Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız devreye girecek, o gençlerimizin yardımına koşacak, anneleriyle birlikte yaşamının güzelliklerini hep birlikte ortaya koyacaklar.

Evet, değerli arkadaşlar, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız hakikaten devrim niteliğinde değişiklikler yaptı. Yani hangi alana bakarsanız bakın, evde bakım hizmetlerinden başlayın... Yani değerli arkadaşlar, hepimiz hemen hemen aynı yaşlardayız, geriye dönüp baktığımızda, geçmişe dönüp baktığımızda bir evde ağır engelli çocuğu olan bir ailenin durumunu hep birlikte bir hatırlayalım. Acaba sadece çocuğu mu engelliydi? Evet, düşündüğümüzde, çocuğu ağır engelliydi ama aynı engelli hayatını onun ailesi de birlikte yaşıyordu, aile de âdeta engelliydi, aile de sokağa çıkamazdı, sosyal faaliyetlerde bulunamazdı, çarşı pazar nedir, bilmezdi. Bir yandan çocuğuna bakmanın derdini yaşarken, çilesini çekerken bir yandan da rızık peşinde koştururdu. Bugün baktığımızda, ağır engelli bir çocuğu olan bir aileye, biz, değerli kardeşlerim, iktidarımız olarak 1.500 liranın üzerinde ne yapıyoruz? Bir aylık ödüyoruz. Yani o annenin artık, rızık peşinde ve aylık peşinde koşmasına gerek kalmıyor.

Değerli arkadaşlar, sadece bununla mı, engellilere mi bakıyoruz? Hayır. Rehabilitasyon merkezlerimizle, huzurevlerini zaten söylemiştik ve bunun yanında, sosyal devlet olmanın içini biz ak iktidarlar olarak doldurduk. Ne yaptık? Şehitlerimizin emanetlerine bizler sahip çıkıyoruz. Gazilerimize bizler elhamdülillah, sahip çıkıyoruz, hepimizin şehitlerine sahip çıkıyoruz, hepimizin gazilerine sahip çıkıyoruz. Bunu, özellikle üstüne basarak söylemek istiyorum.

Sosyal devlet olmanın içini biz doldurduk diyorum. Dul ve yetim aylıklarına baktığımız zaman, kadın dullarımıza her zaman sahip çıkıyoruz.

Sayın Bakanım, söz buraya gelmişken araziye çıktığımızda, dul kalan erkekler de var. Onlar diyorlar ki: “Bize niye maaş bağlamıyorsunuz?” ve ikinci bir konu, kadın dullarımız evlendikleri zaman maaşları kesiliyor ve bu sebepten, belki de bundan dolayı evlenmekten vazgeçen kadınlar da oluyor. Bize gelen talep şu: Evlendiklerinde de bu kadın dul kardeşlerimizin maaşlarının kesilmemesi yönünde çünkü araziye çıktığımızda, bu durum artık, büyük bir sorun olarak karşımızda. Onlar da maaşlarını almaya devam etsinler diye düşünüyorum. Bakanlığımız sorunu yazsın, bakanlık bürokratlarımız, kendileri düzenlemeyi yapsınlar inşallah. Çünkü maaşı kesileceği zaman... Bize gelen talebi –araziden bunu söylüyorlar bize- toplumun talebini iletiyorum Sayın Bakanımıza.

Değerli kardeşlerim, emekli maaşlarımıza baktığımızda emekli maaşlarımızı iyi bir duruma getirdik.

KANİ BEKO (İzmir) – 850 lira maaş alıyorlar, Allah aşkına ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Artık emeklilerimiz, çocuklarının eline bakan değil, torunlarının cebine harçlık koyan duruma geldi. Emeklilerimizin ceplerine bayramlarda biner lira maaş koyuyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kimin sayesinde? CHP sayesinde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizinle alakalı tartışmalara girmeyeceğim, hepiniz Bütçe Komisyonu, her biriniz...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yaşlılarımızla dalga geçmeyin ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, nasıl uyandınız hepiniz hemen?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Başkanım, dalga geçiliyor yaşlılarımızla ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Misafir milletvekillerime bir şey söylemiyorum ama Bütçe Komisyonu üyelerimiz çok iyi bilirler. Matematik yalan söylemez, alınan emekli maaşları dün neydi, bugün neydi, ne kadar zam yapmışız.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, diğer milletvekillerimiz matematik bilmiyorlar mı? Bu nasıl bir şey yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İki dakika Google’a girdiğiniz zaman benim söylememe gerek yok, Google’a girdiğiniz zaman bu net bir şekilde ortaya çıkar. Enflasyonda da reel artışları çok net bir şekilde görürsünüz. Biz hayali bir şey söylemiyoruz, biz yalan bir şey konuşmuyoruz; biz yaptıklarımızı tek tek ortaya koymanın gururunu yaşıyoruz. Bunu da ak iktidarlar sayesinde yaşıyoruz. Cumhurbaşkanımıza da bir kez daha, binlerce kez daha teşekkür ediyoruz.

Çalışma Bakanlığına da değineyim biraz: Genç işsiz kardeşlerimizi de istihdama kazandırmak için teşvikler veriyoruz. Bu da çok güzel oldu Sayın Bakanım, devam etmesinden yanayız. Kadın girişimciler için teşvikler veriyoruz.

Az önce çok kıymetli vekilimizin birisi “Kreş açanlara teşvik veriliyor.” dedi. Evet, kreş açanlara teşvik veriliyordur ancak her iş kolunda kadın girişimcilere pozitif ayrımcılık yapılıyor, onlara ek puan veriliyor. Kuaför açar, başka bir iş yeri açar, kadın girişimcilere, sadece çocuk baktıkları için değil, hangi alanda olursa olsun artık pozitif ayrımcılık yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydemir, son cümlenizi alayım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Son cümlem Değerli Başkanım.

Değerli arkadaşlar, burada, eskiden beri, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız, başta Başkanım olmak üzere... Mustafa Kalaycı Bey vardı, o, gitmiş, yok. Bizim burada Mevlüt Aslanoğlu -Allah rahmet eylesin, gani gani rahmet eylesin- CHP Milletvekilimiz vardı, Erkan Bey vardı, şu anda MHP Grup Başkan Vekili. Her bütçe konuşmasında, Çalışma Bakanlığının bütçesinde emekli işverenlere yüzde 10 civarında BAĞ-KUR kesintisi yapılıyordu. Her defasında bunu Çalışma Bakanımıza da dile getirip “Sayın Bakanım, lütfen bu kesintiyi kaldıralım, çalışanlara iş yaptıklarından dolayı bu ceza gibi.” denilirdi, her bütçede ama. Benim dördüncü dönem milletvekilliğim, bugün bu kesintiyi kaldırmanın da gururunu yaşıyoruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cumhuriyet Halk Partisinin seçim vaadinde vardı. 7 Haziran, 1 Kasım seçim vaatlerinde vardı bunlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani işverenlerin önündeki engelleri kaldırmışız, genç kardeşlerimizi istihdama kazandırmışız, emeklilerimizin yüzünü güldürmüştüz. 65 yaş aylığıyla, evet, 500 küsur lira aylık veriyoruz 65 yaş aylığı.

Hadi, bir ses çıksın bakayım, ses çıkmıyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – O kesintiyi bizim kaldıracağımız seçim vaatlerimizde vardı. Biz söylemek aklınıza gelmeyecekmiş.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 65 yaş aylığıyla yaşlılarımızın yanında olduğumuzu, sosyal devlet olmanın en güzel örneklerini vermenin gururunu, onurunu yaşıyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 100 dolar bile yapmıyor, 100 dolar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun, bütçeniz bereketli olsun. 82 milyonu sevindiriyorsunuz, bundan dolayı size teşekkür ediyorum. Cumhurbaşkanımıza binlerce kez daha teşekkür ediyorum.

Hayırlı olsun bütçemiz.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, biz de size teşekkür ediyoruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bütçe bizi sevindirmiyor yalnız.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 100 dolar bile yapmıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emekli maaşlarına bakın, Google’a girin de, ondan sonra konuşuruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Google’a girmeye gerek yok, benim annem babam emekli zaten, yaşıyoruz biz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Reel artış rakamlarını Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinden alabilirsiniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Reel artışı söyleyeyim ben size, bakın...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Emekliye kesintiyi siz koydunuz, sonra da “Kaldırdık.” diye seviniyorsunuz. Niye kesintiyi getirdiniz?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Suriyeli ailelere verilen yardımlar bizim emeklilerimize verilse daha iyi olacak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz bütün mağdurların, mazlumların yanındayız. Biz öyle milletiz, bunu anlayamazsınız, bunu anlamak kolay değil. Bunu herkes anlayamaz. Hem yaşlımıza veriyoruz hem Suriyelilere veriyoruz. Hepsine yeter, bizim paramız bereketli, bütçemiz bereketli; herkese yeteriz Allah’a şükür.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Emekliden, çalışan emekliden kesintiyi yapan siz, kaldıran siz. Hem kesintiyi yaptınız hem kaldırdınız, bir de bunu bir övünç gibi anlatıyorsunuz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – O zaman emeklilikte yaşa takılanları da halletseydiniz, emeklilikte yaşa takılanlar var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu Komisyonun huzur bulması için iki Aydemir, bir Çelebi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Emeklilikte yaşa takılan” diye bir şey yok. Emeklilik düzenlemesini biz mi yaptık? 1999 yılında kim yaptıysa, Ecevit Hükûmeti... İyi yapılan her şeyin yanındayız, biz teşekkür etmesini de biliyoruz, siz de bunu öğrenin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sen düzeltelirsin, biz düzeltelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ediyoruz, teşekkür ediyoruz, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bitti mi? Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın bakan yardımcıları, değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli emekçileri, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2019 bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Açıkçası, benden önce de zannederim konuşuldu bu iki bakanlığın birleştirilmiş olması.

Şimdi, Türkiye’de baktığımız zaman, kadınlarla ilgili sorunlar hâlâ yoğun bir şekilde devam ederken, kadın cinayetleri hiç hız kesmeden devam ederken, işçi cinayetleri, iş cinayetleri ve çocuk cinayetleri devam ederken, bu kadar çok sorun varken iş hayatında ve sosyal hayatta iki bakanlığın birleştirilmiş olması açıkçası çok üzücü ve düşündürücü. Yani aslında, buraya baktığımız zaman kadının, çocuğun, işçinin, çalışanın çok da önemsenmediğini, bir bakanlık altında hepsine toplu şekilde bir hizmet verilmeye çalışıldığını görüyoruz. Öyle olunca da maalesef beklenen nitelikli hizmetlerin alınmadığını, ilerlenemediğini görüyoruz.

Değerli üyeler, Sayın Bakan; maalesef, ülkemizde iş cinayetleri son yıllarda, her geçen gün artmakta. Yani istatistiklere baktığımızda 2013’ten 2018 yılının ilk beş ayına kadar 319 çocuk iş cinayetleri nedeniyle yaşamını yitirmiş. Yine 2014-2016 yılları arasında 13.616 sigortalı çocuk iş kazası geçirmiş. Türkiye’de, son on yılda, çalışmak zorunda kalan çocuk sayısı arttığı gibi çocukların çalışma koşullarının ve yaşadıkları hak ihlallerinin de maalesef arttığını görüyoruz. Diğer yandan da maalesef TÜİK çocuk işçiliğine dair 2012 yılından sonra detaylı bilgi vermemektedir, yayımlamamıştır. 15 yaş altı çocuklara baktığımızda tarım işçisi çocuklar, stajyerler ve çıraklar verilere dâhil edilmediği için de çocuk işçiliği Türkiye’de düşük gösterilmektedir. Bu sayının çok daha fazla olduğunu aslında biliyoruz, 2 milyona yaklaşan bir çocuk işçi var Türkiye’de ve bu çocukların yüzde 80’i de kayıt altında değil.

2018 yılı, Çalışma Bakanlığı tarafından Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı ilan edilmesine rağmen bu konuda yeterli çalışma ve denetimlerin yapılmadığını, ülke ekonomisi de her geçen gün kötüye gittiği için çocukların da çocuk işçi, ucuz işçi olarak görülerek daha fazla çalıştırıldığını görüyoruz.

Sayın Bakan, çocuk işçi sayısı, çocuk işçiliğini önlemeye yönelik çalışmalar ve çocuk işçi ölümlerine ilişkin 12 Eylül tarihinde bir soru önergesi vermiştim size yönelik fakat hâlâ bu soru önergeye sizden bir cevap gelmedi. Bunu bir gözden geçirmenizi sizden rica ediyorum.

Çocuklardan yetişkinlere geçtiğimizde de sayıların yine azalmadığını, hep arttığını görüyoruz. En son verilere baktığımızda, 2017 yılında 2.006 kişi iş cinayetlerinde hayatını yitirdi. 2018 yılının ilk on ayında ise 1.640 işçi hayatını yitirdi. Kalan aylarda daha fazla artmamasını diliyorum ama 2018 yılı tamamlandığında maalesef değişen bir şey olmayacak gibi görünüyor.

Bir üzücü şey de sendikalaşmayı çok artırdığınızı programınızı sunarken söylediniz ancak ölenlerin yüzde 1,69'u sendikalı işçi ve maalesef yüzde 98'i sendikasız işçidir.

Şimdi, Sayın Bakan, 2012 yılında Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde, ILO normları çerçevesinde, onlara da uygun olarak, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası çıkarıldı. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasında yeni kriterler, yeni uygulamalar getirildi ancak gördüğümüz kadarıyla Avrupa Birliği projesinden ve hedefinden ondan sonra vazgeçildiği, askıya alındığı için belki de -yani soruyorum bunu da- iş sağlığı, bu 6331 sayılı Yasa'nın uygulanışı ve iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yapılan çalışmalar aksamaya başladı, yavaşladı ve fazla bir ilerleme kaydedilemedi. Teknik olarak kurumlarda birtakım çalışmalar yapıldığını görüyoruz ancak hâlâ bu aksamlar devam ediyor. Bu aksaklıklar devam ettiği sürece bu iş kazalarında ve çocuk işçi sayısında da azalma olmasını beklemek bence hayal olur.

Maalesef, işverenlerin yükümlülüklerini yerine getirmesi ve alanda çalışan iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimlerinin görevlerini özgürce yapmaları noktasında ciddi problemler var. Mesela, şu kitapçığının 116'ncı sayfasında "13.446 iş yeri denetlendi." diyorsunuz. Şimdi, bu denetimler nasıl yapılıyor? Denetim yapıldıktan sonra ceza kesiliyor mu? Ceza kesildikten sonra alınması gereken önlemlerin alınıp alınmadığı kontrol ediliyor mu? Çünkü bizim ülkemizde iş güvenliği kültürü henüz yerleşmediği için işverenler, maalesef, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini angarya bir yük olarak görmektedirler ve bir yaptırım olmadığı müddetçe de kaçmaktadırlar bundan. Şu anda iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri, maalesef, kamuda da şirketlerde de sağlıklı bir şekilde verilemiyor. Sahada çalışanların ciddi anlamda bu manada sorunları var. Mesela "iş kazaları" diyoruz, özellikle inşaat sektöründe en fazla ölümlü iş kazasını yaşıyoruz ancak inşaatlara ya da diğer üretim yapılan firmalara, tehlikeli, çok tehlikeli iş yerlerine gönderdiğimiz iş güvenliği uzmanları ve iş yeri hekimleri aslında orada uyarıcı görevindeyken onlara şirket sahiplerini şikâyet etme görevi vermişiz yani İSG profesyonelleri yasal yükümlülüklerini yerine getirmeyen, getiremeyen işvereni şikâyet etmekle yükümlü. Sayın Bakan, bugüne kadar kaç tane şikâyet geldi size? Parasını aldığı, maaşını aldığı işvereni bir iş güvenliği uzmanı, bir iş yeri hekimi nasıl şikâyet edecek? Ben bu düzenlemenin yeniden gözden geçirilmesini, ben de bu sektörden gelen biri olarak sektör çalışanları adına sizden rica ediyorum. Bu çok önemli bir kriter. Bu düzeltilmediği müddetçe hiçbir şekilde işverenlerin denetimi doğru yapılamaz çünkü yeterli müfettiş zaten yok, müfettişler yetişemiyorlar denetimlere ve dediğim gibi, angarya olarak görüldüğü için de bu böyle.

Yönetmeliklerde geçen çalışma süreleri, kişi başına süre hesabı üzerine yapıldığı için yine İSG profesyonelleri ve iş yeri hekimlerinin üzerine çok fazla yük binmekte, yetişebileceklerinden çok daha fazla şirkette hizmet vermek zorunda kalmaktadırlar. Yani bunda da yeni bir düzenleme, yeni bir hesaplama yöntemine geçilmesi gerekiyor.

Yine, işletmede ayda iki saat görevlendirilen bir iş güvenliği uzmanının bir ay sonra tekrar o iş yerine uğradığında yeni işe girenleri denetlemesi -aynı şekilde bir iş yeri hekiminin de- mümkün değildir. Ayrıca, şirketlerde de çok fazla sirkülasyon var. Bu sirkülasyonda da o çalışanların denetlenmesi, maalesef, mümkün değil.

İş yeri hekimi sayısı da maalesef yeterli değil. Can kaybımız daha çok olmasına rağmen istatistiklerde meslek hastalığında can kaybı yokmuş gibi görünüyor. Mesela -bu çok önemli Sayın Bakan- AB ortalamasında bile can kayıplarının yüzde 44'ü iş kazası, yüzde 56'sı meslek hastalığı olarak görünüyor. Bizde ise meslek hastalığı verisi sıfır. Ya, sıfır olması mümkün mü yani böyle bir şey mümkün mü? Bu olamaz ya da çok düşük miktarlarda rakamlar var. İşte, bu aslında tespit edilemediğini gösteriyor. Bu alanda çok ciddi çalışma yapılması lazım. Şirketlerde yeterli denetim de yapılamadığı için tespitler çok daha zor yapılıyor.

Bu alanda çalışanların işini zorlaştıran bir önemli konu da şu: Hukuksal alanda yapılacak düzenlemelerle hukukçularımızın 6331 sayılı Kanun ve bağlı mevzuata hâkim olmaları sağlanmalı. Her kazada, maalesef, suçu olmayan iş güvenliği uzmanları günah keçisi yapılarak öncelikle onlar tutuklanıyor. Bu işlerde bunu birçok vakada, birçok davada gördük. İşverenler bu işten, maalesef, yakayı sıyrılıyorlar. Olan, bu çalışan, emek veren emekçilere oluyor.

Ya, bir sürü teknik problem var aslında çözülmesi gereken. Bunların aslında sizlere ulaştırıldığını da ben biliyorum ama neden bu anlamda bir arpa boyu yol alınamıyor, açıkçası onu da merak ediyorum.

Yine önemli bir konu, halk sağlığı noktasında çok önemli bir konu. Portör muayenesi niye kaldırıldı? Halk sağlığı ve hijyen çok önemli. Hijyen eğitimi getirilerek portör muayenesinin kaldırılması salgın hastalıkların yayılması anlamında da buna yol açacak bir olaydır.

Bunun yanında bir konuya daha değinmek istiyorum özellikle sosyal hizmetlerle ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kısa bir ek süre istiyorum Sayın Başkan.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sosyal hizmet çalışmalarında, sosyal hizmetlerde çalışan sosyal hizmet uzmanı sayımızın çok düşük olduğunu görüyoruz. Bunun yanında, sosyal hizmet mesleğinin lisans eğitimini almayan lisans mezunlarının da Bakanlık bünyesinde sosyal çalışma görevlisi çatısı altında istihdam edildiğini görüyoruz. Bu da sosyal hizmet uzmanlığı alanında niteliği düşürmüyor mu? Bunu da bir soru olarak alabilirsiniz.

Sayın Bakan, biraz da kadınlarla ilgili konulara değinmek istiyorum. Belki benden önceki konuşmacılar da değinmişlerdir. Kadın cinayetleri ve çocuk istismarları, maalesef ve maalesef, gündemimizden hiç düşmemekte. Biraz şöyle verilere baktığımız zaman, 2017 verilerine göre 409 kadın erkekler tarafından öldürüldü, 387 çocuk istismara uğradı. Çocuklar bulundukları her alanda, maalesef, kaldıkları yurtlarda, okullarda öğretmenleri, okul çalışanları tarafından -evlerinde bile- istismar ediliyorlar. Daha dün yine bir istismar vakası haberi geldi, Antalya'da bir öğretmenin istismarı haberi gazetelerde yayınlandı. Biz artık her gün bunları duymaktan gerçekten yorulduk. Birçok çalışmadan bahsettiniz bunların önlenmesiyle ilgili ancak maalesef sayılar düşmüyor, bu sayılar düşmüyor. Demek ki yapılan çalışmalar yeterli olmuyor. Burada bir anlayış ve zihniyet değişimine ihtiyaç var.

Biraz önce konuşmacılarımız da değindiler, Adalet ve Kalkınma Partisinin özellikle kadına ve aileye bakışında... Kadının bir birey olarak yok sayıldığı ve sadece aile içerisindeki görevleriyle var olduğu gibi bir yönelimle, maalesef, kadın politikalarına bakılıyor.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, toparlayabilir miyiz, on iki dakikayı geçtik.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum.

Kadını, erkeğin denetiminde görmek isteyen muhafazakâr politikalar etkisinde bu çalışmalar yapılıyor. Şimdi, bu anlayışın değişmesi lazım. Kadına karşı şiddetin ve her türlü hak ihlalinin engellenmesi -öncelikle kadının tabii ki aile içerisindeki varlığı çok önemli, bunu hiçbir şekilde yadsıyamayız ama- bir birey olarak da kabul edilmesinden geçiyor. Toplumun nüfusunun yarısını oluşturan kadınları güçlendirici konularda öncelikli olarak alınması gereken önlemler var. Kadınların yaşam alanlarının giderek daraltıldığı ve kazanılmış haklarının giderek kaybedildiği politikalarla da karşı karşıyayız. Ben bir iki somut örnek paylaşmak istiyorum: Mesela, liselere emzirme odası yapma, çocuk yaşta evliliğin önünü açma, tecavüz vakasında esas suçlunun kadın olduğunun söylenmesi, 2017 yılında Meclisten apar topar geçirilen Nüfus Hizmetleri Kanunu'yla resmî nikâhın müftülüklerce kıyılabilmesi gibi uygulamalar, maalesef, kadının birey olarak, bırakın güçlenmesini, daha fazla zayıflamasına neden oluyor.

Son bir şey daha söyleyerek sözlerime son vermek istiyorum. Bu konuyla mücadele, sadece yapılan çalıştaylar, yapılan eğitimler, bilinçlendirme ve bilgilendirme toplantılarıyla olmaz. Bunlar yeterli olmaz Sayın Bakan. Bunlar da olmalı, yapılmalı; yapılan çalışmaları tabii ki biz her zaman destekleriz ancak mesela kitapçığınızda iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili bölümde, sunumunuzda özellikle ilköğretimde eğitim alan çocuklara bilinçlendirme eğitimleri yapıldığı söyleniyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekil.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Acaba özellikle bu kadın cinayetleri konusunda da ilköğretim öğrencilerine, aileye ve kadına bakış anlamında, eğitimler, seminerler veriliyor mu? Bu programlar uygulanıyor mu? Ben bunu da sorarak, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilip verilmediğini de sorgulayarak sözlerime son vermek istiyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sefer Aycan, buyurun.

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzda yüzde 95 bu zamana kadar Bakanlığınızın yaptığı işleri anlattınız, bunları dinledik. Tabii, bunun yanında, 2019 bütçesini görüşüyoruz. 2019 yılında 103 milyar bütçeniz var. Bununla ne yapacaksınız? Hedeflerinizi, stratejilerinizi, programlarınızı da görmek isterdik.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Genel Başkanımızın belirlediği şekilde, devletimize, milletimize söz verdiğimiz için Cumhur İttifakı kapsamında bütçenizi destekleyeceğiz. Yalnız, 103 milyar liranın nelere harcanacağını da görmek isterdik.

Çok geniş bir bakanlık tabii ki. Özellikle, mesela, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, başlı başına 462 milyar bütçesi olan bir yer. Ben daha önceden de Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iken de Sosyal Güvenlik Kurumunun ayrı olması gerektiğini düşünürdüm çünkü Çalışma Bakanlığının içerisinde benim açımdan çok önemli bir genel müdürlük var, İş Sağlığı ve İş Güvenliği Genel Müdürlüğü. Bir halk sağlıkçı olarak, bir iş sağlıkçı, iş yeri hekimi olarak bu Genel Müdürlüğün çok gölgede kaldığını düşünüyorum.

Türkiye’de iş sağlığı çok ciddi bir sorun. İş kazaları, maalesef, dünyada birinci olduğumuz konulardan biri. Üzülerek söylüyoruz, maden kazalarını çok ciddi boyutlarda görüyoruz yani felaket boyutunda Soma’yı, Karaman’ı unutmak mümkün değil. Geçen hafta kendi memleketim

Kahramanmaraş'ta da madende yine kazalar oldu. Maden kazalarında birinciyiz, yeteri kadar önlem almıyoruz, yanlış bir kadcercilik anlayışıyla olaya bakıyoruz. Bununla ilgili önlemler alınması lazım. İş kazaları konusunda bir ciddiyetsizlik var.

Biraz evvel de konu gündeme geldi, meslek hastalıkları konusu. Meslek hastalıklarına tanı koymıyoruz. Bir hekim olarak söylüyorum, meslek hastalıklarına tanı koymayı da bilmiyoruz. Eskiden meslek hastalıkları hastanesi vardı 3 tane. Şu an o hastaneler kapanmış durumda, genel hastaneye dönüşmüş durumda. Bu yüzden meslek hastalığı tanısı koyacak doktor yok yani istatistiklerde görülmemesi, olmadığına işaret etmiyor, tanı koymıyoruz. Bununla ilgili de duyarlılığımızı artırmamız lazım. Görmezden gelemeyiz, bu çok ciddi bir sorun. Bu kadar iş kazasının olduğu bir yerde meslek hastalıkları da çok ciddi bir şekilde görülecektir.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda, evet, yasa çıkarttık, çok olumlu bir şey fakat bu yasa hâlâ kamuda uygulanmıyor, bu da çok ciddi bir sorun, kamuda ne zaman uygulanmaya başlanacak? Sahada uygulanıyor gibi gözüküyor ama ciddi bir ciddiyetsizlik var. İş yeri hekimliği eğiticisi olarak geçen sene çok sahada gezdim, birçok yeri gördüm. İşverenlerin duyarsızlığı hatta çalışanların duyarsızlığı var, genel bir duyarsızlık var, yasak savıyoruz, baştan sağma işler yapıyoruz, gereği gibi iş sağlığına yansımıyor bu konular.

Bir diğer konu, tabii, Sosyal Güvenlik Kurumunda özellikle genel sağlık sigortasını yakından takip ediyorum. Sağlık harcamaları çok artıyor. Tabii, hakikaten çok büyük iş yapıyorsunuz, tüm millete hizmet ediyorsunuz ama bu da geleceğimiz açısından sıkıntılı bir konu. Sağlık harcamalarının geçen seneki rakamları 120 milyar lira. Bunu karşılayabilmek, döndürebilmek lazım. bunun için de önlem almak, gelir-gider dengesini sağlamamız lazım, yoksa ciddi sıkıntılara girebiliriz.

Asla kabul etmiyorum, tamamlayıcı sigorta, özel sigorta gibi uygulamalar genel sağlık sigortasının yerini almamalıdır. Fakat bu dengeyi sağlayamazsak sağlık harcamalarını karşılayamadığımız için kısıntılara gittiğimizde, katkı paylarını artırdığımızda sağlık hizmetlerinden yararlanmada eşitsizliklere sebep olacaktır. Bunun da önünü geçmek, bununla ilgili önlem almak gerekir.

Bir diğer konu, tabii ki, aile. Aile çok önemli. Aile toplumumuzun temeli. Fakat tüm özenmelere rağmen maalesef Türkiye'de evlilikler azalıyor. 2017 yılında bir önceki yıla göre Türkiye'de evlilikler yüzde 4 azalmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Bitiriyorum.

Evlilikler yüzde 4 azalmış, buna karşın boşanmalar yüzde 2 artmış gözüküyor. Bu da çok ciddi bir sorun. Özellikle çocuklu evliliklerde boşanmayla ortaya çıkan çok ciddi sorunlar var. Bununla ilgili bir yasa teklifi verdik. Özellikle çocuk velayeti, çocuk icrası konusunda önlem alınması ve nafaka konularındaki düşüncelerinizi de, programlarınızı da bekliyoruz. Bununla ilgili de kanuna de desteğinizi bekliyoruz.

Son olarak evde bakım konusuna değinmek istiyorum. Bununla ilgili üniversitede de proje yürütüyorduk Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı olarak Gazi Üniversitesi olarak proje yürütüyoruz. Yaklaşımı doğru buluyorum. Evde bakıma önem vermemiz lazım. Hastaların, yaşlıların, engellilerin evde bakımı çok önemli bir konu. Bununla ilgili anlayışımızı değiştirmemiz lazım. Geriatri klinikleri doğru bir yaklaşım değil. Yaşlıyı mahallesinden, evinden, sosyal çevresinden koparmadan bakım yapmamız lazım. Buradaki sorun da farklı farklı birimler bu işi yapıyor, bunun da bir organizasyonu ve koordinasyonu lazım. Burada da çok ciddi bir koordinasyon eksikliği var.

Teşekkür ediyorum. Bütçeniz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

On dakika ara veriyoruz arkadaşlar.

Kapanma Saati: 17.33

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.55

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 12’nci Birleşim Üçüncü Oturumu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Evet, Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve değerli katılımcılar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet, sabah sunumunuzu dinledik, gerçekten çok çok uzun, kapsamlı ve sonlarına doğru da takip etmekte oldukça zorlandığımız bir sunum oldu ama kapsam olarak baktığımız zaman, daha çok Bakanlığınızın her bir alanı farklı bir bakanlık alanına hitap eden çok geniş bir alana sahipsiniz. Daha çok sosyal hizmetler ve yardımlar odaklı bir sunum yaptınız.

Sayın Bakan, evet, sosyal devlet olmanın gereği, ihtiyaç sahibi ve dezavantajlı gruplar; işte, engelliler, gençler, kadınlar, çocuklar, bu alanlarda belli sosyal yardım ve destekler olacaktır ancak baktığımız zaman, burada, yoksulluğu çözmek değil, o yoksulluğu yönetmekten uzak, daha çok bağımlı hâle getiren bir politika üzerine kurmuşsunuz bütün yardım çalışmalarınızı. Oradaki, dezavantajlı grupları istihdama, üretime, ekonomiye katıp, yoksulluktan kurtarmak üzerine değil de daha çok bağımlı kılan yardımlar odaklıydı. Şöyle ki: Zaten baktığımız zaman, on altı yıllık bu hükûmet dönemlerinde yoksulluk yönetilerek âdeta seçim dönemleri ve seçmen politikaları üzerine kurulu olan sosyal yardım politikalarınıza şahitlik ettik.

Veri temelli çalışmalar yaptığınızı vurguladınız. Burada, baktığımız zaman, gerçekten özellikle dezavantajlı grupların ya da bu sosyal yardımları çoğunluk olarak alan grupların; işte, gençlerin, kadınların, kadın cinayetleri, istismarlar, uyuşturucu bağımlılığı ya da yoksulluğa mahkûm olan, bağımlı olan bu grupların temel sorun alanı nedir acaba? Yani bu gruplardaki sorun alanları neler ve sizin eylem planlarınız neler? Biz, bunu, sunumunuzda göremedik maalesef.

Sunumunuzda istihdamla ilgili önemli veriler verdiniz ama biz baktığımız zaman verilere, özellikle kadın istihdamında yüzde 33’lük seviyeyle, sizin atfı yaptığınız OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinde hâlâ en geride olan ülkeler arasında Türkiye.

Baktığımız zaman, çalışma endekslerinde, iş gücüne katılım endeksinde yine Türkiye’nin son sırada olduğunu görüyoruz.

Yine, aynı şekilde, TÜİK’in yapmış olduğu aile yapısı araştırması çalışmalarında, temel olarak evdeki bakım hizmetleri yüzde 86 kadınlar üzerinde ve çocuklarına bakım, kreş, anaokulu gibi hizmetlerin sağlanması noktasında ise bu yüzde 3’ün altında. Yani, siz, sunumunuzda aile ve iş ortamında dengeli bir ortam sağladığınızı belirttiniz, böyle bir ortam yok; özel sektörde ve kamuda çalışan kadınların, hâlâ, maalesef, bu tür desteklerden uzak olduğunu görüyoruz.

Yine, Türkiye, cinsiyet eşitsizliği endeksinde, son on bir yılda maalesef gerilemiş ve 26’ncı sıraya gelmiştir.

Yine, ücret eşitsizliğinde, aynı şekilde, OECD ülkeleri karşılaştırmasında, OECD ortalaması 8’ken Türkiye’de 18 noktasındadır.

Genç işsizliği ve istihdama yönelik politikalarınızdan çok olumlu noktada bahsettiniz ama her 5 gençten biri işsiz ve gençlerin yüzde 24’ü ne eğitimde ne istihdamda. Bu konuyla ilgili ne yaptınız?

Sunumunuzda, üniversite gençliği profiliyle ilgili bir çalışma yaptığınızı söylediniz. Bunun sonuçları nedir, nasıl bulgular var ve sizin buna dönük politikalarınız neler?

Sayın Bakan, keza, kadınların da yüzde 34’ü ne eğitimde ne de istihdamda. Bu noktada ne yapmayı düşünüyorsunuz? Sorunları engellemek ve dediğim gibi yardımlardan koparıp üretim ve istihdama katmak için neler yapıyorsunuz?

İş kazalarında da gerçekten şaşkınlıkla takip ettiğimiz veriler verdiniz ama resmî istatistiklerde, Avrupa Birliği EUROSTAT, Sosyal Güvenlik Kurumunun verilerinde, iş kazalarında Türkiye maalesef 1’inci sırada.

Yine, sendikalaşmayla ilgili verdiğiniz verilerde de bakıyoruz, 14 milyon işçiden sadece 1 milyon 800 bini sendikalaşmış. 2018 yılında sendikalı işçi sayısı sadece 178 bin artmış. Bir baskı ortamında sendikaların nasıl kutuplaştırıldığına ve nasıl bir korku iklimi yarattığına da hepimiz şahidiz. Avrupa Birliği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son otuz saniyemi tamamlayabilir miyim?

BAŞKAN – Çok teşekkür ettim.

Sayın Ersoy, buyurun.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakanım, değerli bürokratlarımız ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerime asgari ücretin geçim ücreti olduğunu vurgulayarak başlamak istiyorum. Bu yüzden de asgari ücretin belirlenmesinde bazı hususların dikkate alınması elzemdir diyorum.

Asgari ücret ekonomideki gelişmelerle birlikte, Türk lirasındaki değer kaybıyla birlikte erimiştir. Asgari ücretle geçinmeye çalışan milyonlarca vatandaşımız geçim sıkıntısı çekmektedir. Bilindiği gibi, 7 Haziran 2015 yılında yapılan seçimler sırasında, asgari ücretin 1.400 lira olmasını önermiştik. 2016 yılında asgari ücrette önemli bir artış yapılarak artırıldı; bunu takdir ettik ve destekledik. Ancak, işverenin prim yükünü de artırmadan, optimal bir denge içinde, asgari ücretliyi olumsuz ekonomik gelişmelerden korumak adına yeni bir çalışma yapılması zaruret arz etmektedir.

Asgari ücret tespit komisyonunun önümüzdeki günlerde yapacağı görüşmelerde bakanlık olarak meseleye bu yönlü bakmanızı bekliyor, bütçenizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

32 sayfa geçmiş anlatan, 4 sayfa geleceği anlatan yani geleceği olmayan bir bütçe dinledik bu sabah.

Türkiye bir krizin içerisinde ve bir stagflasyon fırtınasının göbeğine doğru ilerliyor. Yani halk hem enflasyon altında ezilecek hem de durgunluğun ağır ekonomik koşulları altında, işsizlikle boğuşacağı bir döneme giriyor. Bu politikaların geliştirilmesi ihtiyacı olan temel bakanlık da sizin Bakanlığınız. Yani eğer enflasyon altında çalışanlar eziliyorsa, eğer durgunluk ve işsizlik riski artmışsa tam da Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının konularının ve bütçesinin bu krize çare oluşturması gerekir. Ama maalesef bu bütçenin içerisinde halk da yok krize çare de yok.

Esasında şu sorunun her bütçe için masada olması gerekiyor: 2019 bütçesi krize karşı kimi koruyacak, kime kaynak aktaracak, acı faturayı kime yükleyecek? Yine yüzde 1'i koruyup yüzde 99'u yok mu sayacak?

O kadar çok konu ama o kadar az vakit var ki hızlı konuşmak durumundayım.

Bakanlığın ismiyle başlayan bir sıkıntı var. Kadın yok aile var, hak temelli sosyal politika yok hizmetler var ve ama Bakanlığın isminin içerisinde her şey var, çalışma ve emekte sıkıştırılmış. Şimdi, bu Bakanlığın isminin içerisinde yok yok dedik ama bütçede olmayan da bir şey var, o da krize dair kimin korunacağını ve nasıl korunacağını reçetesinin olmayışı. Birkaç örnekle bunu açıklamak gerekiyor.

Birincisi: şu anda resmî rakamlara göre 3 milyonun üzerinde, toplam rakama göre de 6 milyonun üzerinde işsiz var bu ülkede. Ekonomi derin bir durgunluğa gidip bu sorunun büyüyeceği bir ortamda İşsizlik Sigortası Fonu tam da böyle bir dönemde ihtiyaç. Şimdi bu bütçe bunu sağlayacak mı? Yanıtı çok belli, hayır.

Sunumunuzda şunu söylediniz: “İşsizlik Sigortası Fonu’nu etkin ve şeffaf yönetiyoruz.” Bu, maalesef, bir iddia. Zira, birkaç hafta önceydi, gizli saklı bir operasyonla, işsizin ve çalışanların parasını kamu bankalarına aktardığınız ortaya çıktı. Kamu bankaları, yandaş medya satın alıyor; kamu bankaları, yandaş müteahhidi kurtarıyor, konut alımı projeleri peşinde, işsizi kurtarmak derdinde değil. Fonun adı İşsizlik Fonu ama gelirlerinin sadece yüzde 13’ü işsizlere kullanılıyor. İşsizlerin de sadece yüzde 10’u bu fondan faydalanabiliyor. Bu, OECD ortalamasının da yarısı kadar kaynak kullanımı anlamına geliyor. Fon’dan yararlanma şartları çok ağır, süre çok kısa, miktar çok düşük.

Şimdi, sizin bu sorunlu anlayışınız, sunumdaki şu cümlede de çok net: “İşsizlik oranımızı yüksek artışlardan koruyoruz.” diyorsunuz. Bakanlığınızın görevi işsizlik oranını korumak değil, Bakanlığınızın görevi işsizleri korumak olmalı. Yapılması gereken çok açık; İşsizlik Sigortası Fonu krize karşı işçiler için kullanılmalıdır. “Şimdi değilse ne zaman?” sorusu açıktır.

İkinci örnek: Kriz, gelirleri eritiyor; enflasyon, yüzde 25’i aşmış durumda, açlık sınırı 1.919 lira. Asgari ücret 1.603 lirayken ve kriz herkesi vuruyor ve en çok da dezavantajlıları, kadınları vuracakken bu krize karşı nasıl bir sosyal politika ve koruma uygulaması yapacaksınız? Yanıt çok belli: Zaten eşitsizlikler ve yoksulluk almış başını gidiyor. Yoksulluğu yönetmekle kendisiyle övünen bir siyasi anlayış ve onun bütçesiyle karşı karşıyayız. Hak temelli bir sosyal politika uygulanmadığı için yoksulluk zaten yüksekken şimdi daha da artacağı bir dönemde aynı zihniyetin ve o zihniyetin bütçesinin buna çözüm olmasını beklemek mümkün değil. Oysaki ihtiyaç belli; en yoksulları mutlaka koruyan ama bununla sınırlı olmayan, gelir dağılımında adaleti sağlayacak, orta sınıfları da korumayı hedefleyen, hak temelli bir sosyal politika çerçevesine, hizmet değil politika çerçevesine acilen geçmemiz gerekiyor.

Üçüncü örnek: Bu bütçe asgari ücretli milyonlarca çalışanı ve bu ücrete çok yakın ücretlerle çalışan milyonları krizden koruyacak mı? Korumayacağı açık. Zira, tercihiniz bütçede ve sunumda belliydi. Şunu söylediniz: “Gelecek hedeflerimizde daha da iyi noktada olmasını umut ettiğimiz asgari ücret...” Yetkililer umut etmezler. Niyetleri varsa iradelerini kullanırlar, asgari ücreti artırırlar. İhtiyaç belli, yüzde 25 enflasyon olan bir ortamda acilen bugün, hemen asgari ücret artırılmalı.

Dördüncü soru: Sanayi 4.0’ın devrimsel ve yıkıcı etkisiyle karşı karşıya kalmak üzereyiz. Türkiye’de ortanca bir çalışanın işini Sanayi 4.0 yüzünden kaybetme ihtimali yüzde 60. OECD’de en çok risk taşıyan ülkelerin başında geliyoruz. Şimdi aktif istihdam piyasası politikalarına ihtiyaç var. Bu bütçede var mı? Yanıtı hayır. Türkiye’de beceri kazandıran, iş gücü piyasalarının değişen koşullarında bireyi etkinleştiren...

BAŞKAN – Sayın Böke, teşekkür ediyorum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Cümlemi bitirebilir miyim? Cümlem eksik kaldı.

BAŞKAN – Sayın Böke, buyurun da 32 de arkadaşımız var geride.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tamam, sadece cümlemi bitireceğim.

Aktif istihdam politikalarının millî gelire oranı Kuzey Avrupa ülkelerinde yüzde 2 iken bizde yüzde 0,1 dahi değil ve bu bütçede yok.

Özetle: Bütçe krizi derinleştiriyor. Bütçeniz halkın değil, kadınların değil, yoksulların değil yüzde 1’in bütçesi olmuş.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kadıgil...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben size bir teşekkür ederek başlamak istiyorum, Sıla’ya açtığımız telefon için teşekkür ediyorum. Her ne kadar karanlık zihinler tarafından hedefe oturtulmaya çalışılsanız da yaptığımız şey kıymetliydi. Kadını illa birinin kızı, birinin karısı olarak görmek isteyen bu zihniyete karşı kadın olarak da var olduğumuzu hatırlatmakta fayda var sanıyorum. Bu açıdan teşekkür ediyorum.

Bir konuda daha tebrik etmek istiyorum çünkü sanıyorum dünyanın en eklektik ve eksantrik bakanlığını üstlenmiş durumdasınız şu anda. Çalışma Bakanlığı, Aile Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Bakanlığı bir potada eritildi fantastik bir girişimle. Bu konuda da teşekkür ediyorum.

Düşünüyorum düşünüyorum bulamıyorum -aslında benim işim genelde Çalışma Bakanlığıyla ilgili, o yüzden Çalışma Bakanlığıyla ilgili konuşacağım- neden böyle bir tasarrufta bulunulduğunu ben anlamadım, buradaki değerli bürokratlarımızın anladığını da düşünmüyorum. Çok demokratik bir ülkede yaşadığımız için ismini vermeden yazılmış bir makale var, Denizli’de bir sosyal güvenlik uzmanı tarafından. Şöyle diyor: “İşçi ölümleri fitrat olarak görülüyor.” Kadın-erkek eşitliği zaten fitrata aykırı şekilde değerlendiriliyor. Herhâlde bir fitrat birlikteliği yakalanmak istendi sizin Bakanlığınızda diye düşünüyorum. Bu konuda da Allah kolaylık versin diyorum size.

Dediğim gibi, konuşacak çok şey var. Uzun uzun sosyal yardımlardan bahsedildi mesela. Bu sosyal yardımların, yoksul insanlar, bilerek yoksullaştırılan insanlar üzerinde Demokles’in kılıcı gibi nasıl sallandığından ben etraflıca bahsetmek isterdim ya da seçim çalışmaları sırasında karşılaştığımız “Ya biz şimdi oy vermezsek sosyal yardımlarımız kesilir.” anksiyetesinin temellerini de gayet iyi biliyoruz, bundan da konuşmak isterdim ama...

Benim aslında siyasete girme sebeplerimden biridir Çalışma Bakanlığında gidip gidip duvara çarpmam. O yüzden kendi uzmanlığında konuşacağım.

On yıldır ben Çalışma Bakanlığıyla uğraşıyorum Sayın Bakan, sendika avukatıyım çünkü. Aslında hepinizin de ilgisini çeken bir şeyden bahsedeceğim. Her akşam evinize gittiğinizde açtığınız televizyon dizilerinden, keyifle oturup izlediğiniz sinema filmlerinden bahsedeceğim müsaadenizle. Ülkemizde her yıl 700 tane reklam filmi, 70 tane sinema filmi, 80'e yakın televizyon dizisi çekiliyor. Otuz saniyelik bir reklamı çekmek üç gün sürer, yüz yirmi dakikalık bir film beş ila altı ay sürer, yüz seksen dakikalık hatta iki yüz dakikalık diziler şu anda beş günde çekiliyor.

Daha vahim bir şey söyleyeceğim, size bir ihbarım var. Benim bu konuda verdiğim belki 30 tane dilekçem var, benim derken sendikamla birlikte tabii, kişisel değil. Ama sizi ve bütün bürokratları, özellikle SGK Başkanımı burada bulmuşken yüzünüze bu ihbarımı söylemek istiyorum: Devletim zarara uğrattılıyor. Sosyal Güvenlik Kurumu zarara uğrattılıyor. On yıldır tüm girişimlerimize karşın buna karşı da bir şey yapılmış değil. Nasıl oluyor? Bütün bu izlediğimiz, keyifle izlediğimiz eserleri üreten insanların gerek kameranin önünde gerek kameranin arkasında 4/A üzerinden sigortalı olmaları, aldıkları ücret üzerinden primlerinin işverenleri tarafından yatırılmaları gerekirken kendileri serbest meslek erbabı gibi değerlendiriliyorlar, 4/B üzerinden komik rakamlarla sigorta primlerini kendileri ödemek zorunda kalıyorlar, bir kısmının hiçbir şekilde sigorta kaydı zaten yok. Bu yüzden elimizde bu konuda bizim sağlıklı bir veri de yok. Bu suretle sizinle defalarca toplantı yaptık, sizinle derken Bakanlığınızla; 2011'de, 2013'te, 2014'te defalarca toplandık, her seferinde Sayın Bakanlığımızın bize söylediği şey şu oldu: "Haklısınız, oyuncu da işçidir, kamera arkasında çalışan da işçidir. Bu insanların 4/A üzerinden sigorta girişlerinin işveren durumundaki yapımcıları tarafından karşılanması gerekmektedir. Denetimler yapıldı, raporlar sunuldu." İnanın, hiç üşenmedik, mesela bir seferinde tek tek tüm dizileri T.C. kimlik numaralarıyla sunduk size. Buna karşın biz bir değişiklik alamadık. Şu anda sektörde bu akşam eve gidip keyifle izleyeceğiniz insanlar bilin ki ya kaçak ya usulsüz şekilde çalıştırılıyor ve bu şekilde bizim kurumlarımız zarara uğrattılıyor.

Sadece bu da değil, sendikal örgütlenmelerinin de önü kesilmek istenmekte. Raporunuzda gördüm, e-devlet sistemlerinden övgüyle bahsediliyor, övgüyle bahsedilmesi gereken yerleri de var ama şöyle de çok büyük bir çalışma hakkı ihlali yapıyor bu suretle: Dedğim gibi, bu insanlar zaten sigortasız. 4/A üzerinden yapılması gereken sigortalı yapılmadığı gibi, sendikaya üye olmak için, e-devlet kapısından üyelik şartı arandığı için artık yapılan son değişikliklerle -ki bu değişiklikler ILO sözleşmelerinin tamamına aykırıdır- sendikal örgütlenmelerinin önü de kesilmek isteniyor. Yani şu deniyor oyunculara ve kamera arkasındaki ekibe: "Kardeşim, ben senin sigortanı yapmıyorum, git başının çaresine bak. Sendikaya da üye olamazsın hakkını aramak için çünkü sigorta girişi yok." Böyle bir garabet içindeyiz ve biz bunu gerçekten yıllardır çözemiyor durumdayız.

Sendikal örgütlenme demişken bir veriden bahsedeceğim. Raporunuzda gördüm, Ocak 2018'de yüzde 12,38'ken, Temmuzda 12,76'ya çıktığını ifade etmişsiniz. Keşke 2002 yılında yüzde 58 oranında bir sendikalaşma olduğunu da vurgulasaydık, belki durumun vahameti bir parça da olsa ortaya çıkardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kadıgil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür etmeyin. Geçen görüşmelerden bir dakikalık hakkım var sizde Sayın Başkan. Çünkü burada asıl söylemek istediğimi söyleyemedim.

BAŞKAN – Vallahi yalan değil, ben yine dört dakikada bitirirsin diye bekliyordum ama.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tam bir dakika istiyorum efendim.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Asıl söz alma sebebim şu Sayın Bakan: Çocuk oyuncuları meselesi. 2018 yılını “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı” ilan ettiğinizi söylüyorsunuz. Ellerimizle yazdık, size teslim ettik. Bütün uzmanlarınızın bilgisi var, lütfen, bu konuda bilgi alın. Millî Eğitim Bakanlığı geldi, Sağlık Bakanlığı geldi, hepsi onayladı, alkışladı. İş Kanunu’nda bir değişiklik yaptık çocuk oyuncuları için çünkü yine her akşam, bu akşam da eve gidip “Ay, ne tatlı.” diye izlediğiniz o çocuklar günde on altı ila yirmi saat çalıştırılıyorlar ve bu konuda yazdığımız yönetmelik tam dört senedir Çalışma Bakanlığı’nda olmasına rağmen çıkmış değil. Bu konuda çok fazla çalışma var, uygun görürseniz bunları sunabiliriz. Artık çocuk oyuncuları yönetmeliğinin düzgün bir şekilde çıkmasını istiyoruz. Kuşa çevrilen yaptırımlarının tekrar içine girmesini istiyoruz ve her akşam hepimizin gözü önünde istismar edilen çocukların korunmasını talep ediyoruz sizden.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Taşlıçay...

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Bakanlığımızın son dönemlerindeki kadın konusundaki samimi çalışmaları için teşekkür ediyor, bu çalışmaların kadın refahını artırma anlamında daha güçlü bir şekilde devam etmesini temenni ediyorum. Özellikle kadına şiddet konusunda Sayın Cumhurbaşkanımızın sıfır tolerans ilkesini takdir ediyor ve desteklediğimizi söylemek istiyorum. Ancak istatistikler de gösteriyor ki yapılacak daha çok iş var ve kadınlarımız olmadan ne 2023 hedeflerinin gerçekleşmesi mümkün ne de hayal ettiğimiz Türkiye’nin gerçekleşmesi mümkündür. Bu sebeple kadınların güçlenmesini önemsiyor, kadınlar güçleniyorsa Türkiye büyür diyoruz, kadın mutlu olursa Türkiye huzurlu olur diyoruz.

Kadına şiddetle mücadele kararlılıkla devam etmeli ancak bu kapsamda 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu’nun etki analizinin tekrar yapılması ise bu kararlı duruşta önceliğimiz olmalıdır. Şiddetin her türlüsüne karşıyız. Yine okullarda şiddet özelinde kadına şiddetle mücadele kapsamında müfredata ders içeriklerinin konulması sağlanmalıdır.

Alo 183’ümüz var ancak ne kadar verimli, lütfen bunu bir ölçümleyelim, ihtiyacı karşılıyor mu bakalım, varsa aksayan yerlerini revize edelim, iyi niyetle ortaya konulmuş çalışmaları iyi niyetle işler hâle getirelim.

Kadının eğitimi pek tabii çok önemli. Mühendis Kızlar Projesi ise takdir edilesi, kadın okuryazarlığı için yapılan çalışmalar çok kıymetli. Ancak kız çocuklarının okula başlama oranında ciddi bir iyileşme söz konusuysa kız çocuklarının okula devamlılığına yönelik çalışmalara hız verilmelidir. Yine yükseköğrenim kız öğrenci yurtlarında ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Gerekirse Bakanlığınızın ya da ilgili bakanlıkların ilk önceliği kız öğrenci yurtları olmalı. İnanıyorum ki dünyanın en büyük hava limanını yapan irade kız öğrenci yurtlarında yer sıkıntısını da bir yıl içinde çözebilir.

Sayın Bakanım, kadının ekonomik hayattaki sorunları oldukça fazla. Bu kapsamda Çalışma Bakanlığı ile Aile Bakanlığının birleştirilmesini kıymetli görüyoruz, bu iyi bir fırsat olur diye umut ediyoruz ve çok önemseydiğimiz “kadın ve ekonomi” başlığı için kararlı bir duruş sergilenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Kadın istihdamı için 2023 hedefini artırmamız gerektiğini ve hedefleri ayakları yere basacak şekilde yenilememiz gerektiğini düşünüyoruz. Kadının iş gücüne katılım oranını

en az 2 katına çıkarmalıyız, bunun için de kadına yönelik teşvikleri detaylıca ele almalıyız. Teşvikler az değil ancak teşviklerin verimliliği konusunda ciddi sıkıntılar mevcut. Bununla ilgili detaylı bir çalışma yapmalıyız. Kadın girişimci sayımızı artıracak önemli hamle önümüzde. Kadınlara özel teşvikleri doğru değerlendirilecekleri bir yöntemle yol katetmek mümkün.

Sayın Bakanım, diğer bir önemli konu ise mobbing. Mobbinge mücadele kapsamında çalışmalar mevcut olsa da verimli olmadığı görülmekte. Mobbing için özel birimler hayata geçirilmeli ve işlerliği takip edilmelidir.

Üst düzey kadın yöneticilerimiz için spesifik çalışmalar yapmalıyız. Burada kararlı duruş sergilemek çok önemli. Yine, kadın istihdamındaki teşviki kamu kurum ve kuruluşlarından başlatmalıyız. Buradaki başarı, özel sektörde kadınların tercih edilmesine zaten vesile olacaktır.

Gündelikçi çalışan kadınların sigorta sorunu hayati bir mesele, gerekirse mevzuat değişikliği yapılmalıdır. Kadın ev işçilerinin sayısı yüz binlerle ifade ediliyor. Bu kadınların sorunları var, ilgilenmek ise özellikle kadın siyasetçilerin üzerinde bir vebaldir. Kadınların çalışma koşulları dikkate alınarak emeklilik şartlarında iyileştirme yapılmalıdır. Mevcut gün ve yaş şartlarının özellikle 4/A statüsünde çalışan kadınlar için ağır olduğu tartışmasızdır. Bu anlamda da gerekli çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Toplumsal cinsiyet eşitliği sıralamalarında maalesef çok kötü bir durumda olduğumuzu ifade etmek zorundayım. Bunun için okullardaki müfredattan başlamak üzere cinsiyetçi dille mücadeleyi acilen başlatalım. Diyanetin etkin rol almasını sağlayalım. RTÜK’te toplumsal cinsiyet eşitliği kurulu oluşturalım. Yine, eşit işe eşit ücret noktasında sıkıntılar özellikle özel sektörde devam ediyor. Bu konunun da üzerine gidelim.

Madde bağımlılığıyla ilgili mücadelede kadının, ailenin önemi yeterince işlenmiyor. Hâlbuki madde bağımlılığıyla ilgili mücadeleyi sokaktan önce evden başlatmalıyız. Bu konuda aileleri bilgilendirme çalışmaları artırılmalı diye düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – “Anne olma hakkı” kavramını enine boyuna tartışmalıyız. Bizim kadın dostu kentlerimiz neden olmasın? Ailelere 2 yaşından itibaren kreş desteği verdiğimizde kadının ekonomiye katılımının ne denli kolay olacağını düşünelim. Engelli anneleri yani kendisi engelli olan anneleri konuşup gerekli destekleri sağlayalım.

Kadın tarım işçileri bu ülkenin kanayan yarası. Kadınsız tarım olmaz. Kadınımızı hak ettiği noktaya taşıyalım. Kadın sporcuların başarısı ortada, bu konuda teşvikler artırılabilir.

Son olarak, kız meslek liseleri güncellenmeli ve daha etkin bir biçimde tekrar sektörel anlamda katkı sağlayacak bir yapıya kavuşturulmalı.

Sayın Bakanım, biz “mutlu kadın” denildiğinde Türkiye’nin huzurlu olmasını anlıyoruz. Kadını Türkiye’nin ekonomik olarak üretmek güçlenmesinde çıkış kapısı olarak görüyoruz. Sizin de bir kadın olmanızdan dolayı kadınlarımızın problemlerine daha fazla eğileceğinizi umut ediyor, Bakanlık bütçemizin devletimize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; hepinizi öncelikle sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

1) Sayın Bakan, sosyal yardımlarınızın adil bir şekilde, adaletli bir şekilde ihtiyaç sahiplerine ulaşmadığını söylemek istiyorum çünkü özellikle il ve ilçe başkanlarınızın, valiler ve kaymakamlar üzerinde etki yaparak, hangi kişilere ve çevrelere yardımların yapılması noktasında yönlendirdiğini belirtmek istiyorum, bundan vazgeçilsin.

2) Seçim zamanlarında yaz aylarında kömür dağıtıyorsunuz, bu tür uygulamalar sizin için kömür ihtiyaç olduğu için değil, tamamen oy almak için bunu yaptığınızı açıklıkla ortaya koyuyor. Ayrıca kömürleri kalitesiz kömürler olarak dağıtıyorsunuz, bunlar hem yoksulun ısınmasını zorlaştırıyor hem de hava kirliliğine sebebiyet veriyor, bu nedenle bundan da vazgeçmelisiniz.

3) Özellikle emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili bir çözüm öneriniz yok. Devlet, vatandaşın sosyal güvenliğini sağlamak ve garanti etmek zorunda. Bu yanlışın düzeltilmesi için bir an önce Bakanlığınızda bir çalışma yapılarak emeklilikte yaşa takılanların sorunlarının mutlaka çözüme kavuşturulmasını bekliyoruz.

Kıbrıs gazileri ile 15 Temmuz gazileri arasında ayırım yapıyorsunuz. Kıbrıs gazileri eğer emekliyse gazi parasının yarısını alıyor. Dolayısıyla bu eşitsizliği gidermek için Bakanlığınızda mutlak bir çalışma yaparak bu eşitsizliğin giderilmesini bekliyoruz.

Yine Sayıştay tespitleri çerçevesinde sorularım olacak.

1) Sayıştayın 2016 raporunda da geçen 2017’de devam eden bir husus var. 5510 sayılı Kanun’un 4/1 sigortalılar kapsamındaki 46 milyarlık prim alacağının, 4/1B’liler kapsamındaki 25 milyar 725 milyon Türk liralık prim alacağının akıbeti nedir?

2) Yine raporda geçen, icraya intikal etmemiş ve yapılandırma başvurusu yapılmamış, yasal muhasebe kayıtlarınızda gözükmeyen 43 milyar 517 milyonluk alacağın güncel rakamı nedir?

3) 2018 başında yeniden yapılandırılan 16 milyar 326 milyon Türk liralık borcun, icra takibindeki 28 milyar 384 milyon Türk liralık borcun güncel durumu nedir?

4) 15 Temmuz tarihli 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Sosyal Güvenlik Kurumunun yapısını yeniden düzenledi. Kararnamedeki ifadelerden Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay denetiminin dışına çıkarıldığı tespitleri yapıldı. Son durumda Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay denetimi devam edecek midir?

5) 2018 başında Sosyal Güvenlik Kurumunun yeniden yapılandırılmamış ve icraya intikal etmemiş prim aslı alacağı tutarı 43 milyar 517 milyon Türk lirasıdır. 2018 Ekim ayı itibarıyla bu alacak ne kadardır?

6) 2018 başında Sosyal Güvenlik Kurumunun toplam 83 milyar Türk liralık prim alacağı vardır. Bunun yüzde 20’si yani 16 milyar 326 milyon Türk lirası Yapılandırma Yasası’na sokuldu. Bu yapılandırma işlemi sonucundaki tahsilat, mali sistem dışında tutulduğu için muhasebe kaydında tespit edilemiyor. Bu uyum ne zaman sağlanacaktır? Mevcut tahsilat rakamlarınız nedir?

7) 2017 yılında 6 milyon 411 bin sigortalının prim borçları yeniden hesaplandı. Yapılandırma Yasası yoluyla 8 milyar 549 milyon Türk lirası tutarında genel sağlık sigortası prim alacağının tahsilinden vazgeçildi. Böylece güncellenen borç tutarına peşin ve 12 taksitle ödeme imkânı getirildi. Şu ana kadarki tahsilat oranınız nedir? 2018 yılındaki yapılandırmanın alacak ve tahsilat rakamlarını açıklar mısınız?

8) 2017 Kasımı itibarıyla icra takibindeki alacak toplamı 40 milyar Türk lirasıdır. Koca devletin toplam merkezî yönetim bütçe açığının bu yıl 80 milyar Türk lirası olacağı öngörüldüğüne göre, ortada büyük bir sosyal güvenlik açığı olduğu ortadadır. Etkin icra takibi için hangi yolu izleyeceksiniz?

9) İdari takip süreci tamamlanan ancak tahsil edilemeyen yaklaşık 5 milyar 238 milyon tutarındaki kurum alacağının hükmen tahsil edilmek üzere hukuk birimlerine intikal ettirilmediği tespit edilmiştir. Bu işlemler neden yapılmamıştır? Kamunun uğradığı kayıpların takibi neden yapılmamıştır?

10) Kanun hükmündeki kararnamelerle kapatılarak tüzel kişilikleri sonlandırılan kurum ve kuruluşların Sosyal Güvenlik Kurumuna olan yaklaşık 127 milyon Türk lirası tutarındaki borçlarının tahsil edilemediğini görüyoruz. Bu borçların akıbeti nedir?

11) Gerçek tutarları yansıtmayan kayıtlara rastlandı, örneğin gerçekte 335 milyon Türk liralık alacağın 24 milyon Türk lirası olarak kayıtlara alındığı Sayıştayca tespit edilmişken hâlâ gereğini neden yapmıyorsunuz?

12) Sosyal Sigortalar Kurumunun, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR'un birleşmesinden sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, geride daha 28 milletvekilimiz var, en iyi şartlarda çalışmamız on bir otuz, on iki gibi sonlanacak ve yarın sabah tekrar onda başlayacağız. Onun için mümkün olduğunca konuşma sürelerini sınırlar içerisinde tutacağım, bundan dolayı da sakın kırılganlığınız olmasın diyorum.

Sayın Hatimoğulları, buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; sabah dinlediğimiz sunumda, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çok parlak ifadelerini, tanımlamalarını gördük. Fakat benden önceki birçok konuşmacının da ifade ettiği gibi bu bir torba bakanlıktır, iktidar eğer “Güçlü bir kadın profili.” diyorsa, eğer “Çocuklarımıza sahip çıkacağız.” diyorsa mutlaka ve mutlaka kadın ve çocuk bakanlığını ayrı kurmalıdır, kadını aile kavramı içine kurban etmemelidir.

Sunumu dinlerken her alanda güllük gülistanlık ortam var gibi bir izlenim oluşabilir fakat ne yazık ki gerçekliğe baktığımız zaman bu izlenimden oldukça uzak gerçeklikle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz. Örnek olarak “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı bütün kesimlerin katılımıyla başarıyla yürütülmüştür” deniyor ve çalışma 3 bin, 5 bin çocuk üzerinden yapılmış ama 2 milyon işçi çocuk var. 2 bin, 3 bin, 5 bin üzerinden yapılmış bir çalışmayla sanki 2 milyonun sorunu çözülmüş gibi bir intiba yaratılmak isteniyor ve ne yazık ki yapılan sunumun tamamında böylesi parlak laflar altında yanılsamaları görebiliyoruz.

“Kadına yönelik şiddete sıfır tolerans” deniyor. Bunun asla gerçeklikle bir bağı yoktur. Bu iktidar döneminde kadına yönelik şiddet yüzde 1.400 oranında artmıştır. İstanbul Sözleşmesi’yle uyumlu olarak hazırlanan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun çıkarıldı fakat kadınların kahrkahalarına, giyimine, kaç çocuk doğuracağına, nasıl doğuracağına dair dönemin Başbakanı, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanı başta olmak üzere, Diyanet İşlerinin kadrosu tepeden tırnağa kadar verdikleri fetvalar ve yaptıkları yorumlarla, kadınlar üzerinde yaratmış oldukları mahalle baskısıyla ve bunun yanı sıra yaratılan toplumsal algılarla, asla ve asla kadına yönelik şiddetle mücadele eden bir zihniyet değil, tam tersi kadına yönelik şiddeti daha fazla derinleştiren uygulamalarla karşı karşıya olduğumuzu görebiliyoruz.

Kız çocukları okullaştırılıyor, bunun oranı artmış deniyor. Ortaöğretimden itibaren çoğu kız çocuğu okulu terk ediyor ya da açık öğretimden devam ediyor. Mesela, Kürt illerinde yüzde 47,9 oranında kadın okulu bırakmış durumdadır. Sosyal politika ve istihdam alanında çalışan 600’e yakın

kurum ve kuruluşa, 935 projeye destek verildiği ifade ediliyor. Bu destek kimlere verilmiştir? DBP’li belediyelerin projelerine ve DBP’li belediyelerin uygulamış oldukları yerel yönetim programlarına koca bir çarpı koyarak aslında bu konudaki samimiyet ortaya konulmuştur.

Son olarak şunu değinmek istiyorum: Mutlaka ve mutlaka, başta bu Bakanlık olmak üzere bütün bakanlıklar programlarını ve bütçelerini belirlerken kadınlar lehine pozitif ayrımcılığı temel ilke edinmek zorundadır. Planlama yaparken dünya görüşü ve kadın bakış açısı sizlerle aynı olmayan kadın kurumları, kuruluşlarıyla, inisiyatifleriyle sahici bir çalışma, bir saha faaliyeti yürütmenizi öneriyoruz.

“İnsan merkezli yaklaşım var.” deniyor ama bizim görebildiğimiz, iktidar ve rant merkezli yaklaşımlar var. Örneğin, ihraç edilen doktorlar ne yiyecek ne içecek, bunu hiç düşündünüz mü? Burada acaba hangi insanı, nasıl önemsediniz, gerçekten çok merak ediyorum.

Yine “Şiddetle mücadele ediyoruz.” deniyor. Sıklıkla ifade edilen “Cennet anaların ayaklarının altındadır.” sözünde cennet elhaktır, batıl değil, batılın anlamını ifade etmez ama Cumartesi Anneleri başta olmak üzere, bugün Türkiye’de birçok anneye ne kadar acı yaşattığınızı, Cumartesi Annelerinin nasıl gazlandığını, coplandığını hatırlatmak isterim. Acaba annelik tanımı sizler için farklı mıdır, ayrı kategorilerde mi ele alıyorsunuz? Bunu bir kere daha sormak isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yüceer...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın ilk bütçesi. Öncelikle, hayırlı olsun diyorum ben de. Umuyorum, önümüzdeki yıl kadınlarımız, çocuklarımız, yaşlılarımız, engellilerimiz, gazilerimiz, yoksullar ve bütün dezavantajlı olarak saydığımız herkes için sorunlarının bittiği bir yıl olur.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ayakta, telefonla... Bırakın bu işi artık.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çünkü gerçekten bir çıkmaz içinde bütün bu sorunlar. Örneğin, kadına şiddet ve kadın cinayetleri hız kesmeden devam ediyor. Eylül ayında 45 kadının canına kıyıldı; cebinde koruma kararıyla öldürülen, katledilen kadınlar var. Aslında bu sorunların giderilmesi için güçlü bir iradeye ihtiyaç var ama siz de takdir edersiniz ki bu irade gösterilmezse eğer ne kolluk kuvvetleri işini tam olarak yapar ne yargı yapar ne de bürokratlar yapar. Ama bakıyorsunuz, 3 Ağustosta yayımlanan yüz günlük bir icraat programı var ve kadına şiddetin önlenmesine dair tek kelime yok; “millet bahçeleri” var, “millet kıraathaneleri” var ama “kadına yönelik şiddet” yok. Şimdi, icraat programları bir niyet beyanıdır. Burada yapılması istenenler vardır, önceliklendirilir burada bütün yapılması gerekenler. Tabii ki insanlar burada yüz günde bu sorunların tamamen ortadan kaldırılmasını beklemiyor elbette ama burada bir irade, bir niyet beyanı bekliyor. Şimdi eğri oturup doğru konuşalım. Burada, bu programda “İşte Anne Projesi” var, annelere kreş desteğinin verilmesi hedefleniyor. Ben, canıgönülünden gerçekten destekliyorum bunu. Ama böylesi olumlu şeyler, kadına yönelik şiddetin yok sayılmasını, görmezden gelinmesini de maalesef hafifletmiyor. Ama “Zaten yapılacak her şey yapılıyor, alınacak önlemler alınıyor. Bu, programda niye olsun?” diye dersiniz orası da sözün bittiği yer çünkü gerçekten koruma kararını beklerken öldürülen kadınlar var bu ülkede, koruma kararını aldığı gün öldürülen kadınlar var. İşte böyle olunca da insanlar gerçekten bir niyet bekliyor. Demek ki yanlış bir gidiş var.

Bakın, niyetimiz gerçekten üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil. Ama her bakan değiştiğinde, her bakan değiştikten sonra insanlarda zihniyetin de değişeceği düşüncesi oluyor, kadınlar için daha olumlu şeylerin olacağını düşüncesi oluyor ama her seferinde de maalesef, kadınlar hayal kırıklığına

uğruyor. Her seferinde o koltuğa oturan bakanlar “Kadına yönelik şiddeti önleyeceğiz.” “Kanunları tam uygulayacağız.” “Mekanizmayı işletmeye başlayacağız.” diyor ama maalesef, o koltuğa oturduktan sonra verilen sözler unutuluyor, süregelen zihniyet kırılmıyor. Umarım, bu süreçte gerçekten kadınlar tekrar hayal kırıklığına uğramaz diyorum.

Bir sitemim de var buradan. Sayın Meclis Başkanı Binali Yıldırım geçtiğimiz aylarda -artık, talihsiz mi desem, kötü bir espri denemesi mi desem, ne desem bilemiyorum ama- “Evlenemiyoruz, kadınlara yardımlar veriyorsunuz, o yüzden kimse yüzümüze bakmıyor.” diye bir ifadeyi iletti, arkasından da “Sosyal devletin ölçüsünü, ayarını yerinde tutmakta fayda var.” diye bir cümle kullandı. Aslında neresinden baksak gerçekten elimizde kalan bir açıklama. Birisi böyle bir şey ifade etti diye bunu yansıtmak, sosyal devletin ölçüsünü, sosyal yardımları bu seviyeye indirmek gerçekten çok da yakışık almadı. Sayın Meclis Başkanının görevi birilerini evlendirmek, çöpçatanlık ya da sosyal devletin ölçüsünü ayarlamak değil. Ancak burada başka bir sorun var: Bakanlığın, özellikle AKP’ye mensup birilerinin zaman zaman saçmalığa varan sözcüklerine, cümlelerine karşın derin bir sessizliği, kayıtsızlığı var. Asıl sorun da burada. Gerçekten, işin gerçeği hem kadın sorunlarından hem de sosyal yardımlardan sorumlu Bakanlığınızın bu konuda bir açıklaması oldu mu? Ben görmedim ya da kaçırdım, bilemiyorum. Bu bütçe gerçekten bunun için de bir fırsat diye düşünüyorum. Bu konudaki düşüncelerinizi hem bizimle hem de Komisyonumuzla paylaşmak, kamuoyuyla paylaşmak için bir fırsat. Paylaşırsanız çok seviniriz.

Öte yandan, Bakanlığın ilk icraatlarından biri ve ilk buluşma konusu nafaka sistemi üzerine oldu. Bunu çok yadırgadım ben. Bu konuda biz KEFEK olarak bir çağrı almadık, muhalefet milletvekilleri çağrı almadı ya da muhalefet olarak görülen sivil toplum kuruluşları da çağrı almadı. Çocuk istismarı, kadına yönelik şiddet, engellilerin bunca sorunu ortada varken, size de bağlı olan Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü bunca işsizlik, işsizliğin yarattığı sorunlarla eli kolu bağlı otururken nafaka sisteminin ele alınmasını da bir niyet beyanı olarak görüyorum ben.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Son cümlem Başkanım. Benden öncekilere verdiniz.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç’in, milletvekili danışmanlarının sürekli olarak salonda bulunmamasına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Mecliste bütün grup sözcülerimizden rica ediyorum, partilerimizden gelen misafir milletvekillerimizden de; danışmanlar konusunda lütfen uyaralım. Danışmanlar sadece bir bilgi verecekse, bir evrak getirecekse bu salona girsin ama sürekli olarak danışmanların burada kalmalarının, gezmelerinin, fotoğraf çekmelerinin, kameraya çekmelerinin, Başkanının uyarısına rağmen salonu terk etmemelerinin kabul edilebilir bir tarafı yok. Yani İç Tüzük’ü uygulayacağım. Eğer böyle giderse hiçbir danışmanı Komisyon salonundan içeriye sokmayacağım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim bu konuyla ilgili?

BAŞKAN – Hayır, siz bu konuda hiçbir şey söylemeyin.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Söyleyeyim Başkanım, şöyle: Bakın...

BAŞKAN – Hayır efendim, müsaade edin...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Efendim, muhalefetin... Benim danışmanım yok. Lütfen Sayın Başkan... Bir saniye...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz... Müsaade eder misiniz...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır... Muhalefetin sesinin duyurabileceği bir yolu yok.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz... Bunun sizinle alakası yok. Sayın Tiryaki, müsaade edin, bunun sizinle alakası yok.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Buna müdahale etmeyin bari, onu söylüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bakın, buradaki Plan Bütçe Komisyonunun çalışmaları son derece yoğun geçen ve çok uzun zamanlara, sürelerle baliğ çalışmalar. Salonumuzun şartları ortada. Bütün bunlara rağmen, bu keşmekeşi bu salon içerisinde yaşayarak burada bu Komisyonu idare etmeye çalışmanın ne kadar zor olduğunu, bu yapının diğer milletvekili arkadaşlarımıza karşı da bir saygısızlık olduğunu kabul etmek lazım. Yapmayın lütfen.

KAZIM ARSLAN (Denizli) –Yok canım, öyle bir saygısızlık yok.

BAŞKAN – Rica ediyorum, lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sizi çekmelerine... Evet, doğru, ona bir şey demiyorum. Bu anlaşılabilir bir şey ama...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Kime saygısızlık oluyor?

BAŞKAN – Lütfen... Müsaade eder misiniz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şuraya gelip ayakta duruyor, bir şey yapmıyor.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, yapmayın yani. Kaç tane biliyor musunuz, kaç sefer? Dün bununla ilgili olarak grup sözcüleri toplandık ve bir karar aldık. Müsaade edin, Komisyonun kararına saygı gösterin. Biz, sizin aldığınız kararlara saygısızlık yapmıyoruz.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Peki, biz söylediklerimizi nasıl duyuracağız Sayın Başkan? Nasıl anlatacağız millete?

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

a)Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı(Devam)

b)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı(Devam)

c)Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı(Devam)

d)Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

e)Devlet Personel Başkanlığı(Devam)

f)Türkiye İş Kurumu(Devam)

g)Sosyal Güvenlik Kurumu(Devam)

BAŞKAN – Sayın Bülbul, buyurunuz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; Aydın'dan bir bakan hemşehrimizin bulunması bizi onurlandırıyor. Bu kadar yoğun -aile, çalışma ve sosyal hizmetler- çalışmaları içerisinde, bu kadar geniş bir alanda başarılı olabilecek bir bakanın Aydın'dan seçilmesi ayrıca güzel bir olay. O açıdan Bakanlığımızın ilk bütçesinde başarılar diliyorum ve eleştirilerime başlıyorum.

Sayın Bakanım, İşsizlik Fonu'nun kullanımıyla ilgili bazı sorunlar var. Ağustos 2018 itibarıyla İşsizlik Fonu'nda biriken meblağ yaklaşık 124 milyar TL olarak görülüyor. Fondan işsizlik maaşına başvuru yapan yurttaşlarımıza ödenen miktarsa fonun kuruluşundan bu yana sadece 20 milyar TL. 2018 yılında işsizlik maaşına başvuran bir yurttaşımız tavanda 1.623 TL, tabandaysa 811 TL işsizlik maaşı alabiliyor. Son açıklanan verilere göre, açlık sınırı 1.900 TL'yi aştı. Yani Bakanlığımız işsizlik maaşına başvuran yurttaşla "İşin yoksa aç kalacaksın." mı diyor?

Peki, Avrupa'ya baktığımızda durum ne? İlk sırada Lüksemburg var. Lüksemburg'da bir işsiz çalışırken aldığı maaşın yüzde 84,2'sini bir yıla kadar varan bir süre alabiliyor. Düşük gelir grubundaki ailelerde bu oran yüzde 93'e çıkabiliyor. İkinci Portekiz ve üçüncü Letonya'da çalışırken alınan maaşın yüzde 83'ünü aşan bir oranda işsizlik maaşı ödeniyor. İsviçre'de işsiz, maaşının yüzde 81'ini alabiliyor, konut ve sağlık hizmetleri yardımı da var. Fransa da önceki maaşın yüzde 74,16'sını ödüyor. Avrupa'da durum buyken biz burada -Cumhurbaşkanlığının- İşsizlik Fonu'ndan bankalara yapılan transferleri tartışıyoruz. 4 Ekimde Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim Kalın fondan Halkbank, Vakıfbank ve Eximbanka toplam 11 milyar TL'lik aktarım yapıldığını doğrulamıştı. Kurulduğu günden bu yana işsizlere 20 milyar TL ödeyen fon, bir anda bankalara 11 milyar TL kaynak aktardı. Sayın Bakan, size soruyorum: Bu kaynak aktarımı hâlâ devam ediyor mu? Sayın İbrahim Kalın'ın doğruladığı transfer haricinde başka kurumlara para aktarımı yapıldı mı?

Sunumunuzda açıkladığınız bir başka noktaysa işsizlik oranlarıydı. Burada artık TÜİK'e olan güvenin azaldığının bilinmesi gerekiyor. Enflasyon oranlarının açıklanmasından sonra Sayın Başkan Yardımcısının görevden alındığı bir kuruma nasıl güven duyalım? Üstelik bu hâliyle bile TÜİK'in açıkladığı veriler ekonomik krizin ve çöküşün en büyük göstergesi. Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 20'lere dayanmış durumda, her 4 gençten 1'i işsiz, üniversite mezunu olup iş bulamayan kişi sayısı 1 milyon civarında.

Bakanlığınıza Türkiye'de işsizler ve fonun kullanımıyla ilgili Bilgi Edinme Yasası'na dayanarak 8 Ekimde bazı sorularım olmuştu, bazı bilgiler talep etmiştim. Cevapta ise TÜİK verilerinde sorularımın yanıtı olduğunu belirttiler. Şimdi, burada tekrar soruyorum: Ekonomik krizin etkilerinin daha sert hissedildiği son sekiz ayda kaç kişi işten çıkarılmıştır? Kamu ve özel sektör ayrımı nedir? Ve bu kişilerden kaç işsizlik maaşına başvurabilmiştir?

Diğer bir konuyla ilgili yurttaşlarımızın durumudur Sayın Bakan. İşsizlik maaşında yaşanan durum engelli maaşı için de geçerli. Engellilik oranı yüzde 40 ile yüzde 69 arasında olan yurttaşlarımıza üç ayda bir 1.301 TL, engellilik oranı yüzde 70'in üzerinde olan yurttaşlarımıza üç ayda bir 1.915 TL ödenmektedir. Engelli yurttaşlarımızın açlık sınırının altına mahkûm edilmiş durumda. Bakanlığımızın kamu kurumlarında ve özel sektörde engelli kotasından başvuru yapan ve istihdam edilen işçilerin yıllara göre dağılım tablosuna baktığımızda manzaranın ne kadar kötü olduğunu bir kez daha görüyoruz. Bakanlık verilerine göre, 2017 yılında 100 binin üzerinde başvuru yapılmış, yerleştirme sayısı ise kamuya 192, özel sektöre 11.959 olmak üzere toplamda 12.151. Aynı tabloya göre 2018'in ilk üç ayında 31.380 kişi başvuruda bulunmasına rağmen, sadece 3.890 kişi yerleştirilmiş. Bu sayının sadece 29'u kamuya yerleştirilmiş.

Sayın Bakan, engelli yurttaşlarımızın kamu kuruluşlarına atanma sayısında bir artış yaşanacak mı? Engelli yurttaşlarımıza her üç ayda yapılan ödemeler enflasyon, açlık ve yoksulluk sınırı dikkate alınarak güncellenecek mi?

Bir de önemli bir şey var Sayın Bakanım: Şehit yakınları, gaziler arasındaki farklılık. Bu konuda, her alanda, siyasi ve ekonomik bölünmeye alışmıştık ama şehit ve gazilerde bölünme görülmemiştir; AKP sayesinde bunu da yaşadık, “tüvey gazi” anlayışı denen bir anlayış ortaya çıktı. Çankırı’ndan bugün gelen muharip gazilerin sorduğu bir soru vardı, bazıları 811 lira alıyor, bazıları 1.300 lira alıyor: Gaziler ve şehit yakınları arasındaki, 15 Temmuz, Kıbrıs ve terör gazileri arasındaki farklar kaldırılacak mı?

En son, söylemek istediğim, Aydın’dan bir haber getirdim size, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Değerli arkadaşlar, bütçede işçi, emekçi sınıflar yok ve bütçe ruhunu sermayeden almış durumda. Günde ortalama 5 işçinin hayatını kaybettiği düşünüldüğünde bu bütçe tartışmalarında iş cinayetlerinin ivedi biçimde çözülmesine yönelik herhangi bir projeksiyonunun olmaması gerçekten endişe verici. İş kazalarının yüzde 98’inin bilimsel yol ve yöntemlerle çözülebileceğini hepimiz biliyoruz. Buna rağmen, iktidarın özellikle buna benzer hadiseleri, iş cinayetlerini kader, fitrat ve benzeri türden şeylerle izah etmesini anlamlandırmak mümkün değil. Ne kader ne fitrat değerli arkadaşlar, açıkça bir sınıfsal saldırı var. Özellikle sermaye sınıfının örgütsüz bıraktığı, yolsuz bıraktığı, parasız bıraktığı işçi sınıfına yönelik büyük bir saldırı savaşıdır söz konusu olan şey.

6331 sayılı Yasa’nın yayımlanmasından bugüne kadar 10.500 işçi iş cinayetlerinde hayatı kaybetti ve AKP iktidarının başından bu zamana kadar 21 bin işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti, âdeta bir savaş gibi. 6331 sayılı Yasa’nın iş cinayetlerini önleyebilir bir tarafı yoktur, zira bu yasa iş sağlığı güvenliği mevzuatını tam anlamıyla üzerinden kâr elde edilebilir, pazardan patlıcan satın alır gibi alınıp satılabilen bir meta hâline dönüştürmüştür durumdadır. Bu dolayısıyla kurulmuş olan ortak sağlık güvenlik birimleri ise ticari yapılarıdır ve iş sağlığı güvenliği gibi paradan bağımsız olarak bütün çalışanların faydalanması gereken bir konuda bu tür kurumların üzerinden kâr elde etme hevesleri iş kazalarının en önemli sebeplerinden bir tanesini gündeme taşıyor.

Değerli arkadaşlar, iş cinayetlerinin en büyük sebebi asimetrik güç ilişkileridir. İşçi sınıfı, sermaye sınıfı karşısında örgütsüzdür. Çalıştığınız şantiyede –yıllardan beri çalıştığım için söylüyorum- işveren her şeye muktedirdir, bunun karşılığında çalışanlar herhangi bir şeye muktedir değildir. 6331 sayılı Yasa’nın iş cinayetlerini çözebilmesi mümkün değildir. İş cinayetlerinin çözülebilmesi için öncelikle örgütlenme önündeki engellerin kesinlikle ve ivedi bir biçimde kaldırılması gerekli. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin aynı zamanda hem denetçi olup hem de çalıştıkları firmadan, patrondan maaşlarını alıyor olmaları bir çelişkidir. Bir taraftan, gerektiğinde “Şunu yap, bunu yap; mevzuatı şu şekilde uygula.” diye işvereni uyuracaksınız ama aynı zamanda da maaşı ondan alacaksınız. Bu ucubeye, örneğin Doktor Ahmet Tellioglu muhatap olmuş durumda ve çalıştığı yeri meslek hastalıkları açısından şikâyet ettiğinden dolayı iş yeri hekimliğine son verilmiş durumda. 6331 sayılı Yasa mesleki bağımsızlığı, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine yönelik mesleki bağımsızlığı ortadan kaldırmıştır.

Şunu sormak isterim Sayın Bakana: 301 insan Soma’da hayatını kaybetti, yerin yüzlerce metre altına gömüldü. Acaba mevzuatımıza, Soma katliamından sonra, Ermenek’ten sonra, Şırnak katliamından sonra, bunlardan çıkardığımız herhangi bir bilimsel sonuç dercedilmiş durumda mı? Hayır arkadaşlar, redevans aynı biçimde devam ediyor, dayıbaşı sistemi aynı biçimde devam ediyor.

İnsanlar yerin yüzlerce metre altında günlük 50 liraya çalışmaya, talim etmeye devam ediyorlar. Ayrıca, çünkü sağlıkta şiddeti engelleme konulu, komisyondan çıkan tasarıyla birlikte çok sayıda iş yeri hekiminin işsiz kalacağını göz önünde bulundurmamak gerekir ve iş yeri hekimlerinin işsiz kalmasının da aynı zamanda alanda çalışan işçilerin de güvencesiz kalması anlamına geleceğini mutlaka vurgulamak gerekir.

Bakın, iş ekipmanlarının periyodik kontrollerini mühendis ve mimar odalarından aldınız, yerine bir şey ikame etmediniz, ortada duruyor.

İş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri maaşlarını elden alıyorlar, yarısını bankaya yatırıyorlar. Bunu açıkça buradan ilan ve ihbar ediyorum, bu vergi kaçakçılığıdır. Bütün büyük firmalarda, AKP destekli inşaat baronlarının bütün firmalarında bunlar bu biçimde ücret ödemek suretiyle vergi kaçakçılığı yapıyorlar. “Geçici görev” diye icat edilen bir şey dolayısıyla insanlar iş yerine muayene olmadan ve sağlık eğitimi almadan giriyorlar.

Değerli arkadaşlar, bu iş torbaya sığmaz, torba bakanlıkla bu mesele çözülmez. O nedenle, bu meseleyi ivedilikle çözecek başka bir siyasi perspektife ihtiyaç var ama ne yazık ki bunların hiçbir tanesi bu bütçede söz konusu değil, bütçenin içerisinde –başta da söylediğim gibi- işçi sınıfı ve emekçiler yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli üyeler, Sayın Bakan; Türkiye Cumhuriyeti 29 Ekim 1923’te kuruldu. Yeni devlet çağdaşlaşma yönünde Batı’yı örnek alarak birçok alanda yenilik yaptı. Kadınların çalışma hayatına devam etmesi cumhuriyetin ilanıyla desteklenmiş, Batılı kadınlara tanınan hak ve hürriyetler bu dönemde Türkiye’deki kadınlara tanınmıştır ve hatta kadın haklarında dünyaya önderlik eden bir ülkeyiz. Yeni cumhuriyetin laik yapısı, din, vicdan ve ifade özgürlüğünü koruduğu gibi kadını erkekle eşit tutan bir sigorta işlevi de görmüştür.

Bugün ise siyasi iktidarın başta demokrasinin tanımı olmak üzere tüm kavramları eğip bükerek dindar ve kindar bir nesil yaratma, rejimi de kavramlar gibi yeniden tanımlama ülküsünün yaşamın her alanda karşımıza çıktığını görüyoruz. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının kurguladığı, kadınlar dâhil her kesimin eşit yurttaşlığını temel alan aydınlanmacı cumhuriyet fikri yıllar geçtikçe eksiklikleriyle yüzleşip ileriye evrileceğine cumhuriyetin tüm kazanımlarını kullanarak çıkar ve rant sağlayan, fırsatçı, gerici, baskıcı iktidarların elinde geriye doğru gitmektedir. Kadın ikinci sınıf vatandaş yapılmak istenmekte, düşünmeyen, sorgulamayan nesiller yaratılmak istenmekte ve işçiler de yandaş iş adamları aracılığıyla sağlanan ranta kurban edilmek istenmektedir.

Cumhuriyetin kurucusu Atatürk 1 Aralık 1923 tarihinde İzmir’de yaptığı konuşmada, İzmir konuşmasında “Bir toplum cinslerden yalnız birinin yüzyılımızı gerektirdiklerini elde etmesiyle yetinirse o toplum yarı yarıya zayıflamış olur. Bizim toplumumuzun uğradığı başarısızlıkların sebebi kadınlarımıza karşı ihmal ve kusurdur.” diyor. Bu hâlen devam etmektedir.

Size bazı rakamlar vermek istiyorum: Birleşmiş Milletler ve IPU’nun hazırladığı “Siyasette Kadın 2017” raporuna göre Türkiye Parlamentosunda kadın oranı yüzde 23,4. Türkiye kadın milletvekili sıralamasında 132, kadın bakan sıralamasında 168’inci ülke. Türkiye 82 kadın vekille 186 ülke içinde maalesef 132’nci sırada.

AKP döneminde kadınlar çalışma yaşamından uzaklaştı, çalışan 1 milyon kadın işsizlik ya da eş baskısı nedeniyle eve kapandı. Kadınların iş gücüne katılımını kolaylaştıracak çocuk, yaşlı ve engelli bakım hizmetlerine yönelik sosyal güvenlik harcamalarında Türkiye Avrupa Birliği sonuncusu. Kadınlarda iş gücüne katılım yüzde 30,8’le 1990’ların gerisinde, Türkiye bu oranda OECD sonuncusu.

2,5 milyon dolayındaki kadının okuma yazması yok, okuyanlar da iş bulamıyor. Çalışanlar yönetici olamıyor, kamuda çalışan kadınların yüzde 34'ü kadın iken yöneticiler içinde bu oran yüzde 13,6'ya düşüyor. İnşallah, kadın bakanlığındaki bürokratların pek çoğu, yüzde 50'den fazlası kadın olur.

Her 10 evlenmemiş kadından neredeyse 4'ü eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kalıyor. Türkiye genelinde kadınların yüzde 36'sı fiziksel şiddete, yüzde 12'si cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken kadınların yüzde 38'i iki şiddet biçiminden en az birine maruz kaldığını söylüyor. Fiziksel şiddet her 10 kadından 1'inde gebelikte de devam ediyor ve maalesef, özellikle, kadın cinayetleri yüzde 1.400 oranında bugüne kadar artarak geliyor.

Ya çocuklarımız? Çocuklarımızın yüzde 26'sı maalesef 18 yaşını tamamlamadan evlendiriliyor ve utança söylüyorum “çocuk gelin” denilerek bu yumuşatılmaya çalışılıyor. Erken yaşta evlenen kadınların yarısı fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalıyor ve maalesef, AKP döneminde 460 bin çocuk anne oldu. Küçük yaşta kız çocuklarının tecavüz davalarında “Rızası vardı.” kararları alındı. Çalışan çocuk sayısı 2 milyonu geçti. 1 milyon 300 bin çocuk okula gidememekte. Türkiye’de çocukların yoksulluk oranı yüzde 25,3; bu oran Finlandiya’da 3,6; Almanya’da 9,8. Son beş yılda 319 çocuk işçi hayatını kaybetti. İş kazası yaşayan çocuk sayısı yüzde 80 arttı.

Peki, gelelim, ezilen, ötekileştirilen ve sömürülen emekçilere çünkü Bakanlığımız üç ayrı bakanlığı birden içinde barındırıyor. Kadın bakanlığı, çocuk bakanlığı ve aile bakanlığı ayrı olması gerekirken bir de Çalışma Bakanlığı var. On altı yıllık AKP iktidarında çalışma yaşamında büyük bir emekçi mezarlığı doğdu, 22 binin üzerinde işçi kötü çalışma koşullarına kurban gitti. 6,2 milyon kişi işsiz. Sendikalaşma oranı yüzde 12’ye indi ve maalesef, 2002’den bu yana AKP tam 14 grevi yasakladı. Şunu söylemek istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanı işverenlerle yaptığı toplantıda “OHAL’i biz iş dünyamız daha rahat çalışsın diye yapıyoruz. Grev tehdidi olan yere biz OHAL’den istifade ederek anında müdahale ediyoruz.” dedi.

Konuyu değiştirelim: Peki, kadına yönelik bu baskının, şiddetin, çocuklara yönelik bu istismarların, yaşanan cinayetlerin önüne nasıl geçeceğinizi sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Purçu, buyurun.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim, sayın bürokratlar; hepinize hayırlı akşamlar.

Sayın Bakanım, öncelikle Romanlarla ilgili biraz bilgi vermek istiyorum size. Romanlar çok fazla tanınmadığından biraz bilgi vermek istiyorum. Yaklaşık 6 milyon civarında bir nüfusumuz var, Türkiye’nin bütün illerine, ilçelerine dağılmış durumdayız ve ciddi manada da Türkiye rekorları kırmış durumdayız Sayın Bakanım. Strateji eylem planı yayınlandı ama şöyle bir sıkıntı var: Türkiye’de devletin elinde Romanlarla ilgili hiçbir veri yok, devletin hafızasında yokuz. Son on beş yıldan beri Hükümetin hafızasında da yokuz çünkü sahadan veri toplamamışlar. Strateji eylem planı yapıldı Sayın Bakanım biliyorsunuz 2016 yılında ama bütçede yok Sayın Bakanım. Strateji eylem planının bütçesi de yok. Yani resmen fakiriz, hâlen fakirliğe devam ediyoruz, paramız yok çünkü.

Rekorlar kırdık diyorum. Neden rekorlar kırdık? Strateji eylem planı 5 başlıkta ele alındı; eğitim, istihdam, barınma, sağlık, sosyal hizmet ve sosyal yardımlar. Eğitimde devamsızlıklarda Türkiye rekoru bizim elimizde Sayın Bakanım. Maalesef, ilköğretimden sonra çocuklarımızın yüzde 50’sinden fazlası okulu bırakıyor. Ortaokul dediğimiz sistemde de bir yarısı bırakıyor, liseyi yüzde 2’si bitirebiliyor efendim. Bu veriler de bizim STK’lerimizin Avrupa Birliği projeleriyle yaptığı, elçiliklerle yaptığı,

Hükümetin bakanlıklarıyla yaptığı projeler nezdinde yapılan araştırmalar sonucunda elde edildi çünkü Hükümetin ve devletin böyle bir veri toplama niyeti yok. Bu projelerden elde ettiğimiz veriler ışığında bu verileri sizlerle paylaşıyorum. Yüzde 2'si liseyi bitiriyor, binde 4'ü üniversiteyi bitiriyor. Bu manada, eğitimde en sıkıntılı toplum olarak rekor elimizde şu an.

İstihdamda yine aynı şekilde rekor bizde. Romanların yüzde 96'sı maalesef mesleki bilgi ve beceri yoksunluğundan dolayı kayıt dışı işlerde çalışıyor, yüzde 4'ü sigortalı işlerde çalışıyor.

Barınmada da ciddi sıkıntılar var. Strateji eylem planında Romanların barınma sorunlarına ilişkin birçok çözüm önerisi var, doğru ama tam tersini yapıyor şu an Hükümet. Türkiye'de kentsel dönüşüm ve çöküntü alanı ilan edilen Roman mahallelerinin çoğu ranta teslim edilmiş durumda, özellikle İstanbul'da. Dünyanın ve Türkiye'nin en eski, altı yüz yıllık Roman mahallesi yıkıldı. Maalesef, Hükümet kentsel dönüşüm ilanı yaparak Sulukule'yi yıktı. Daha birkaç gün önce Romanları haklı buldu mahkeme, Sulukule'nin yeniden Romanlara verilmesiyle ilgili bir karar var.

Sağlıkta da yine ciddi sıkıntılarımız var Sayın Bakanım. Sağlık hizmetlerinden, haklarından ciddi manada faydalanamıyoruz. Erken yaşta ölümler had safhada. 40 ile 50 yaş arası Roman vatandaşların içerisinde ölümler had safhada, 50 ile 60 arası yine aynı şekilde, 60'tan sonra yokuz maalesef. Bu bağlamda şunu söylemek istiyorum Sayın Bakanım: Strateji eylem planında birçok bakanlığımız var; Millî Eğitim Bakanlığı var, şu an konuştuğumuz Bakanlığımız var, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı var, Gençlik ve Spor Bakanlığı var. Bu bakanlıklar Roman mahallelerinde 2016'dan beri ne yaptılar? Hiçbir şey yapmadılar. Bakın, strateji eylem planında gün gün, ay ay faaliyet planı var, buna uyuldu mu? Uyulmadı. Ben bir tanesini ortadan çekip okuyorum, bir tanesini okuyorum şimdi. Bununla ilgili hangi hazırlıklar yapıldı? 21 Eylül 2016, öylesine okuyorum: "Roman öğrencilerin okul ortamına uyumunun artırılması için okul meclislerinde yer alması desteklenecek, okul kulüp çalışmalarında, oyun ve benzeri yarışmalara katılımı teşvik edilecek." Biz Roman çocuklarını okula dahi kaydettiremiyoruz arkadaşlar çünkü Roman ailelerinin bir kısmının adresleri yok. Türkiye'nin her yerinde çadırlarda yaşayan Roman vatandaşlar var, adres alamıyor, numara taşı alamıyor çadıra, çocuklar da okula gidemiyor. Bu sorunun giderilmesi için... Bende videolar da var, çocuklar okula gitmek istemelerine rağmen –Bakanlıktan ilgili arkadaşlara verebilirim bu bilgileri- okula yazdırmak istememize rağmen, ciddi bir bürokrasi duvarı var önümüzde Sayın Bakanım, aşamıyoruz, ben bile aşamıyorum. Geçen gün Muğla'da bir çocuğu kaydettiremedim, burada kayıtlarda mevcut. Çocuk bas bas bağırıyor, ağlıyor "Okula gideceğim." diyor, çocuğu biz okula kaydettiremedik, il müdürünü aradım, kaydettiremedik. Anne babası ayrı, nenesi bakıyor, nenesi de çocuğu okula kaydettiremiyor. Bu tür sıkıntıları yaşıyoruz Sayın Bakanım.

Strateji eylem planının vicdani olarak uygulanmasını ve takip edilmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Purçu, çok teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; öncelikle, bu devasa bir problem, büyük bir Bakanlık, neye bakacak, insan şaşırıyor. Gerçekten sadece bakabilecek düzeyde kalabilecek çünkü bütün problemler oraya aktarılmış. Yani çözüm yerine, sadece bakmakla yetineceğiz.

Birçok konu hakkında konuşabiliriz, zaman kısıtlı ama olabildiğince tekrara girmemek açısından biraz önemli konulara değinmek istiyorum. Hepsı önemli de... Belki de gelecekle ilgili birçok konuyu konuşuyoruz, daha önceki hatiplerden bir kısmı da söyledi, hep problemlere değinmişiz ama gelecekle ilgili ne yapacağız? Türkiye'de önümüzdeki dönemdeki en büyük problemlerden birisi uyuşturucu. Ben hekimim ve Batman Vekiliyim, 11 yaşında eroin kullanan var; esrar demiyorum, eroin, 11 yaşında.

Bir taraftan, bir hekim ve genelde hepimiz, siyasetçiler de “Bu uyuşturucu nereden, nasıl geliyor, nasıl kullanılıyor?”un dışında “Neden bu ortam çıkıyor?” demiyoruz. Bir yerde huzursuzluk varsa, çatışma ortamı varsa, yoksulluk varsa, kriminalize olaylar varsa uyuşturucuya talep artıyor, uyuşturucu giderek bir yaygınlık kazanıyor ve bugün biz birçok problemle uğraşırken, problemleri gündeme getirirken çözüm konusunda çok geri kalıyoruz. Diyarbakır’da, Batman’da, Mardin’de, İstanbul’da, Antalya’da, birçok ilde uyuşturucuyla ilgili ciddi bir artış söz konusu. Bugün Sayın İçişleri Bakanının bir açıklaması var “Uyuşturucudan ölüm oranları düştü.” diye. Sorun, ölüm oranlarının düşmesi değil; sorun, kullanım sayısının düşmesi. Bu sadece sizin Bakanlığınızın işi değil, multidisipliner, hepimizin görev alacağı bir şeydir. Burada İçişleri Bakanlığı da olacak, yerel yönetimler de olacak, sivil toplum örgütleri de olacak, birçok kişi görev alacak. Ama Bakanlık olarak sadece “Şu konuda eğitim verildi, şu kadar okula gidildi, şu kadar okulda bu çalışma yapıldı.” ya da işte “Bir tarama yapıldı.” dersek... Daha önce Genel Kurulda konuştuğumda, son dönemde, gerçekten bu Hükümet döneminde, bu iktidar döneminde birçok şeyi “mış gibi” yapıyoruz. “Mış gibi” sorunu çözmiyoruz. Sorunun kökten çözümü, el atmamız lazım, bunu düzeltmemiz lazım.

Niçin bu feryadı yapıyorum? Türkiye’de genelde gazeteler birbirleriyle rekabet eder, haber atlatırlar. Batman’da 14 tane yerel gazete -Batman kendi nüfusuna göre Türkiye’de örnek olabilecek bir yerel medyaya sahip- ortak bir manşet attı, uyuşturucuyla mücadele konusunda herkesi davet etti. Biliyorsunuz, bununla mücadele konusunda erişkinlere ve çocuklara yönelik merkezler var, bir kısım özel merkezler de destekleniyor. Normalde, sayılar elimizde, olabildiğince özelin dışında, kamunun bu konuda görev yapması lazım. Maalesef, bazı merkezlerde hekim arkadaşlarımız, psikiyatrist arkadaşlarımız... Mesela, Antep’ten Diyarbakır’a gelen 14 yaşındaki çocuk, Diyarbakır’ın hiçbir sokağını bilmediği hâlde uyuşturucuya ulaşabiliyor. Bu konuda özel çaba yürütmek lazım, yürütülmediği zaman vatandaş, yurttaş çocuğu bir halk sağlığı problemine dönüşüyor. Yani tümüyle, sadece kullanan değil, annesi, babası, çevresi, herkes bu problemden zarar görüyor. Bugün okul çevrelerinde bile bu satılıyor. Buna bir an önce el atmak lazım geleceğimizi düşünüyorsak ve “sosyal devlet” diyorsak.

Bir taraftan, bu yoksulluk çok konuşuluyor ve programı incelediğimizde yoksullukla ilgili birçok çalışma dile getiriliyor. Ki bugün Sayın Recep Tayyip Erdoğan açıklamasında şunu söylemiş: “Biz, dünyada fakir fukaraya en çok yardım eden ülkelerin başında geliyoruz, 1’inci ülke biziz, 2’nci ülke Amerika Birleşik Devletleri.” Sorun yardım değildir, sorun ihsan, lütf değildir. Sizin gönderdiğiniz, Bakanlığınızın tablosuna baktığımda birçok veri, trend yükseliyor, hastaneye başvuru sayısı, SGK harcaması, yoksullara yardım. Sorun aslında bunların sayısını azaltmaktır. Siz bir ülkede yoksulların sayısını azaltmıyor, yoksullara verilen para miktarının her gün arttığını söylüyorsanız siz yoksullukla mücadele etmiyorsunuz, yoksulluğun önlenmesi için çalışmıyorsunuz, sadece insanların muhtaçlığı için çalışıyorsunuz. Nitekim, siz, genel sağlık sigortası harcamalarına baktığınızda, “ilaç” diye tanıtıyorsunuz, “özel hastane” diye tanıtıyorsunuz, “devlet hastanesi” diye tanıtıyorsunuz ve trend sürekli yükselmiş, rakam sürekli yükselmiş. Korumacı sağlıkla ilgili, sayfada bir tane yer yok. Evet, diyeceksiniz ki: “Sağlık Bakanlığının görevi.” Ama bunu ortak yürütmek lazım. Normalde, bir ülkede -Sağlık Bakanı burada olsa söylerdim- bir kişi hastaneye çok gidiyorsa insanlar korunmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İpekyüz.

Sayın Köksal, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikli olarak ben şunu belirtmek istiyorum: Primlerini ve vergilerini düzenli olarak ödedikleri hâlde emeklilikte yaşa takıldıkları için, Türkiye’de ilk defa bir yasanın geriye işlemlerinden dolayı mağdur olan emeklilikte yaşa takılan yurttaşlarımızın mağduriyetinin giderilmediği bir bütçeyi kabul etmemiz mümkün değil. Eğer halktan yanaysanız, eğer samimiyseniz bu yurttaşlarımızın feryatlarına, yakarılarına kulak verirsiniz.

Sayın Bakan, Bakanlığınızın alanı çok geniş. Dolayısıyla bu kadar geniş bir alanda da beş dakikalık bir süreye her şeyi sığdırmak çok mümkün değil ama kısaca, sormak istediğim, özellikle merak ettiğimiz şeyler var.

Anayasa’mız “Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.” diyor. Ancak kamuda hizmetli kadrosunda çalışan şehit yakınları, gaziler ve gazi yakınları için Anayasa’nın öngördüğü bu hükme uyulduğunu ne yazık ki söyleyemiyorum. Kamu kurumlarında çalışan çok sayıda şehit yakını, gazi, gazi yakını hizmetli kadrosunda çalışanlar maalesef bu ülkede yerleri paspaslıyor, merdiven siliyor, tuvalet temizliyor. Örneklerini burada size göstermek istiyorum özellikle. Bugün itibarıyla elime geçen bu resimlerde görüldüğü gibi kamu kurumlarında çalışan çok sayıda şehit yakınına hâlâ daha yer paspaslatırılıyor, tuvalet temizlettiriliyor, anayasal hüküm açıkça ihlal ediliyor. Şimdi, diyeceksiniz ki: “Biz genelge yayınladık, hizmetli kadrosunda çalışanların uygun işte çalıştırılmasını söyledik.” Bakın, bu iş genelgeyle filan çözülmüyor. Binlerce kamu kurumu var. Siz bu genelgeye bu kamu kurumlarında uyulup uyulmadığını denetleyemezsiniz. Onun için, çözüm belli. Bütün şehit yakınlarının, gazilerin, gazi yakınlarının direkt memur kadrosuyla atanması gerektiğini söylüyoruz ve yıllardır bu talebimizi yineliyoruz.

Yine, er, erbaş konumunda olan şehit anne, babaları bugün 1.050 lira aylık alıyor. Eğer başka bir geliri yoksa bu insanlar geçim sıkıntısı çekiyorlar. Ama öte yandan, 15 Temmuz şehidinin annesi 3.500 liranın üzerinde bir maaş alıyor. Sayın Bakan, bu ayırım niye? Koskoca bütçede şehit anne ve babalarına birinci dereceden devlet memurunun maaşını veremiyorsak yazıklar olsun diyorum ben.

Yine, Sayıştay denetim raporuna göre Darülaceze Başkanlığı tarafından kullanılan muhasebe programı üzerinde yapılan incelemede 2017 yılı içerisinde 796 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı tespit edilmiştir. Yevmiye defteri yine aynı rapora göre “Kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarihi ve müteselsil numara sırasıyla ve maddeler hâlinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.” diyor. Buna dayanarak soruyorum: Sayıştay denetim raporuna göre, Darülaceze Başkanlığı yevmiye defterinin boş yevmiye numarası bırakılmayacak şekilde müteselsil numara sırasıyla tutulması gerektiğini belirtirken yapılan bu usulsüzlükle ilgili olarak Bakanlıkça herhangi bir soruşturma açmayı düşünüyor musunuz? Bir hukukçu olarak söylüyorum, bir yolsuzluk olabileceği kanaati hasıl oldu.

Yine, işsizlik ödeneği. Bakın, 2018 yılı Temmuz ayı itibarıyla 3,5 milyon kayıtlı işsiz yurttaşımız var. Bunlardan sadece 430 bini işsizlik ödeneğinden yararlanabilmiş. Bu da kayıtlı işsizlerin yalnızca yüzde 12,1’inin işsizlik ödeneğinden yararlanabildiğini gösteriyor. Yani 2018 yılı işsizlik ödeneği, sigortalının işsiz kalmadan önceki kazancına bağlı olarak 805 lira ile 1.611 lira arasında değişmekte. İşsizlik sigortasından yararlanan işsiz sayısının bu denli düşük oranda olmasının üç temel nedeni var; birincisi, işsizlik ödeneği hak etme koşullarının ağırlığı, ikincisi ödenek süresinin kısalığı ve iş gücü piyasasının özellikleri. OECD ülkelerinde prim koşulu bazı ülkelerde altı ayın altına düşebilirken ancak istisnai olarak on sekiz ayın üstüne çıkabiliyor. Türkiye, OECD ülkelerinde prim koşulunun on sekiz ayın üstünde olduğu üç ülkeden biri; Slovakya, Türkiye, Litvanya. Bu kadar katı prim koşuluna rağmen, işsizlik sigortasından sağlanan ödenekse çok kısa ve ödenek miktarı düşük. Bununla ilgili bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sosyal yardım alanına ayrılan kaynağı harcadım diye yazıyorsunuz. Bunun anlamı, halk yoksullaşıyor. Bununla ilgili, halkın yoksullaşmasını önlemekle ilgili bir şey yapmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Köksal, çok teşekkür ederim.

Vallahi, tebrik ediyorum, bir elde kamera, bir elde şey.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ne yapalım? Seçmenlerimize, yurttaşlarımıza burada olan biteni kendi imkanlarımızla duyurmaya çalışıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Süllü, buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana ve Bakanlığın tüm bürokratlarına hazırlamış oldukları sunumdaki emekleri nedeniyle öncelikle teşekkür ederim.

Bakanlığın bütçe sunumunun 2019 yılı bütçesine yönelik bir vizyon ve misyon içereceği beklentisi içindeyken geçmiş yılların faaliyet raporu oluşu nedeniyle bende bir hayal kırıklığı yarattığını özellikle belirtmek isterim. Bugün burada keşke tüm çalışmaları ve uygulamalarıyla kadına adanmış kadın bakanlığı, hatta çocuk bakanlığı bütçesini konuşuyor olsaydık.

Toplumun yarısını oluşturan kadınlarla ilgili her konu ve sorun başlı başına ele alınmalıdır. Adından bile çıkarıldığı bir bakanlığın yoğun uğraşı alanları içine sıkıştırılarak görüşülmesini çok doğru bulmadığını belirterek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi olarak bulunmam nedeniyle öncelikle kadın konusuna değinmek istiyorum.

Kadın konusunda, kuşkusuz, yapılanlar çok. Olumlu atılan her adım konusunda teşekkür ederiz. Ancak, yapılanların, yazılanların, söylenenlerin uygulamadaki gerçekleri, ne yazık ki, farklı. Tabii, burada uygulamaların önemi olduğu kadar, bakış açısı, yaklaşım, anlayış ve söylemlerin önemi çok büyük. Kadını aile içine sıkıştırılmış, sadece anne ve eş olarak gören, doğurganlığıyla ön plana alan, korumacılık söylemleriyle baskı altında tutan, ancak kadına yönelik ayrıştırmacı dil, hatta zaman zaman nefret söylemi hâlini alan söylemlere karşı tepki geliştirmeyen bir anlayışın kadının var olan sorunlarını çözmek yerine derinleştirdiği gerçeğini kabul etmeliyiz. Bakın, Bakanın sözlerini tekrar etmek istiyorum: “Güçlü ailelerden oluşan müreffeh bir toplum inşa etmek...” Keşke bu cümle “güçlü bireylerden oluşan müreffeh bir toplum inşa etmek” şeklinde ifade edilseydi.

Şimdi, peki, aile içinde ele aldığımızda koruyabiliyor muyuz? Aileyi, çocuğu koruyabiliyor muyuz? Hayır. Değinmek istediğim çok konu olduğu için herkesin tekrar ettiği rakamlara ne yazık ki girmeyeceğim, verilere değinmeyeceğim. Ancak, Sayın Bakan hep olumlu verilerden söz etti ama Türkiye’de, ne yazık ki, son on beş yıldaki resmi kayıtlara göre boşanmalar, şiddet gören sayısındaki artış, fuhuş, kayıp çocuklar, kadına yönelik cinsel taciz; bunlar toplumda yaşadığımız ve hepimizin bildiği gerçekler. Gerek yasal düzenlemelerin gerek bu konuda alınan polisiye tedbirlerin uygulamada yetersiz kaldığı, ne yazık ki, rakamlarla anlaşılıyor. Bu konuda eğitim çalışmaları, iletişim çalışmaları, medyanın kullanımı konusunda çok yetersiz çalışmalar olduğunu da belirtmek istiyorum.

Sayın Bakana burada şunu da sormak istiyorum: Daha dün bir partimiz tarafından verilen kadına yönelik şiddetin araştırılması önerisi AKP vekilleri tarafından reddedildi. Yine, sizin Bakanlığımızı ilgilendiren emeklilikte yaşa takılanlar aynı şekilde. Yine, Sağlık Bakanlığını ilgilendiriyor gibi görünse de ne yazık ki yine Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığını ilgilendiren, doktorlara uygulanan şiddeti önleme konuları da sizin çalışma alanlarınıza giriyor. Bu konuda düşüncelerinizi bilmek isteriz.

Özellikle kadının ekonomik statüsünün yükseltilmesini sağlayacak en önemli etken iş gücüne katılımının sağlanması. Kadınların iş yaşamına katılımı konusunda da aslında emzirme gibi, doğum izni gibi birtakım olumlu kazanımlar işverenlerin kadın istihdamına olumsuz bakışını getirebiliyor ne yazık ki. Bunun da işverene uygulanacak teşviklerle, kadın çalışması konusunda destek vererek engellenmesi gerektiğini düşünüyorum.

En önemli engellerden birinin de çocuklarını bırakacakları kurumlardan yoksunluk olduğu düşünüldüğünde, biliyorsunuz, kamu kurumlarında bu uygulamanın sağlanması çok zor görünüyor, özel kuruluşlardaki zorunluluklar ne yazık ki takip edilmiyor, uygulama sürekli erteleniyor, denetim yok bu konuda. Aileler özel okul öncesi kurumlara yöneliyor. Evet, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bir destek veriliyor ama çok cüzi miktarda. Ailenin direkt gelirin yansıyacak şekilde bu desteğin daha fazla verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Tabii, en önemli sorunlardan biri, sosyal güvenlikten yoksun, kayıt dışı çalışanlar. Kadınların sosyal güvenlik çatısı altına alınması son derece önemli. Özellikle kırsal alanda tarım işçisi olarak ya da işte, kendi tarlalarını ekip biçen kadınlara evde yardımcı hizmetler olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Süllü, çok teşekkür ediyorum.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Burada bir önerim var, izninizle söyleyebilir miyiz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Burada tarıma da çok destek vereceğini düşünüyorum, ne yazık ki bitirilen tarıma da. Ayrıca, sağlık hizmetlerine erişiminden söz etti Sayın Bakan. Aile planlaması konusundaki, ne yazık ki, özellikle kaybedilen uygulamaların geri gelmesi gerektiğini düşünüyorum bu konuda.

Sosyal yardımlara ayrılan payın -kadının, ailenin desteklenmesi tabii ki çok güzel ama- çocuklara ve Kadının Statüsünü Geliştirme Müdürlüğüne ayrılan payla kıyaslandığında çok fazla olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çankırı, buyurun lütfen.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli Bakanım, değerli milletvekillerimiz ve bürokratlarımız; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Biz ne Hükümet olarak ne de kayyum belediyeler olarak ülkemizin ulusal güvenliğine tehdit oluşturmayan, milletimize hizmet veren hiçbir kurumu kapatmayız; aksine, bunları çoğaltmak için çalışıyoruz.

Kayyum atanan belediyelerde kadınlarımıza yönelik hizmetlerle bölge halkı sosyal belediyeçilik anlayışıyla tanışmış, belediyeleri gerçek anlamda yanında görmeye başlamıştır. Ben geçtiğimiz dönem 9 ilde, güneydoğuda tek kadın AK PARTİ vekili olarak çok fazla annenin gözyaşına ortak oldum. Hiçbir anne, hiçbir kadın evladının bir terör örgütüne mensup olmasını istemez ve bizler de bu bölgenin kadınları olarak Hakkâri’de, Tunceli’de, Diyarbakır’da, Mardin’de, Ağrı’da kayyum belediyelerin şu anda aktif olan Kadın Hizmetleri Daire Başkanlıklarının da çalışmalarının hepsini bizzat takip etmekteyiz. Kadınlarımız için açılan bütün mesleki eğitim merkezlerinde açılan kurslar, kadın sporculara verilen destekler, tarımda kadının güçlendirilmesi, okuma yazma kursları ve daha saymakla bitmeyecek bir sürü hizmeti sunmuş bulunmaktayız. Daha önce de bu belediyelerimizin yapmış olduğu faaliyetleri hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu bütçelerin nerelere gittiğini de sizler de hepiniz bizlerden daha iyi biliyorsunuz.

Ben bunları belirterek Bakanlığımızın da bugün Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde açmış olduğu 79 tane sosyal hizmet merkezi, 172 tane ADEM, 22 ŞÖNİM ve 26’sı Bakanlığımıza bağlı toplam 30 konukeviyle tüm kadınlarımıza yönelik danışma ve destek yönlendirme faaliyetlerinin de kesintisiz biçimde sürdürülmekte olduğunun altını çiziyorum ve 2019 yılı Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı bütçemizin kadınlarımız, çocuklarımız, ailelerimiz, gazilerimiz, engellilerimiz, yaşlılarımız, bütün emektar işçilerimiz ve daha sayamadığım, sosyal devlet hizmetlerinden faydalanan bütün vatandaşlarımıza da hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çankırı, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, birleşime saat 20.00’ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.03****BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 12’nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Şahin, buyurunuz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın üyeler, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçenin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Konuşmacıların anlatılarından, verilen istatistiklerden görüldüğü gibi, her geçen gün kadın cinayetleri, tecavüz ve şiddet artıyor. Eğer 6284 sayılı koruma kanunu etkin uygulanmış olsaydı bu veriler bu kadar yükselmeyecekti. Öldürmenin ve istismarın bahanesi olamaz. Bu cinayetleri ve istismarları durdurmak Hükûmetin birinci görevidir. Kadın ve erkeğin eşit şartlar altında yaşaması gerektiği, ulusal ve uluslararası kanunlarla belirlenmiştir. Erkeklerin yaşam hakkı ne kadar kutsalsa kadınların yaşam hakkı da o ölçüde kutsaldır. Kadınların can güvenliğini tehdit eden, istismara ve tecavüze neden olan hiçbir koşula müsamaha gösterilemez.

Kadına yönelik kötü muamele, cinayet, işkence, tecavüz ve istismarın önlenmesini sağlayacak denetim ve cezalandırma mekanizmalarının işletilmesi, suç işleyenlerin ve suçun işlenmesine göz yumanların kesinlikle cezalandırılması sağlanmalıdır. Kadınlara yönelik işlenen suçlardan dolayı gözüaltına alınan ve tutuklanan suçlu yargıç karşısına çıktığında davranış ve şekli görüntüsünden dolayı iyi hâl indirimi uygulaması almamalıdır. Yaşam hakkı ve savunma hakkı elinden alınıp ötekileştirilen kadınlarımız bu kararlar karşısında daha da savunmasız ve çaresiz duruma düşmektedirler. Devlet, toplum vicdanı açısından bu konulara dikkat çekmelidir. Hükûmet, ürettiği politikaları uygulamada samimi olmalı ve basın-yayın, kamusal tüm algı alanlarında bu konuyu işleyerek canlı tutmalıdır. Türk Ceza Kanunu’nda gerekli değişikliklerin yapılması ve kadınlara yönelik şiddetle mücadele etmeyi öngören İstanbul Sözleşmesi’nin tam olarak uygulanması sağlanmalıdır. “Kadına yönelik şiddet, istismar, tecavüz ve öldürmeler” konulu bir alt komisyon kurulmasını ve bu komisyonun varlığını güvence altına alan yasal yaptırımların 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu’yla güvence altına alınması gerekmektedir.

İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı koruma kanunuyla ilgili mevzuatların etkin uygulandığı söylenmesine rağmen neden kadın cinayetleri, taciz, tecavüz, şiddet olayları artmaktadır? Hükûmetin toplumdaki “kadının yeri sadece iyi anne, iyi bir eş olma” algısını yıkıp kadın-erkek fırsat eşitliği bağlamında yapmayı planladığı projeler var mıdır? Var ise bu projeler nelerdir ve bütçesi ne olacaktır? Uygulamakta olduğunuz projelerle, kadına şiddet, taciz ve tecavüz, kadın cinayetleri, çocuk gelin sayıları her yıl bir önceki yıla göre neden artış göstermektedir? Mevzuatlar fiiliyatta uygulanmıyor olabilir mi? Bakanlık projelerine rağmen her geçen yıl bu olumsuz durumların sayısındaki artışı neye bağlıyorsunuz Sayın Bakan?

Bunca kadına ve çocuğa uygulanan şiddet ve baskıya engel olmak için şiddetin sebepleri üzerinde durmak gerekir. Bunları çözmeden şiddeti engellemek zordur. Kanuni müeyyidelerle şiddeti durdurmak, istenilen sonucu veremeyebilir. Şiddetin önlenmesi için eğitim şarttır ve bu eğitim ancak devlet eliyle topluma verilebilir.

Erkeğin yapacağı şiddeti, aldatmaları ona hak gibi görüyoruz. “Erkektir yaptıkları elinin kiridir.” diyoruz ancak kadın yaparsa “namussuzluk” olarak adlandırıyoruz ve erkeğin yapacağı her türlü şiddeti ve günahı hak görüyoruz; bu kabul edilemez. “Kocamdır, sever de döver de” gibi fitrata ve onura dolanan bir deyişimiz var. Nereden geldi, nasıl bu kadar kabul gördü anlamak mümkün değildir. Kadın “namus” erkek de “namus bekçisi” olarak algılanmaya devam mı edecek? Hükümet bu algının yıkılması yönünde projeler üreterek toplum nezdindeki bu yanlış inanışları yıkmaya yönelik faaliyetler göstermelidir.

Hükümetin erkekleri de kadını ikinci sınıf gören, aşağılayan, onu sadece anne ve eş kapsamına hapseden eylemlerden ve söylemlerden uzaklaşmalı, toplumu olumlu yönde teşvik etmelidir.

Lütfen dikkat edin şu söyleyeceğime, 2018 verilerine göre, kadına en az şiddet uygulanan iller sıralaması şöyle: Batman, Hakkâri, Şırnak, Van, Bitlis, Bingöl, Mardin. İlginç değil mi sayın üyeler?

Evet, bu istatistiki bilgiyi doğru kabul ediyoruz çünkü bu illerde kadınlar karakola, adliyeye gidemiyor, kadın sindirilmiş, susturulmuş. Hâl böyle olunca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Sayın Taşcier...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu ülkenin en önemli kesimlerinden ikisini, kadınları ve işçileri temsil eden bir bakanlığın bütçesini görüşüyoruz ama bürokratlarımıza bakıyorum, kadın sayısına bakıyorum, hiç de şaşırıyorum açıkçası. Kadının adının olmadığı bir yerde bütçe olur mu? Zaten burada da yok.

Sayın Bakanım, bu bütçeden beklenen 3 önemli şey var; “Aile” diyoruz, “çalışma” diyoruz, “sosyal işler” diyoruz. 3 başlıkta gerçekleşmesini beklediklerimiz ne yazık ki bütçede yok. Birincisi: Bu bütçe kesinlikle toplumsal cinsiyet temelli değil. İkincisi: Bu bütçede ülkenin en önemli sorunlarından olan işsizlik, istihdam, güvencesizlik sorunlarına ilişkin çözüm yok. Üçüncüsü: Bu bütçede sosyal yardımlara hak temelli bir bakış açısı yok. Bunları biraz açmak istiyorum.

Toplumsal cinsiyet temelli olmadığını nereden anlıyoruz? Bakanlığın adından. Yapmanız gereken yani sizden beklenen, kadının sosyal yaşamda eşit biçimde temsiliyetini sağlamanız, erkek şiddetini önlemek için somut adımlar atmanız, cinsiyet ayrımcılığını hayata geçireceğiniz projeler üzerinden sonlandırmayı hedeflemeniz. Siz ne yaptınız? “Kadın” kelimesinden utanıp sorunlu Bakanlığın adını “Aile Bakanlığı” yaptınız. Bu bakış açısıyla, kadınları yalnızca ailenin içinde görünür kılarak sizden beklenenin tam tersini yaptınız, kadını eve hapsedtiniz. 2008 öncesinde 150’den fazla kadın işçi çalıştıran -ki bu sizin hükümetleriniz döneminden önce 100’dü- işverenlerin iş yerlerinde kreş açma sorumluluğunu dışarıdan hizmet alımı olarak gerçekleştirdiniz ve piyasalaştırdınız. Bu çok büyük bir sorunun kilit noktası oysa. Derhâl çözüm için özel olarak bütçe ayrılmalı ve kadının eve hapsi önlenmeli.

Bakanımız sunumunda kadın istihdamını yüzde 29,7 olarak açıkladı oysa bu yüzde 64 olan OECD ortalamasının yarısından da az.

Yine, 2018'nin ilk altı ayında 206 kadın öldürüldü. Bakın, sığınmaevlerinden sizler konukevi olarak bahsediyorsunuz. Konukevi denmesi elbette ki bir tercih, erkek şiddetini nötrleştiren bir tercih. Sonuç olarak, buralar bir otel değil, şiddet nedeniyle sığınılan yerlerdir. O nedenle bu tabiri de bu anlamda kullanmak gerekir. Sığınmaevleri yetersiz mi? Evet. Yenileri yapılmalı mı? Kesinlikle. Ama bu bir bütüncül politika eksenli çalışmanın bir parçası olmalı. Sadece sığınmaevleriyle Türkiye'deki kadına şiddeti önleyemeyiz.

Bakanlıkların bütünleşmesi ve birleşmesinden bahsettiniz ama bakış açısının da bütünleşmesine ihtiyaç olduğu gözüküyor. Siz kadın değil, aile kavramını öncülediğiniz sürece daha çok sığınmaevine ihtiyaç olacağı da ortada.

İkinci olarak da, bu bütçede ülkenin en önemli sorunlarından olan işsizlik, istihdam ve güvencesizlik sorunlarının da olduğunu söyledik. Sadece 2018 yılının ilk altı ayında 907 işçi yaşamını yitirdi. Yaşamını yitiren işçiler bu bütçenin neresinde? Maalesef yok.

Bir diğeri, sosyal yardımlar kapsamında yaklaşık 51 milyarlık bir kaynak ayrıldığından bahsettiniz. Bu kaynağa başvuranların yüzde 80'i kadınsa eğer daha çok alınacak mesafe var demektir.

Her zaman söylüyoruz, bütçe bir tercih meselesidir. Halkın vergilerinin nasıl harcanacağı kararı politik bir karar olduğu kadar kimin nerede durduğunu göstermesi açısından da önemli. Vatandaşın karşısına geçildiğinde “Senin paranı şuraya harcadık.” demek iktidar partisine büyük bir sorumluluk yükler. Eğer SMA hastası evladı için yüzlerce gündür ilaç mücadelesi veren o annenin gözlerinden düşen bir damla yaş var ya, o bir damla gözyaşından burada vereceğiniz tercihiniz sorumludur. İşte, bu yüzden bütçe görüşmeleri siyasi bir turnusol kâğıdıdır. O haklı annenin karşısına alınıp, onun için mücadele etmenin gururuyla mı çıkacaksınız yoksa o anneyle göz göze gelmemek için köşe bucak kaçacak mısınız? Burada el kaldırmanın sorumluluğu vardır, bunu düşünerek bütçeyi görüşmemiz gerekir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hürriyet...

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın ilk bütçesi olması vesilesiyle de hayırlı olmasını diliyorum.

Aile ve Çalışma Bakanlığının, birleştirilen iki bakanlığın bütçesini konuşuyoruz. Ne yazık ki “kadın” adı Aile Bakanlığından çıkarıldı, şimdi iki bakanlık birleşti, “kadın” adı gibi “aile” adı da bu Bakanlığın içerisinde eridi gitti. Aile Bakanlığı neden Çalışma Bakanlığı altına yerleştirildi? Açıkçası, benim merak ettiğim konulardan bir tanesi. Çünkü bu iki bakanlığın nasıl bir benzerliği ve çalışması olabilecek? Bu çerçevede sorulması gereken önemli sorulardan bir tanesi diye düşünüyorum.

Sunumunuzda, bütçe sunumunuzda sürekli ŞÖNİM’lerden, kadın sığınmaevlerinden bahsediliyor, müthiş bir tablo çiziliyor açıkçası. Ama bizim yaptığımız saha çalışmalarında kadın sığınmaevlerinde, ŞÖNİM’lerinde ciddi yetersizlik olduğunu gördük, ciddi bir bütçe eksikliği var. Buralara neden bu kadar az bütçe ayrılıyor? Peki, bunları nasıl etkinleştirmeyi düşünüyorsunuz? Çünkü bakılan vakalarda ne yazık ki hem bütçe yetersizliğinden hem de personel yetersizliğinden ciddi bir sıkıntı görünüyor. “Şiddet Önleme Merkezleri şiddeti neden önleyemiyor?” diye sormak istiyorum madem böyle merkezlerimiz

var bizim çok ilde. Ama şiddet hâlâ önlenememiş değil ülkemizde. Neyi eksik yapıyorsunuz mesela? “Sayın Bakan, bunu özellikle yaptığınız çalışmalar çerçevesinde soruyor musunuz?” diye de merak ediyorum.

2017’de sizden önceki Bakan “Kadın izleme merkezleri açıyoruz, müjde.” demişti ama bu kadın izleme merkezleri şu anda ne durumda, belirsiz diye düşünüyorum. “ŞÖNİM’lerde durum vahimken bu kadın izleme merkezlerinde acaba durum nedir” diye de sormak istiyorum buradan. Yoksa yine laf ola beri gele diye ortaya atılmış bir laf mıdır? Bunun da açıklanması gerekir diye düşünüyorum.

Doğum borçlanmasıyla ilgili bir şey sormak istiyorum, tüm kadınları ilgilendiren bir konu aslında. Biz defalarca Mecliste de bunu dile getirdik. Çünkü gebelik öncesinde sigorta girişi bulunmayan kadınlar doğum borçlanması hakkından ne yazık ki yararlanamıyor. Erkeklere askerlik borçlanması ama kadınlara yok, bu konuda eşitlik yok. “Bunu gidermeyi düşünüyor musunuz, bu konuda bir çalışmanız var mıdır?” diye Sayın Bakanım size sormak istiyorum.

Aynı zamanda, İşsizlik Fonu’ndan bahsetmek istiyorum ve kafama takılanları burada paylaşmak istiyorum. Kriz dönemlerinde özellikle işsizlik oranlarının hızla arttığını görüyoruz ama bu işsizlerin fondan yararlanma oranları ve koşullarına baktığımızda bu fonun etkin kullanılmadığını görüyoruz. İşsizlik sürekli artarken bu fonun işsizler için etkin kullanılmamasını, işsizlerden daha çok sermayeye can simidi yapılmasına ne zaman dur diyeceksiniz? Çünkü bu fon talan edildi, amacı değiştirildi, İŞKUR çalışanlarının maaşı bile bu fondan ödendi. Patronların kullandığı teşvik fonları artarken işçilere ayrılan pay azaldı yani 2 lirası işçiye, 4 lirası işverenlere. Âdeta bir İşsizlik Fonu değil teşvik fonu hâline geldi. Vergi bile alındı bu fonlardan. Fonun kullanımında sendikalar yok sayıldı. Hazineye kaynak aktarıldı. Seçim rüşveti olarak kullanıldı. Şimdi, sormak istiyorum: Bu fondan çeşitli yollarla alınan paranın tam olarak nerede kullanıldığını ne zaman açıklayacaksınız? İşsiz parası kimlere gitmiştir? Bunları ne zaman açıklayacaksınız? “Şu anda kriz var, işsizlerin sayısı sürekli artıyor, bu İşsizlik Fonu yeni işsizlere yetecek mi acaba?” diye de sormadan edemiyorum. “Yüz yirmi gün prim şartı bu İşsizlik Fonu kullanımı şartından kaldırılacak mıdır?” diye buradan özellikle sormak istiyorum Sayın Bakanım.

Başka bir konuda yine sormak istiyorum, daha önce yine defalarca dile getirdim: Terörle mücadele sırasında yaralanmış, parmağını kaybetmiş, gözünü kaybetmiş, vücudunda mermi ile şarapnel parçasıyla yaşıyor ama yüzde 40 şartına, sağlık yönetmeliğine, uzuv kaybı şartına takıldığı için bir türlü gazi sayılmıyor. Ben bunu defalarca sorduğumda şu andaki Meclis Başkanımız Binali Yıldırım Başbakanken demişti ki: “Yedi bakanlığa talimat verdim, çalışıyorlar, bu işi çözeceğiz.” Üzerinden iki sene geçti.

Bakın, Sayın Bakanım, özellikle göstermek istiyorum: Bu kişinin iki parmağı yok ama bu vatandaşımız bizim için, vatanımız için çarpıştığı hâlde Doğu ve Güneydoğu’da, gazi sayılmıyor çünkü yüzde 40 şartına, sağlık yönetmeliğine takılıyor. Ben Fikri Işık Savunma Bakanıyken geçen dönemlerde kendisine yine bütçe görüşmelerinde sormuştum “Neden gazi saymıyorsunuz? 15 Temmuz gazileri için böyle bir ayırım yok, bütün şartı kaldırdınız ‘Tırnağı çizileni gazi sayarım.’ dediniz.” dedim. Aynen şu yanıtı vermişti, facia bir yanıt: “Ya 15 Temmuz gazileri ile bu insanları birbirine karıştırmayın. 15 Temmuz gazileri vatani için, milleti için sokağa indi, göğsünü tanklara siper etti, o insanların yeri başkadır.” Peki, soruyorum: Terörle mücadelede yaralanmış bu vatan evlatları, bu kahramanlar vatani, milleti için savaşmıyor mu orada? Vatani, milleti için mücadele etmiyor mu? Devlet göndermiyor mu bu insanları? Orada yaralanmadan önce bu yaralanma dereceleri olsaydı eğer askere alınacak mıydı bu insanlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Daha da önemlisi, bu insanlar vücutlarında taşıdıkları mermiler nedeniyle zehirleniyor Sayın Bakanım. Lütfen bu konuyu önemseyin. Bu konuda bir şeyler yapmanızı rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Hürriyet.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunda ailenin korunmasından, kimsesizlerin kimsesi olması gereken devletin sosyal çalışmalarından, yardımlarından uzun uzun söz etti. Öncelikle şunu belirtmek isterim: Keşke sosyal yardımlara bakışımızı değiştirsek ve bütün bunları sosyal yardım değil sosyal hak olarak görmeye başlasak. Bizler bütün bunları sosyal hak olarak görüyoruz ve hiç kuşkusuz sosyal haklara ayrılan bütçenin artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Sürem elverdiğince birkaç konuya değineceğim.

Birincisi şu: Ülkemizin en büyük sorunlarından birisi kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı istihdam. Bu alandaki sorunları çözemediğimiz gibi Suriye’den gelen sığınmacıları da kendimize benzettik. Şöyle ki: Ülkemizdeki Suriyeli göçmen sayısının 3 milyona yakın olduğunu söylüyoruz. Kuşkusuz bunların tamamı çalışma yaşamı içerisinde değil ama anladığımız kadarıyla çalışma yaşı içinde olup ülkemizde çalışabilenlerin önemli bir bölümü de kayıt dışında ve ucuz iş gücü olarak çalışıyor çünkü yalnız Suriyeliler değil ülkemizdeki bütün yabancı, izinli çalışan sayısı birkaç yüz bin. Bunu da dağıtılan kitapçığın 118’inci sayfasındaki istatistiklerden görüyoruz.

Yine, kitapçığın 71’inci sayfasında iş gücüne katılma oranlarındaki değişimi gösteren bir tablo yayımlanmış. Son on bir yıldaki ortalamamız yüzde 7,3. Bu rakam, 34 ülke içindeki en yüksek oran. En düşük oranlar, Danimarka yüzde eski 3,4; İrlanda yüzde eksi 4,6; Norveç yüzde eksi 8,9. Bu istatistik iyi bir şeymiş gibi yayımlanmış. Durum şu: Bizde işsizlik oranı çok yüksek, Danimarka, İrlanda ve Norveç’te neredeyse yok. Bu yüzden, o ülkelerde iş gücüne yeni katılım çok düşük, neredeyse yok. Kaldı ki iş gücüne katılım oranındaki yüzde 7,3’lük yükselme her nasılsa işsizliği de düşürmemiş. Üç yıldır işsizlik yüzde 10,9; yüzde 10,9 ve yüzde 10,8 seviyesinde. İşsizlik oranının en yüksek olduğu bölge seçim bölgem olan Batman’ın da içinde yer aldığı Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt. Buradaki işsizlik oranı ortalaması yüzde 26,9 yani Türkiye ortalamasının neredeyse 2,5 katı hatta 2,5 katının üstünde.

Biz, bugün, uzun uzun sosyal yardımları, ailenin korunmasını, buna ilişkin olarak yapılanları dinledik ama aynı Meclisin çatısı altında daha dün Sağlık Komisyonunda kabul edilen bir yasa maddesiyle eğitimiyle muhtaç olmak bir yana, kendisine, ailesine, topluma ve ülkeye yararlı birer birey olan hekimleri, diş hekimlerini KHK’yle ihraç edildikleri için bir de sosyal yardıma muhtaç bireyler hâline getirdik. 30 bin öğretmene de aynı gerekçeyle, KHK’yle ihraç edildikleri gerekçesiyle özel eğitim kurumlarında çalışma izni verilmiyor. Hepimiz biliyoruz, KHK’yle ihraç edilenlerin önemli bir bölümü hakkında bırakınız herhangi bir mahkûmiyeti, soruşturma bile yok. Daha ilginç, çoğu ne için suçlandığını bilmiyor, ne için KHK’yle ihraç edildiğini bilmiyor. Meclis Genel Kurulundaki konuşmalarda Adalet ve Kalkınma Partisinin grup başkan vekilleri ihraç edilenlerin ne için ihraç edildiklerini çok iyi bildiğini söylüyor; oysa, bilinmiyor. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu diye bir kanun var, bu kanuna göre, herhangi bir nedenle hakkınızda kamuda bir işlem yapıldıysa nedenini öğrenebiliyorsunuz. KHK’yle ihraç edilenler hiçbir kurumdan bilgi alamıyorlar. Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu diye bir kurul var, bunun üyeleri yüksek yargı mensupları ve Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu da diyor ki: “Hiçbir kurum ne için atıldığını

size söylemek zorunda değil.” Dolayısıyla, resmî olarak hiç kimse ne için ihraç edildiğini bilmiyor. Ne için ihraç edildiğini bilmiyorlar, idare mahkemesine gidip dava açtıklarında idaresi mahkemesi diyor ki: “Ortada bir idari işlem yok.” KHK’yle ihraç edilenler istinaf ve temyize başvuruyorlar. İstinaf ve temyizde idare mahkemesi kararlarının doğru olduğu söyleniyor. Ana muhalefet partisi Anayasa Mahkemesine başvurmuştu. Bu KHK’ler OHAL KHK’si değil. Daha önceki yıllardaki Anayasa Mahkemesi kararlarını, içtihatlarını hatırlatmışlardı. Anayasa Mahkemesi de bu konuda bir karar vermedi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de “Zamanım yok.” diye haksız bir biçimde bu dosyaları incelememi. Komisyondan da henüz bir sonuç alamamış bu insanları sosyal yardıma muhtaç hâle getirecek düzenlemeler yapıldı bu Meclis çatısı altında. Biz, bir yandan toplumda sosyal yardıma muhtaç hâle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Bunun büyük bir çelişki olduğunu söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan ve değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; bütçeyi konuşuyoruz ve burada bütçeyle ilgili şöyle bir söz söylendi: “AKP’nin bütçesi bir sol program kadar güçlü bir sosyal politika içeriyor.” Hatta hızını alamayan bir arkadaş da dedi ki: “Biz, bu konuda devrim yaptık.”

Marks’ın bir sözü var, şöyle söylüyor: “Yoksulluğu azaltmadan zenginliği artıran sistem özünde çürümüş bir sistemdir.” Biz, aslında, bu salonda sabahtan bu saate kadar konuştuğumuz sorunların öbeğine baktığımız zaman, aslında, toplumda büyük bir gelir uçurumu olduğunu, eşitsiz bir paylaşım olduğunu... Bir tarafta büyük bir ekonomiden bahsediliyor “dünyanın 17’nci ekonomisi, 16’ncı ekonomisi” şeklinde sunuluyor fakat öbür taraftan baktığımızda, gerçekten de büyük bir işsizlik, çift haneli işsizlik, yoksulluk, uyuşturucu gibi sorunlar, kadın cinayetleri konusunda günde en az 3 kadın yaşamını yitiriyor, iş cinayetleri konusunda gerçekten yüz karası bir ülkesiyiz, Avrupa 1’incisiyiz. Burada bir arkadaş iş cinayetleri konusunda Bakanı tebrik etti, iş cinayetleriyle ilgili “Ne kadar güzel bir çalışma yapıyorsunuz.” diye sizi tebrik etti, kendi arkadaşınızdı. İş kazalarıyla mücadelede sizi nasıl tebrik edebiliriz ki! AKP döneminde bir kere 20 bini aşkın iş cinayeti yaşandı. Üçüncü havalimanında ölen, yaşamını yitiren işçiler rögar çukurlarında günler sonra bulunabiliyor. İş cinayetlerinin takibi bile yapılmıyor. Bu, aslında eşitsizliklerin ve derin bütçe sorununun bir göstergesi çünkü bütçe, aslında nedir biliyor musunuz, bütçe, bir siyasi karardır yani bütçe paylaşım gerektirir. O paylamışı siz demokratik bir şekilde, adil bir şekilde gerçekleştirdiğinizde demokratik bir toplumda yaşarsınız ve o toplumda asla iş cinayeti olmaz. Bırakın, günde en az 5 işçinin iş cinayetinde yaşamını yitirmesini, ayda 1 işçinin bile yaşamını yitirmesine izin verilmez ama siz, bu bütçeyle aslında kan gölünün üzerinde oturuyorsunuz çünkü her gün 5 işçi yaşamını yitiriyor. Siz, bu bütçeyle gerçekten büyük bir toplumsal çatışmanın, çürümenin, savaşın üzerinde oturuyorsunuz. Dolayısıyla, buradaki bu bütçeyi savunan milletvekilleri, AKP’li milletvekilleri ne dediler... Ak kadroların büyük bir şenlik içerisinde bu bütçeyi anlatması gerçekten de insanı şaşırtıyor yani bu kadar olabilir mi diyorsunuz, toplumda bu kadar büyük bir uçurum yaşanırken, böylesine sorunlar yaşanırken... Annelerin ayaklarının altındaki cennetlerden bahsediliyor ama Berfu Ana öbür taraftan bize bakıyor ya da Ermenek’teki bir maden faciasında yaşamını yitiren maden işçisinin annesini hatırlayalım “O yüzme bilmezdi ki.” diyen Ayşe Teyzeyi hatırlayalım. Onların da ayaklarının altında mıdır bu cennet diye düşünüyoruz.

Yine, kadınlara ne kadar toplumsal cinsiyet eşitlikçi politikalar olduğu, ne kadar kadınları düşünen bir bütçe programı olduğu burada güzellendi. Böyle bir şey yok arkadaşlar. Kadınlar Türkiye’de istihdam edilmiyorlar. Kadınlara düşen evde görünmeyen emeği harcamak; kadınlara düşen ev işçisi olmak, sigortasız, güvencesiz çalışmak; kadınlara düşen evde parça başı iş yapmak, kulak pamuğu sarmak ya da kalem takmak falan yani kadınlar belki yüzde 30’un üzerinde, o da güvencesiz işlerde istihdam ediliyor. Dolayısıyla, OECD ülkelerinde yüzde 60’ların üzerindeki kadın istihdamını düşündüğümüz zaman bu, büyük bir uçurumdur değerli arkadaşlar yani bu tabloyu görmeden bütçeyi tartışabilmek mümkün değil. Aslında EYT’liler yani emeklilikte yaşa takılanları hatırlayın, emeklilikte yaşa takılanlara siz dediniz ki: “Bu, çok büyük bir bütçe.” ama gittiniz, seçim dönemlerinde emeklilere 2 ikramiye verdiniz yani sizin kafanızdaki bütçe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) –... taşıyan bütçe olursa o zaman sosyal devlet anlayışını sürdürebilirsiniz yoksa bütçe falan yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kemalbay.

Sayın Şeker, buyurunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, beş gündür Sağlık Komisyonunda bir çalışma yürüttük. Orada, insan haklarına aykırı, çalışma şartlarına aykırı bir şekilde üç günde kırk iki saat çalıştık. Orada, Anayasa’ya aykırı çalışma şartlarında kanunsuz bir kanun çıkardık. İnsanların çalışma hürriyetini alacak düzenlemeler yaptık ve o insanlar açlığa mahkûm edildiği gibi, o insanların bakacağı, o doktorların bakacağı, o profesörlerin bakacağı hastaları da kaderleriyle baş başa bıraktık.

O aldığımız kararlarla, Kocaeli’nde Çocuk Nefrolojisi Uzmanı Hoca’yı Zelal Ekinci’yi işini yapamaz hâle getirdik. Onun bakacağı böbrek hastası çocukları kaderleriyle, ölümle baş başa bıraktık. Cem Terzi, Onkolojik Cerrah, kanser hastalarını ameliyat ediyor, bu hekimi cezalandırarak aslında hastalarını ölüme daha da yaklaştırdık. Nursel Şahin, Anestezi Yoğun Bakım Profesörü, bu kişinin mesleğini yapmasını engelleyerek onun hayata tutunmak için yoğun bakıma ihtiyacı olan kişilere vereceği, yeni kazandıracağı günleri engellemiş olduk.

Bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanın da malumu üzerine günlerce insanlar yoğun bakımda sıra bekliyor. Ama biz mevcut yoğun bakım doktorlarını azaltarak, yoğun bakım doktorlarını evine mahkûm ederek o insanları daha çok ölüme yaklaşıyoruz.

İki bakanlık birleşti ama sorunlar azalmadı, sorunlar çözülüyor. İki bakanlığın bir arada olması, tek bakanlığa düşmesi sorunları azaltmıyor.

Bugün gençlerimize iş veremiyoruz. Gençlerimiz, üniversite mezunu on binlerce gencimiz temizlik işçisi olabilmek için sıraya giriyor. Yani gençlerimize, genç işsizliğe bu kadar önem vermediğimiz bir durumda, bütün kaynaklarımızı betona gömdüğümüz bir Türkiye’de çocuklara bir gelecek vermediğimiz gibi çocuklarımızı borçlandırıyoruz. Şehir hastaneleriyle borçlandırıyoruz.

Bugün bu Sağlık Komisyonunda çıkardığımız yasadan sonra doktor açığı artacak, özellikle SGK anlaşmalı hastanelerde bu doktorlar görev yapamayacağı için orada işlemler aksayacak. Ne olacak? Devletten tekrar öze binlerce hekim kayması olacak. Böylelikle devlette de hekim açığı meydana gelecek. Biz diyoruz ki: İnsanların hakkında mahkeme kararıyla suçluluğu kanıtlanmadıkça herkes masumdur. Siz masumiyet karinesini çizip daha yeni mezun insanları güvenlik soruşturmasında “Senin bir kusurunu bulamadık ama baban böyleymiş, ağabeyin böyleymiş, amcan böyleymiş.” deyip işe başlatmıyoruz. Yani en yüksek puanları alıp en zor eğitimden geçtikten sonra hekim olma hakkını

kazanan kişileri altı yüz gün evinde açlığa mahkûm ediyoruz. Bir yeni mezun hekimi altı yüz gün açlığa mahkûm edince, evinde bırakınca, mesleğini yapmayınca o kişi öğrendiklerini unuttur. O kişiden bu ülkeye fazla bir fayda gelmez.

Gerçek bir FETÖ, gerçek bir terör örgütü üyeleriyle eğer mücadele etmek istiyorsanız... 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un, yani Hekimlik Uygulamalarına Dair Kanun'un 28'inci maddesi "Devletin güvenliğine karşı bir gün dahi ceza alsanız siz hekimlik yapamazsınız." diyor. Böyle bir madde varken niye siz bu işi sulandırıp bu kadar masum insanı Berkin Elvan'ın cenazesine katıldı diye, "barış" dedi diye cezalandırıyorsunuz? Aslında onları cezalandırmıyorsunuz, Türkiye halkını cezalandırıyorsunuz. Sağlık hizmeti vereceği, ölümler burun buruna gelen insanları cezalandırıyorsunuz. Onun için, çalışma bir haktır. Eğer Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çalışma hakkını savunamıyorsa bu ülkede, emeğiyle insanların geçinme hakkını savunamıyorsa neyi savunacak?

Bugün, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çocuk annelikleri, çocuk gebelikleriyle ilgili üzerine düşeni yapıyor mu? Bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı... Şubat ayında Van'da bir olay yaşandı, istismara uğrayıp, 38 günlük bir bebek daha kırkı çıkmadan tecavüz edilerek öldürüldü. Ama Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkilileri bu davayı takip etmedi. Bu çocuk tecavüzleri, çocuk istismarları davalarını takip etmeyi düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şeker, teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

2019 Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, ben engelliler konusundaki bir eksikliğe dikkatinizi çekmek istiyorum: Bir bireyin engelli olarak kabul edilmesi için tüm vücut fonksiyonlarının yüzde 40'ı ve üzerinde bir engel oranına sahip olması gerekiyor fakat yüzde 40'ın altında bir engele sahip olan bir şahıs, birey hiçbir engelli hakkından faydalanamıyor ve bir iş sahibi olamıyor. Bir örnekle ben bunu size daha açık şekilde anlatmak istiyorum: Mesela tek gözü görmeyen bir gencin engellilik oranı yüzde 32. Bu kişinin sağlıklı olarak bir işe girmesi mümkün değil. Ama engelli olarak da başvurduğu zaman yüzde 40'ı bulamıyor ve engelli haklarından da yararlanamadığı için bu kişi ne sağlam ne engelli ve atıl vaziyette evde kalmak durumunda kalıyor. Ve yıllardır bu sorun artarak devam ediyor. Sizden şöyle bir ricam olacak: Engel oranı yüzde 40'ın altında olan bireyler için de Bakanlık olarak bir çalışma yürütmenizi istiyorum.

Efendim, diğer konu ise sunumunuzda, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren emekli hekimlerin uzman ise emekli maaşlarında 2 bin lira, pratisyen ise 1.500 lira iyileştirme yapıldığını söylediniz. Bu ifade kısmen doğru ama bir haksızlık da olduğunu ifade etmek istiyorum. Çünkü sadece Emekli Sandığından emekli olan hekimler için bu geçerli ve çalışmamak koşuluyla. Eğer hekim emekli olup da başka bir kurumda çalışıyorsa zaten bu iyileştirmeyi alamıyor. Bundan daha ötesi de BAĞ-KUR ve SGK'den emekli hekimler de maalesef bu emeklilik artışından faydalanamıyorlar. Sizden ricam bu haksızlığı gidermeniz. Hekim arkadaşlarımız BAĞ-KUR'dan da emekli olsa SGK'den de emekli olsa Emekli Sandığından emekli hekimlerin sahip olduğu haklara sahip olmasını talep ediyorum.

Yine sunumunuzda şöyle ifade ettiniz: “Gerçekleştirdiğimiz sosyal güvenlik reformu dünyanın en iyi uygulamalarından biri, herkese birinci sınıf sağlık hizmeti sunan tek ülkemiz.” dediniz. SGK kayıtlarına göre 2010 yılında sağlık kuruluşlarına başvuru miktarı 276 milyon, 2017 yılında 519 milyon başvuru olduğunu ifade ettiniz.

Şimdi, şöyle söylemek istiyorum Sayın Bakanım: Bazı rakamların büyük olması o hizmetin doğru verildiğini göstermez tam tersi de olabilir ki burada olduğu gibi. Şöyle ifade etmek istiyorum: Bakınız, dünya istatistiklerine göre kendi nüfusundan daha fazla oranda acil servise başvuran tek ülke Türkiye. Ve bir kişinin yılda ortalama 8,3 hastaneye başvuru oranı var, sağlık kuruluşlarına. Bu oran İsveç’te 2,3; Amerika’da 3,9. Yani bir Türk insanı bir İsveçliye göre 3-4 kat daha fazla, bir Amerikalıya göre 2-3 kat daha fazla hasta oluyor ve sağlık harcamaları da giderek artıyor. Bu nedenle sağlık hizmetlerinin sayısının artması maliyeti de artırıyor. Burada şuna dikkat çekmenizi rica edeceğim, dikkat çekiyorum: Sağlık hizmetlerindeki sayının artması demek hizmetin iyi olduğu anlamına gelmiyor. Aksine sayının azalması burada hizmet kalitesini artıracaktır ve bu da tabii ki ülkemiz bütçesine de yine artı değer olarak geri dönecektir.

Yine diğer sunumunuzda millî ve yerli ilaç üretimini destekleyeceğinizi ifade ediyorsunuz, güzel bir şey. Fakat 1928 yılında kurulan Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünü, Türkiye’nin tek aşı ve serum üreten kurumunu 2004 yılında mevcut Hükümetiniz kapattı. Fakat doğruyu görüp tekrar buna dönüş olacaksa bu da güzel bir şey.

Efendim, ben, bütçenin sizler için, milletimiz ve ülkemiz için tekrar hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de bütün arkadaşlara iyi çalışmalar diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, özellikle şu anda Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşlarda ek ders ücreti karşılığında görev yapan 3 binden fazla öğretmen, sosyal çalışmacı, psikolog, sosyolog, hemşire ve benzeri meslek mensubu bulunmaktadır. Anayasa’mızın 55’inci maddesiyle çalışma hakları güvence altına alınmış bu şahısların uygulamada ek ders ücretleri karşılıkları resmî tatillerde ücretleri ödenmemekte, hastalanıp rapor aldıklarında sigorta primleri yatırılmamaktadır. Ayrıca çalışma statülerindeki belirsizlikler yüzünden yasanın kendilerine tanıdığı yıllık izin, analık izni, evlilik izni, süt izni ve benzeri özlük haklarından da bu arkadaşlarımız faydalanamamaktadır.

Sayın Bakanım, sizlere buradan sormak istiyorum: Ek ders ücreti karşılığında çalıştırdığınız nitelikli meslek mensuplarını kadroya almayı düşünüyor musunuz?

Unvanında “aile, çalışma ve sosyal hizmetler” terimlerini barındıran bir Bakanlık olarak, kendi bünyenizde çalıştırdığınız ve haklarını tam olarak ödeyemediğiniz veya karşılayamadığınız, bu ek ders ücreti karşılığı çalışan insanlara yaptığımız bu muamele Anayasa’ya aykırı değil midir, haksızlık değil midir?

Ayrıca, yine, kendi Bakanlığınız bünyesinde, Bakanlığınızca yapılan görevde yükselme sınavının sonuçlarının açıklanmasının üzerinden yaklaşık bir yıl geçmiş olmasına rağmen, bugüne kadar hâlâ mülakatlar yapılmamış ve mülakat tarihleri dahi açıklanamamıştır. Bu durum, sınava giren ve farklı

beklentiler içerisinde olan insanların mağduriyetine sebebiyet vermektedir. Mülakata girmek için bekleyen insanların bu mağduriyetini gidermeyi düşünüyor musunuz? Bakanlığınızca görevde yükselme sınavı mülakatlarının takvimi belirlenmiş midir? Mülakatlar ne zaman ve nerede yapılacaktır?

Sayın Bakanım, ayrıca sağlık ve sosyal hizmet alanında çalışan personelin önemli kısmı sosyal çalışmacı, psikolog, çocuk gelişimcisi, sosyolog, fizyoterapist, diyetisyen, hemşire ve benzeri unvanla, Sağlık Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumlarda görev yapmaktadır.

Bu meslek mensupları, bakanlıkların, kurumların sağlık ve sosyal hizmet sunumunda ve konuyla ilgili politikaların oluşturulmasında görev alan temel meslek personelidir. Bu meslek personeli, hizmetin doğası gereği fiziksel, sosyal ve psikolojik yönden ağır sorunlar ve güçlükler yaşayan bireylere hizmet vermektedir. Özveriyle yıpratıcı ve zorlu bir hizmet yürüten bu meslek mensuplarının hizmetin önemi ve zorluklarına rağmen özlük haklarının düşük kaldığı herkesçe bilinmektedir.

Bakanlıkların, kurumların merkez ve taşra teşkilatında çalışan ve sağlık ve sosyal hizmetlerin yürütülmesinden sorumlu bahse konu meslek mensupları, yaşadıkları bu özlük haklarının yetersizliği ve kariyer, görevde yükselme olanaklarının sınırlılığı nedeniyle, düşük motivasyon, yüksek stres ve tükenmişlikle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bununla birlikte, özlük haklarının diğer kurumlara ve kimi meslek gruplarına göre düşük kalması, ağır iş yükü ve çalışılan alana özgü güçlükler nedeniyle, tecrübeli meslek personeli fırsat buldukça, daha doğrusu torpil buldukça farklı alanlara geçmeye yönelmektedir. Bu durum, kurumlarda eğitimler almış ve deneyim kazanmış meslek personelinin kaybına neden olarak hizmetlerin aksamasına ve iş verimliliğinin düşmesine de yol açmaktadır. Bu saydığım meslek grupları sizlerden 3600 ek gösterge beklemektedirler, bunların da böyle bir talepleri vardır.

Sayın Bakanım, ayrıca benim de bir önerim olacak. Hepimizin seçim bölgelerinde ve Türkiye'nin değişik bölgelerinde, gerçekten, hayırsız evlat yetiştirdikleri için veya kimsesiz oldukları için, kendi başlarına, kendi evlerinde yaşam mücadelesi veren yaşlılar var. Bu yaşlılarımızın, özellikle evlerinin temizliği başta olmak üzere diğer birtakım hizmetlerinin karşılanması noktasında, Bakanlığınızın bir çalışma yürütmesi, Türkiye genelinde çok ciddi anlamda olumlu karşılanacaktır, bu konuda bir çalışma yapmanızı da bütün kamuoyu beklemektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, iki tane çok önemli bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Önceden iki bakanlıktı ve bugün itibarıyla tek bakanlığa düşmüş durumda.

Öncelikli olarak 2019 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum ve Sayın Bakanımıza, yeni Bakanımıza da hayırlı olsun diyorum. Umuyor ve diliyorum ki çalışma hayatının çok ağır ve derin sorunları var ve derinleşerek devam eden sorunları var. Bu sorunları bu Bakanımızın döneminde çözeriz diye umut ediyorum.

Değerli arkadaşlar, neden bunu söylüyorum? 2015 yılından beri bu Çalışma Bakanlığının bütçelerine katılıyorum. Sayın Bakanımız 4'üncü Bakanımız. Gerçi Komisyon Başkanımız hiç değişmedi, o bütün sorulara ve konulara vâkıf, inşallah, bu Sayın Bakanımızın döneminde bu sorunlar çözülür diye bekliyorum.

Tabii, neden bunu söylüyorum? AK PARTİ iktidarlarının karakteristik özelliği var, nedir bu? İş ve çalışma yaşamının sorunlarını çözmeye yanaşmıyor. Sorunlu bir bakış açısı var diye düşünüyorum. Neden bunu ifade ediyorum? İki bakanlığın birleşmesinden de bu durum ortaya çıkıyor değerli arkadaşlar, çünkü iş ve çalışma yaşamı AK PARTİ hükümetlerinin önemli bir parçası olmuş olsaydı, Sayın Bakanımıza bu kadar ağır bir yük yükleyen bir bakanlığa bir bakanlık daha yüklenmezdi diye düşünüyorum.

Üstüne üstlük Sayın Bakanımız konunun uzmanı da değil yani bu alanda yetişmiş bir isim de değil ama, inşallah, Sayın Bakanımızı iyi niyetli görüyorum, bu sorunları çözecek diye bekliyorum. Önümüzdeki yıl, yine, inşallah, aynı sorunları konuşmayız diye bekliyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, nedir bu sorunlar? İş kazaları ve meslek hastalıklarını sürekli konuşuyoruz, asgari ücretin düşüklüğünü sürekli konuşuyoruz, emeklilerin sorunlarını sürekli konuşuyoruz, işsizliği konuşuyoruz, İşsizlik Sigortası Fonu'nu konuşuyoruz, taşeronlaşmayı konuşuyoruz, güvencesiz ve esnek çalışmayı konuşuyoruz, sendikalaşmanın önündeki engelleri konuşuyoruz, sosyal güvenlik sorunlarını konuşuyoruz, genç ve kadın istihdamının sorunlarını konuşuyoruz, sığınmacı istihdamını ve çocuk işçiliğini konuşuyoruz ama, maalesef, bir arpa boyu yol ilerlenmiyor. Neden? Dediğim gibi, bir sorunlu bakış açısı var. İş ve çalışma yaşamının sorunları belli, az önce ifade ettim, bu sorunlar çözülmeye çalışılmıyor.

Sayın Bakanım, önümüzdeki süreçte en fazla konuşacağımız konulardan birisi de -ben şimdiden uyarıyorum sizi- kıdem tazminatı konusu. Kıdem tazminatı konusu, çalışanlar için ve birçok sendika için kırmızı çizgi olan bir konu.

Şimdi, bununla ilgili Cumhurbaşkanlığınca yeni açıklanan ekonomik programda, kıdem tazminatının fona devredilmesiyle ilgili bir hüküm konulmuş. Ben, size, buradan, sendikaların görüşlerini içeren... Bizim Cumhuriyet Halk Partisi emek bürolarının düzenlemiş olduğu bir çalıştay vardı ve bütün sendikaların katıldığı, bütün sosyal paydaşların katıldığı bir çalıştaydı. HAK-İŞ'inden DİSK'ine ve TÜRK-İŞ'ine kadar bütün sendikaların ortaklaşa imza attıkları bir Kıdem Tazminatı Çalıştay Sonuç Bildirgesi var, size onu sunmak istiyorum. Eğer onu okursanız, çalışanların, sosyal paydaşların ne talep ettiklerini anlarsınız diye düşünüyorum Sayın Bakanım.

Bir başka konu iş kazaları ve meslek hastalıkları meselesi. Bu konu da sürekli gündemimize gelen konulardan birisi. Evet, on altı yıllık iktidarınızda, Sayın Bakanım, 21 bin iş cinayeti işlenmiş. Çok büyük bir rakam. Ve bugün itibarıyla, sadece 2018 yılında, kasım ayı itibarıyla 1.640 işçimizi kaybetmişiz. Bakın, iç savaşta bile bu kadar çok insan yaşamını yitirmiyor.

Tabii, şimdi bürokratlarımız itiraz edecekler bazı konulara, kendi ellerindeki veriler biraz düşük gösteriyor ama İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin verilerine bakarlarsa, çok net bir şekilde bu kadar insanımızı kaybetmişiz ve daha ötesi, daha acısı, 75 bin insanımız da on altı yılda iş göremez hâle gelmiş.

Değerli arkadaşlar, çok ağır bir tablo ve bu, maalesef Türkiye'ye yakışmıyor ve üzülerken ifade ediyorum iş kazaları ve meslek hastalıkları artık Türkiye'de sosyal bir yara hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Bakanım, iş yeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı sınavını Bakanlığınız düzenliyor ve bu konuda, OHAL döneminde son derece ilginç uygulamalara rastlandı. OHAL'in ilanından bir buçuk yıl sonrasına kadar, bu sınavlarda KHK'li

doktorlar, mühendisler ve diğer meslek grupları sınavı kazandıkları takdirde belgelerini alıyorlardı ancak ilginç bir şekilde Aralık 2017 sınavında KHK'li doktorlar ve diğer meslek mensupları sınavı kazandıkları hâlde belgelerini alamadılar, on ay boyunca da yine alamadılar ve daha sonra bir kısmı aldı, şu an halen bir kısmı belgelerini alamıyor. Bu uygulama son derece ilginç. Niye bir buçuk yıl boyunca yapılmadı? Niye Aralık 2017'de yapıldı? Niye on ay sonra yine ne olduğu belli olmayan bir şekilde belgeler verilmeye başlandı, izaha muhtaç bir durum.

Yine KHK'lilere yönelik uygulamalar Türkiye'de bir soykırım boyutunu almış durumda. Bakanlığınızı da ilgilendiren birtakım uygulamalar var. Kamudan ihraç olan yurttaşlara Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ihtiyaç duydukları yardımların bağlanmadığı bilgisi doğru mudur diye sorduk. Bunu bir yazılı soru önergesi olarak sorduk 23 temmuz 2018'de, hâlen cevap vermediniz. Çünkü bize yansıyan, yüzde 98 engelli 2 çocuğu olan ve KHK'li olduğu için yardım alamayan bir aile vardı. Yüzde 90 ââm olup KHK'yle ihraç edildikten sonra -takdir edersiniz ki böyle bir kişiyi hiçbir özel sektör almaz- maddi açıdan çok düşük bir duruma düşünce Bakanlığınıza müracaat etmişti ve herhangi bir yardım alamamıştı. Bunlar Anayasa madde 10'daki eşitlik ilkesine aykırı değil mi?

Yine, ihraç olduktan sonra Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına kaç yurttaş yardım başvurusunda bulunmuştur? İhraç edilen kişilerin özel kurumlarda çalışmasının engellendiği, işe alan kuruluşlara yazı gönderilmek suretiyle işten çıkarıldıkları bilgisi doğru mudur? Yine OHAL KHK'siyle görevinden ihraç edilen engelli kadrosundaki yurttaş sayısı kaçtır? Birçok böyle başvuru alıyorum. İhraç engelli memurlara sosyal yardımlar bağlanmış mıdır? İhraç engelli memurlara sosyal yardımlar bağlanmış mıdır? Engelli ihraç memurlarla ilgili Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çalışmaları nelerdir?

Yine bir kadın cinayeti. Avcılar'da Ayşegül öğretmen ve annesi Fehime Küçük boşanmak üzere olduğu eşi Mehmet Reşit Ç. tarafından öldürülmüştür. Bunu yazılı soru önergesi olarak Bakanlığınıza da sormuştuk. Mehmet Reşit Ç. hakkında mahkeme tarafından tedbir konulduğu bilgisi doğru mudur? Bu iddia doğruysa Ayşegül öğretmenin öldürülmesi neden engellenememiştir?

6284 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri çerçevesinde son on yılda kaç devlet görevlisine bu konuda ihmalden dolayı soruşturma açılmıştır? Bu görevlilerin kaçısı ceza almıştır? Hakkında hâlen koruma tedbiri olan kadınların illere ve yaşlara göre ayrılmış sayısı kaçtır? Sürekli ölüm tehdidiyle karşı karşıya olmasına rağmen şikâyetle bulunamayan kadınlar için hangi çalışmalar yapılmaktadır? Şiddetin toplumsal bir sorun olduğu düşünüldüğünde eğitimden toplumsal hayata kadar şiddetin önlenmesi için hangi çalışmalar yapılmaktadır? Eril şiddetin temel sebeplerinden sayılan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve rolleri konusunda hangi çalışmalar yapılmaktadır?

Yine iş cinayetleri konusunda, malum, Avrupa'da birinciyiz. Seçim bölgem olan Kocaeli'nin Körfez ilçesinde İGSAŞ fabrikasında talaş boşaltırken devrilen kamyonun kasasının yanında bulunan kamyonun kupasını ezmesi sonucu şoför Gürsel Bulut'un yaşamını yitirmesiyle ilgili sormuşuz. Feci bir şekilde yaşamını yitirmişti. Bakanlık söz konusu bu olayla ilgili inşaatın sorumluları ve sahipleri hakkında soruşturma açmış mıdır? Soruşturma açılmışsa hangi aşamadaadır? Denetimler yapılmış mıdır? Teftiş raporları var mıdır? Son on yıl içerisinde bu fabrikada başka ölümlü kaza olmuş mudur?

Kocaeli bölgesinde çok iş cinayeti oluyor maalesef. Yine Çayırova ilçesinde de 48 yaşındaki bir başka kişi -Yılmaz Yuca- fabrikada forkliftin devrilmesi sonucunda yaşamını yitirdi. Metal fabrikasının sorumluları ve sahipleri hakkında soruşturma açılmış mıdır? Bu ve benzeri birçok soru sormuşuz ancak cevabını alamamışız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Cevapları merak ediyorum. Bu cevapları vermek çok zor değil herhâlde, cevapları bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beko? Yok.

Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlar; ben de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bu vesileyle hepinize saygılar sunuyorum.

Konuşmamı yapmadan önce özellikle iki hususu belirtmek istiyorum.

Birincisi, konuşmacı arkadaşımız “Kürt illeri” diye bir kavram kullandı. Değerli milletvekilleri, tabii, Türkiye 780 bin kilometrekareden ve 81 ilden oluşan ve Anayasa’yla yönetilen bir ülkedir. Adı da Türkiye Cumhuriyeti devletidir. Dolayısıyla bu topraklar üzerinde her millettten insan yaşamaktadır. Sadece bölgesel olarak “Kürt ili” “Türk ili” “Laz ili” “Çerkez ili” veya farklı bir ili söylemek bana göre doğru değil. Bunu özellikle kayda geçmesi anlamında belirtmek istedim.

Yine bir hatibimiz şöyle söyledi, dedi ki: “25 Mart 2017 tarihinden sonra 95 belediyeye kayyum atandı.” Hiçbir devlet durduğu yerde kayyum atamaz çünkü hepimizin istediği şey demokrasidir. 2015 yılı Haziran sonrası bazı illerde belediye araçlarıyla yani devletin parasıyla alınan araçlarla hendek ve kazı çalışmaları yaptılar.

Değerli milletvekilleri, devlet elbette ki kendi varlığını ve vatandaşlarını korumak zorundadır. Demokrasi diyeceğiz ama devletin parasını başka yerlere göndereceğiz. Dünyanın hiçbir yerinde hiçbir devlet buna izin vermez. Eğer izniniz olursa ilimde kayyumların yapmış olduğu yatırımlarla ilgili sizleri de bilgilendirmek isterim.

Sayın vekiller, değerli hazırun; Ağrı’da sadece merkeze kayyum atandıktan sonra 200 trilyon liraya yakın bir yatırım yapıldı. Parklar, sosyal donatılar, sıcak asfaltlar, sıcak su sondajları, kilitli parke taşları, kültür merkezi, mezarlıktan hayvan barınağına kadar, inanın, toplam yatırım maliyeti 200 trilyon. Sadece Doğubeyazıt ilçemizi söylemek istiyorum. Total nüfusu 130 bin. Canlı hayvan pazarı, Ahmed-i Hani Kent Müzesi, Ahmed-i Hani’ye giderken yapılan park ve mesire alanları, şehir merkezine 20 kilometre sıcak asfalt, 150 bin metrekare kilitli parke taşı, 75 kilometre altyapı, içme suyu şebekesi, 20 kilometre atık su şebekesi, totali 100 trilyon lira. Bunu gerçekten sizlere anlatmak istedim.

Değerli milletvekilllerimiz, AK PARTİ hükümetleri döneminden, özellikle 2002’den 2018’e kadar bir şeyi arz etmek istiyorum, bir zamanların Türkiye’sini sizlere söylemek istiyorum. Hastalarımızın hastanede rehin kaldığı, yaşlılarımızın emekli maaşı kuyruğunda hayatlarını kaybettiği, işsiz kalan vatandaşlarımızın ödenek alamadığı, hastanelerin bir röntgen için bir yıl sonrasına randevu verdiği, dar gelirli vatandaşlarımız için ev almanın hayal olduğu -yani o zaman bir istatistik vardı, insanlar emekli oluyordu, ancak 52 yaşından sonra ev alabiliyorlardı ama şu anda yaş ortalaması 24’e düştü-yoksulun temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı, özetle “sosyal devlet” anlayışının neredeyse olmadığı bir ülkeydi Türkiye. Yine, finansal ve idari açıdan sürdürülemez, batmış bir sosyal güvenlik bütçesi, şişmiş ve suistimal edilen bir yeşil kart sistemi, kalitesiz bir kamu sağlık hizmet ağı, işlevsiz bir sosyal yardımlaşma sistemi -Fakir Fukara Fonu- daraltılmış ve çok sınırlı sosyal yardımlarla idare edilmeye çalışılan bir ülkeydi Türkiye.

Sosyal politikalarda AK PARTİ sessiz bir devrim yaptı. Sosyal güvenlik ve sağlık hizmetlerinin altyapısını yeniledik. Milletimize, hastane, eczane, doktor başta olmak üzere, hizmet sunucusunu seçme hakkını getirdik. Sosyal güvenlik reformunu gerçekleştirdik. Özellikle burada şunu da belirtmek istiyorum: Salı günü Sayın Cumhurbaşkanımızın bir örneklemesi oldu. Kendisi belediye başkanlığı döneminde adayken bizim bir önceki dönemdeki Gençlik ve Spor Bakanımız Osman Aşkın Bak'la birlikte rahatsızlanıyor. Geri dönüyorlar şu andaki devlet hastanesine. Kolunda serum olmasına rağmen ilk sordukları sorulardan bir tanesi şu: “Siz SSK'lı mısınız, Emekli Sandığına mı bağlısınız?” Şu anda Türkiye’de nereye giderseniz hiç kimse size bir soru sormadan herkes sizi içeri alır ve muayenesini yapar.

Yine AK PARTİ hükümetleri döneminde özellikle taşeronlara kadro verilmesi... Bu gerçekten Türkiye’de çok büyük bir yapılanmaydı.

Genel sağlık sigortasıyla biz tüm vatandaşlarımızı, hem yerli hem yabancı vatandaşlarımızı sağlık güvencesi kapsamına aldık. 18 yaşına kadar her çocuğa ücretsiz sağlık hizmetini sunduk. Lisede okuyan öğrenciler için 20, üniversitede okuyan öğrenciler için 25 yaşını doldurana kadar ailesi üzerinden sağlık hizmeti alma hakkını getirdik. E-sigortayla tüm SGK işlemlerini tek tıkla internet üzerinden yapılabilir hâle getirdik, e-devlete geçtik.

Milletimiz bu hassasiyetlerinden dolayı, tarihimiz boyunca köklü ve sosyal yardım kurumları ortaya çıkarmıştır. Osmanlı’dan miras aldığımız vakıf kültürüyle hayırseverliği toplumsal bir sorumluluk olarak görüyoruz. Politikalarımızı kuramsallaşmış, adil bölüşüm temelli sosyal yapı üzerine kuruyoruz ve devam ettiriyoruz.

Özellikle engellilere pozitif ayrımcılık getirdik. Daha önce engellilerin hemen hemen hiçbir sosyal hakkı olmamasına rağmen, arabasından tutun yasal bir statü zeminine oturdu.

Sayın milletvekilleri, çok değerli hazırun; 2023’e doğru tarihsel yürüyüşünde, güçlü ailelerden oluşan müreffeh bir toplum için zamanın ruhunu yakalayan, değişimi yönetebilen ve buna yönelik dönüşümü gerçekleştiren, sosyal riskleri önleyici sosyal politikalar geliştiren ve uygulayan bir Türkiye şu anda mevcuttur.

Ben bu vesileyle, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bedia Özgökçe Ertan...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Evet, Sayın Bakan, gerçekten ilgilendiğiniz sosyal kesimler ve toplumsal kesimler bakımından oldukça devasa sorun alanlarını barındıran bir görev alanına sahipsiniz. Geçen dönem iki ayrı gün, iki ayrı bakanlığı tartışmıştık. Bu yıl -herkes bu eleştiriyi yaptı gerçi- çok kısa süre içerisinde ne eleştiri yaparsak yapalım bu bütçenin de hiçbir kaleminin değişmeyeceğini biliyoruz, ona rağmen, tekrar eleştirilerimizi ve görüşlerimizi paylaşmak isteriz.

Geçen yıl da olduğu gibi bu yılki bütçede de 2019 bütçesinde de toplumsal cinsiyet duyarlı bütçe hazırlığından eser yok, bunu söyleyerek başlamak isterim. Ayrıca, sürem kısıtlı olduğu için sadece iki konuya değinmek istiyorum. Nafaka düzenlemesine dair tartışmalar hâlâ sürüyor. Bu konuda bizler, elbette ki nafaka konusundan önce, her gün işlenen kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet meselesi, taciz, tecavüz ve birçok ayrımcılık alanı da gerçekten öncelikli gündem olarak ele alınması gerekirken,

bir anda gündeme sokulmaya çalışılan nafaka konusunda da üstelik kamuoyunu son derece yanlış ve yanlış yönlendiren tartışmaların yapılmasını gerçekten mevcut durum ve tablo karşısında abesle iştigal olarak gördüğümüzü belirtmek isteriz.

Sayın Bakan, Türkiye’de hepimizin bildiği bir gerçek var, özellikle kadınların yaşadığı sorunlar ve maruz kaldıkları ayrımcılığın nedenlerinin elbette ki çok yönlü sebepleri var. Başka platformlarda tabii ki detaylarıyla tartışabiliriz ama şunu söylemek isterim: Görünmez bariyerler kadın mücadelesi önündeki en büyük engellerdir. Herkesin bildiği bir husus özellikle, kadınların sosyal hayatta da çalışma hayatında da olması istenmez. Yani kadına biçilmiş roller vardır, yemek yapması istenir, çocuk doğurması beklenir, evde oturması beklenir ama asla çalışması istenmez.

Nitekim, TÜİK verilerine göre de tarım dışı genç kadın işsizliği temmuz ayında yüzde 32’yi aşmış; özellikle hem eğitimde hem istihdamda olan kadınların sayısı son yılların en yüksek oranına ulaşmış hâlde. Elbette bunun aşılması için bizler mücadele ediyoruz ve hep beraber mücadeleye devam edeceğiz. Ama kadınların erken yaşta evlendirildiği, evlendikten sonra çalışmalarına izin verilmediği gerçeğini de değiştirmiyor bu.

Nafaka böylesi bir toplumsal yapıda kadınlar açısından oldukça önemli bir role sahip. Şu an Medenî Kanun’un 175 ve 176’ncı maddelerinde değişikliğe gidilmesi için çeşitli çalışmalar yapılıyor. Çokça gündeme geldi ve eleştiriler... Bizler de endişeyle takip ediyoruz bu süreci. Bakanlığınız Adalet Bakanlığıyla beraber bir çalıştay yapacağını duyurdu, harekete geçeceğini anlattı ama bu çalıştaya örneğin -bir milletvekilimiz de belirtmişti- muhalefetten hiç kimse çağırılmadı, çok sınırlı sayıda örgüt çağırıldı ve alanda yıllardır bağımsız çalışan kadın örgütlerinin hiçbir tanesi dâhil edilmedi. Sayın Bakanım, özellikle yasa hazırlığı yapma sürecinin bir ayağı olan böylesi çalıştaylarda eğer alanda çalışanlar muhatap alınmazsa, baştan itibaren bizim endişelerimizi doğrular tarzda çıkacağına işaretler. Bu anlamda endişeliyiz ve tartışma sürerken bu konuda açıklayıcı bir tavırda da olmanızı bekliyoruz, özellikle endişeleri giderici bir hâlde.

Ben şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Yoksulluk nafakası hakkında kamuoyuna aksettirilen bilgiler kesinlikle yanıltıcıdır ve yalandır. Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek tarafın diğer taraftan mali gücü oranında, süresiz olarak nafaka isteyebileceğini öngörüyor yasa. Sadece yasanın kendisinin okunması hâlinde bile ne demek istediği anlaşılan bir düzenlemenin, bu kadar çarpıtılan ve aslında kadınları hedef alan bir tarza bürünmesini biz kabul edilemez buluyoruz.

Ben, sürem çok az ama şuna değinmek isterim ayrıca: Bu sosyal yardımlar özellikle kriz ortamlarında elbette önemli ancak beklenti bu yardımların eşit şekilde dağıtılmasından yanadır ve toplumun bu yardımlara ihtiyaç duyan tüm kesimlerinin faydalanabilmesi beklentisi vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, son bir cümlem...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Çok teşekkür ederim.

Şöyle bir hâl yaşıyor: Sadece belli bir partiye oy verenlerin yararlandığı bir hâlde büründü sosyal yardımlar. Bu durumu siz de hiçbir kurum da açıklayamaz hâldedir. Benim seçim bölgem olan Van’ın Özalp ilçesinde -başka yerlerde de yaşandığına dair duyumlar alıyoruz- bir gelişme oldu yakın zamanda. Bir belge tebliğ edilmiş. Mesela Özalp Kaymakamlığı bünyesinde bulunan Özalp Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, çok sayıda aileye, Emniyetin yaptığı güvenlik soruşturmasından geçemedikleri gerekçesiyle, kömür yardımını kesmiş hâldedir. Yardımı alamayan ailelere ise HDP’ye oy verdikleri için yardımların kesildiği açıklanmıştır. Bu nasıl açıklanabilir? Yani...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, soruyu aldık.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet.

Sayın Kan...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli Bakanımıza, çalışma arkadaşlarına başarılar diliyorum, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine ve misafir milletvekillerimize saygı ve selamlarımızı sunuyorum.

Gerçekten iki bakanlık bir araya geldikten sonra bu iki zorlu bakanlığın da bir hanımefendiye, bir kadın bakana teslim edilmiş olması bizim için gurur verici. Sayın Bakanımızın başarısının, daha önce de ifade edildi, hepimizin başarısı, Türkiye'nin başarısı, ayrıca da kadınların bir başarısı olacağını düşünüyorum ve bu ümitle kendisine başarılı çalışmalar diliyorum, kolaylıklar diliyorum. Plan ve Bütçe Komisyonundaki bu ilk sunumlarından dolayı da tebrik ediyorum.

Kadın ve erkek birey olarak çok değerli ama bunun ötesinde, kadınların hakları, erkeklerin hakları, çocukların hakları, yaşlıların hakları, toplumdaki farklı grupların hakları çok önemli. Ama "aile" kelimesinden neden bu kadar rahatsızlık duyulduğunu anlamakta güçlük çekiyorum açıkçası. Bunu hissettiren bazı konuşmalara şahit olduk bugün. Kadının haklarının yanı sıra tabii ki kadın aynı zamanda bir aile bireyi olarak, toplumsal birey olarak da vardır. Aynı şekilde annelik kurumuna karşı da bir reaksiyon olduğunu düşünüyorum, bunu da anlamakta güçlük çekiyorum. Annelik aşağılık bir şeymiş gibi, küçümser bir algıyla anneliğe yaklaşılmamasını da anlamış değilim. Bu bağlamda, bir kadının anne olmayı seçmesi ve evde olmayı seçen bir kadının, iş hayatına klasik manada... İş hayatına ki kadın her zaman bir üreticidir, bir işçidir, emekçidir, kıymeti bilinmeyen bir emekçidir. Anne olmayı seçen, evinde çocuklarını büyötmeyi seçen kadınların da haklarının burada savunulması gerektiğini düşünüyorum.

Bu manada, bundan yirmi küsur sene evvel anne olmuş bir insan olarak, o zaman kendime başka bir şey bulamamıştım ve esnek çalışma saati gibi bir şey olmadığı için, çocuğumu emanet edebileceğim birisi de olmadığı için iş hayatından ayrılmak zorunda kalmıştım. O dönem, tabii, başka sıkıntılar da vardı, ayrımcılıklar, baş örtüsü ayrımcılığı gibi. Zaten iş bulmak kadınlar için zordu, benim gibi kadınlar için daha da zordu. O zorluğu da yaşayan bir insan olarak şu anda ben Bakanlığımıza teşekkür ediyorum; hem kadınların anne olmayı seçip, aynı zamanda toplumda da bir şeyler üretip çalışan kadın olmayı da seçen kadınlar için farklı seçenekler ve destekler sunduğu için, onları iş hayatları, profesyonel hayatları ile annelik arasında seçmek zorunda bırakmadıkları için teşekkürlerimi sunuyorum ve inşallah, bunu sağlayan projelerin de ki öncesine kıyasla çok fazla seçenek var, artarak devam etmesini diliyorum.

Kadına karşı şiddetten bahsettik. Bugün başka bir milletvekilimiz zannediyorum bu konuyu gündeme getirdi. Ben Parlamentolararası Birlik Grubu Türk Grubu Başkanı olarak bu dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde vazife yapıyorum. Parlamentolararası Birliğin Genel Kurulunda Cenevre'de iki hafta kadar evvel bir çalışma sonucu, araştırma sonucu açıklandı. Bu araştırmanın sonucu da şöyle: Dünya parlamentolarında ama özellikle Avrupa parlamentolarında kadın milletvekillerine ve onlarla beraber çalışan kadınlara karşı ciddi manada taciz, şiddet ve ayrımcılık uygulanıyor. Avrupa Parlamentosunda durum bu. Ümit ediyoruz... Bütün dünyada yaşanan kadına karşı şiddet ve ayrımcılık, ülkemizde de belirli ölçüde görölse de önceki zamanla kıyasladığımızda çok büyük bir olumlu gelişme olduğunu söylememiz lazım.

Son olarak şunu ifade etmek isterim: Tabii, kadına karşı şiddet ve ayrımcılıktan bahsederken biz PKK terör örgütünün kadınlara yaptığına, genç kızlara yaptıklarına buradan bahsetmeden olmaz. Biraz evvel sayın milletvekilimiz Van'ın Özalp ilçesinden bir örnek verdi. Bana “Van” dendiğinde, “Özalp” dendiğinde orada şehit edilen ilçe başkan yardımcımız aklıma gelir, onu hiç unutmam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kan, lütfen son cümlelerinizi alayım.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tabii, Başbakanım.

PKK'nın kadınlara yaptığını da bizim her zaman konuşmamız lazım ve bunun bedelini en fazla da özellikle güneydoğu illerinde yaşayan Kürt annelerinin ödediğini de burada söylememiz lazım.

Çok teşekkür ediyorum.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Kan.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Devletin bütçesini görüşüyoruz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sizi neşelendirdiğime sevindim, bana göre çok acı bir şeydi ama üzgünüm.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Saptırmayın lütfen Sayın Milletvekili.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Her zaman yaptığınız bir şey. Devletin bütçesini görüşüyoruz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Niye rahatsız oldunuz ki?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Buradan bir prim çıkmaz size, merak etmeyin yani bir şey çıkaramazsınız.

BAŞKAN – Sayın Beko, buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Sağ olun, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sayın Komisyon üyeleri; ben de sizler gibi iş cinayetleriyle sözlerime başlamak istiyorum.

İş cinayetleri: 2018 yılının verilerine baktığımızda, ne yazık ki ekim ayında en az 177, ilk on ayda ise en az 1.640 işçi kardeşimizin çalışırken yaşamını yitirdiğini görmekteyiz. Güvencesizliği ve esnek çalışmayı ilke edinen AKP'nin iktidar yılları boyunca iş cinayetlerinde yaklaşık 20.500 işçi yaşamını yitirdi. OHAL, kanun hükmünde kararname rejimi ise güvencesiz, esnek ve kural dışı çalışma koşullarını daha da ağırlaştırdı ve yaygınlaştırdı. 2017 yılına baktığımızda, iş cinayetleri sonucu 2.006 işçi maalesef yaşamını yitirdi. 2006 işçinin çalıştıkları iş kollarına, ölüm nedenlerine, cinsiyetlerine, yaş gruplarına ve şehirlere göre bilgilerinin satır başları ise şöyle: 116 kadın ve 1.890 erkek işçi, 18'i 15 yaş altında olmak üzere 60'ı çocuk işçi, çoğunluğu Suriyeli olmak üzere 88'i göçmen, mülteci işçi, 230 işçi İstanbul'da, 93 işçi İzmir'de, 88 işçi Bursa'da, 79 işçi Antalya'da, 72 işçi Konya'da, 71 işçi Kocaeli'de, 67 işçi Ankara'da, 65 işçi Manisa'da, 62 işçi Adana'da ve 52 işçi Denizli'de yaşamını maalesef yitirdi. İşçilerin 453'ü inşaat, 385'i tarım, 272'si taşımacılık, 154'ü ticaret, büro, 116'sı metal, 93'ü madencilik, 89'u belediye ve 65'i enerji iş kolunda çalışıyorlardı. Ölüm nedenlerinin 446'sı trafik, servis kazası, 347'si ezilme, göçük, 317'si yüksekte düşme, 183'ü kalp krizi, beyin kanaması, 164'ü şiddet ve 135'i elektrik çarpmasıydı. Soma'da, Torunlar İnşaat'ta, Isparta'da, Şirvan'da, Zonguldak'ta ve Ermenek'te yaşanan iş cinayetlerinden hâlâ ders almadığınız görülmektedir.

Arkadaşlar, unutmayalım ki Ermenek'te lastik ayakkabılı Recep amcanın eşinin, oğlunu maden kapısında beklerken madenin sular altında kaldığını anlayanca “Benim oğlum yüzme bilmez ki.” ifadesini hatırlatmak istiyorum. Ne yazık ki kendisi hayatını kaybetmiş; ışıklar içerisinde yatsın.

Çocuk işçiliği: 4857 sayılı Yasa, 15 yaşın altında fiziken, beynen hazır olmayan çocukların çalıştırılmasının suç olduğunu belirtir. Birleşmiş Milletler kararı, ILO Uluslararası Çalışma Örgütü’nün kararı da böyle. Ancak günümüzde 2 milyon çocuk hâlen tehlikeli ve riskli iş yerlerinde çalışıyorlar ve maalesef ölmeye devam ediyorlar.

İşsizlik Fonu: Ulaştırma Bakanlığı 25 milyon TL kara yolları ve GAP yatırımları için harcamıştır maalesef. Devlet bütçesi varken fondan 25 milyar da işverenlere verdiler, içi boşaltılan bankalara 11 milyar verildi. Sanki burası bir ticarethaneymiş gibi 3 milyar da İşsizlik Fonu’ndan vergi alındı. Varlık Fonu da ayrı bir konu. Aslında işsiz kalan işçilerin alması gereken işsizlik paraları amacı dışında maalesef kullanılmaktadır.

Emeklilikte yaşa takılanlar: Devlet “Sen gençsin, git çalış.” diyor. Patronlar “Sen yaşlısın, gençler varken seni işe alamam.” diyor. Oysaki emeklilikte yaşa takılanlar, Cumhurbaşkanının dediği gibi, bir yılda 750 milyar değil, 700 bin kişiye emekli maaşı bağlanacak olsa yılda 10 milyar ödenecek. 40 milyar dolar, yani 200 milyar TL’yi Suriyeli misafirler için harcadıysak 10 milyar da bizim ülkemizin insanlarına vermemiz gerekirdi. Ayrıca, onlar lütuf değil kazanılmış haklarını istiyorlar.

İşsizler ve gençler: İşsizlikle ilgili çarpıcı bir araştırmadan söz etmek istiyorum. Askerden gelen, üniversite mezunu olan gençler, patronlarla pazarlık yapıyorlar: “Asgari ücret 1.603 TL, bu parayla geçinemem. Emeklilik yaşı 65, ben 65 yaşına kadar yaşayamam.” diyen gençler yani patronlarla pazarlık yaparak iş güvencesi olmadan, sigorta olmadan, tehlikeli işlerde biraz daha fazla para almak için çalışmaya maalesef devam ediyorlar.

Eşel mobil sistemi: Sayın Bakanım, ekonomik krizden, enflasyondan etkilenen çalışanların ve emeklilerin yüzde 35’lere varan ekonomik kayıpları, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi eşel mobil sistemi uygulanarak telafi edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Beko, çok teşekkür ediyorum.

Son cümlelerinizi alayım.

KANİ BEKO (İzmir) – 1 milyona yakın kamuya, belediyelere ve özel idarelere aktarılan taşeron işçileri 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle, 2020 yılına kadar toplu iş sözleşmesi yapamayacaklar, ikramiye alamayacaklar, sosyal haklarını alamayacaklar, sadece verilecek yüzde “4+4” zammı sizin takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) – Ekonomik krizi kimler yarattıysa bedelini de onlar ödesin.

Son olarak toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun...

KANİ BEKO (İzmir) – Bir cümle, bir mesaj var Sayın Başkan, izin verirsiniz sadece bir mesajım var.

BAŞKAN – Buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Maden Mühendisleri Odasının size bir sorusu var: “Gelen bilgilere göre Bakanlığınızca istihdam edilen 448 iş müfettişi yardımcısı mevzuata uygun şekilde yapılan yeterlik sınavlarını geçmelerine rağmen yıllardır atamaları yapılmamaktadır, neden? Bakanlık olarak bu sorunu çözmek için ne yapacaksınız?” diyorlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Bitiriyorum, son cümle.

Üçüncü havalimanı önemli bir konu; üçüncü havalimanında tutuklanan işçiler ve Sendika Başkanı Özgür Karabulut’un durumu. 5 Aralıkta duruşmalarının yapılacağı bilgisini aldık. Aylardır yatırılmayan ücretlerini isteme, yatakhane tahtakurusu olmasın, servisler düzenli kalsın demek için, maalesef mesai paraları alamadıkları için bugün bu arkadaşlarımız cezaevinde, bu işçi arkadaşlarımızın derhâl serbest bırakmalarını talep ediyorum.

Saygı ve sevgiler sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, günün son konuşmacısı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, bu salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan da yoruldu belli ki, ben demiştim ona konuşmanın başında...

BAŞKAN – Vallahi Sayın Bakanım zımba gibi duruyor da ben kendim için aynı şeyi söyleyemiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle, maşallah diyelim.

Sayın Bakan, çok önemli bir başkanlığın başındasınız ve ülkenin ekonomik krize doğru yuvarlandığı bir dönemde bir başkanlığın başındasınız. Varsıllar yoksulların hâinden pek anlamazlar. İnanın, AKP de hani mağdurdu bir zamanlar, hani 28 Şubat, diğer konular veya ekonomik şartlar anlamında ama baktığımızda geldiğimiz noktada AKP’nin de elitleri oluştu ve AKP’nin elitleri yoksulların hâinden anlamaz hâle geldiler. Ciddi bir ekonomik kriz yaşıyoruz ve ciddi ekonomik krizde, Ekonomi Bakanımız, baktığımızda ekonomik krizden çıkışı patronlarla toplantılarda arıyor. Bakın, yalnızca ekonomik programı hazırlarken hep patronlarla toplantı yaptı, bankacılarla, finansçılarla, holding patronlarıyla ve uluslararası sermayeyle toplantı yaptı. Ne işçilerle ne emeklilerle ne çiftçilerle ne esnafla herhangi bir toplantı yaptığını duyduk, bunu sordum cevap da veremedi.

Sayın Bakan, işçi, emekli, çiftçi, topyekûn toplumumuz büyük bir kriz yaşıyor ve bu krizde onların yanında duran bakan olarak, özellikle bu ekonomik krizde yoksullaşan vatandaşlarımızın yanında duran bakan olarak sizin olmanızı bekliyoruz. İşçinin, emekçinin yanında duran bakan olarak sizi görmek istiyoruz ama maalesef sizin de sendikalarla yani sarı sendika olmayan sendikalarla herhangi bir toplantı yaptığınızı ne gördük ne duyduk. Eğer yaptıysanız bunu açıklayın ve bu anlamda işçilerin bu yoksulluğunu ve maaşlarının erime durumunu, emeklilerin yoksulluğunu ve topyekûn vatandaşlarımızın yoksullaşmasıyla ilgili ne tip tedbirler aldığınızı duymak isteriz.

Bakın, Çalışma Bakanısınız ve aynı zamanda Sosyal Hizmetler Bakanısınız. Bir yandan yoksulluğu yönetiyoruz ama mesele şu ki, esas mesele işçinin, emekçinin, esnafın, topyekûn vatandaşlarımızın yoksulluğu yönetmesinden çıkmak yani yoksul olmamalarını sağlamak, hak ettikleri onurlu yaşamı sağlamaları için gerekli gelire ulaşmalarını sağlamak. Bu çerçevede bakın size yalnızca bir örnek

vereceğim, bir İşsizlik Sigortası Fonumuz var Sayın Bakan ve Ekonomi Bakanı açıkladı, “Gelecek yıl işsizlik yükselecek.” dedi yani yüzde 12 ve üzerine çıkacak. İlave, en az 1 milyon işsizimiz olacak. Bir de İşsizlik Sigortası Fonu’muz var, hemen arkanızda İŞKUR Başkanımız oturuyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Arkamı sağlama aldım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkanızı sağlama aldınız da İŞKUR Başkanının şeffaf olduğunu iddia ediyorsunuz İŞKUR anlamında, İşsizlik Sigortası Fonu’nun, fon yöneticilerimiz de orada. İşsizlik Sigortası Fonu’ndan başından bugüne işçi yararına, işsiz yararına 24 milyar TL harcamışsınız Sayın Bakanım ama bakın, son birkaç yılda İşsizlik Sigortası Fonu ne için kullanıldı diye baktığımızda, bir, GAP’a para vermişsiniz zamanında 11 milyar TL, Güneydoğu Anadolu Projesi’ne, hâlâ o para geri alınmamış. Eskiden Sayıştay raporlarında geçerdii, artık o da geçmiyor. Bu para nerede arkadaş? Kayboldu, işsizın parası şu anda ortada yok, GAP’a gitti, geri ödenmedi.

Diğer bir mesele, işsizın parası nereye harcandı Sayın Bakan? Vallahi bu toplum yararına bir programınız var ama ben ona AKP yararına program diyorum Sayın bakan, öyle tanımlayalım çünkü örneği burada bakın, şimdi bu grafikte yalnızca -bütün seçim dönemlerinde aynısı var- bu yılın Ocak-Nisan döneminde bu Toplum Yararına Program’dan 8.250 kişi yararlanmış. Peki, seçim kararı alındıktan sonra Nisan-Ağustos döneminde kaç kişi yararlanmış? 300 bin kişiye yakın insan yararlanmış. Yani seçim kararı alınmadan önce 8.250 kişi, seçim kararı alındıktan sonra, aynı dönem, 300 bin kişiden fazla insan, vatandaşımız yararlanmış. Bu ne demektir? AKP yararına program Sayın Bakan. Arkanızı da madem sağlama aldınız, İŞKUR Başkanı cevap versin veya size bir not iletin. Yani niye bu seçim dönemlerinde 8 bin olanlar 300 bine çıkıyor ve bütün seçim dönemlerinde aynı şey var çünkü biz bunu biliyoruz. AK PARTİ’ye her ile belli kontenjanlar veriliyor, AK PARTİ ilçe bürolarında bunlar görüşülüyor, bu listeler belirleniyor, İŞKUR onaylıyor ve beş altı ay vatandaşımıza maaş bağlanıyor ve bu çerçevede AKP yararına program uygulanıyor.

Peki, İşsizlik Sigortası Fonu başka ne için kullanılıyor Sayın Bakan? Kanuna aykırı bir şekilde 3 kamu bankasına –Cumhurbaşkanı Sözcüsü de açıkladı, kabul etti- Halk Bankası, Vakıfbank ve Eximbanka sermaye olarak kullanılıyor Sayın Bakan, sermaye. Sermaye şeklinde kredi olarak tanımlandı ama sermaye yeterliliklerini korumak için bu kaynak aktarıldı, 11 milyar TL. Bu ne demektir toplamda? 44 milyar TL’nin işsiz yararına değil, işçi yararına değil, kamu bankalarına ve AKP yararına kullanıldığını gösteriyor ve işçi yararına yalnızca 24 milyar TL’nin, o da yıllardır, on dört yıldır 24 milyar TL’nin kullanıldığını gösteriyor. Açıkça söyleyeyim, bu, İşsizlik Sigortası Fonu’nun yağmalanmasıdır. Krizde olan bir iktidarın kamu bankalarını ve sermayedarları belli teşvik noktalarında İşsizlik Sigortası Fonu’ndan finanse etmesidir. Bunun için ne düşünüyorsunuz Sayın Bakan? Niye işsizın parasını, işsizın fonunu işsiz yararına kullanmıyorsunuz? Bakın, gelecek yıl 1 milyon ilave işsizimiz olacak. Bunlar son yüz yirmi gün sigortalı değilse yararlanamayacaklar, biliyorsunuz ve ortalama beş ay yararlanıyorlar, altı ay yararlanıyorlar. Niye bu şartları genişletmiyoruz? Niye bir işsiz iş buluncaya kadar İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlanamıyor mesela? İş buluncaya kadar yararlansın. Niye altı ayla sınırlandırıyoruz? Madem kaynağınız var kamu bankalarına aktaracak, niye işsiz olanlara iş buluncaya kadar yararlandırmıyorsunuz ey İŞKUR Başkanımız? Kanun uygun değil diyeceksiniz, kanunu siz çıkarın diyeceksiniz. Biz hazırız, AK PARTİ de hazırsa, diğer partiler de hazırsa gelin değiştirelim, gelin şartları değiştirelim, işsiz yararına genişletelim ama maalesef.

Diğer bir konu Sayın Bakan, sosyal yardımlardan mutlaka sosyal haklara geçmemiz lazım. Bakın, yoksulluk çarkını kırmak için Sayın Bakan, mutlaka Millî Eğitim Bakanlığıyla çalışın. Dün Eğitim Bakanlığının bütçesi vardı. Şimdi, dezavantajlı bölgelerde biliyorsunuz, hep şu şarkı söylenir: İşçisin

sen işçi kal, yoksulsun sen yoksul kal. Amerika’da da kast sistemi vardır, belli ülkelerde de, maalesef ülkemizde de kast sistemi var. Belli mahallelerin çocukları “şanslı çocuklar” olarak addediliyorlar çünkü onlar daha iyi eğitim alıyorlar, daha iyi sosyal şartlarda yaşıyorlar. Belli mahallelerin çocukları da “kaybedenler” olarak addediliyorlar ve orada siz yoksulluğu yönetiyorsunuz. Niye? Oranın okulları önceki Eğitim Bakanımın söylediği gibi niteliksiz, oranın şartları daha kötü ve oradaki çocuklar ya asgari ücrete talim ediyorlar ya da işsiz kalıyorlar. Bu yoksulluk çarkını kırmanın yolu, dezavantajlı bölgelerde eğitimi, sağlığı, sosyal şartları topyekûn bir master plan çerçevesinde iyileştirmektir. Dezavantajlı durumu tersine çevirmektir, çarkı tersine çevirmektir. Ama varsıl yoksulun hâinden anlamıyor Sayın Bakan. Bu anlamda hepimizin o mahallelere gidip orada çalışmamız lazım, dezavantajlı bölgelerde yalnızca kömür dağıtmak değil. Bakın, gelin Ankara’nın şu Polatlı’sına gidelim, insanın genzi yanıyor biliyor musunuz, orada insanlar kanser olurlar. Kömür dağıtıyorsunuz kömür, linyit dağıtıyorsunuz o kirli kirli linyiti. Herkes, bakın, doğal gaz kapısında ama doğal gazı yakamıyor çünkü doğal gaz ayda 300 lira ister Sayın Bakan, kömür yakıyor ve orada insanlar nefes dahi alamıyorlar. O yüzden bu kirli kömürü dağıtmaktan vazgeçip o insanların doğal gaz yakabileceği bir gelire sahip olmaları gerekir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yanlış bilgi veriyor.

BAŞKAN – Verilen bilgilerin içeriği beni ilgilendirmiyor, onu kendisiyle baş başa bırakıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Paylan, Polatlı doğru bir örnek değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gelin beraber gidelim,

BAŞKAN – Müsaade edin, zaten son on sekiz saniyesi, müsaade edin.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, asgari ücret şu anda 1.600 lira. Yoksulluk sınırı ne? 6 bin TL. Açlık sınırimız ne? 2 bin TL ve siz yalnızca şunu söylüyorsunuz: “Daha iyi olmasını umut ediyoruz.” Ya, bu denilebilir mi Sayın Bakanım? Biz, yoksulluk sınırında 2 kişi çalışıyorsa -en azından bunun yarısı kadar- 3 bin TL’ye varan bir asgari ücret hedeflemeliyiz. Ama diyeceksiniz ki “ülkenin şartları...” Efendim, ülkenin şartları bir tek asgari ücretliye gelince mi yetersiz kalıyor. Bu anlamda, hepimiz yoksulluk sınırının en az yarısı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum.

Bir asgari ücreti işçilerimizden esirgememeliyiz ve bir an önce enflasyondan doğan kayıplarını değil, yıllarca birikmiş refah paylarını da... Çünkü yalnızca enflasyon kadar artırırsanız refahtan işçi yararlanamaz. Yıllarca hep asgari ücret veya altında artırıldı. Oysa “Ülkeyi büyüttük.” diyorsanız, refah payını da katan bir şekilde işçinin maaşları mutlaka iyileştirilmeli.

Sayın Bakan, son olarak şunu söyleyip bitiriyorum: Sayın Bakan, kıdem tazminatı... Bakın, işçiler mücadele ettiler, kıdem tazminatlarına dokundurtmadılar. Sizin tekrar kıdem tazminatı fonunu gündeme getirmeyi düşündüğünüzü anlıyorum. Cumhurbaşkanı yüz günlük programda bunu açıkladı. Kıdem tazminatı fonunu gerçekten düşünüyor musunuz? Bakın, kıdem tazminatı bir işçinin sigortasıdır, iş güvencesidir Sayın Bakan. Eğer kıdem tazminatı fonu olursa iş güvencesi de tamamen kalker. İşverenler, belli bir kıdem tazminatı içeride olduğu için, işçilerinin iş güvencesini sağlıyorlar,

sağlamak durumunda kalıyorlar ama esnek çalışmanın daha da önünü açacak kıdem tazminatı fonu ve daha düşük bir rakam -orada sonuç olarak o fona yatacak- işçinin iş güvencesini tarumar eder. Size bu yola girmemenizi tavsiye ediyorum.

Son olarak Sayın Bakan, bakın, burada gelen garsonlar var, görüyor musunuz? 30 kişi sabahtan beri bize hizmet ediyor; içinde 4/B’lisi var, 4/C’lisi var, 4/D’lisi var. 4/D’liler ne diyor, biliyor musunuz, taşerondan geçenler? “Keşke taşeron bitmeseydi. Bizim maaşlarımız düştü, daha zor şartlarda çalışıyoruz.” diyorlar. Bakın, Başkanımız onları haftada altmış saat çalıştırıyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – Vicdansız Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, haftada 1 işçi kaç saat çalışabilir en fazla? Kırk beş saat çalışabilir. Vicdansız Başkan altmış saat çalıştırıyor. Sizden müfettiş göndermenizi talep ediyorum Sayın Bakan, vallahi müfettiş gönderin buraya. Sayın Başkana gelsinler, sorsunlar kaç saat çalıştırıyor. Bakın, biz bu hafta altmış beş saat çalıştık. Buradaki işçiler de altmış beş saat...

BAŞKAN – Siz de öyle çalışıyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Aynen, biz de öyle çalışıyoruz. Tabii, aykırı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz de çalışıyoruz, bu da insan haklarına aykırı aslında ama... Hadi, biz milletin vekilleriyiz, bu işçilerimizin ne günahı var altmış, altmış beş saat çalışıyorlar? Sayın Bakan, burada bir kanunsuzluk var.

BAŞKAN – Bunu çözebilirim. Görüşmelere saat bire kadar ara veririm şimdi, biri beş gece tekrar açarım, ertesi gün izin yaparlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakanım, lütfen buraya bir müfettiş gönderin. Bakın, işçilerimiz altmış beş saat çalışıyor ve 4/D’liler son derece şikâyetçiler şartlarından.

BAŞKAN – Bu da bir yöntem. Uyar mı arkadaşlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, gelsinler müfettişler, burada kaç saat işçi çalışıyor, bir tespit etsinler ve fazla mesai de vermiyor Sayın Başkan, fazla mesai falan da yazmıyor.

BAŞKAN – “Fazla mesai veriliyor.” yanlış bilgi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, nasıl veriliyor Sayın Başkan?

BAŞKAN – “Fazla mesai ödeniyor.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz, giriş-çıkış...

BAŞKAN – Ben şunu söyledim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyleyin bakalım. Tespit ediliyor mu burada saatler?

BAŞKAN – Fazla mesai ödeniyor, işçilerimize, çalışanlara fazla mesai ödeniyor ancak akşam için yemek ödemesi yapılmıyor. Onu söyledim. Fazla mesai ödeniyor ama yemek parası ödenmiyor, yemek parasının ödenmesi gerektiğini söyledim ben.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Saat çetelesi tutuluyor mu?

BAŞKAN – Bu sadece bizim Komisyon için değil, Meclisin genelini söylüyorum tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, bir işçinin haftada altmış beş saat çalışması yanlıştır. Kırk beş saatten fazla çalıştıramaz değil mi Sayın Bakanım? O zaman, kanunsuzluk var burada, lütfen müfettiş gönderin.

BAŞKAN – Mesai ödemeleri yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkana da bu anlamda tutanağı tutun. Sizden istirham ediyorum.

BAŞKAN – Yani, illa beni buradan kaldıracak ya, başka yol bulamadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir Mecliste bile işçinin hakkı korunamıyorsa bir fabrikada, bir atölyede asla korunamaz. Bu açıdan size çağrı yapıyorum: Mecliste, altmış-altmış beş saatlik çalışma var. Taşeronlar, 4/D'liler çok daha kötü koşullarda çalışıyorlar. Bakın, burada bir akşam yemeğinin bile parası kesiliyor, öğlen yemeğinin parası 4/D'lilerden kesiliyor, izin paraları kesiliyor. Bu çerçevede, önce Mecliste işçilerimizle ilgili adımlar atalım, sonra tüm Türkiye'ye bunu teşmil ettirelim derim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tabii, bu mesailer belli bir noktaya, tavana geldiğinde ya bunlar izinlerine ekleniyor veyahut da izin veriliyor. Saat biri geçtiği zaman çalışmalarımız, tekrar ertesi gün izinli oluyorlar ve bütün çalışanlarımızın da fazla mesaisi ödeniyor. Yani siz Sayın Paylan'ın da bu söylediklerine bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, siz bir müfettiş gönderin. Bakmayın Sayın Başkana, müfettiş gönderin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Saat dokuzda çıkarlarsa servise binemiyorlar, dokuzu iki geçce çıkmaları gerekiyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, hepinize çok teşekkür ediyorum.

Bugün de görüşmelerimizin sonuna geldik. Toplamda 54 milletvekilimiz söz aldı; 22'si Komisyondan, 32'si misafir milletvekillerimiz ve dört yüz elli dakikalık bir sürede... Sayın Bakanım, yani yedi saat otuz dakika milletvekillerimiz bütçe ve kesin hesaplar üzerinde görüşlerini ifade ettiler.

Şimdi on beş dakika da soru işlemi yapacağım. On dakikası Komisyon üyelerimiz, beş dakikası da dışarıdan gelen milletvekillerimiz olmak üzere on beş dakika soru işlemi yapacağım.

Soru sormak isteyen milletvekillerimizin sisteme giriş yapmalarını rica ediyorum ve Sayın Kuşoğlu'yla başlıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bugünkü sunumunuzda “İki yeni sosyal yardım programını başlatacağım.” dediniz, kamuoyuyla paylaştınız. Bunlardan bir tanesi, bu çoklu doğum yardım programı. Bütün gün, bu, televizyonlardaydı, alt yazılarla geçti. Bu konuyla ilgili olarak şunu sormak istiyorum: Mayıs ayı içerisinde de sizden önceki bakanımız bununla ilgili bir açıklama yapmıştı. Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu toplantısında böyle bir karar alındı aynı şekilde ödenmesiyle ilgili -seçim öncesiydi- ödeme yapılmadı. Şimdi yine bir seçim öncesi kararı mı bu, yoksa doğrudan uygulanacak mı? Onu sormak istiyorum. Çünkü daha önce yapıldı, toplantı yapıldı, fonda bu karar alındı ama uygulanmadı.

Bir de yetim ilaçla ilgili olarak yine sıkıntılar var. O konuda bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Bakan, Bakanlık faaliyet raporlarına göre Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu tarafından dağıtılan kömür yardımı TKİ ve TTK'den alınmak zorundadır. TKİ ve TTK'nin kayıtlarında kaç ton kömür satıldığı yer almaktadır. Bu rakamlar ile Bakanlık faaliyet raporlarında yer alan kömür yardımları karşılaştırıldığında yıllık olarak yaklaşık

200 bin ton kömürün fazla dağıtıldığı görülmektedir. Bir başka deyişle, TKİ ve TTK'den alınmayan kömürler sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından yoksullara verilmektedir. Bu noktada bu kömürlerin menşei önemlidir. Özellikle 2017 yılında Şırnak'ta yaşanan iş cinayetinde kaçak maden ocağından çıkarılan kömürlerin Şırnak Sosyal Dayanışma ve Teşvik Fonu tarafından satın alındığı ve yoksullara dağıtıldığı görülmektedir. Mevzuata aykırı olarak yıllardır bu alımlar yapılmasına rağmen neden hiçbir Sayıştay raporunda veya bakanlık denetimlerinde bu konu gündeme getirilmemiştir? Şırnak'taki iş cinayetinden sonra herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Hangi çevrelerden kömür alımları yapılmaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şahin, buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – En sıkıntılı alan olan istihdam konusunda kayıtsız çalışan kadın sayısı oldukça fazladır. Kadın girişimciler ve yöneticilerin oranı yetersizdir. Kadınlar siyasi alanda hâlen yeteri kadar temsil edilemiyor durumdadır. Çocuk gelinler ve çocuk annelerin sayısında hızla artış görülmektedir. Doğum izni ve ücretlendirmede Avrupa Birliği ülkelerine nazaran ciddi cinsiyetler arası eşitsizlikler söz konusudur. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet, taciz, tecavüz gibi konularda toplumu bilinçlendirmeye yönelik çalışmalarınız nelerdir? Kadın ve çocuğa yönelik şiddet ve taciz konusunda verilecek cezalar ile bu cezaların uygulanması kapsamında Adalet Bakanlığıyla beraber yürütülen ve yürütülecek çalışmalar nelerdir? Televizyon programları, diziler, filmlerde şiddet içerikli ve özellikle kadına yönelik fırsat eşitliğini baltalayan faaliyetlerin önlenmesine dair çalışmalarınız var mıdır? Var ise bunlar nelerdir? İlköğretim ve lise müfredatına kadın hakları ve kadın-erkek fırsat eşitliği konusunda dersler konulması yönünde Millî Eğitim Bakanlığıyla bir çalışma yapacak mısınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sibel Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayıştay raporunuzda Bakanlığınızla ilgili çok önemli bulgular, tespitler var. SSK, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR'un birleşme öncesi uygulamalarıyla teknik altyapılarını oluşturacak yeni sisteme entegre edilmesi çalışmalarının tamamlanmaması nedeniyle kurum içi çok yüksek bir risk oluşturduğu söyleniyor. Bu çalışma ne zaman tamamlanacak? Her geçen gün kamunun zarar ettirilmesi söz konusudur.

Ayrıca, Sayıştayın yine çok önemli bir bulgusu olan 21'inci bulgusunda 1.397 belediyeden 1.084'ünün Sosyal Güvenlik Kurumuna olan toplam borcu neredeyse 9 milyon TL. Bu prim borcunun tahsil edilemediği söyleniyor. Bakanlık olarak ne yapacaksınız?

Son olarak da projelerinizde uluslararası ve AB fonlarından güçlü destek alınacağını söylüyorsunuz ama şunu hatırlatmak istiyorum: Türkiye, hukukun üstünlüğü ve demokrasi değerlerinden uzaklaştığı için Avrupa Birliği fonları kesilmiştir. Ne düşünüyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Sosyal Yardımlaşma Fonu'ndan yapılan yardımlarda özellikle seçim döneminde yaşlılarımıza, ihtiyaç sahiplerine bu yardım AKP tarafından yapılmakta.” ve “Oy vermediğiniz takdirde bu yardımlar kesilecektir.” şeklindeki söylemlerin önüne nasıl geçmeyi düşünüyorsunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya asla öyle bir şey sorulmamıştır.

CAVİT ARI (Antalya) – Özellikle kıdem tazminatı konusunda her yılbaşı geldiğinde kıdem tazminatının kaldırılacağına dair birtakım söylemler yayılır. Bunun önüne geçmeyi nasıl düşünüyorsunuz? Ayrıca 2011 yılında 121, artarak devam edip 2017’de 409’a kadar tırmanan kadın cinayetlerinin önüne nasıl geçmeyi düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakanım, sorduğum bir soruyu tekrar ederek dikkatinizi çekmek istedim. 2017 yılı eylül ayında sosyal güvenlik denetmenliği yardımcılığı sınav ve mülakatına girerek başarılı olanlardan 150 kişi atandı, 250 kişinin hâlen atama beklediği, tüm işlemleri tamamlanmasına rağmen; bu konuya dikkatinizi çekmek istedim, sormak istiyorum.

Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi’ne kayıtlı hane sayısı ve kişi sayısı ne kadardır? 2015 yılına kadar yayımlanan Türkiye Sosyal Yardım İstatistikleri Bülteni neden yayımlanmamaktadır?

Son bir sorum, kırsalda, köyde, tarlada çalışan kadının sorunlarına yönelik ne gibi çalışmalarınız var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, sunumuzda asgari ücretli, 2002-2018 yılları arasında yüzde 102,6 arttığını ve bu artışın ekonomik saldırılara rağmen yapıldığını ifade ettiniz. Merak ediyorum, kimdir bu ekonomik saldırıları yapanlar? Bu konuda aydınlatırsanız sevineceğim.

Diğer bir konu da milletvekili olarak alan çalışmamızda devamlı gaziler ve şehit yakınları arasındaki eşitsizlik dile getirilmekte ve bu, büyük bir sosyal yara meydana getirmiş bulunuyor. Sizlerden ricam, bu gazi ve şehit yakınları arasındaki haksızlığı lütfen giderin.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Bakan, GREVİO’nun raporunu ciddiye alıyor musunuz? Bu konuda ne gibi çalışmalar yürütmeyi düşünüyorsunuz? Bakanlığınızda, son dönem kurum çalışanları başvuran, şiddete uğrayan kadınların yakınlarına, yakınlarının kendi kurumlarında kalmadığını belki Mor Çatı gibi bağımsız sığınaklarda kalıyor olabileceklerini ifade etmekte. Bundan bilginiz var mı? Çünkü bu, hem İstanbul Sözleşmesi’nin ihlali hem şiddete uğrayan kadının yerini bildirmek hem de aynı zamanda Mor Çatı gibi bağımsız kurumların çalışanlarını tehdit altında bırakan bir şey. Bunu sormak istedim.

Bir de “Kadınlar çocuksuz olarak da, birey olarak da var olabilirler.” demek aileyi ortadan kaldırmak ya da aileye karşı olmak, kadınları aşağılamak anlamına gelmiyor. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum. Kimse buna ilişkin bir şey söylemedi, size değildi.

BAŞKAN – Sayın Hürriyet...

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Sayın Bakan, çıraklık ve staj süreleri ne yazık ki sigorta başlangıcı olarak kabul edilmiyor ve bundan dolayı yüzbinlerce insan mağdur. Haftada iki gün, okulda üç gün sanayi, fabrikada yaz tatili bile yapmadan çalışan vatandaşlarımızın bu çalışmaları sigorta başlangıcı olarak sayılacak mı? Özellikle Anayasa’nın eşitlik ilkesine de aykırıdır bu durum, bu eşitlik sağlanacak mı? Buna ilişkin bir düzenleme düşünüyor musunuz?

Diğer bir sorum: Kendilerini “joker eleman” olarak adlandıran bir grup var. Sırf 4 Aralıkta çalışmadığı için bunlar kadroya alınmadı. Onların yerine çalıştırılan yedi gün, üç gün, beş gün çalışan insanlar bile kadro alırken üç yıl, beş yıl çalışmış insanlar ne yazık ki kadro alamadı. Sizden önceki Çalışma Bakanı Jülide Hanım herkesin gözünün içine baka baka söz vermişti, “Koşulsuz bunlara kadro vereceğiz.” diye ama ne yazık ki sözler tutulmadı. “Eski Bakanın verdiği sözler sizleri bağlıyor mu?” diye de sormak istiyorum.

Kamuda şoför olarak çalışan ama yüzde 70 işçilik maliyetine takılan taşeron işçiler var. Bunlara da yine, sözler vermiştiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Aile Bakanlığının bir çalışanının mesajla gönderdiği sorusunu size yöneltiyorum: “Sayın Vekilim, şu an eşim başka ilde, ben başka ilde çalışıyoruz. Ek ders ücretli çalıştığım için özlük hakkım yok. Eşimin yanına gidemiyorum. İşimden mi istifa edeyim, yoksa eşimden mi?” Aynı durumda aile birliği bozulmuş birçok sözleşmeli çalışan da bulunmaktadır. Yine, kadro alamayan “yüzde 70 mağdurları”, “4 Aralık mağdurları” taşeron işçiler feryat ediyor. Sözleşmeli, ücretli, vekil, geçici statüde çalışanlar ve kadro alamayan taşeron işçilerine yönelik bir kadro çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Bakan, iki kısa sorum olacak. İş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının çoğu iş yerlerinde asgari ücret üzerinden sigortalanıyor. Bu konuda bir denetim ve düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?

İkinci sorum, 15 Temmuz dayanışma kampanyasında 20 Ocak 2017 tarihi itibarıyla toplanan 309 milyon liranın bugünkü tutarı ne kadardır? Bu para nerede tutulmaktadır?

Son olarak da çocuk işçiliğiyle ilgili soru önergemi cevaplamanızı rica edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, üçüncü havalimanı işçileri isyanlarında size bir ihbarda bulundular, aslında, biliyorsunuz, “Çalışma şartlarımız çok kötü, tahtakuruları içinde uyuyoruz ve maaşlarımızın yarısı bankaya, yarısı elden ödeniyor.” diye ihbarda bulundular. Onun üzerine kapıları kırıldı, biliyorsunuz, bir hafta işçiler taş üstünde yattılar ve tutuklandılar. Sayın Bakan, siz işçilerin bu ihbarını neden değerlendirmediniz? Bir şey daha soracağım, neden üçüncü havalimanı işçilerinin yanında olmadınız? Neden Süleyman Soylu’ya kurban ettiniz o işçileri?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan, üçüncü havalimanında sorunlar başladığında Çalışma Bakanlığı değil, İçişleri Bakanlığı devreye girdi. Üzerine hafriyat dökülen işçinin üç gün sonra cenazesi, rögara düşen işçinin iki gün sonra cenazesi bulundu. Ben tahtakurularına bizzat şahit oldum.

Üçüncü havalimanı faaliyeti sırasında kaç işçi hayatını kaybetti? Çalışanların koşullarını düzenlemeyi düşünüyor musunuz? Sendikali örgütlenme özgürlüğünün önündeki engelleri kaldırmayı düşünüyor musunuz? OSGB’lerin ücretin asgarisini bankaya yatırıp gerisini elden vermesini bir vergi kaçakçılığı olarak değerlendiriyor musunuz?

Son olarak da iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin mesleki bağımsızlığını sağlayacak ne türden önlemleri düşünmektесiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, yaptığınız sosyal yardımların gerçekten hak sahiplerine gittiğini düşünüyor musunuz? Eğer gittiğini düşünmüyorsanız, hak sahibi olanların içinde, sosyal yardım alanların içerisinde “Ben buna layık değilim, üst mahallede benden daha fazla ihtiyaç sahibi var.” veyaht da “Yan komşum buna daha layıktır.” diye ortalama bir ahlaki duruş gösterdiğine inanıyor musunuz? Eğer inanmıyorsanız bu ahlaki durumunun gelişmesinde iktidarınızın herhangi bir katkısı var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Bakan, kamuya ilansız ve sınavsız personel alımı yapılıyor mu, yapılıyorsa hangi yollarla? İş Kurumunun “toplum yararına çalışma” adı altında yaptığı alımlara ilişkin bir kural var mı? Seçtiğiniz, aldığınız kişileri nasıl seçiyorsunuz? “Kura yöntemi” deniliyor -konuşmamda da söyledim- ama bundan farklı şekilde eleman alındığı da ifade ediliyor, buna ilişkin görüşünüzü istiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Beko...

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakan, mahkemelerin iş yükü fazla diye sistemin doğasına aykırı biçimde zorunlu ara buluculuk sistemini devreye sokarak işçinin, emekçinin haklarının gasbedilmesine yönelik uygulama başlamıştır. On bir aylık süreçte ne kadar işçi alacağı için zorunlu ara bulucu başvurmıştır, bunlardan kaç anlaşmayla sonuçlanmıştır, kaç uyuşmazlıkla sonuçlanmıştır?

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, sosyal politika ve istihdam alanında çalışan 600’e yakın kurum ve kuruluşa 935 projeye destek verilmiş. Bu kuruluşların isimleri nelerdir? Bu projeler sonrası istihdam artmış mıdır?

BAŞKAN – Sayın Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakan, birçok işçi direnişinde şahit olduğumuz şöyle bir durum var: Örgütlenme için giren sendika yetki davası açılması neticesinde sendikal haklarını maalesef yerine getiremiyor, orada işçiler kullanamıyor. Türkiye’nin ücra köşesinde açılan bir mahkeme o işçilerin haklarının gasbına neden oluyor. Bu konuda bir düzenleme düşünüyor musunuz?

Veli Saçılık engelli bir KHK’li, “İşimi istiyorum.” dedi, işini istediği için de ceza kesildi ve bu cezalarının karşılığında da engelli aracına haciz konu. Engelli araca kişiye özeldir. Engelli aracına haciz konabilir mi?

Üçüncü havalimanı CEO’su dedi ki: “İşçiler haklıydı.” Siz de Çalışma Bakanı olarak üçüncü havalimanında çalışan tahta kurularına karşı ezdirilen işçiler haklı mıydı?

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Bakan, kayyumla birlikte belediyelerdeki kadın haklarının korunmasına yönelik merkezler kapatılmıştır. Bu merkezlerin kapatılmasının kadınların hayatında yarattığı olumsuz etkiyi tespit etmek için Hükümet politikasını değil kadınların ihtiyaçlarını önceleyen bağımsız bir incelemede bulunmayı düşünüyor musunuz?

Emeklilikte yaşa takılanların haklarının teslimi için ne düşünüyorsunuz?

Bir de Bakanlığa atanmayı bekleyen müfettiş yardımcılarının ataması için ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cora, son soru...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, öncelikle, şunu ifade etmek istiyorum: Hükümetimiz engellilerle alakalı, toplumumuzun dezavantajlı gruplarıyla alakalı çok önemli yasal düzenlemeler gerçekleştirmiştir. Engelli memur istihdamında 10 kat artış sağlanmış, bizden önce 5.777 engelli memur istihdam edilirken şu an 53.964 kişiye ulaşılmıştır. Ayrıca, 513 bin engelli vatandaşımız da evde bakım hizmetinden yararlanmıştır. Daha da önemlisi, engelli vatandaşlarımıza pozitif ayrımcılık sergileyen, onların hak ve hukukunu yasal güvence altına alan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Yasa çıkarıldı. Engellilerde her geçen yeni talepler, yeni ihtiyaçlar olmaktadır. Özellikle ortopedik engelli vatandaşlarımızın akülü araba ihtiyaçları bulunmaktadır, bunları dernekler, vakıflar aracılığıyla karşılamaktadırlar. Bizim bu konuda özellikle talebimiz, sağlık şartlarının müsaade ettiği koşullarda, bu ortopedik engelli vatandaşlarımızın akülü araba ihtiyaçlarının herhangi bir şarta bağlanmaksızın sosyal yardımlar kapsamına dâhil edilerek bu vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Selçuk, süreniz kırk beş dakikadır. Cevaplayamadığınız soruları da yazılı olarak Komisyon Başkanlığınıza iletmenizi sizlerden isteyeceğiz.

Sürenizi başlatıyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; sayın milletvekillerimizin konuşmalarıyla gündeme getirdikleri konularla ilgili bir değerlendirme yaparken bir yandan da soruları cevaplayacağım inşallah.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yeni bir vizyonlar bir araya getirilen, görevlerini ve hizmet modellerini bu vizyon doğrultusunda geliştirerek uygulayan -dediğiniz gibi- büyük bir bakanlık oldu. Çalışmalarımızın gayesi, bir taraftan kendi toplumsal gerçeğimize, milli kimliğimize bağlı kalmak; diğer taraftan, toplumun geçirdiği değişim sürecine uygun adımlar atmaktır. Yeni dönemin ruhuna uygun olarak iki bakanlığın birleştirilmesiyle oluşturulan bu sinerji, sosyal yardım alanların da istihdama etkin katılımını sağlamak, engelli vatandaşlarımız başta olmak üzere özel politika gerektiren grupların iş gücüne katılımını sağlamak, kadının ekonomik ve sosyal hayatın içinde etkin olarak yer almasını sağlamak, iş hayatı ve aile yaşamı arasındaki ahengin oluşturulmasına katkı sağlamak ve çocuk işçiliğin önlenmesinde ailenin rolünün güçlendirilmesini, engelli ve yaşlılarımızın toplumsal hayattan kopmadan yaşamlarını sürdürebilmesini ve yakın gelecekte karşı karşıya kalacağımız demografik

yaşlanmanın sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi içerisinde gerekli tedbirlerin oluşturulmasını ve bunlar gibi, toplumun tamamını ilgilendiren daha birçok konunun her iki bakanlığın birikimini ve ortak çözüm üretme anlayışıyla uygulamaya geçmesini sağlayacaktır. Toplumun tüm kesimlerinin farkındalık, duyarlılık ve bilinç düzeyinin artırılması amacıyla kapsamlı ve çok boyutlu eğitim faaliyetlerimize devam ediyoruz. Tüm sistemimizi yeni baştan dizayn ederek toplumun ihtiyaçlarına göre yeni kurumsal yapılar oluşturmayı da sürdürüyoruz. Kadın, aile, çocuk, yaşlı, engelli, şehit yakınları ve gazilerimize yönelik yeni hizmet anlayışını birlikte uygulamaya koyuyoruz.

Sosyal hizmet ve sosyal yardımlarda yeni bir anlayışı adım adım, toplumun tüm kesimlerini kapsayacak şekilde tabana yaymaya çalışıyoruz. İnsanımızın bize gelmesini beklemeden, biz insanımıza giderek, dertlerini dinleyerek gönüllerini alıyoruz. Aile yapımızı güçlendirerek toplumun refahını artıran projeleri hayata geçirmeye, çalışma hayatını iyileştirmeye, istihdamı artırmaya devam edeceğiz. İlk kez Hükümetimiz döneminde insan odaklı politikalar, maliyeti ne olursa olsun kararlılıkla hayata geçti. Bu başarı, ekonomik kalkınmayla birlikte insani kalkınmanın da bir ölçüsü.

Bugün gerçekleştirdiğimiz bütçe görüşmeleri Bakanlığımızın son on altı yılda katettiği mesafeyi gösterme bakımından da son derece verimli geçmiştir. 2019 bütçesini görüşmekle birlikte kendimize, biliyorsunuz, yüzer günlük ara hedefler koyarak da amaçladığımız, sosyal refahla büyüyen ve üreten Türkiye için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ben sabah sunumum sırasında fazla derecede hedeflere vurgu yapmadım. Dediğiniz gibi, zaten iki bakanlık birleştiği için kapsamlı bir sunumdu ve hedefleri biz zaten Hükümet olarak yüzer günlük planlar hâlinde kamuoyuyla paylaşıyorduk. Ama madem bahsi geçti, biz geçmiş odaklı değil gelecek odaklı bir hükümetler olduk on altı yıl boyunca ve koyduğumuz hedefleri de her daim gerçekleştirdik. O yüzden, izniniz olursa ben tabii ki Hükümet sistemimizin ilk yüz gününde neler yaptık, onlardan da bahsetmek isterim. Okul Destek Projesi kapsamında çocuklarımızın sosyal, kültürel, sanatsal, sportif ve akademik faaliyetlerle sağlıklı bireyler olarak geleceğe hazırlanmalarını, dijital dönüşüme yönelik nitelikli iş gücü için geleceğin mesleklerinde gençlere yönelik mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarının düzenlenmesini sağladık. Cihaza bağımlı hastanın elektrik faturalarının 200 TL'lik kısmına kadar ödenmesini sağlıyoruz. Çoklu doğum yardımını getiriyoruz. Sosyal yardım yararlanıcılarının, 80 bini aşkın kişinin mesleki eğitim kurslarına istihdam olanaklarına ve toplum yararına programlara yönlendirilmesine katkı sunuyoruz. Sosyal hizmet merkezi sayımızı 298'ten 316'ya çıkardık. Yine, madde bağımlıların sosyal uyumunun sağlanması için Türkiye Bağımlılıkla Mücadele ve Aile Eğitim Programı kapsamında 124 binden fazla kişiye madde bağımlılığıyla mücadele için toplumsal farkındalık çalışmaları gerçekleştirdik. Nitelikli iş gücüne yerleştirilmesine yönelik programların yararlanıcı sayısının yüzde 51 artırılması, üniversiteli gençlerin iş gücü piyasasıyla tanıştırılması için işe ilk adım projesinin hayata geçirilmesi, e-devlet kapısında sunulan hizmetlerin artırılması, kadınlarımızın güçlendirilmesi, istihdama katılması için kadın kooperatiflerinin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi gibi toplumun her kesimine dokunan eylemlerimizi hayata geçirdik. O yüzden, biz koyduğumuz bütün hedefleri zaten gerçekleştiriyoruz. Önümüzdeki ikinci yüz günlük süreçte de bunun gibi birçok projemizi yine Cumhurbaşkanımız ikinci yüz günlük eylem planında açıklayacak.

Vatandaşlarımızın insan onuruna yakışan bir hayat sürmeleri, eğitim, bilim, siyaset, ekonomi ve çalışma hayatı başta olmak üzere her alanda hak ettikleri yeri almaları ve bu alanlara değer katmaları için çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Şimdi sayın milletvekillerimizin sorularına cevap vermek istiyorum. Tabii, cevap vermeden önce ben bir açıklama yapmak isterim. Öncelikle ben belirtiyim, ben anne değilim. O yüzden, dediniz ya “Anne olmayan birey değildir...” Bir kere, doğurganlık ile anneliği biz aynı tutmuyoruz. Bizim anladığımız anne anlayışı, toplumda her çocuğa sahip çıkan, bir çocuğun tasasını çeken her kadın bir annedir. Bunu ben Aile Bakanı olarak ve çocuğu olmayan kadın Bakan olarak söylüyorum. (Alkışlar)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, bürokrasi burada alkışlayamaz, ayıptır, böyle bir şey yapılmaz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sosyal yardımlardan başlayalım, en çok bu konuyla ilgili soru geldi. Sayın vekillerimiz Bülent Kuşoğlu, Filiz Kerestecioğlu ve Mehmet Bekaroğlu’nun sorduğu “Sosyal yardımlar sürekli artıyor, bu sorunu çözemedik...” Bir kere, sosyal yardımların artıyor olmasının yoksulluğun artmasının bir göstergesi olarak sunulması yanıltıcı. Sosyal yardımların artmasının nedenlerini ben şu şekilde izah edebilirim size: Vatandaşlarımızın öncelikle sosyal yardımlar hakkında farkındalık düzeyi arttı. Yardıma erişim kanallarını çeşitlendirdik. Yardıma erişim sürecini kolaylaştırdık. Sosyal güvenceli olup muhtaç durumda olan vatandaşlarımıza da sosyal yardım hakkı verdik. Hayata geçirdiğimiz tematik sosyal yardım programlarıyla daha önce kapsam dışı bırakılan ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza da uygun destekleri sağladık. Hâliyle, yararlanıcı sayısı artışı, yoksulluğun artmasından ziyade daha fazla vatandaşımıza daha fazla yardım çeşitliliğiyle ulaşan sosyal devlet uygulamamızın yaygınlaşmasından kaynaklanmakta. Aynı zamanda, Dünya Bankası tarafından Ekim 2017’de yayımlanan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Atlası çalışmasına göre ülkemiz dünyada yoksulluk oranlarını en fazla azaltan ülke olmuştur. Günlük 4,3 doların altında yaşayın nüfusumuz 2002’de yüzde 30 iken 2015 yılında bu oran nüfusumuzun yüzde 1,5’ine düşmüştür. Bu rakam 2015 yılından bu yana TÜİK tarafından açıklanmıyor.

2002 yılında 1,3 milyar liralık sosyal yardım yapılırken 2017 yılında bu rakam 36 milyara ulaştı ve bu yılın sonunda da 43,4 milyar sosyal yardım yapılacağı tahmin ediliyor.

Yine, “Gelir dağılımının yoksullukla bir ilişkisi var mı?” sorusunun cevabı da bildiğimiz gibi bir Gini katsayısı var.

Bu arada, Ünal Bey’di galiba, vekilimiz, hani benim eğitimimi sordu. Sonunda bahsedeyim diyordum ama... Türkiye 49’uncusu olarak Bilkent Üniversitesi ekonomi bölümünü kazandım, 4 üzerinden 3,95 ortalamayla bitirdim. Bunlardan pek bahsetmeyi sevmem. Daha sonra, demin bahsettiğimiz bu yoksulluk ölçümlerinde “multidimensional poverty measurement” denilen ölçümlerde Oxford Üniversitesinde eğitimlerini aldım. Benim son on yılda 57 ülkenin şeyini hesaplayan istatistik komisyonlarının koordinatörü olarak çalıştım. ILO’yla, Dünya Bankasıyla, IMF’le beraber çok çeşitli “task force”ların içinde bulundum. Dolayısıyla bu ölçümlerin çoğunu yapan ekiplerin içindeydim zaten. O yüzden, veri konusunda belki bütün sunum boyunca çok fazla veri kullandığımı söyledi Başkanımız ama ben zaten veriyi çok seven bir insan olarak hatta, hâlihazırda bürokratlarımızı bu konuda da biraz zorlayan bir Bakan olacağım yani daha fazla veri gelsin, daha düzenli veri gelsin diye. Bu anlamda da tabii “İyi niyetli fakat eğitimi uygun mu?” diye bir soru geldi. Artık bunu da sizin takdirinize bırakıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne kadar kişi sosyal yardımlardan yararlanıyor dediniz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Geliyorum onlara, geliyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Demin dediğiniz 43,4 neydi, onu anlayamadım?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – 43,4 milyar lira.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hayır, kaç kişi yararlanıyor?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Geliyorum, cevaplayacağım.

Bunun yanı sıra, dediğim gibi, sosyal yardımlar haklarını biz genişlettik 2002 yılından bu yana, çeşitliliğini de artırdık. 2002 yılında sadece 4 adet olan sosyal yardım programımızı bugün sizlere açıkladığımız iki çoklu doğum yardımı ve Elektrik Desteği Programı’mızla 42’ye çıkardık. Tabii, hakları genişlettiğimizi görmeden sosyal yardımların arttığını eleştiriyorsunuz, ben bunu pek tutarlı bir yaklaşım olarak görmüyorum.

Diğer bir konu da: Biz bu yardımları dağıtırken hiçbir zaman siyasi, ideolojik, felsefi veya dinî ayırım gözetmeksizin muhtaçlık temelinde bir tabanla oluşturuyoruz ve sürdürüyoruz. Bunların temel ilkeleri ve yararlanma kriterleri belli. Ayrıca, sosyal yardıma ayrılan kaynakların hangi düzeyde düzenli yardımlara aktarıldığı da belli.

Bizim sosyal yardımlaşma dayanışma vakıflarımızın karar organı olan mütevelli heyetlerimizde kamu kurumları, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve vatandaşların oluşturduğu katılımcı bir yapı hâkim. Muhtaçlık kararı öncesinde sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıfları vatandaşlarımızın bilgilerini “Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi” dediğimiz bir veri tabanı üzerinden 24 kurumun veri tabanından on-line olarak sorguluyor. Ayrıca, kişilerin hane ziyareti yapılarak muhtaçlık durumu da yerinde teyit edilmekte.

Ayrıca, dediğim gibi, seçimler ile sosyal yardımlar arasında ilişki olduğunu iddia ediyorsunuz ama bunun, öyle bir iddianın kaynağı da yok. Belirtmek isterim ki mevzuatı gereği düzenli bir şekilde uygulanan sosyal yardım programlarımızın takvimi seçim takviminden gayet bağımsız ilerliyor. Vatandaşımızın başvurduğu herhangi bir durumda ve zamanda yardım yapılıyor. Evde bakım yardımı, yaşlı ve engelli aylıkları ayda bir, diğer düzenli yardımlarımız iki ayda bir yapılıyor. Benzer şekilde, yakacak yardımları kış ayları başlamadan önce yapılıyor zamanında ulaşsın diye. Dolayısıyla yürütülen yardımlar ile seçimler arasında bağ kurmanın da çok rasyonel olduğuna inanmıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, burada ama. Veriyi seversiniz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Veri severim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Veriliş tarihlerini kastetmiyoruz Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

Sayın Bakanım, müsaade ederseniz...

Değerli arkadaşlar, burası konser salonu değil, Plan ve Bütçe Komisyonu, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Tekrarlanmaması için söylüyorum bürokrat arkadaşlara, alkış olmaz burada.

Sayın Bakan, buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Kömür tedariki de Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından yapılmakta. Yine, Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından kömürlerin il ve ilçelere ulaştırılması sağlanmakta. 81 il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarında sadece ihtiyaç sahiplerine dağıtım gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, muhtaç ailelere dağıtılan kömürlerin tamamı Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’nde belirtilen kriterlere uygun nitelikte kömürler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gidelim, mahallelere bakalım.

BAŞKAN - Sayın Paylan, sizin insicamınızı Sayın Bakan hiç bozmadı, hiç ağzını açmadı, yedi buçuk saat herkesi dinledi.

Buyurun Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yoksullukla mücadelede tabii ki sosyal yardımlara iki temel işlev yüklüyoruz. Bir, yoksulluğun etkilerini azaltmak ve yoksulların bizatihi kendisini azaltmak. Kısa Vadede Yoksulla Mücadele Strateji'miz kapsamında sosyal yardımları yoksulluğun etkilerini azaltmak için kullanmaktayız. Orta ve uzun vadede ise yoksullukla mücadele stratejilerinde ise sosyal yardımların yoksulların bizatihi kendisini azaltmak için kullanıyoruz. Bu yaklaşımla yürüttüğümüz hizmetler sonucunda, demin de belirttiğim gibi, yoksulluk oranı 2002 yılında yüzde 30,3 iken 2015 yılında yüzde 1,58'e indirdik.

Sosyal yardımlarımızın hedef kitlesini esas itibarıyla dezavantajlı kadınlar, engelliler, yaşlılar, çocuklar gibi gruplar oluşturmakta. Bu nedenle, sosyal yardım bütçemizi, Bakanlığımızın diğer hizmet birimlerinde tamamlayıcı bir bütçe olarak kabul edebiliriz.

Bunun yanında, 2018 yılında “Türkiye’de Kadınların İş Gücü Piyasasına Katılma Kararını Belirleyen Etmenler” başlığıyla yapılan bir araştırmada sosyal yardımların nispeten yaygın olduğu bölgelerde sosyal yardımlardan faydalanan kadınların iş gücüne daha sık katıldığı ortaya çıkmıştır.

2017 yılında 3 milyon 201 bin 253 haneye sosyal yardım hizmeti sunduk. Dediğim gibi, sosyal yardımların artıyor olması, belirttiğim veriler ve belirttiğim göstergelerle yoksulluğun artmasının bir göstergesi değil. Biz sadece ulaşan yardımın çeşitliliğini artırıyoruz.

Bir öneri vardı, Sayın Abdurrahman Tutdere Vekilimizden. Bakanlığımızca fonlanan il, ilçe ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca gerçekleştirilen projelerle yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın ev temizliği, kişisel bakımları, temel ve zaruri ihtiyaçları projeler kapsamında zaten karşılanmakta. Bu kapsamda, yılda yaklaşık 25 bin kişiye hizmet sunuyoruz. 2007 yılından beri de bu yürütülen hizmete 145 milyon kaynak aktardık.

Çoklu Yardım Programı seçim öncesinde yapılan bir çalışma değil zaten, hâlihazırda yürüyen bir çalışmaydı, 12 Kasım itibarıyla da uygulamaya başlıyoruz. O yüzden zaten uyguladığımızı da göreceğiz, pazartesi de talepleri almaya başlayacağız.

Romanlarla ilgili bir soru vardı Özcan Purçu Vekilimizden. Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Yerlerde Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi, SİROMA kapsamında farkındalığın artırılması, eğitim ve sağlık hizmetine erişimin artırılması ve Roman vatandaşlarımızın iş gücü piyasasına katılımlarının kolaylaştırılması amacıyla çeşitli çalışmalar yürüttük. 2015-2017 arasında 4 bini aşkın kamu görevlisine sosyal içirme eğitimi verdik. 44 okulda ders dışı aktivite merkezleri oluşturduk ve 15 bin Roman vatandaşımızı ihtiyaçlarına uygun temel kamu hizmetlerine yönlendirdik. Diğer yandan, projeye kamu kurumları arasında entegre hizmet modeli kapsamında ciddi bir birikim elde edildi. Proje Kasım 2017’de sona erdi. Proje kapsamında oluşturulan 20 sosyal hizmet koordinasyon birimi de hizmetlerine devam ediyor. Roman vatandaşlarımıza yönelik politikaların koordinasyonu ve uygulanmasının sağlanması, vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, istihdam, barınma ve sosyal hizmet alanlarında yaşam koşullarının iyileştirilmesi için Roman vatandaşlara yönelik strateji belgesiyle birinci aşama eylem planını yayımladık. Bu kapsamda izleme ve değerlendirme kurulu da oluşturduk ve eylem planı kapsamındaki çalışmalarımızı takip ediyoruz. Strateji belgesinin ikinci aşama eylem planıyla ilgili

de Bakanlığımızın ve ilgili kurumların katıldığı hazırlık çalışmaları devam ediyor. Ülkemizde 25 sosyal dayanışma merkezi, SODAM’da da Roman kadınlarımızın çok yönlü olarak desteklenmesine yönelik çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Ayrıca, Roman vatandaşlarımıza yönelik de 6.720 konut yapılmıştır.

İşsizlik konusunda da bayağı sorular vardı. “İşsizlik Sigortası Fonu şeffaf yönetilmiyor, Karayollarına para aktarılıyor.” Durmuş Bey’in sorusuydu. İşsizlik Sigortası Fonu İŞKUR Yönetim Kurulu tarafından yasal düzenlemeler çerçevesinde yönetiliyor. İŞKUR Yönetim Kurulu, sizlerin de bildiği üzere, İŞKUR Genel Müdürü, Bakanlığımızın bir temsilcisi, Hazine ve Maliye Bakanlığının bir temsilcisi, en çok üyeye sahip işçi, işveren ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunca belirlenen birer üye olmak üzere, 6 üyeden oluşuyor. Ayrıca, fon üç ayda bir bağımsız denetim kurumlarınca denetlenmekte ve aynı zamanda Sayıştayın denetimine tabi.

Fon, kanunların vermiş olduğu görevlerin yerine getirilmesi için, kanunların öngördüğü amaçlar doğrultusunda kullanılıyor. Fondan Karayollarına herhangi bir ödenek aktarımı söz konusu olmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kamu bankaları...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İşsizlik Sigortası Fonu’nun daha iyi değerlendirilmesi, fon gelirinin artırılmasını sağlamak amacıyla da gerektiği zaman bu fonu doğru kullanmak adına çeşitli işlemler yapılıyor. Yapılan işlemler, İşsizlik Sigortası Fonu Kaynaklarının Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği çerçevesinde gerçekleştiriliyor. Dolayısıyla, bütün bu işlemlerin, yapılan tüm işlemlerin sonucunda kârlı işlemler yapıyoruz ki şu anda fonumuz 125 milyara ulaşmış durumda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yıl yüzde 7 getirdi Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, siz konuştunuz, ben de dinledim sizi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yönetmelikler kanunların üstünde değildir. Kanunda “İşsiz yararına kullanılır.” diyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanı dinleyemiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Cora, istersen yer değişelim.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bu kadar da olmaz ama Sayın Bakanımızı dinleyemiyoruz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bir cevaplara devam edebilsem.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İşsizlik sigortası kapsamında 2002-2018 döneminde -bu fon işsiz vatandaşlarımız için kullanılmakta- yaklaşık 6 milyon 470 bin kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazandı ve genel sağlık sigortası primi dâhil, toplamda yaklaşık 27,7 milyar ödeme yapıldı. 2018 yılında da yaklaşık 1 milyon 200 bin kişi başvurdu ve 626 bin kişi ödenek almaya hak kazandı. Bu kişilerin yüzde 98’i özel sektör çalışanları. Yine, 2018 yılı Ekim ayı sonuna kadar fondan -dediğim gibi- 27,7 milyar işsizlik ödeneği ödendi.

Ulusal istihdam stratejisinde istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi temel eksen kapsamında işsizlik sigortası daha fazla sosyal koruma sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecek şekilde bir politika belirlenmiştir. İşsizlik sigortası yararlanma koşullarının çok ağır olduğu

söyleniyordu. Biz yine 100 Günlük Eylem Planı kapsamında işsizlik ödeneği hak kazanma şartlarından olan son yüz yirmi gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olma şartını değiştirerek işsizlik ödeneğinden daha fazla işsizimizin yararlanmasını sağlıyoruz.

Fonun yüzde 13'ü işsizlere kullanılıyor, bunu da Selin Sayek Böke Vekilimiz sormuş.

İşsizlik ödemelerini, kısa çalışma ödemelerini, yarım çalışma ödemelerini biz gerçekleştiriyoruz. Yasanın verdiği yetki çerçevesinde işbaşı eğitim programları düzenliyoruz. Kurs ve programlarımızın ödemelerini katılımcılara yapıyoruz. Yine, işverenlere kurs ve programlar kapsamında hiçbir ödeme yapmıyoruz. Yine, tamamen yasal şekilde istihdamın artırılması ön şartıyla istihdam teşviklerimizi uyguluyoruz.

Fonun kurulduğu günden bugün itibarıyla 79,6 milyar gider oluştu. Ben bunların size dökümünü de söyleyeyim: Pasif iş gücü programları, işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, yarım çalışma ödeneği ve Ücret Garanti Fonu'na ait giderler ve sigorta primleri dâhil, kapsamında 27,7 milyar; aktif iş gücü programları, kurs, işbaşı eğitimi, staj ve tamamlayıcı eğitimler ve toplum yararına programlar dâhil, kapsamında 24,8 milyar; işbaşı eğitim programları için 5 milyar, teşvik ve destek ödemeleri için 14 milyar TL ödeme yapıldı. Kısacası, işsizlikle mücadele kapsamında toplam 66,4 milyar TL harcama yapmış oluyoruz. Bu, dediğiniz rakamlarda değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha da fazla aktarmışsınız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İşsizlerimize aktarmışız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşsizin cebine giren bir şey yok, işverenlere...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yine, İşsizlik Sigortası Fonu giderlerinin tamamı aylık bültenlerde bulunmakta. Kurum tarafından yürütülen faaliyetlere dair istatistiksel detaya da İŞKUR kurumumuzun internet sitesinde yayınlanan bölümlerde ulaşabilmektesiniz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ulaşmıyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Sındır, Allah rızası için ya.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama ulaşmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakan “Ulaşıyor.” diyorsa ulaşılıyordur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Açın, bakın.

BAŞKAN – E, ben öğreteyim size, girmeyi bilmiyorsunuz demek ki.

Sayın Bakanım, buyurun siz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben pek beceremiyorum herhâlde, bilmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, duymayın siz, buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Demin de belirttiğim gibi, 100 Günlük Eylem Planı kapsamında da işsizlik ödeneğine hak kazanma şartlarını bir şekilde daha fazla esnettik.

Yine, Selin Sayek Böke Vekilimizin Sanayi 4.0'ın yıkıcı etkilerine dair bir sorusu vardı. Sanayi 4.0 kapsamında yaşanan dönüşüme iş gücümüzün ve ülkemizin hazırlanması için herhangi bir çalışmamız olmadığı yönündeki değerlendirme, yaptığımız bir sürü çalışmayı görmemek demek aslında.

Bulut bilişim uzmanı, veri tabanı analisti, yazılım mühendisi olmak üzere, geleceğin mesleği olarak belirlediğimiz 25 meslekte nitelikli iş gücünün yetiştirilmesini sağlamak üzere aktif iş gücü piyasası programları kapsamında düzenlediğimiz işbaşı eğitim programları gibi yeni bir uygulama başlattık. Bu program kapsamında 18-29 yaş aralığındaki katılımcılar için dokuz aya kadar işbaşı eğitim programı düzenlenmekte. Belirlenen mesleklerde uygulanacak programlar için katılımcılara günlük 75 TL zaruri gider ödemesi yapıyoruz. Ek olarak, katılımcıların genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalıkları primlerini de karşılıyoruz. Bu yeni uygulamamızı işbaşı eğitim programı çerçevesinde yapmamızın temel sebebi, işbaşı eğitim programından yararlanan kişilerin iş gücü piyasasına daha hızlı katılması ve uzun süre istihdam edilmeye devam etmesi. 2009-2017 yılları arasında işbaşı eğitim programını başarılı bir şekilde tamamlayanların hâlihazırda yüzde 77'si istihdam edilmeye devam ediyor.

Geleceğin mesleklerinde işbaşı eğitim programları en az 2 sigortalı çalışanı olan ve teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren iş yerlerini, teknoloji merkezlerini, AR-GE merkezlerini ve tasarım merkezleri olarak faaliyette bulunan iş yerlerini kapsamakta. Ayrıca, bilgi ve iletişim sektöründe en az 20 sigortalı çalışanı olan, sektörde faaliyet gösteren iş yerleri de bu kapsamda düzenlenen işbaşı eğitim programlarından yararlanabilmekte. Program sonrasında katılımcıları istihdam eden işverenlerimize ayrıca kırk iki aya kadar sigorta prim desteği sağlıyoruz.

Yine, iş gücümüzü bu dönüşüme hazırlamak için bilişim sektöründe faaliyet gösteren çatı kuruluşlarımızla görüşmelerde bulunuyor ve mesleki eğitim kursları düzenliyoruz. Bu kapsamda yapılan harcamalar aktif iş gücü piyasası programları kapsamında yer alıyor. Bu nedenle her ne kadar ayrı bir bütçe kalemi olarak yer almasa da genç nüfusumuzu ve iş gücümüzü teknolojik değişim ve dönüşüme hazırlamak amacıyla önemli çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürmeye devam ediyoruz.

“İŞKUR’la ilgili olarak, gittiğimiz yerlerde çalışma barışını bozan bir durum var. İŞKUR’da sekiz dokuz ay çalışıyorlar, maaş almıyorlar.” Gökan Zeybek Vekilimiz sormuş. İşsizlerimize destek, bizim kamu hizmetlerine katkı sağlamak için başlattığımız bir program bu TYP programı. TYP’nin genel amacı, işsizlerin çalışma alışkanlıklarını korumaktır. Bu genel ilkeden de hareketle, illerin ve ilçelerin sosyoekonomik gelişmişlik durumları ile bölgelere göre değişkenlik gösteren güncel iş gücü piyasası göstergelerini de dikkate alarak gelen talepler değerlendiriliyor ve bütçe imkânlarına göre de karşılanmaya çalışılıyor. Geçerli başvurular arasında istihdamında güçlük çekilen kadınlar, 35 yaş üstü bireyler, engelliler, terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralananlar bulunmakta. TYP’de kişilere yapılan ödeme bir ay kesintisiz katılım sağlayanlar için yani otuz gün üzerinden yapılıyor. Katılım sağlanmayan günler için ödeme yapılmıyor.

Diğer bir konumuz madde bağımlılığıyla ilgiliydi; Gökan Zeybek, Durmuş Bey, İsmail Bey, bir de Erol Katırcıoğlu Vekilimiz bu konuda soru sormuşlardı. Pek çok milletvekilimizin değindiği gibi, uyuşturucuyla mücadele çok önemli, bizim de çok hassasiyetle üzerinde durduğumuz bir konu. Öncelikle belirtmem gerekirse, uyuşturucu konusundaki veriler İçişleri Bakanlığı Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezince tutulmakta. Bilindiği üzere, ülkemiz hemen hemen bütün kurumlarıyla birlikte bağımlılıkla topyekûn bir mücadele içinde. Uyuşturucuyla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı kapsamında Bakanlığımıza da araştırma, talep azaltımı ve sosyal uyum görevleri verildi. Eğitim ve talep azaltımında Aile Eğitim Programı’yla Yeşilay iş birliğinde Türkiye bağımlılıkla mücadele eğitimleri kapsamında aile ve bireylere eğitimler veriyoruz. Bu kapsamda bugüne kadar yaklaşık 390 bin kişiye eğitim verdik. Yine, 100 Günlük Eylem Planı’mızdaki 50 bin kişiye eğitim hedefimizi de aşmış durumdayız.

Sosyal uyum olarak da erişkinler için 15 sosyal uyum birimini hizmete açtık. Sosyal uyum birimlerinde vaka değerlendirme, iş, eğitim, barınma, ekonomik ve ruhsal destek, aile üyelerinin sürece katılmasını sağlama, tedavi sürekliliğinin sağlanması ve sosyal uyum sürecinde değişimin izlenmesi hedeflenmekte. Ayrıca, madde bağımlısı olan ve Sağlık Bakanlığında tıbbi tedavi ve rehabilitasyonu tamamlanan çocukların sosyal uyumlarının sağlanması amacıyla da 13 çocuk destek merkezi bu konuda ihtisaslaştırıldı.

Yine, araştırmalar konusuna gelince, 33 ilde, 68 üniversitede 21 bini aşkın öğrenciyle görüşerek “Türkiye Üniversite Gençliği Profil Araştırması (TÜGPA)” gerçekleştirdik. Söz konusu araştırma sadece gençlerle ve gençlik üzerinde ülkemizde yapılmış ilk profil araştırması olma özelliğini taşıyor. Yine “14-19 Yaş Arası Eğitime Devam Eden Gençlerde Bağımlılık Araştırması” MEB, Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığımız katkılarıyla 2018 yılında tamamlandı. Yine, önümüzdeki dönemlerde –biz şu anda Sağlık Bakanımız, İçişleri Bakanımız ve Adalet Bakanımızla görüşmeler hâlindeyiz- uyuşturucuya dair yeni projeler de hayata geçireceğimiz uyuşturucuyla mücadele edebilmek adına.

Filiz Kerestecioğlu Vekilimizin sorduğu, çocuk istismarı son on yılda yüzde 700 arttığı sorusuna dair... Bilmenizi isterim ki Bakanlığımızca, çocuğa yönelik istismar konusunda etkin mücadele devam ediyor. 1 çocuğun bile istismara uğramamasına yönelik olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bildiğiniz gibi, konuya ilişkin temel veri kaynağı adli istatistikler. Şimdi ben elimdeki verilere de bakıyorum, 2009 yılından bu yana baktığımız zaman görüyoruz ki... Adalet Bakanlığı verileri incelendiğinde, çocukların cinsel istismarı suçuna açılan davalardaki suç sayılarının son yıllarda artmadığı, hatta düşme eğiliminde olduğu görülmekte. Mesela sayıları vereyim: 2012 yılında 17.589 olan açılan dava sayısı şu anda -2017 yılında- 16.348.

Bakanlık olarak, istismarla mücadele kapsamında, Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi veya ihbarı anında değerlendiriyoruz, olayı yakından takip ediyoruz ve müdahil oluyoruz. Suç mağduru olan veya suça sürüklenen çocuklara psikososyal destek hizmeti vermek üzere ihtisaslaşmış kuruluşlar oluşturduk. Yine, cinsel istismara uğrayan ya da uğradığı düşünülen çocukların ikincil defa örselenmelerini önlemek amacıyla, Sağlık Bakanlığına bağlı çocuk izlem merkezleri yani ÇİM’ler kuruldu. ÇİM’lerde Sağlık, Adalet ve bizim Bakanlığımızın uzmanları koordinasyon içerisinde, birlikte hizmet vermekteler. Bakanlığımızın çocuk istismarı konusunda, olmadan önleme ve mağduriyet sonrası gerekli tüm çalışmaları da çocuğun yüksek yararı doğrultusunda gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Diğer koruyucu ve önleyici çalışmalarımıza gelirse, çocuk istismarının önlenmesine yönelik farkındalığın artırılması ve ailelerin bilinçlendirilmesi için Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) uygulamamızla hane ziyaretlerinde çocuklar ve ailelerine yönelik rehberlik hizmetleri sunuyoruz.

Ülke genelinde haftanın yedi günü yirmi dört saat ücretsiz olarak hizmet veren Alo 183 hattımızdaki meslek elemanlarımıza da cinsel istismar konusunda hizmet içi eğitimler verdik. Yine Bakanlığımıza bağlı birimlerde çocuk hizmetleri alanında görev yapan personele çocukların ikincil mağduriyetinin engellenmesi ve hizmetin niteliğinin iyileştirilmesi için hizmet içi eğitimler vermeye devam ediyoruz. 2018 yılında yaklaşık 10 bin personelimize bu konuda eğitimler verdik. Bakanlığımızın çocuğa yaklaşım, iletişim, kriz ve krize müdahale ile çocukta mahremiyet bilinci gibi konuları içeren, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açılış izni verilen yatılı kuruluşlarda, çocukla çalışan personele yönelik eğitimlerimiz de gerçekleştirildi. Bu kapsamda 24 ilde 4.410 personelimize eğitimler verdik. Yine istismarla mücadele rehber kitapçığını hazırlayarak Bakanlığımıza bağlı tüm kuruluşlara ulaştırdık.

Çocuk koruma sisteminin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için, çocukların korunmasına yönelik hizmetlerden sorumlu il, ilçe koordinasyonlarını kurduk. Çocuk hizmetlerinde öncelikli çocuk üzerindeki risk faktörlerinin istenmeyen sonuçlar oluşmadan fark edilip önleyici tedbirlerin kurumlar arası iş birliğiyle alınmasını, riskin gerçekleştiği durumlarda erken ve etkin müdahalenin gerçekleştirilerek çocuğun suç mağduru olmasını ve suça sürüklenmesinin önüne geçilmesini sağlıyoruz.

Yine, çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşabilecekleri risklerin tespit edilmesi de çok önemli. Bakanlığımız bünyesinde, internet ortamında çocukların maruz kaldığı ihmal, istismar gibi olaylara Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumumuz, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığımızla iş birliği içerisinde müdahale eden bir sosyal medya çalışma grubumuzu kurduk. Çocuklarımızın dijital ve sosyal medya ortamlarındaki kontrolsüz ve kötü amaçlı yaklaşımlardan korunması, alternatif fiziksel, sosyal ve kültürel yaşam alanlarının yaygınlaştırılması, çocukların bedensel aktivitelere yönlendirilmesi, ruhsal ve sosyal gelişimlerine destek verilmesi amacıyla da Ekranla Değil Akranla Büyüsün Çocuklar Kampanyamızı başlattık.

Yine, sosyal ve ekonomik destek hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk adına bir farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla da SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi başlatıldı. Bugün itibarıyla 23 ilde pilot uygulama olarak başlatılan proje, Cumhurbaşkanlığımızın 100 Günlük İcraat Programı kapsamında da 81 ile yaygınlaştırılıyor.

Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda kalan 0-6 yaş çocuklar için kitaplıklar oluşturmak ve Türkiye genelinde ailelere ve çocuklara rehberlik etmek amacıyla da çocuklara yönelik basılı eserlerin içeriklerinin incelenmesi konusunda da bir projemiz var. Çalışma kapsamında 547 kitabın incelemesini tamamladık ve bu kitapların listesini “web” sayfamızda da yayınladık. 18 yaşından küçüklerin maneviyatında olumsuz etki oluşturacak basılmış eserler ve bu kapsamda yapılan ihbarlar inceleniyor ve bu değerlendirmeler de bildiğiniz gibi Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kuruluna bildirilmektedir.

Yine, Durmuş Yılmaz Vekilimizin sokakta çalıştırılan, dilendirilen çocuklar üzerine bir sorusu vardı. Bakanlığımızın koordinesinde diğer kamu kurum kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının katılımlarıyla çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında 2017-2023 Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı yayınlandı bildiğiniz gibi. 2018/3 sayılı Başbakanlık Genelgesi’yle de 2018 Yılı “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı” kabul edildi. 130 mobil ekibimiz var ve bunlar, sokakta çalıştırılan, dilendirilen çocukların durumunu tek tek inceleyerek gerekli sosyal müdahaleyi yapmakta ve destek sağlamaktalar. Bu kapsamda oluşturulan 130 mobil ekibimizle 2018 Ekim ayı sonu itibarıyla müdahale edilen çocuk sayımız 11.266. Yapılan hukuki işlemler sonucunda bu 11.266 çocuğumuzdan 527 çocuğumuzun ailesi hakkında adli işlem başlatıldı. 4.025 çocuk hakkında ise eğitim, rehberlik ve danışmanlık tedbirleri alındı. 2.969 çocuğumuzun ailesine SED hizmeti ya da sosyal yardımlaşma vakıfları aracılığıyla destek sağlandı. Yine, 3.757 çocuğumuzun ailesine yönelik rehberlik hizmeti verildi. Dolayısıyla, söz konusu çocuklarla ilgili yapılan mesleki çalışmalar sonucunda 228 çocuğumuz çocuk bakım kuruluşlarına alındı. “Çocuk Çalıştırma, Suça Ortak Olma” sloganımızla hazırlanan broşür çalışmamız var ayrıca. Alo 183 Sosyal Hizmet Danışma Hattı’yla da Türkçe ve Arapça bilgilendirme yaparak toplumun tüm kesimlerinde bu konuda farkındalık oluşturmayı amaçlıyoruz.

Aynı soruyu Filiz Kerestecioğlu da sormuştu “Çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında bir ulusal programınız var mı?” diye; öyle bir programımız var ve devam etmekte.

Alpay Antmen Vekilimiz ve Suzan Şahin Vekilimizin sordukları bir soru: “Çocuk gelinler sorunu sürüyor...” Ülkemizde kız çocuklarının erken yaşta evlendirilme oranlarına baktığımızda görüyoruz ki yıllar içinde bir azalma var. 2002 yılı verilerine göre, erken yaşta evlenen kız çocuklarının toplam

evlenmeler içindeki oranı yüzde 7,3. 2017 yılına gelindiğinde bu rakam yüzde 4,2'ye düşüyor. Yani gördüğümüz gibi, 2017 ile 2002'yi kıyasladığımızda bu yüzde 42 oranında bir düşüşe tekabül ediyor. Tabii ki biz bu düşüşü yeterli görmüyoruz. 2018 yılı başından itibaren, erken yaşta ve zorla evlilik oranlarını ülke ortalaması üstünde gördüğümüz 19 il için saha çalışmaları başlattık, acil il eylem planları hazırladık. Bu uygulamaları takip ediyoruz. Yine, 2018-2023 yıllarını kapsayan Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı'mızı hazırladık. Strateji belgesi ve eylem planımızda mevzuat geliştirme, araştırma ve veri toplama, kız çocuklarını güçlendirme, koruyucu ve önleyici hizmet sunumu, farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümü, kurum ve kuruluşlar arası iş birliği ve politika geliştirme gibi başlıklarımızda çeşitli hedeflerimizi ve faaliyetlerimiz bulunmaktadır.

Diğer bir konumuz, konu çocuk olduğu için, sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalışan çocuklara yönelik yapılan çalışmalar nelerdir? Sera Kadıgil Vekilimiz sormuştu. Öncelikle, 4857 sayılı İş Kanunu'nda 2015 yılında bu konuda bir değişiklik yaptık. Çocukların sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde yazılı sözleşme yapmak ve her bir faaliyet için ayrı ayrı izin almak şartıyla çalıştırılması yasal statüye kavuşturuldu. Bakanlığımızca hazırlığı tamamlanmak üzere olan, vekilimizin de belirttiği üzere, bir yönetmelik taslağımız var. Bu faaliyetlerde çalışacak çocuklara çalışma izni verilmesi, yaş gruplarına göre çalışma ve dinlenme süreleri, çalışma ortamı ve şartları, ücretin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar bu yönetmelik çerçevesinde düzenlenmekte. Taslakla ilgili olarak tüm sosyal tarafların ve ilgili kurulların görüşleri alınıyor. Sektörde yapılan teftişlerin az olduğundan bahsedildi. 2017 yılında sektörde programlı teftişler yapılmış. Yapılan teftişlerde 34 yapımcı firmaya ait 169 dizi çekim iş yeri denetlendi. 11 milyon civarında işçi alacağının ödenmesi sağlandı ve 67 iş yerine 251 bin TL idari para cezası uygulandı. Yani bu sektörde de biz denetimlerimizi yapıyoruz.

Yine, Sera Kadıgil Vekilimizin sorduğu "Sanatçıların sendikalara üyeliği zorlaştırıldı, bu durum uluslararası anlaşmalara ve ILO sözleşmelerine aykırı." sorusu. Sendika üyeliğinin e-devlet üzerinden yapılıyor olması bizce dijital dönüşümün bir gereği ve bu iddia edildiği gibi sendika üyeliğini zorlaştırmıyor aksine kolaylaştırıyor. ILO'nun Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin 87 Sayılı Sözleşmesi'nin 11'inci maddesine göre de "Bu sözleşmenin yürürlükte bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütünün her üyesi çalışanların ve işverenlerin örgütlenme hakkını serbestçe kullanmalarını sağlamak amacıyla gerekli ve uygun bütün önlemleri almakla yükümlüdür." diyor. Dolayısıyla sendika üyeliğinin e-devlet üzerinden yapılıyor olmasına ilişkin ILO'nun bize herhangi bir eleştirisi ya da şikâyeti bulunmamakta. Sendikalar üyelik işlemleri için 1 işçi için ortalama olarak 100 TL civarında bir noter masrafı ödemekteydi. Söz konusu külfetin asgari düzeye indirilmesi, sendikal örgütlenmenin önündeki en önemli engelin ortadan kaldırılması için üyelik ve üyelikten çekilme işlemleri noter yerine e-devlet uygulamasına geçti ve daha kolay bir formata ulaştı.

Engelli ve yaşlı hizmetleri konusuna gelirse... "Engelli istihdamı çok düşük, artırma için çalışmalarınız olacak mı?" diye sormuş Mustafa Kalaycı ve Süleyman Bülbül vekillerimiz. Engellilerin işçi statüsündeki takibi, bildiğimiz gibi, İŞKUR kurumumuz tarafından; memur statüsündeki takibiye Devlet Personel Başkanlığımız tarafından gerçekleşiyor. Engelli memurlarımızla ilgili, Devlet Personel Başkanlığı verilerimize göre, 2018 Eylül ayı sonu itibarıyla kamudaki memur statüsündeki engelli sayımız 53.964 yani yaklaşık 54 bin, bu sayı 2002'de 5.777'ydi yani yaklaşık 9 kat bir artış yaşanmış. Atama süreçleri devam eden engelli memurlarımızın da kayıtlara girmesi hâlinde engelli memur kontenjan açığı da 8.667 olacak ve Aralık 2018 itibarıyla da kamuda 2.500 engellimize istihdam için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Engelli işçilerimizle ilgili olarak İŞKUR verilerine göre eylül sonu itibarıyla 14.782'si kamuda işçi, 125.885'iye özel sektörde işçi olmak üzere 136.667 engellimiz istihdamdadır. 2018 Eylül sonu itibarıyla kamuda engelli işçi artış kontenjan sayısı 6.154 kişidir. Aynı zamanda 2.291 engelli işçi statüsünde kamuda kontenjan fazlası olarak istihdam edilmektedir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son üç dakika, toparlamanızı ona göre yaparsanız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Toparlayalım.

Engelli işçi kontenjan açıklarına ilişkin takipleri de gerçekleştiriyoruz. Yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlere idari para cezası -2018 yılı için bu idari para cezası kişi başına 2.627 TL’yi uyguluyoruz. Engelli istihdam yükümlülüğü olmadığı hâlde işverenlerimizi engelli istihdamında teşviklerimizle, işveren ziyaretleriyle ve programlarımızla destekliyoruz.

Sağlık Bakanlığına ve üniversitelere bağlı hastaneler ile huzurevlerimizin işbirliği... “Huzurevlerinin kendi içerisinde hem sağlık hem de sosyal hizmetlerinin verileceği geriatri merkezlerinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.” diye belirtmiş İsmail Faruk Aksu Vekilimiz. Sağlık Bakanlığına ve üniversitelere bağlı hastanelerde huzurevlerimizin iş birliği protokollerini imzalamaktayız. Ayrıca Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerle geriatri bakım bölümlerinde yatak kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalarımızsa devam ediyor.

Bu vesileyle şunu belirtmek isterim: 2002 yılında 63 huzurevimiz varken 2018 yılında 146 huzurevi sayısına ulaştık. Yani kalan kişi de 4.952’yken 2002 yılında, şu anda 13.810 yaşlımız bizim huzurevlerimizde kalmaktalar. Bunlar sadece kamuda, resmî olarak bize bağlı olan kurumlarda kalan kişiler. Bu rakama tabii özel huzurevlerimizi de, bizim tarafımızdan denetlenen huzurevlerini de dâhil edersek bu rakam 25.915’e çıkmakta.

Filiz Kerestecioğlu Vekilimizin sayılarla ilgili bir sorusu var: “Engelli sayıları 8,5 milyonla ifade edilen 2002 araştırmasıyla 4,8 milyon olarak belirtilen 2011 TÜİK araştırmasından neden farklı?” TÜİK’ten sorumlu bakan ben değilim, o torbaya girmedi sizin deyiminizle.

“Engelli istatistikleri neden güncellenmiyor?” denmiş. Engelli sıklığının tespitinde, biliyorsunuz, 1990’lı yıllarda etkin olan ve TÜİK 2002 Türkiye Özürlüler Araştırması’nın sonuçlarını şekillendirirken hastalık, yetersizlik temelli engellilik tespiti anlayışı daha sonraki yıllarda bütün dünyada terk edildi ve yerine TÜİK 2011 Nüfus Konut Araştırması kullanılan hak temelli ve işlevsellik bazında engellilik sorunlarına bıraktı. Engellilik yaygınlıklarını tespit etmeye yönelik yapılan araştırmalar TÜİK sorumluluğunda ve bizim Bakanlığımızın da önümüzdeki günlerde inşallah sonuçlarını alacağımız bir yönetmeliğimiz var ÇÖZGER isminde. Bu engelli sağlık kurulu raporları bu yönetmelikten sonra standartlaşacak ve sizin belirttiğiniz sorunların birçoğu çözülmüş olacak. Yine, engelli sağlık kurulu raporuna sahip bireylerin tespitine yönelik engelliler veri tabanı oluşturulması çalışması da tamamlanmaya yakın. Önümüzdeki yıl inşallah idari kayıtlar üzerinden engelli birey sayısına ilişkin istatistikler il ve ilçe temelinde yayımlanmaya başlanacak.

“Evinde yalnız yaşayan yaşlıların ev temizliği gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için Bakanlığınızın çalışma yapması gerekmektedir.” demiş Abdurrahman Tutdere Vekilimiz. Öncelikle, yaşlıların ve engellilerin evlerinde güvenle yaşayabilmesi için tadilat hizmeti, ev temizliği hizmeti gibi kişisel bakım hizmetlerini biz zaten veriyoruz. Gündüzlü bakım merkezleri açılarak engelli ve yaşlı ailelerine psikososyal destek sağlıyoruz. Evde engellisine bakmakta zorlanan engelli ailelerinin bakım yükünü hafifletmek üzere evde bakım ve destek hizmetini yaygınlaştıracğız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz doldu ama açayım, hemen toparlarsanız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Peki.

Plan ve Bütçe Komisyonu**8.11.2018****T: 12****O: 4**

Şu sorumu da cevaplayayım o zaman. 2016 yılında 65 yaş üstü yaşlılarımızı kendi ev ortamlarında evde bakım ve sosyal hizmet uygulamalarıyla yaşamlarını daha da kolaylaştırmak amacıyla Yaşlı Destek Programı'nı (YADES) başlattık. Yaşlı Destek Programı'yla (YADES) iki yıl içerisinde on büyükşehir belediyesiyle ortak projeler yürüttük ve bu illerin tamamında yalnız yaşayan yaşlıların evlerinde güvenli yaşayabilmesi için tadilat hizmeti, evde sağlık hizmeti, ev temizliği hizmeti ile sıcak yemek hizmetleriyle birlikte çağrı merkezi ve gündüzlü bakım merkezleri açılması sağlandı. Yani biz bütün bu uygulamalarımızla tüm yaşlılarımıza ulaşmayı hedefliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz, daha geride onlarca soru var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzlerce soru var.

BAŞKAN – Belki yüzlerce soru var. Bunları da yazılı olarak Başkanlığımıza iletmenizi ve Başkanlığımız aracılığıyla da milletvekillerimize göndereceğiz.

Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini okutuyorum...

Bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçe ile kabulünü arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

İstanbul

KURUM : AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

YIL : 2019

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR(TL)
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	
EKLENEN	24	01	00	23	10	9	9	26	1	05	2	20.000.000.000
											TOPLAM	20.000.000.000

BAŞKAN – Sayın Paylan, önerge üzerinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, önergemiz size ulaştı mı, bilmiyorum. Biz bu emeklilik sigortası finansman açığı kaleminin 20 milyar TL artırılmasını öneriyoruz. Yani 47 milyar TL'den 67 milyar TL'ye çıkarılmasını öneriyoruz. Gerekçemiz de, biliyorsunuz Sayın Bakan biz nereye gidersek gidelim -eminim sizin de karşınıza çıkıyordur- vekiller olarak emeklilikte yaşa takılanlar karşımıza çıkıyorlar ve bizlerden

talebi bu mağduriyetlerin giderilmesi. Çünkü diyorlar ki: “Biz sigortalı olduğumuzda 53 yaşında, 55 yaşında, 50 yaşında, 58 yaşında emekli olacağımızı biliyorduk ama kanun daha sonra değişti ve biz kazanılmış hakkımızı kaybettik.” Ve bunların içinde işsiz olanlar da var Sayın Bakan. Biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanı diyor ya “Çift dikiş olacak, hem kazanacak hem o olacak.” Ciddi bölümü de işsiz durumda.

Sayın Bakan, bu çerçevede, bu maliyetin de kademeli olarak yönetilebileceğini düşünüyoruz yani bir anda çok ciddi bütçeye yük gelebilir gerçekten ama kademeli bir anlayışla yönetilebileceğini düşünüyoruz. Bu çerçevede, Cumhuriyet Halk Partisinin de HDP’nin de İYİ PARTİ’nin de Milliyetçi Hareket Partisinin de kanun teklifleri var Meclis Başkanlığına verilmiş ve dört parti de kanun tekliflerinin arkasında olduklarını söylüyorlar. Eminim ki AK PARTİ’li arkadaşlarımıza da pek çok talep geliyordur bu anlamda, nereye gitseler karşılırlarına çıkıyordur.

Sayın Bakan, bu durumun yönetilebileceğini düşünüyoruz ve bütçe çerçevesinde ciddi tercihler var. Mesela güvenlikli harcamalara çok ciddi kalemler harcanırken yüz binlerce vatandaşımızı ilgilendiren “Emeklilikte yaşa takılanlara kaynak yok.” deniyor. Oysa, bakın -Amerika’yla ilişkiler şöyle oluyor, böyle oluyor, Patriot vermiyorlar, bilmem ne ama NATO’nun Patriot’u ülkemizde var- yalnızca S400 füzesi almaktan vazgeçersek emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözebiliyoruz yani 20 milyar TL S400...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu bizim terörle mücadelemizi baltalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – S400 savunma füzesidir ve NATO veriyor değerli vekilim. NATO’nun Patriot füzeleri de şu anda ülkemizde ve bir füze saldırısı olursa bu anlamda savunmamızda bir sıkıntı yok. S400 füzesi siyasi bir tercihtir. Yalnızca bu tercihten vazgeçersek emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözebiliyoruz.

Eminim ki Sayın Bakan da bu teklifimize destek verecektir.

Ben, bu çerçevede, bütün vekil arkadaşlarımızın bu önergemize destek vermesini bekliyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, sayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayılım Başkanım.

BAŞKAN – Saydım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Saymadın Başkanım, bir say.

BAŞKAN – Ben saydım, 6 kişi orası. Kabul etmeyenler bir el kaldırsın; 13, bitti. Reddedildi.

Bütçeği okutuyorum:

(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kesin hesap B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Devlet Personel Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Devlet Personel Başkanlığı 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Personel Başkanlığı 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece, gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun inşallah.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederiz.

Yoruldunuz. İnanın, başarılı olmanızı arzu ederiz ve başarılı olduğunuzda da bunu açıkça söylemekten çekinmeyiz çünkü marifet iltifata tabidir ama lütfen siz de eksikliklerinizi, yetemediklerinizi belirtmek ve yüzleşmekten çekinmeyin.

Bakın, bugün, burada 103 milyar liralık bir bütçeyi konuştuk ama siz bunun 27 milyarlık kısmını savundunuz. SGK’sız ve şu denetim raporuna hiç değinmeden bitti. Bu çok önemliydi çünkü siz 3 kat büyümüş bir bakanlıksınız, sadece Aile ve Kadın Bakanlığıyla ilgili kısmı, daha önceki pozisyonunuzu konuştunuz.

Ayrıca, mesela, uyuşturucu yüzde 687 artmış. Şöyle denilebilir: “Yaptık ama bu kadar oldu, yapmasaydık daha da artabilirdi.” Mutlaka, yüzde yüz bir yetkinlik beklenmiyor.

Bir başka şey, çok net söyleyelim: İşsizlik Fonu. Bakın, Türkiye 1970’lerden itibaren yurt dışında çalışanların paralarını, tasarruflarını çarçur etti. Ayrıca, 1980’lerde ve 1990’larda zorunlu tasarrufları cari harcamalarda çarçur etti. Şimdi, elimizde yine milletin güveniyle toplanmış bir İşsizlik Fonu var. Bunun 11 milyar liralık kısmını bankalara vermişiz ve piyasa cari faiz haddinin gayet altında.

Bunlar “Evet, böyledir ama gereğini yapmaya çalışacağız.” gibi bir yüzleşmeyle daha doğru olur diye düşünüyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, 15 Kasım 2018’e kadar yazılı olarak cevapları bekliyoruz, zaten bir resmî yazı da Komisyondan size göndereceğim.

Değerli arkadaşlar, 9 Kasım Cuma günü saat 10.30’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.47